

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
Δ.Π.Μ.Σ. "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ"
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ
ΣΥΝΟΛΩΝ

**Αποκατάσταση και επανάχρηση κατοικίας
της οθωμανικής περιόδου στο Μελιδόνι
Μυλοποτάμου**

διπλωματική εργασία

—

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη έχει ως αντικείμενο την αποτύπωση και την πρόταση αποκατάστασης, με την υπόθεση εισαγωγής μιας νέας χρήσης, μίας κατοικίας της οθωμανικής περιόδου (όψιμου 19ου αι.) στο Μελιδόνι Μυλοποτάμου, στην Κρήτη. Πρόκειται για την πρώην κατοικία μίας σημαντικής οικογένειας του οικισμού, που σήμερα βρίσκεται σε εγκατάλειψη.

Καθώς πρόκειται για ανώνυμο αρχιτεκτονικό έργο της υπαίθρου, η τεκμηρίωσή του αποδεικνύεται εξαιρετικά ελλιπής. Προκειμένου να τοποθετηθεί το κτήριο στο ιστορικό χωρικό και αρχιτεκτονικό του πλαίσιο, γίνεται ανάλυση των χαρακτηριστικών της αγροτικής κατοικίας του 19ου αι. στην ευρύτερη περιοχή, με βάση τη βιβλιογραφία και την επιτόπια παρατήρηση. Γίνεται επίσης καταγραφή στοιχείων πολεοδομικής και αρχιτεκτονικής φύσεως με αναφορά στον οικισμό, προκειμένου να κατανοηθεί καλύτερα το πεδίο επέμβασης.

Στη συνέχεια, και βάσει της αποτύπωσης, διερευνάται η οικοδομική ιστορία κτηρίου, η οποία αποκρυπτογραφείται στο μεγαλύτερο μέρος της. Έχοντας κατανοήσει τη λειτουργική οργάνωση της κατοικίας προχωράμε στην ανάλυση της κατασκευής της, με ξεχωριστή μνεία στα διαφορετικά οικοδομικά στοιχεία, και στην καταγραφή της φθοράς και των βλαβών της.

Ως συμπέρασμα, προκύπτει ότι το κτήριο εντάσσεται ομαλά στο πλαίσιο της τοπικής οικοδομικής του καιρού του, διατηρείται σε ικανοποιητική κατάσταση και βρίσκεται σε θέση που το συνυφαίνει με τη σημερινή εικόνα του οικισμού, δίνοντας το μέτρο της σημασίας του σήμερα.

Κατόπιν αυτών, συντάσσεται η πρόταση αποκατάστασης του κτηρίου, η οποία λαμβάνει υπ' όψη τις απαραίτητες στερεωτικές επεμβάσεις και το αποδίδει ξανά σε λειτουργία, στο πλαίσιο μια νέας, δημόσιας χρήσης.

Προτείνεται η στέγαση σε αυτό ενός Κέντρου εκθεσιακού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα, με αναφορά στο σπηλαιολογικό πλούτο του διασέλου Ψηλορείτη – Κουλούκωνα. Αφορμή αποτελεί η ύπαρξη του σπηλαίου Μελιδονίου στις παρυφές του οικισμού και η αναγνωρισμένη σπουδαιότητα του γεωλογικού περιβάλλοντος της περιοχής.

Για την ολοκλήρωση των κτηριολογικών απαιτήσεων της πρότασης προτείνεται η δημιουργία επιπλέον κτηρίων (αίθουσας εκδηλώσεων και βοηθητικών χρήσεων), σε μικρή απόσταση από τα υφιστάμενα κτήρια.

Η αποκατάσταση του κτηρίου στοχεύει στο να διατηρήσει αναγνώσιμη την προηγούμενη οργάνωσή του ως κατοικίας, όπως επίσης την κεντρική του θέση σε ένα σύνολο συνεργαζόμενων κτισμάτων. Χρησιμοποιεί ήπιες αλλά εμφανείς μεθόδους και στοχεύει, τέλος, στην ανάδειξη του ίδιου του οικισμού επαναφέροντας σε λειτουργία ένα κτήριο χαρακτηριστικό, θέσει σημαντικό, και συνδέοντάς τον με μία συγκεκριμένη ταυτότητα στο δίκτυο οικισμών του Μυλοποτάμου.

Abstract

The content of this study is the surveying and the restoration proposal, under the assumption of a new use, of a residence of the Ottoman period (late 19th c.), located in Melidoni, Mylopotamos, Crete . It is the former residence of an important family of the town, today abandoned.

Since it is an anonymous architectural work of the countryside, its documentation proves extremely deficient . So as to place the building in its historic spatial and architectural context, we conduct an analysis of 19th century rural housing characteristics in the region, based on relative literature and on-site observation . This is accompanied by the recording of fabric and architectural elements regarding the settlement, so as to better understand the operation field

Then, based on the surveying, the building's construction history is investigated, and decrypted at the most. Having understood the functional organization of the house we move to the analysis of its structure, referring specifically to different building elements, and to a concise presentation of its wear and damages.

In conclusion, it appears that the building fits well within the context of local construction of his time, preserved in good condition and in a position interwoven with the current image of the village, thus giving a measure of its importance today.

Considering all that, the restoration of the building proposal is drawn up, taking into account the neces-

sary fixative procedures and putting it back into function under a new, public use.

We propose that the residence be transformed into an exhibition and education center with reference to the speleological wealth of Psiloritis and Kouloukonas. The reason is the existence of the Melidoni cave on the outskirts of the village and the recognized importance of the geological environment of the region. So as to fully serve the operational requirements of the proposal, we suggest the creation of additional buildings (housing a hall and ancillary uses), at a short distance from the existing ones.

The restoration of the building aims to maintain readable its previous organization as a residence, as well as its central role in a set of cooperating buildings. It uses mild but apparent methods and aims, finally, at the emergence of the settlement, by reviving an important building of its setting, and by linking it to a specific identity in the settlement network of Mylopotamos

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
1. Εισαγωγικά	
1.1. Πρόλογος – ευχαριστίες	8
1.2. Αντικείμενο και μεθοδολογική προσέγγιση	9
1.3. Αρχές και μέθοδοι αποτύπωσης	11
2. Τόπος και περιβάλλον	
2.1. Μυλοπόταμος	13
2.2. Μελιδόνι	17
2.3. Η αγροτική κατοικία στο Μυλοπόταμο το 19ο αιώνα	20
2.4. Θέση κατοικίας στον οικισμό	40
3. Υφιστάμενη κατάσταση	
3.1. Ιστορικά στοιχεία κατοικίας και ιδιοκτήτριας οικογένειας	44
3.2. Περιγραφή του κτηρίου	46
3.2.1. Οργάνωση λειτουργιών	49
3.2.2. Όψεις	54
3.3. Στάδια κατασκευής – μεταγενέστερες επεμβάσεις	56
3.4. Κατασκευή	68
3.5. Σχόλια	92
3.6. Φθορές / βλάβες	93
4. Πρόταση	
4.1. Στόχοι και αρχές	103
4.2. Νέα χρήση	104
4.2.1. Το σπήλαιο Μελιδονίου	104
4.2.2. Σπηλαιολογικός πλούτος Ψηλορείτη – Κουλούκωνα	107
4.3. Αποκατάσταση	109
4.3.1. Σενάριο λειτουργίας	109
4.3.2. Χωροθέτηση – νέα κτήρια	
4.3.3. Έκθεση – θεματικές	
4.3.4. Εσωτερική διαμόρφωση – λειτουργίες	
4.4. Τεχνική περιγραφή	114
4.4.1. Στερεωτικές επεμβάσεις	114
4.4.2. Εσωτερικές επεμβάσεις	116
4.4.3. Αποκατάσταση όψεων	117
4.4.4. Λοιπά εξωτερικά στοιχεία	118
4.4.5. Βοηθητικά κτίσματα	119
4.4.6. Νότια προσθήκη	119
4.4.7. Σειρά εργασιών	120
Βιβλιογραφία	124
Παράρτημα	129

[1] ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1.1. Πρόλογος – ευχαριστίες

Το παρόν τεύχος συστάθηκε στο πλαίσιο της διπλωματικής εργασίας με τίτλο «Αποκατάσταση και επανάχρηση κατοικίας της Οθωμανικής περιόδου στο Μελιδόνι Μυλοποτάμου», η οποία εκπονήθηκε στο Δ.Π.Μ.Σ «Προστασία Μνημείων – Α΄ Κατεύθυνση: Συντήρηση και Αποκατάσταση Ιστορικών Κτηρίων και Συνόλων» του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Η αποτύπωση πραγματοποιήθηκε το Μάιο του 2015 και η παρουσίαση της μελέτης το Φεβρουάριο του 2016.

Ευχαριστίες εκφράζονται στον επιβλέποντα καθηγητή, για τις παρατηρήσεις του και την καθοριστική καθοδήγηση που παρείχε κατά τη διάρκεια εκπόνησης της εργασίας.

Ευχαριστίες εκφράζονται επίσης στους συναδέλφους και φίλους που προσέφεραν σημαντική βοήθεια, σε όλα τα στάδια εκπόνησης αυτής της εργασίας. Επίσης, οφείλονται ευχαριστίες στους παρακάτω: Ελίνα Μαμουλάκη, Κατερίνα Μεσσήνη, Λίλα Λαλιώτη, Κατερίνα Σκιά, Μαρία Καλογεράκη, Μέλπω Βαρδάκη, Θανάση Ζαγορήσιο και Μαρία Τζωρτζάκη, αρχιτέκτονες μηχανικούς, για την πολύτιμη βοήθειά τους κατά την εκπόνηση της αποτύπωσης αλλά και για τις ουσιαστικές παρατηρήσεις τους κατά την επεξεργασία του θέματος. Επίσης, στο Βασίλη Βασιλειάδη, αρχιτέκτονα μηχανικό, και την Κατερίνα Μυλοποταμιτάκη, αρχαιολόγο, για την υπόδειξη βιβλιογραφικού υλικού, και στο Σπύρο Καραχάλιο, πολιτικό μηχανικό, ο οποίος συνέβαλε με ουσιαστικές παρατηρήσεις στην ερμηνεία των βλαβών του υπό μελέτη κτηρίου.

Σημαντική υπήρξε και η βοήθεια του Καλούστ Παραγκαμιάν, γεωλόγου και πρώην διευθυντή του Ινστιτούτου Σπηλαιολογικών Ερευνών Ελλάδας, ο οποίος παρείχε πολύτιμη πληροφόρηση σχετικά με το γεωλογικό πλούτο της περιοχής του Μυλοποτάμου, όπως επίσης και η συμβολή της Ειρήνης Ταχατάκη, λαογράφου, η οποία προσέφερε φωτογραφικό υλικό σχετικά με την κατοικία της κρητικής υπαίθρου.

Τέλος, θερμές ευχαριστίες εκφράζονται στον Αντώνη Χατζιδάκη, σημερινό ιδιοκτήτη του υπό μελέτη κτηρίου, ο οποίος με χαρά παρείχε πρόσβαση στην γράφουσα, και στον Κυριάκο Μπιράκη, πρώην ιδιοκτήτη, για την ουσιαστική πληροφόρηση σχετικά με το παρελθόν του κτηρίου και την ιστορία των επί σειρά δεκαετιών ιδιοκτητών του.

1.2. Αντικείμενο και μεθοδολογική προσέγγιση

Το αντικείμενο αυτής της μελέτης αφορά στην αποτύπωση και την πρόταση αποκατάστασης, με την υπόθεση εισαγωγής μιας νέας χρήσης, μίας κατοικίας της Οθωμανικής περιόδου στο Μελιδόνι Μυλοποτάμου, στην Κρήτη.

Η υπό μελέτη κατοικία είναι ένα ανώνυμο αρχιτεκτονικό έργο, προϊόν της τοπικής μαστορικής τέχνης που οικοδομήθηκε για να καλύψει τις ανάγκες της καθημερινότητας μιας οικογένειας υψηλού εισοδήματος και κύρους, η οποία για μεγάλο χρονικό διάστημα πρωταγωνίστησε στη δημόσια ζωή ενός από τους μεγαλύτερους οικισμούς του Μυλοποτάμου, μοιράζοντας το εύρος των δραστηριοτήτων της μεταξύ της οικείας περιοχής και της πόλης του Ρεθύμνου. Η εν λόγω οικογένεια έχει πλέον εγκαταλείψει τον οικισμό, και από τον κλάδο της που κατοικούσε εκεί απομένουν δύο μόνο απόγονοι, οι οποίοι διαμένουν στην Αθήνα. Τέλος, το κτήριο σήμερα έχει αλλάξει ιδιοκτησιακό καθεστώς και βρίσκεται σε εγκατάλειψη.

Η εκπόνηση της μελέτης ακολούθησε τα παρακάτω στάδια:

1. Αρχικά έγινε βιβλιογραφική έρευνα η οποία αποσκοπούσε στη συγκέντρωση υλικού σχετικά με την ιστορία του οικισμού αλλά και της ευρύτερης περιοχής, όπως επίσης και σχετικά με την κατοικία στην κρητική ύπαιθρο.

2. Η επιτόπια εργασία περιλάμβανε την αρχιτεκτονική αποτύπωση και την αναγνώριση του τρόπου κατασκευής του κτηρίου, όπως επίσης και την καταγραφή των αστοχιών και των βλαβών της κατασκευής στο βαθμό που αυτό ήταν δυνατό.

Συμπεριέλαβε επίσης καταγραφή πολεοδομικών χαρακτηριστικών του οικισμού, σε μία απόπειρα να κατανοηθεί το πεδίο επέμβασης. Συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτή την ανάλυση θεωρούνται χρήσιμα καθώς συγκροτούν μία εικόνα του περιβάλλοντος στο οποίο εντάσσεται το υπό μελέτη κτήριο, και στο οποίο αναφέρεται η πρόταση επανάχρησης.

Στις αρμόδιες υπηρεσίες δεν βρέθηκε ρυμοτομικό σχέδιο του οικισμού. Οι ζώνες των ειδικών όρων δόμησης, τόσο του Μελιδονίου όσο και όλων των άλλων οικισμών που χαρακτηρίζονται με το ίδιο ΦΕΚ, προσδιορίζονται σε επισυναπτόμενους χάρτες της ΓΥΣ σε κλίμακα 1 / 5000. Για την καταγραφή παρατηρήσεων σε πολεοδομική κλίμακα, προηγήθηκε ο σχεδιασμός υποβάθρου με βάση την αποτύπωση της ΓΥΣ, και ζεύγος ορθοφωτογραφιών που παρασχέθηκαν στην γράφουσα από την Πολεοδομική Υπηρεσία του Δήμου Μυλοποτάμου.

3. Για την τεκμηρίωση του κτηρίου πραγματοποιήθηκε έρευνα με σκοπό την αναζήτηση στοιχείων για την ιδιοκτήτρια οικογένεια. Αυτή συμπεριέλαβε επισκέψεις σε δημόσιες υπηρεσίες και αρχεία, όπως επίσης και προφορικές συνεντεύξεις με κατοίκους του οικισμού, αλλά και με όσους άμεσα σχετιζόμενους με το κτήριο στάθηκε δυνατό να εντοπιστούν.

Επισκέψεις έγιναν στο Υποθηκοφυλακείο Περάματος, στο Ιστορικό Αρχείο Κρήτης, στα Γενικά Αρχεία του Κράτους, στα Αρχεία Νομού Ρεθύμνης και στο αρχείο της Ιστορικής Λαογραφικής Εταιρείας Ρεθύμνης. Σκοπός τους ήταν να τεκμηριωθεί η παρουσία της οικογένειας στον οικισμό

αλλά και να στοιχειοθετηθεί η ιστορία ενδεχόμενων προσθηκών-επεμβάσεων στο υπό μελέτη ακίνητο. Δυστυχώς, παρά την επιμονή της γράφουσας και την άοκνη αρωγή των εργαζομένων στις παραπάνω υπηρεσίες, ο στόχος αυτός υλοποιήθηκε μόνο εν μέρει.

Η παραπάνω έρευνα συμπληρώθηκε από διερεύνηση του αρχείου της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ρεθύμνου, στο οποίο αναζητήθηκαν πληροφορίες για χαρακτηρισμένα κτήρια της ίδιας περιόδου στην ευρύτερη περιοχή. Σειρά επισκέψεων σε οικισμούς του Μυλοποτάμου κατέληξε στη συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού, το οποίο χρησιμοποιήθηκε ως βάση συγκριτικών παρατηρήσεων.

Πραγματοποιήθηκε επίσης αριθμός συναντήσεων με εκπροσώπους του Πολιτιστικού Συλλόγου του οικισμού, όπως και με ορισμένους από τους γηραιότερους κατοίκους του, με σκοπό την αναζήτηση φωτογραφικού υλικού που ενδεχομένως θα απεικόνιζε το κτήριο σε μία προγενέστερη στιγμή της ζωής του. Το αποτέλεσμα τους ήταν η συλλογή στιγμιότυπων τα οποία περιγράφουν με εξαιρετικά γλαφυρό τρόπο την καθημερινή ζωή στην κρητική ύπαιθρο κατά τη μεγαλύτερη διάρκεια του 20ου αιώνα· αποδείχθηκε πενιχρό όμως ως προς την απεικόνιση του κτηρίου καθεαυτό.

Έτσι το πλέον προσοδοφόρο τμήμα της έρευνας αποδείχθηκε αυτό της προφορικής συνέντευξης με τον ένα εκ των δύο τελευταίων απογόνων της οικογένειας Μπιράκη, ο οποίος διέμεινε στο κτήριο κατά την πρώτη του παιδική ηλικία, αμέσως μετά την Κατοχή. Περιέγραψε τη χρήση των χώρων της κατοικίας και το περιβάλλον της, όπως μπορούσε να τα ανακαλέσει, ενώ παρείχε πληροφορίες σχετικά με το παρελθόν της οικογένειας οι οποίες φώτισαν σε ένα βαθμό την ιστορία του κτηρίου.

Η παραπάνω έρευνα εκπονήθηκε παράλληλα με τη διερεύνηση του κτηρίου, η οποία ανέδειξε σημεία-κλειδιά αλλά και σημεία προβληματισμού, όσον αφορά στην αποκρυπτογράφηση της οικοδομικής του ιστορίας. Λόγω της αδυναμίας εφαρμογής καταστρεπτικών μεθόδων διερεύνησης, μερικά ερωτήματα που προέκυψαν κατά την αποτύπωση δε στάθηκε δυνατό να αποσαφηνιστούν.

Η προσπάθεια τεκμηρίωσης του κτηρίου έφτασε λοιπόν σε ορισμένα συμπεράσματα, τα οποία δεν μπορούν να θεωρηθούν τελικά, λόγω αντικειμενικών περιορισμών που συνάντησε η αντίστοιχη ερευνητική διαδικασία. Διαθέτουμε όμως αρκετά στοιχεία ώστε να τοποθετήσουμε το κτήριο σε ένα αναγνώσιμο χωροχρονικό σύμπαν, όπως επίσης και να αναλύσουμε τις διαφορετικές «στιγμές» που συγκροτούν τη σημερινή του εικόνα ως σύνολο.

Κατόπιν των παραπάνω, συντάχθηκε η πρόταση αποκατάστασης του κτηρίου, η οποία λαμβάνει υπ' όψη τις απαραίτητες στερεωτικές επεμβάσεις και το αποδίδει ξανά σε λειτουργία, στο πλαίσιο μια νέας, δημόσιας χρήσης.

1.3. Αρχές και μέθοδος αποτύπωσης

Η μέθοδος αποτύπωσης που εφαρμόστηκε ήταν η αποκαλούμενη «συμβατική» ή «παραδοσιακή», με επικουρική χρήση ολοκληρωμένου γεωδαιτικού σταθμού.

Η πρώτη επαφή με το αντικείμενο μελέτης έγινε μέσα από πρόχειρα σκίτσα, και στη συνέχεια ακολούθησε η αρίθμηση-κωδικοποίηση των χώρων του και η απόδοσή τους σε σκαριφήματα (κατόψεις, τομές, όψεις).

Ο γεωδαιτικός σταθμός χρησιμοποιήθηκε για τη χάραξη του περιγράμματος του κτηρίου, αλλά και αυτού των εξωτερικών του όψεων, με τη χρήση έξι εξαρτημένων μεταξύ τους σταθερών σημείων (στάσεων).

Με τη βοήθειά του προσδιορίστηκαν οριζόντια επίπεδα στις δύο εσωτερικές στάθμες του κτηρίου, τα οποία υλοποιήθηκαν με χρήση ράμματος προκειμένου να χρησιμεύσουν ως επίπεδα αναφοράς για τη μέτρηση των εσωτερικών υψών.

Το επίπεδο χάραξης του περιγράμματος του όγκου λειτούργησε ως επίπεδο αναφοράς προκειμένου να προσδιοριστούν οι υψομετρικές διαφορές των εσωτερικών επιπέδων μεταξύ τους, αλλά και με τα σημεία που όριζαν την άνω απόληξη του περιγράμματος της κάθε όψης. Έτσι επετεύχθη ο συσχετισμός των δύο σταθμών του κτηρίου και της στάθμης του δώματος.

Ως σημείο μηδέν, για την ηλεκτρονική σχεδίαση, επιλέχθηκε η πρώτη από τις στάσεις του σταθμού, στη βορειοανατολική γωνία του κτηρίου.

Για όλα τα παραπάνω έγιναν μετρήσεις επιβεβαίωσης με συμβατικά μέσα και με χρήση νήματος στάθμης. Στη συνέχεια ελήφθησαν λεπτομερείς μετρήσεις όλων των ορατών στοιχείων του κτηρίου με συμβατικά μέσα, με συσχετισμό τόσο των επιμέρους στοιχείων όσο και μεταξύ των χώρων. Όλες οι παραπάνω μετρήσεις σημειώνονταν στα αντίστοιχα σκαριφήματα συνοδευόμενες από παρατηρήσεις, σχόλια και επισημάνσεις σημείων ενδιαφέροντος.

Για την απόδοση μορφολογικών χαρακτηριστικών και οικοδομικών λεπτομερειών του κτηρίου έγιναν επιτόπου σκίτσα, καθώς επίσης και μία σειρά επιτόπιας σχεδίασης λεπτομερειών υπό κλίμακα (1/10) που περιλάμβανε τα ανοίγματα του κτηρίου και λοιπά στοιχεία όπως π.χ. τόξα. Για τη μέτρηση τους έγινε χρήση τοπικών ραμμάτων τα οποία συσχετίστηκαν με τα οριζόντια επίπεδα του κτηρίου.

Με τη χρήση του γεωδαιτικού σταθμού προσδιορίστηκαν οι στάθμες του εδάφους περιμετρικά του κτηρίου, όπως επίσης και οι αποστάσεις των γειτονικών κτηρίων, για τη δημιουργία του τοπογραφικού.

Όλες οι παραπάνω διαδικασίες συνοδεύονταν σε κάθε στάδιο από αναλυτική φωτογραφική τεκμηρίωση (γενικές εξωτερικές απόψεις και απόψεις των εσωτερικών χώρων, λεπτομερής φωτογράφιση όψεων, οικοδομικές λεπτομέρειες, φωτογραφήσεις με παρεμβαλλόμενο στοιχείο

συγκριτικής κλίμακας κ.α.). Η φωτογράφιση οργανώθηκε επί τη βάσει ταξινόμησης ανά όψη και ανά χώρο, με σημείωση πάνω σε σκαρίφημα κάτοψης της αντίστοιχης στάθμης, το σημείο και τη γωνία λήψης της κάθε φωτογραφίας.

Κατά τη διάρκεια της αποτύπωσης δεν πραγματοποιήθηκαν δραστικές παρεμβάσεις στο κτήριο, πέραν της τοποθέτησης καρφιών για τη στήριξη των νημάτων, και τη διεύρυνση οπής στο εσωτερικό επίχρισμα, με την καθαίρεση επιπλέον δείγματος, προκειμένου να αποσαφηνιστούν οι διαστάσεις αποφραγμένου ανοίγματος στην τοιχοποιία. Όλες οι παραπάνω δράσεις συνολικά εμπίπτουν στην κατηγορία των μη καταστρεπτικών μεθόδων διερεύνησης.

Η περιοχή του Μυλοποτάμου στην Κρήτη

[2] ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2.1. Μυλοπόταμος

Η περιοχή του Μυλοποτάμου αποτελεί μία διακριτή χωρική, διοικητική αλλά και πολιτισμική ενότητα στην κεντρική Κρήτη εδώ και αιώνες. Εκτείνεται στα βορειοανατολικά του πρώην νομού Ρεθύμνης και ορίζεται στα νότια από την οροσειρά του Ψηλορείτη και στα βόρεια από τη θάλασσα. Περιλαμβάνει πάνω από 120 οικισμούς και χωρίζεται στον Πάνω, Κάτω και Μέσα Μυλοπόταμο.

Από το 2011 ο Μυλοπόταμος αποτελεί ανεξάρτητο Δήμο, ο οποίος προέκυψε από τη συνένωση των προϋπαρχόντων Δήμων Γεροποτάμου και Κουλούκωνα, και της Κοινότητας Ζωνιανών. Η έκτασή του είναι 360,703 km² και ο πληθυσμός του 14.363 (μόνιμοι) κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Έδρα έχει το Πέραμα¹.

Στα βόρεια του Ψηλορείτη αναπτύσσεται η οροσειρά του Κουλούκωνα, και μεταξύ τους σχηματίζεται η κοιλάδα του Μυλοποτάμου. Διασχίζεται από το Γεροπόταμο ή Αυλοπόταμο, ο οποίος δίνει το όνομά του στην περιοχή², και εκβάλλει ανατολικά του Ρεθύμνου.

Το μεγαλύτερο τμήμα του εδάφους είναι ορεινό³, ενώ η εύφορη κοιλάδα καλύπτεται κατά κύριο λόγο από ελαιόδεντρα και χαρουπιές. Τις τελευταίες δεκαετίες αναπτύσσεται η καλλιέργεια εσπεριδοειδών, ενώ η περιοχή διαθέτει πλούσιο δείγμα ενδημικής χλωρίδας της Κρήτης.

Η κατοίκηση στην περιοχή πιστοποιείται από τα προϊστορικά χρόνια, με το νεολιθικό οικισμό Γρίβιλα να εμφανίζει τα πρώτα, μέχρι στιγμής, ίχνη ανθρώπινης δραστηριότητας εκτός σπηλαίων στην Κρήτη. Κατά την αρχαιότητα οι σπουδαιότερες θέσεις ήταν οι πόλεις Αζός και Ελεύθερνα, οι οποίες εμφανίζονται ξανά ως σημαντικά κέντρα κατά την πρώτη βυζαντινή περίοδο. Στη δεύτερη βυζαντινή περίοδο ο αγροτικός χαρακτήρας κυριαρχεί στην περιοχή, η οποία συγκροτείται ως σύνολο συμπαγών οικισμών και όχι διάσπαρτων μεμονωμένων οικήσεων (αγροικιών). Το οικιστικό δίκτυο της περιόδου αυτής εκτιμάται πως έχει σε μεγάλο βαθμό επιβιώσει μέχρι και σήμερα⁴.

Κατά τους βυζαντινούς χρόνους η περιοχή αποτελούσε τούρμα, και με το πέρασμα στην ενετική διοίκηση εντάχθηκε στο σεξτέριο του Καστέλλου, για να αποδοθεί ως καστελλανία στο

1 <http://www.dimosmylopotamou.gr/municipality>

2 Η αρχαία του ονομασία ήταν Οάξης. Στη συνέχεια ονομάστηκε Αυλοπόταμος ή Γεροπόταμος και συν τω χρόνω η πληθώρα των νερόμυλων έδωσε στην περιοχή το όνομα Μυλοπόταμος. Βλ. Πελαντάκης, 2006.

3 Όπως αναφέρει ο Σ. Σπανάκης η (τότε) επαρχία Μυλοποτάμου είχε έκταση 510 km² από τα οποία μόνο 88 ήταν πεδινά. Βλ. Σ. Σπανάκης, 1991.

4 Τσουγκαράκης, 1991.

διαμέρισμα του Ρεθύμνου, με έδρα στο σημερινό οικισμό Πάνορμος⁵. Στον οικισμό αυτό βρισκόταν και το φρούριο του Μυλοποτάμου, λιγοστά ερείπια του οποίου σώζονται σήμερα. Η ύπαρξή του τεκμηριώνεται στο 13ο αιώνα, χωρίς να έχει διασαφηνιστεί η χρονολόγηση της κατασκευής του⁶.

Ο Μυλοπόταμος εποίκιστηκε κατά το δεύτερο ενετικό εποικισμό του 1222⁷ και αποδόθηκε ως φέουδο στους Καλλέργηδες το 1229⁸.

Το φρούριο αναπτύχθηκε από απλή οχυρή θέση σε σημαντικό κάστρο και σε περιφερειακό, αλλά δραστήριο λιμάνι, με βούργο και παρουσία εύρωστων οικονομικά στρωμάτων, τόσο ντόπιων όσο και από την Ιταλία⁹. Ήταν η θέση του που συνέβαλε σε αυτή την ανάπτυξη, ήδη πριν από την ανάδειξη της πόλης του Ρεθύμνου¹⁰.

Με το πέρασμα στην οθωμανική διοίκηση, ο Μυλοπόταμος γίνεται ένας από τους καζάδες του λιβά του Ρεθύμνου, και καταγράφεται ως ναχιγιές, με έδρα του ναϊπ¹¹ στους Μαργαρίτες. Οι τρεις γνωστές απογραφές της ενετικής περιόδου (Barozzi 1577, Castrolilaka 1583, Basilicata 1630), συγκρινόμενες με τις φορολογικές απογραφές που εκτελούν οι Οθωμανοί στα πρώτα χρόνια της έλευσής τους στην Κρήτη, δίνουν τη γενική εικόνα της συνέχειας της δημογραφικής κατανομής αλλά και ιεράρχησης των οικισμών του Μυλοποτάμου¹².

Διαχρονικά, ο Μυλοπόταμος διατηρούσε σημαντική θέση και στην εκκλησιαστική διοίκηση, εφόσον ήταν έδρα της ορθόδοξης, λατινικής, και ξανά ορθόδοξης επισκοπής Αυλοποτάμου.

Καθ' όλη τη διάρκεια του 19ου αιώνα η περιοχή αποτέλεσε θέατρο εξεγερτικών κινήσεων, ενώ σταδιακά μέσα στον αιώνα η αναλογία μουσουλμάνων – χριστιανών αλλάζει υπέρ των τελευταίων¹³. Στη διάρκεια του 20ου αιώνα το μέσο πλήθος οικισμών του καταγράφεται στους 85¹⁴.

Αν και ο Μυλοπόταμος εμφανίζεται σε πολλές περιγραφές περιηγητών, υπάρχουν απογοητευτικά λίγες απεικονίσεις του¹⁵, σχετικώς εξιδανικευμένες σε σχέση με τις γραπτές περιγραφές και με θεματολογία κυρίως αρχαιοδομικής και φυσιολατρικής φύσεως.

Κύριες δραστηριότητες στην περιοχή είναι η κτηνοτροφία στα ορεινά, σε συνδυασμό με

5 Χαρακτηριστικό ως προς τη σημασία της περιοχής είναι το ότι το αξίωμα του καστελλάνου του Μυλοποτάμου, μαζί με εκείνο του δικαστή Συβρίτων ή Αμαρίου, ήταν από τα προεξάρχοντα της περιοχής του Ρεθύμνου. Βλ. Γάσπαρης, 2006.

6 Αν και υπάρχουν αναφορές που αποδίδουν την κατασκευή του στους Γενουάτες κάτι τέτοιο δεν τεκμηριώνεται με ακρίβεια. Βλ. ό.π.

7 Ό.π.

8 Επώνυμο αρχοντικής οικογένειας της Κρήτης. Πιθανότατα καταγόταν από το Βυζάντιο και είχε συγγενικούς δεσμούς με τον αυτοκρατορικό οίκο των Φωκά.

9 Γάσπαρης, 2006.

10 Γρυντάκης, 1990.

11 Τοποτηρητή του καδή.

12 Οι απογραφές αυτές αποδίδουν στο ναχιγιέ του Μυλοποτάμου ένα πλήθος οικισμών που κυμαίνεται μεταξύ 64 – 66, με μικρό μέσο μέγεθος (μόνο 16 από αυτούς ξεπερνούν τις 40 οικογένειες). Τα καταγραφόμενα μεγέθη δεν αποτυπώνουν τον πραγματικό πληθυσμό, αλλά το φορολογούμενο, πράγμα που σημαίνει ότι κατά την αναγωγή στο σύνολο πρέπει κανείς να γνωρίζει με ακρίβεια τους εκάστοτε όρους που προσδιορίζουν την ιδιότητα του «φορολογούμενου». Βλ.Ε. Μπαλά 2003, Ν. Ανδριώτης, 2006.

13 Όπως σε όλη την Κρήτη. Βλ. Περάκης, 2010.

14 Σπανάκης, 1991.

15 Παλιούρα, 2006.

τη γεωργία στα πεδινά. Στο Μεσαίωνα οι κύριες καλλιέργειες αφορούσαν σε αμπελώνες και δημητριακά¹⁶, ενώ κατά τους οθωμανικούς χρόνους η αμπελοργία αντικαθίσταται σε μεγάλο βαθμό από την ελαιοκαλλιέργεια, η οποία κυριαρχεί μέχρι σήμερα. Κατά το 19ο αιώνα σημειώνεται εμφάνιση πολλών μετοχιών, αγροτικών εποχικών οικήσεων εξαρτώμενων από τους γειτονικούς οικισμούς¹⁷. Στη σύγχρονη εποχή ο τουρισμός έχει προστεθεί στις οικονομικές δραστηριότητες των κατοίκων, ενώ η περιοχή έχει επίσης συνδεθεί με συγκεκριμένες μορφές εγκληματικότητας (εκτεταμένη οπλοχρησία, εμπόριο ναρκωτικών). Χαρακτηριστικό είναι το έντονο αίσθημα τοπικής ταυτότητας των κατοίκων που εκφράζεται με την πεισματική διαφύλαξη στοιχείων κρητικής παράδοσης (π.χ. μουσική, κεραμική, υφαντουργία).

Σημαντικό επίσης είναι το γεγονός πως ο Μυλοπόταμος είναι η μοναδική περιοχή της επαρχίας του Ρεθύμνου που τις τελευταίες δύο δεκαετίες, αντί για μείωση σημειώνει μικρή αύξηση πληθυσμού¹⁸.

Μέσα από τα παραπάνω, συγκροτείται η διαχρονική εικόνα του Μυλοποτάμου ως μίας εύρωστης επαρχιακής περιφέρειας που αναπτύσσεται στο ενδιάμεσο δύο σημαντικών αστικών κέντρων στη βόρεια ακτή του νησιού, με οικονομική αυτονομία και διακριτό διοικητικό ρόλο για πολλούς αιώνες, όπως επίσης με σχετική σταθερότητα στα πληθυσμιακά της μεγέθη και στην πυκνότητα κατοίκησης της¹⁹.

Στη φορολογική απογραφή του 1671 στον Κάτω Μυλοπόταμο καταγράφονται 26 οικισμοί, ενώ στον Πάνω και το Μέσα 22 και 28 οικισμοί αντίστοιχα, δίνοντας το στίγμα της ορεινής κατοίκησης της περιοχής. Πηγή: Η. Κολοβός,

16 Γάσπαρης, 2006.

17 Αρακαδάκη, 2006.

18 Τσαντηρόπουλος, 1994.

19 Ανδριώτης, 2006.

Σχεδιάγραμμα της ευρύτερης περιοχής του κάστρου Μυλοποτάμου, 1647 (Τριμανδήλη, συνέδριο Ι.Α.Ε.Ρ.)

Το όρος Ίδη και η Μονή Ασωμάτων, Scott 1837 (Παλιούρα, συνέδριο Ι.Α.Ε.Ρ.)

2.2. Μελιδόνι

Το Μελιδόνι είναι πεδινός οικισμός του Κάτω Μυλοποτάμου. Βρίσκεται σε απόσταση 28 χλμ. από την πόλη του Ρεθύμνου και 4 χλμ. από το Πέραμα, στην κοιλάδα βόρεια του Γεροποτάμου και στους πρόποδες του Κουλούκωνα.

Αναφέρεται για πρώτη φορά το 14ο αιώνα, σε έγγραφο του Δουκικού Αρχείου του Χάνδακα²⁰. Η επικρατέστερη ερμηνεία θέλει το τοπωνύμιο ανθρωπωνυμικό²¹, ενώ η ίδρυση του οικισμού δεν έχει τεκμηριωθεί ιστορικά.

Ο οικισμός υπήρξε φέουδο της οικογένειας των Καλλέργηδων και στην πορεία πέρασε στον έλεγχο άλλων σημαντικών οικογενειών της υπαίθρου²².

Στην απογραφή του Castrolifaka καταγράφεται ως ένας από τους μεγαλύτερους οικισμούς του Μυλοποτάμου, με 645 κατοίκους²³. Έκτοτε και με ελάχιστες εξαιρέσεις, στις κατά περιόδους απογραφές εμφανίζει σχετική σταθερότητα πληθυσμού, με απαρχή μείωσης τα μέσα του 20ου αιώνα²⁴. Η φορολογική καταγραφή του 1671, που καταγράφει 106 φορολογούμενους σε πληθυσμό της τάξεως των 600 κατοίκων, επιτρέπει την υπόθεση ότι κατά τη μετάβαση στην οθωμανική περίοδο σημειώνεται στον οικισμό μεγάλο ποσοστό εξισλαμισμού²⁵.

Η γεωργία και η κτηνοτροφία καταγράφονται ως κύριες ασχολίες των κατοίκων του, με την ελαιοπαραγωγή να επικρατεί από την οθωμανική περίοδο μέχρι σήμερα.

20 <http://digitalcrete.ims.forth.gr>

21 Τσαντηρόπουλος, 1994.

22 Λαμπρινός, 2000 και Γρυντάκης, 1990.

23 Σπανάκης, 1991.

24 Ο.π.

25 Κολοβός, 2006.

Αν και το Μελιδόνι υπήρξε σταθμός πολλών περιηγητών που επισκέφτηκαν την Κρήτη, ήδη από το 15ο αιώνα, κυρίως λόγω του παρακείμενου σπηλαίου, δε βρίσκουμε πάρα μόνο μία απεικόνιση του οικισμού, στο έργο του F.W.Sieber. Εντοπίζουμε όμως περιγραφές, οι οποίες εστιάζουν κυρίως σε ανθρωπολογικούς και κοινωνικούς τύπους παρατηρήσεις.

Σταθμός στην ιστορία του οικισμού ήταν η ομαδική θανάτωση 370 κατοίκων εντός του σπηλαίου κατά τη διάρκεια πολιορκίας από τον τουρκοαιγυπτιακό στρατό το 1824. Η ιστορική του σημασία περιλαμβάνει επίσης το ότι το 1897 υπήρξε τόπος διεξαγωγής της Γ' Γενικής Επαναστατικής Συνέλευσης Κρητών, η οποία και τελεσφόρησε ως προς την απόφαση της αυτονομίας του νησιού²⁶. Στα τέλη του 19ου αιώνα όλοι σχεδόν οι κάτοικοι του χωριού ήταν χριστιανοί ορθόδοξοι²⁷.

Από το 1867 το Μελιδόνι αποτελεί έδρα Δήμου ή Κοινότητας σχεδόν συνεχόμενα μέχρι το 1999, οπότε με τον Καποδίστρια όλες οι υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης εγκαθίστανται στο Πέραμα²⁸.

Σήμερα έχει περίπου 300 μόνιμους κατοίκους²⁹, οι οποίοι κατά κύριο λόγο ασχολούνται με τη γεωργία, την κτηνοτροφία, τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και τον τουρισμό. Έχει απογυμνωθεί από μεγάλο μέρος του κοινωνικού και εμπορικού του εξοπλισμού, διαθέτει όμως ενεργό πολιτιστική ζωή και τα καλοκαίρια δέχεται σημαντικό αριθμό επισκεπτών. Είναι χαρακτηρισμένος «παραδοσιακός οικισμός υψηλής πολιτιστικής αξίας» από το 1995 (ΦΕΚ 728 / Δ / 1995).

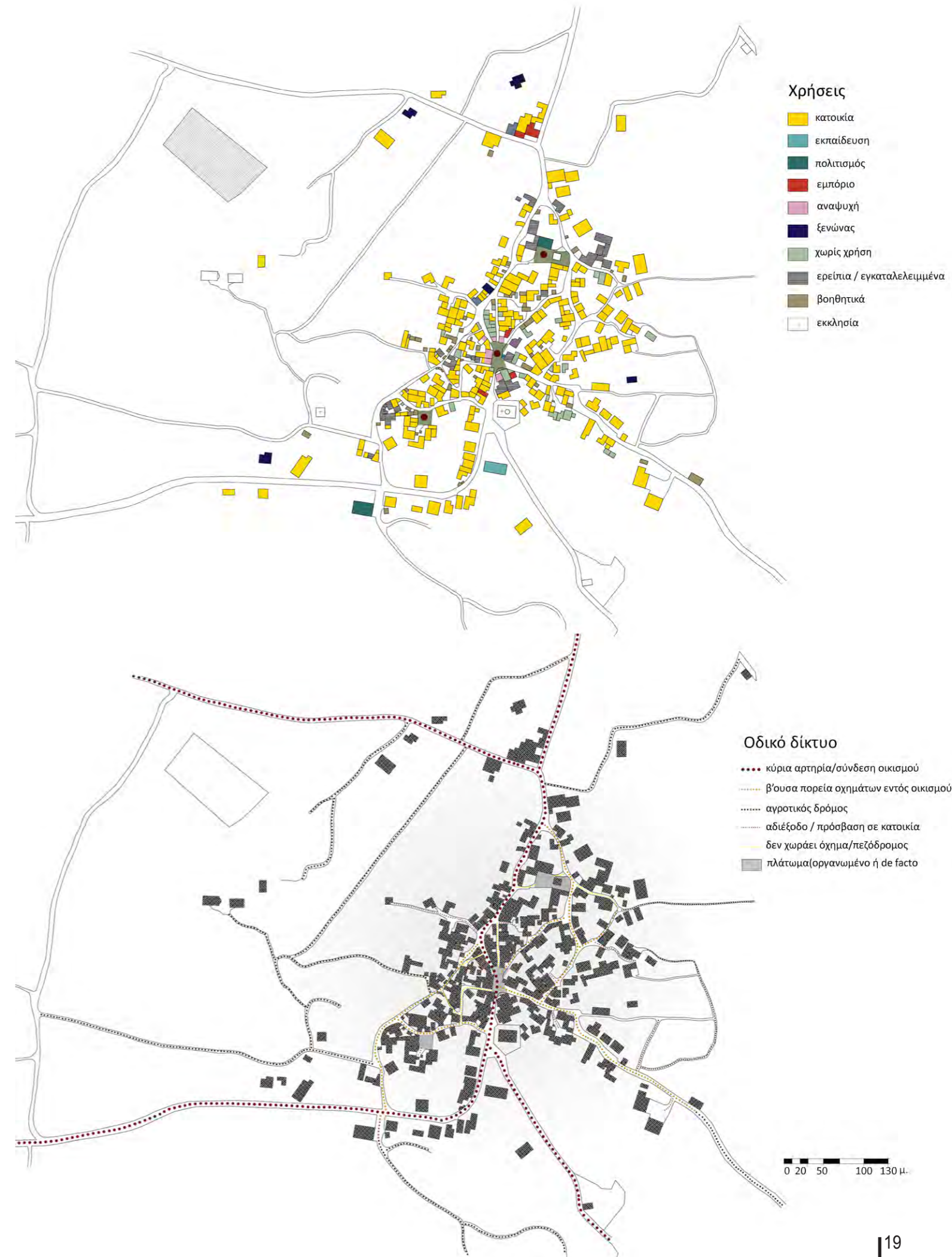
Απεικόνιση του Μελιδονίου από τον F.W.Sieber (1817)

²⁶ Γρυντάκης, 1994.

²⁷ http://digitalcrete.ims.forth.gr/tourkology_habitation_display.php?id=382

²⁸ Τσαντηρόπουλος, 1994.

²⁹ Οι 573 που καταγράφονται στην απογραφή του 2011 δεν αποδίδουν το μόνιμο πληθυσμό, αλλά την απογραφή στον τόπο καταγωγής.

2.3. Η αγροτική κατοικία στο Μυλοπόταμο το 19ο αιώνα

Στα τέλη του 19ου αιώνα το *Κρητικό Ζήτημα* είναι ένα από τα σημαντικότερα μέτωπα του λεγόμενου *Οθωμανικού*. Συναπτά εξεγερτικά κινήματα αλλά και η παρεμβολή της αιγυπτιακής διοίκησης στο νησί³⁰ έχουν αποξηλώσει τη μεγάλη οθωμανική γαιοκτησία από την ύπαιθρο³¹, ενώ η αναλογία χριστιανών – μουσουλμάνων αυξάνεται συνεχώς υπέρ των τελευταίων. Ο 19ος αιώνας σταδιακά ανατρέπει μία περίοδο δύο περίπου αιώνων, η οποία, όπως πολλοί μελετητές συμφωνούν, είχε επιτύχει έναν υψηλό βαθμό πολιτισμικής αφομοίωσης³². Επιγαμίες και εξισλαμισμοί που καταγράφουν αξιοσημείωτα ποσοστά, αλλά και η εισαγωγή διατάξεων, ήδη από το 1671, που επέτρεπαν στους γηγενείς την ανάπτυξη στοιχειώδους ιδιωτικής πρωτοβουλίας στη διαχείριση ακινήτων³³ δίνουν το πλαίσιο αυτής της ώσμωσης, ήδη αμέσως μετά το τέλος του κρητικού πολέμου³⁴.

Στην πόλη οι εξελίξεις του 19ου αιώνα καταγράφουν σχετική αμφιθυμία. Τα τρία μεγάλα αστικά κέντρα εμφανίζουν, μετά και από τους σεισμούς των μέσων του αιώνα, μια εικόνα που απηχεί περισσότερο τα βαλκανικά πρότυπα³⁵, ενώ οι εκσυγχρονιστικοί ρόγχοι της αυτοκρατορίας και ανερχόμενα γηγενή αστικά στρώματα εισάγουν, προς το τέλος του, κλασικιστικές αντανάκλασεις³⁶.

Στην ύπαιθρο, αν οι μετατροπή των πυργόσπιτων και των ενετικών επάυλων σε κονάκια, όπως επίσης νέα ή μετασκευασμένα δημόσια έργα έχουν δώσει το στίγμα της οθωμανικής παρουσίας, τα πράγματα στην ανώνυμη κατοικία παραμένουν δυσδιάκριτα. Η οθωμανική περίοδος τεκμαίρεται από στοιχεία όπως για παράδειγμα επιμέρους μορφολογήσεις, (θυρώματα, γείσα, τζάκια, κρήνες) ενώ μορφές όπως τα κιάσκια, που μεταβάλλουν την εικόνα των πόλεων, δεν κάνουν το ίδιο έντονη την εμφάνισή τους. Αν στην ονοματολογία των χώρων της κατοικίας ή στοιχείων της οικοσκευής ακούμε τον οθωμανικό απόηχο, ανοιχτό παραμένει το ερώτημα ως προς τις μεταβολές στη γενική δομή της. Η μελέτη του «μεταβυζαντινού σπιτιού» στην Κρήτη

30 1830 - 1841

31 Περάκης, 2010.

32 Ανδριώτης, 2004, Κολοβός, 2006, Greene, 2000 και Adiyekke, 2005. Ο Ανδριώτης παρατηρεί ότι σχεδόν το σύνολο των ξένων περιηγητών οι οποίοι επισκέφθηκαν το νησί το 19ο αι. θεωρούσε ότι «ήταν δύσκολη η διάκριση μεταξύ των Χριστιανών και των Μουσουλμάνων της Κρήτης», αναφερόμενος στους: J.- M. Tancoigne, F. Sieber, R. Madden, R. Pashley, T. Spratt, G. Perrot, J. Ballot, V. Simonelli, H.- F. Tozer, P. Combes, V. Bérard, Au. Trevor-Battye, J. Morrit of Rokeby, N. Elliadi. «*Το ίδιο πίστευαν και πολλοί Έλληνες συγγραφείς, όπως οι Ι. Χατζιδάκης, Ευ. Νικολαΐδης, Ν. Καλομενόπουλος, Ν. Σταυράκης, Ι. Κονδυλάκης κ.ά. Ιδιαίτερη εντύπωση προξενούσε το γεγονός ότι λίγοι ήταν οι Μουσουλμάνοι της Κρήτης που μιλούσαν την τουρκική γλώσσα και ότι έπιναν κρασί*». Ανδριώτης, 2004. Βλ. επίσης Τζομπανάκη, 2005 για τις σχέσεις των ανερχόμενων γηγενών αστικών στρωμάτων κατά το 19ο αι. με την οθωμανική ελίτ στις πόλεις.

Greene, 2000, Μπαλά, 2007.

33 Greene, 2000, Μπαλά, 2007.

34 1645 - 1669

35 Τζαμιά, λουτρά, τεκέδες και κονάκια (συνήθως μετασκευασμένα μέγαρα της προηγούμενης περιόδου) έχουν βέβαια ήδη χαρακτηρίσει με την παρουσία τους τις πόλεις του νησιού. Βλ. Τζομπανάκη, 2005.

36 Ο.π.

συχνά το τοποθετεί σε ένα γενικόσχημο «παραδοσιακό» σύμπαν³⁷, και η εξαγωγή ενός σχετικού συμπεράσματος δεν μπορεί να γίνει αβίαστα, καθότι απαιτεί άλλου είδους έρευνα η οποία ξεφεύγει από το πλαίσιο αυτής της μελέτης.

Η ύπαιθρος το 19ο αιώνα ταλαιπωρείται όλο και πιο συχνά από βίαιες συγκρούσεις, ενώ ταυτόχρονα αναπτύσσεται ένα στρώμα μικρής και μεσαίας γαιοκτησίας το οποίο έχει τη δυνατότητα ελέγχου της παραγωγής του. Έτσι οι κατοικίες του αναπτύσσονται και φαίνονται να ξεφεύγουν πια από την λογική του *κέντη* ή του *καμαρόσπιτου*³⁸. Δεδομένης όμως της κυριαρχίας των πρωτογενών δραστηριοτήτων, ακόμη και όταν απορροφούν άλλες παραστάσεις δεν μεταλλάσσονται τόσο ώστε να γίνουν πραγματικά αστικά σπίτια³⁹.

Στην ενδοχώρα του Ρεθύμνου, αρχιτεκτονικά κατάλοιπα αλλά συχνά και η πολεοδομική συγκρότηση των οικισμών μαρτυρούν οικιστική συνέχεια επί σειρά αιώνων. Το ίδιο ισχύει και για το πλήθος των μεγάλων μονών και των μικρών μεμονωμένων ναών που διαστίζουν την ύπαιθρο του διεκδικώντας ισότιμο ρόλο στη διαμόρφωση του τοπίου της⁴⁰, μαζί με δημόσια έργα και τις βάσεις των εκάστοτε ελίτ⁴¹.

Αξίζει να σημειωθεί πως συχνά οι σύγχρονες μέθοδοι κατασκευής δεν επικράτησαν με αντικατάσταση του κελύφους αλλά με προσθήκες-μετατροπές σε υπάρχοντα κτήρια, περισσότερο απ' όσο παρατηρείται σε άλλες περιοχές του νησιού.

Οικισμός Φαράτσι, Πάνω Μυλοπόταμος. Ο οικισμός διαμορφώνεται κατά κύριο λόγο το 19ο αι. Μ. Αρακαδάκη

37 Οι ενετικές επιδράσεις στην ύπαιθρο έχουν κατά καιρούς ελκύσει το ενδιαφέρον των ερευνητών. Κατά τα άλλα υπάρχει ένα πλήθος μονογραφιών που αναφέρονται σε συγκεκριμένους οικισμούς, συνήθως με ανθρωπολογική ή λαογραφική ματιά, οι οποίες εστιάζουν αποκλειστικά στο καθαρό αγροτόσπιτο. Υπάρχουν και μελέτες που αποπειρώνται μια ολιστική προσέγγιση: αυτές συγκεντρώνουν τεράστιο όγκο πρωτογενούς υλικού, δίνοντας μια επισκόπηση των μορφών που συναντά (ή συναντούσε) κανείς στο νησί, συνήθως όμως δεν προχωρούν σε βαθύτερη ερμηνεία πέραν της καταλογογράφησης «τύπων».

38 Κέντης ή λυρατζής ονομάζεται ξύλινος στύλος που χρησιμεύει για την υποστήριξη του μεσοδοκιού. Για το καμαρόσπιτο και την οργάνωσή του. Βλ. ενδεικτικά Μποζινέκη-Διδώνη, 1985, Βασιλειάδη, 1977 και Μελισσοργάκη-Αρφαρά, 1986.

39 Βλ. Αρακαδάκη, 2006.

40 Η αθρόα οικοδόμηση μονών αλλά και μεμονωμένων ναών μικρού μεγέθους στην κρητική ύπαιθρο ερμηνεύεται ως μοχλός αλλά και ως τεκμήριο για τη διάδοση συγκεκριμένων χαρακτηριστικών στην αρχιτεκτονική της ύπαιθρου, όχι ως αποτέλεσμα άμεσης αντιγραφής αλλά διαθλώμενων μέσα από το πρίσμα των τοπικών κατασκευαστικών παραδόσεων αλλά και των αναγκών του τρόπου ζωής. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο ερμηνεύει, για παράδειγμα, η Γκράτζιου την εκτεταμένη διάδοση του οζυκόρυφου τόξου και θόλου μετά το 13ο αιώνα, όπως επίσης και την επικράτηση της ιδιαίτερης επιμέλειας των ανοιγμάτων. Βλ. Γκράτζιου, 2010.

41 Η παραπάνω ερμηνεία εφαρμόζεται και στο πεδίο των δημόσιων (π.χ. οχυρωματικών, εγγειοβελτιωτικών κλπ.) έργων. Για τα ενετικά κι οθωμανικά δημόσια έργα. Βλ. Δημακόπουλο, 1997, Προφυρίου, 2004 και Τζομπανάκη, 2005.

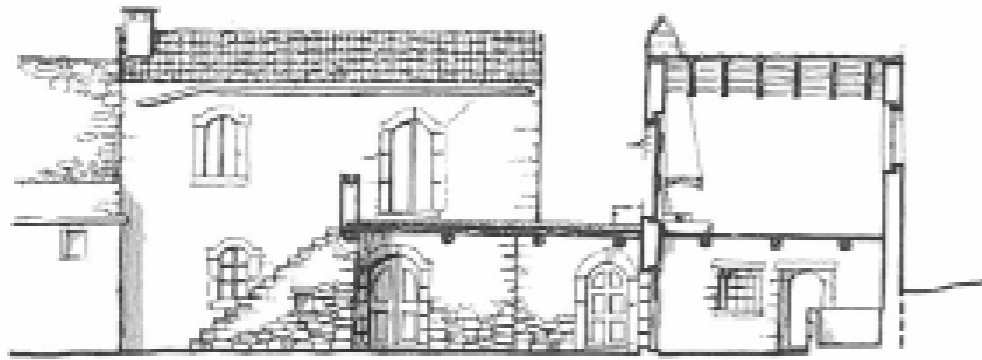
Η μέση αγροτική κατοικία στο Μυλοπόταμο του 19ου αιώνα εντάσσεται στο παραπάνω πλαίσιο, ενσωματώνοντας τοπικές κοινωνικές ιδιομορφίες. Τα σπίτια εμφανίζουν «περίπλοκες κατόψεις, με ευρύχωρες αυλές που περικλείονται από ψηλούς τοίχους και πολλούς χώρους σε ισόγειο, ημιυπόγειο, όροφο ή ενδιάμεσες στάθμες, απαραίτητους για τη στέγαση πολυμελών οικογενειών.»⁴² Ενίοτε συνοδεύονται από δορυφορικά κτίσματα που εξυπηρετούν αγροτοβιοτεχνικές λειτουργίες (ελαιοτριβεία κλπ.).

Χαρακτηριστικές είναι οι «οικογενειακές νησίδες», ομάδες δηλαδή εφαπτόμενων και αλληλεπικαλυπτόμενων κατοικιών, όπου συχνά τα όρια είναι δυσδιάκριτα, εξυπηρετώντας την ιδιότυπη κοινωνική οργάνωση που απαντά στο Μυλοπόταμο και βασίζεται στη λογική της «φατριάς». Η συνθήκη αυτή επικρατεί κυρίως στον Πάνω (ορεινό) Μυλοπόταμο και συνδέεται με την οργάνωση των οικισμών σε «μετόχια», ενώ οι πεδινόι οικισμοί εμφανίζονται πιο ευέλικτοι στις ευρύτερες αλλαγές· έτσι βλέπουμε συχνότερα σε αυτούς ανεξάρτητες κατοικίες⁴³.

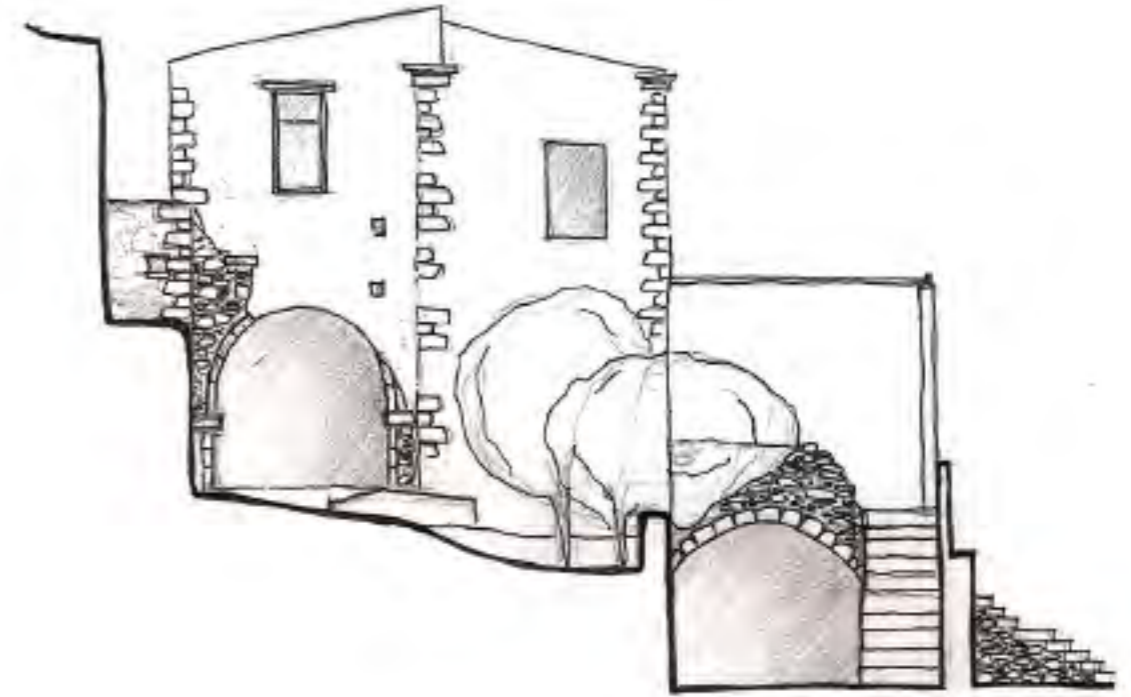
Οικογενειακή νησίδα στο Φαράσι, Μ. Αρακαδάκη

Δεξιά: ανάλογη νησίδα στο Γαράζο

42 Αρακαδάκη, 2006.

43 Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν μεγάλοι συμπαγείς οικισμοί στον Πάνω Μυλοπόταμο, όπως για παράδειγμα τα Ανώγεια.

Τα λατομεία της περιοχής¹, προμηθεύουν τους τοπικούς μάστορες με εύκολα κατεργάσιμο (μαργαίκο ή πλακοειδή) ασβεστόλιθο, τον οποίο χρησιμοποιούν σε όσα περισσότερα στοιχεία είναι δυνατό. Έτσι και οι εσωτερικοί τοίχοι κατασκευάζονται λιθόκτιστοι, ενώ οικεία είναι και η θολοδομία για τη στέγαση ισόγειων χώρων ή διαβατικών, όπως και η χρήση τόξων για την εξασφάλιση ενδιάμεσης επιφάνειας έδρασης των δοκών.

1 Από τα πιο γνωστά και μερικά σε χρήση στην Κρήτη ακόμα και σήμερα, όπως π.χ. του Αλφά (ή της Αλφάς)

Όπως παρατηρεί η Αρακαδάκη, συχνά στο Μυλοπόταμο τα τόξα δεν χρησιμοποιούνται ως στατικοί φορείς, αλλά απλά ως τρόπος διαμόρφωσης ανοίγματος. Έτσι εμφανίζονται διαδεδομένα ως μορφές, αποσυνδέονται όμως από την παραδομένη λογική του καμαρόσπιτου, το οποίο απαντά ευρέως στην υπόλοιπη Κρήτη². Στο 19ο αιώνα πλέον συναντάμε τόξα πολλών διαφορετικών χαράξεων, χωρίς απαραίτητα η μορφή τους να μπορεί να συνδεθεί με μια ασφαλή χρονολογική τοποθέτηση³. Αν π.χ. το οξυκόρυφο τόξο υποχωρεί στην επίσημη αρχιτεκτονική από το 16ο αιώνα⁴, στην ύπαιθρο εξακολουθεί να χρησιμοποιείται, όπως δείχνουν π.χ. δείγματα από κατοικίες στο Μελιδόνι χρονολογημένες στον 18ο αιώνα.

Διαβατικά στο Μούντρος και στη Μεγάλη Επισκοπή. Είναι συχνή η τοξωτή διαμόρφωση του ανοίγματος και η στέγαση με ξύλινο πάτωμα

Οξυκόρυφα τόξα στις οικίες Πλεμμένου και Σκλαβάκη στο Μελιδόνι, αμφότερες χρονολογημένες στο 19ο και 18ο αι. (ΦΕΚ ΦΕΚ 308/Β/10-3-2000)

2 Μποζινέκη–Διδώνη, 1985.

3 Στο τέλος του 13ου με αρχές του 14ου αιώνα τα οξυκόρυφα τόξα έχουν ήδη γενικευτεί στην Κρήτη. Η μορφή που θεωρείται ότι βρίσκει την αρχαιότερη εφαρμογή στο νησί είναι το χαμηλωμένο τόξο. Με την έλευση των δυτικών επαίτικων ταγμάτων, και λίγο αργότερα των Ενετών, διαδίδεται το οξυκόρυφο τόξο το οποίο γνωρίζει ευρεία εφαρμογή, χωρίς ποτέ όμως να εγκαταλείπεται και το χαμηλωμένο. Με την πάροδο του χρόνου οι επιλογές της χάραξης εμπλουτίζονται, με τόξα π.χ. ημικυκλικά να κάνουν την εμφάνισή τους. Βλ. Γκράτζιου, 2007.

4 Ο.π.

Χαμηλωμένο τόξο στην κατοικία Σκλαβάκη

Ημικυκλικό τόξο στην Αρκούδαινα

Βενί 1945 - Μ. Ζαγορησίου

Η αργολιθοδομή με τις επιμελημένες γωνίες και τα ανοίγματα, συχνά δυσανάλογα προς την ποιότητα ή τη μορφολογική μέριμνα της υπόλοιπης κατασκευής, αποτελεί το χαρακτηριστικό τρόπο οικοδόμησης, όπως συμβαίνει γενικώς στην κρητική ύπαιθρο. Πολλές φορές οι εσωτερικοί τοίχοι ή τα εγκάρσια τόξα κατασκευάζονται ασύνδετα με τους εσωτερικούς, ενώ δεν συνηθίζεται η χρήση ξυλοδεσιών.

Στο Μυλοπόταμο χρησιμοποιούνται επιχρίσματα με πολύ πυκνά και ψιλά μολώματα, που συχνά αφήνουν ακάλυπτο τμήμα της επιφάνειας των αργών λίθων. Ο τρόπος αυτός καταγράφεται ως χαρακτηριστικός της ευρύτερης περιοχής του Ρεθύμνου⁴⁴. Συναντάμε όμως και άλλους τρόπους επίχρισης των επιφανειών, είτε με απλούς πατητούς σοβάδες είτε με διακοσμητική επεξεργασία,

Οι όγκοι διαμορφώνονται πρισματικοί, με ανοίγματα που συχνά στις χαμηλότερες στάθμες είναι μικρότερα απ' ό,τι στον όροφο. Συνήθης είναι στο Μυλοπόταμο του 19ου η ενιαία επίστεψη ανοιγμάτων, σε ζεύγη πόρτας – παραθύρου ή δίδυμων παραθύρων⁴⁵. Επίσης τα γείσα με πολύπλοκες διατομές συχνά αντικαθίστανται από ορθογωνικές προεξέχουσες πλάκες, ενώ οι αναλογίες των ανοιγμάτων γίνονται πιο ραδινές.

44 Γιαπιτζόγλου, 2012.

45 Αρακαδάκη, 2006.

Δίδυμα παράθυρα στο Γαράζο και στην Αγιά.

Αριστερά, Ρουσοσπίτι

Χρήση κορμών στους Πασσαλίτες

Ημικατεργασμένα και τυποποιημένα ξύλινα στοιχεία σε πάτωμα στο Γαράζο

Το ξύλο χρησιμοποιείται με φειδώ, και συνηθέστερα εκεί που είναι απαραίτητο: στα πατώματα και στη στέγαση, τμηματικά στα ανοίγματα, στα κουφώματα, και πιο σπάνια σε εσωτερικά χωρίσματα και σκάλες. Συχνά χρησιμοποιείται ακατέργαστο ή στοιχειωδώς κατεργασμένο. Συναντάμε ολόκληρους κορμούς δέντρων που χρησιμοποιούνται ως δοκοί, όπως επίσης και τη διαμόρφωση οροφής-υποστρώματος του υπερκείμενου δαπέδου με χρήση κλαδιών. Υπάρχουν βέβαια και πατώματα με τυποποιημένα ξύλινα στοιχεία, συνήθως όμως παρουσιάζουν απλή κατασκευή¹.

Διαδεδομένη εμφανίζεται η μονοκλινή στέγη, συχνά φαίνεται όμως ότι αποτελεί προϊόν μεταγενέστερης επέμβασης, όπως συμβαίνει στη δυτική Κρήτη γενικώς κατά το 19ο αιώνα². Ο V. Bergard στα 1897 περιγράφει το Μελιδόνι ως «χωριό που βρίσκεται σε μια κοιλάδα τριγυρισμένο από γήλοφους, ανάμεσα σε ελαιώνες, αμπέλια, χαρουπιές και γιασεμιά... Τα σπίτια του είναι όλα πέτρινα με κόκκινες στέγες που το κάνουν να ξεχωρίζει από τα άλλα χωριά.»³. Παρά την υπερβολή της διατύπωσης με τη χρήση της λέξης «όλα», το σχόλιο δίνει το μέτρο της συνολικής εντύπωσης.

Οι ξύλινοι εξώστες, όπως και οι στέγες, είναι στοιχείο που εμφανίζεται όψιμα στην κρητική ύπαιθρο, και πάλι όχι με γενικευμένη εφαρμογή⁴.

Τα ισόγεια σπίτια είναι σπάνια. Συνήθης τακτική είναι η προσαρμογή στις στάθμες του εδάφους (στους ορεινούς οικισμούς), κυρίως όμως τασπίτια είναι διώροφα. Η επικοινωνία γίνεται με λίθινη εξωτερική κλίμακα, η οποία ενίοτε διαμορφώνεται πάνω σε τόξο, ή εμφανίζει αμφιέριστο σύστημα⁵. Κατά κόρον όμως στο Μυλοπόταμο συναντάμε συμπαγείς βαθμιδοφόρους, ενίοτε με διαμόρφωση μικρής αποθηκευτικής εσοχής.

Οι τονισμένες εξώθυρες, συχνά επιμελέστερα κατασκευασμένες από τα υπόλοιπα ανοίγματα, χαρακτηρίζουν την εικόνα των οικισμών. Το ίδιο ισχύει και για την απομόνωση του ιδιωτικού χώρου από το δημόσιο, που εκφράζεται με την οικοδόμηση περίφραξης με ψηλή μάντρα, πάνω στο όριο του δρόμου ή ή, απαρέγκλιτα σχεδόν, με περίφραξη με ψηλή μάντρα.

Η είσοδος στην κατοικία συνήθως γίνεται μέσω ημιυπαίθριου χώρου (καταγράφεται ως «στεγαστό» ή «οξωστάρι») ο οποίος στις περισσότερες περιπτώσεις οδηγεί σε εσωτερική αυλή. Η αυλή αποτελεί κέντρο της καθημερινής ζωής και γι' αυτό συγκεντρώνει ποικίλα στοιχεία οικοσκευής, ενώ μπορεί να χρησιμεύει και για το σταβλισμό των ζώων. Έτσι στις αυλές βρίσκουμε ποτίστρες, λαξευτές δέστρες (κρίκους), σταμνοστάτες, σαρνίτσι (στέρνα) ή πηγάδι, πατητήρια ή φουρνόσπιτα⁶.

1 Γεγονός είναι ότι η ανάπτυξη της κατεργασίας του ξύλου στην Κρήτη κατά τους νεότερους χρόνους ούτε κατά διάνοια δεν πλησιάζει αυτήν της λιθοξοϊκής. Βλ. Ανδριανάκης - Γκράτζιου, 2007.

2 Συχνά σχετίζονται με εκτεταμένες βλάβες λόγω σεισμών κατά το 19ο αιώνα, οπότε και κατά την επισκευή των κατοικιών το προηγούμενο δώμα αντικαταστάθηκε με στέγη. Βλ. Μποζινέκη-Διδώνη, 1985

3 <http://digitalcrete.ims.forth.gr>

4 Μποζινέκη-Διδώνη, 1985.

5 Ανάλογο σύστημα περιγράφει ο Δημακόπουλος για την πόλη του Ρεθύμνου, όπου βέβαια η εξωτερική βαθμιδοφόρος συνήθως είναι τοξωτή, ενίοτε με κεκλιμένη εφαπτομένη, και επιμελημένης κατασκευής. Δημακόπουλος, 1997.

6 Μποζινέκη - Διδώνη, 1985 και Βασιλειάδης, 1976.

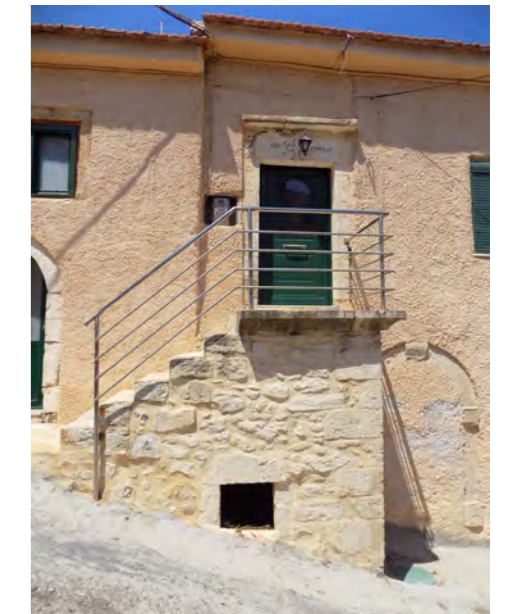
Παραδείγματα από εξώθυρες στον Άγιο Ιωάννη και στα Μουρτζανά

Σκάλες με αμφιέρειστο τμήμα στο Μελιδόνι και την Αρκούδαινα

Είσοδοι στην Αρκούδαινα, και στα Αγγελιανά

Εξωτερικές σκάλες με συμπαγή βαθμιδοφόρο στο Γαράζο και την Αρκούδαινα

Κατεριανά 1945, Μ. Ζαγορησίου

Πηγάδι σε αυλή στο Μελιδόνι - φωτογραφία Ε. Ταχατάκη

Αυλή στον Καλανδάρé

Στο εσωτερικό του σπιτιού κυρίαρχο στοιχείο αποτελούν τα μεγάλα τζάκια, η ύπαρξη των οποίων καταδεικνύεται από τις καπνοδόχους που συχνά προεξέχουν από την εξωτερική επιφάνεια της τοιχοποιίας και διαμορφώνονται σε ποικιλία σχημάτων και μεγεθών. Σε περιπτώσεις διώροφης ή και περισσότερων ορόφων κατοικίας, συχνά εντοπίζονται στη στάθμη του ορόφου. Λοιπά στοιχεία της οικοσκευής (σταμνοστάτες, γούρνες κλπ.) εξακολουθούν να κατασκευάζονται εντοιχισμένα, ακολουθώντας μια τακτική επί μακρόν παγιωμένη.

Στα σπίτια του Μυλοοτάμου φυσικά συναντάμε και επιμέρους στοιχεία που έχουν συνδεθεί με την ενετική παρουσία στο νησί, όπως αναγλυφάδες, καντονάδες, σκάρπα.

Πέρα από σημειακές τοπικές ιδιομορφίες, λοιπόν, φαίνεται πως η αγροτική κατοικία στο Μυλοπόταμο του 19ου αιώνα εντάσσεται ομαλά στο πλαίσιο της ανώνυμης οικοδόμησης στην κρητική ύπαιθρο, όπως αυτό έχει μέχρι τότε διαμορφωθεί ως προϊόν μακραίωνων ωσμώσεων, αφομοιωμένων και επιλεκτικά μεταγραμμένων, ενσωματωμένων στις πρακτικές των τοπικών συνεργείων⁴⁶.

Τζάκι στην οικία Σκλαβάκη, Μελιδόνι (φωτογραφία πρωην 28ης ΕΒΑ) και καπνοδόχος στο Ρουσοσπίτι

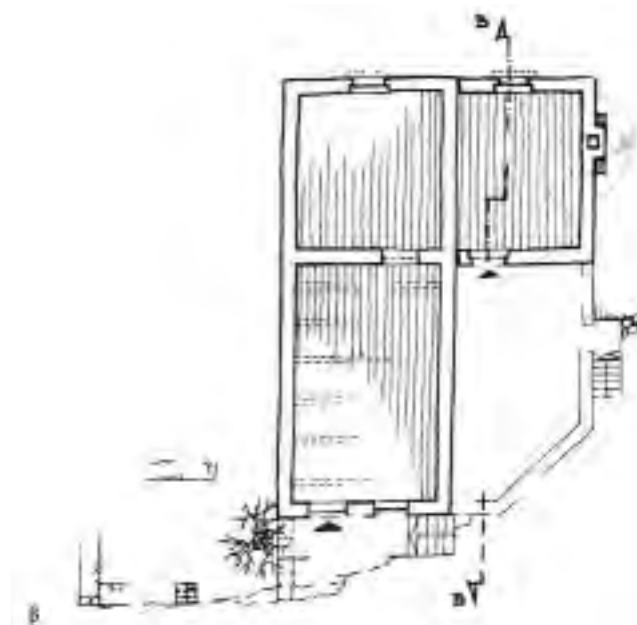
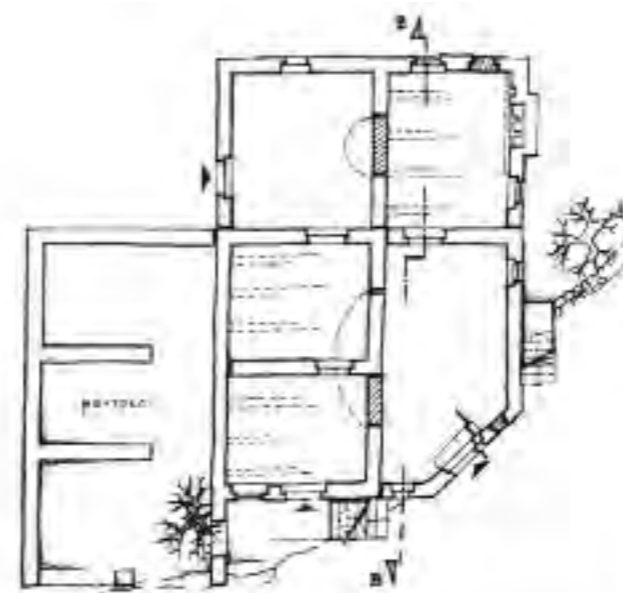
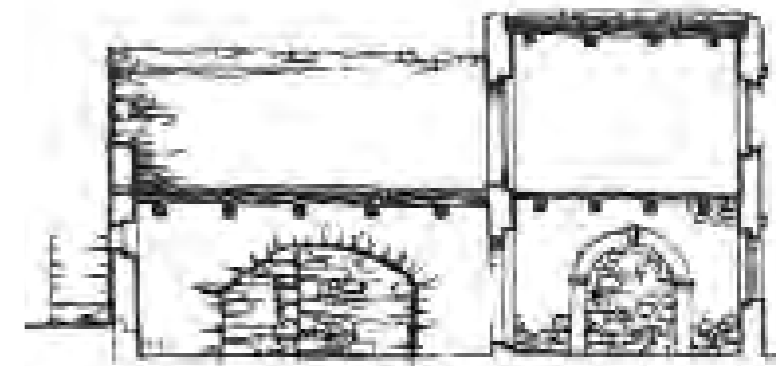

Μουρτζανά 1945, Μ. Ζαγοτησίου

46 Βλ. π.χ. Γκράτζιου, (2007) για το πώς συγκροτείται ένα ερμηνευτικό πλαίσιο για τη διάδοση μορφών και λύσεων κατά την ύστερη μεσαιωνική και αναγεννησιακή περίοδο, με βάση τα γνωστά ιταλικά σχεδιαστικά υποδείγματα, τη μαθητεία οικοδόμων και λιθοζών σε μοναστηριακά εργοτάξια ή σε δημόσια έργα, αλλά και την τυποποίηση που επιφέρει η οργάνωση της κατασκευής ως κλάδου. Ο παραλληλισμός εδώ γίνεται στο επίπεδο της ανάγνωσης του μηχανισμού, ανεξάρτητα από το αν οι ειδικές συνθήκες μπορεί να διαφέρουν.

Εγκαταλελειμμένη κατοικία στο Καστρί
Μυλοποτάμου (σκίτσα Μ. Αρακαδάκη,
φωτογραφίες καλοκαίρι 2015).

Ορολογία σχετική με την ονομασία των χώρων στην κατοικία της κρητικής υπαίθρου⁴⁷

Η ονοματολογία που ακολουθεί και βρίσκεται σε χρήση ακόμα και σήμερα, ήταν ήδη διαμορφωμένη από το 19ο αιώνα, αν και με μικρές διαφοροποιήσεις από περιοχή σε περιοχή. Ωστόσο, είναι γεγονός πως η ανάλυση της κατοικίας, και μάλιστα της ανώνυμης της υπαίθρου, αποτελεί πρόκληση πολύ πιο σύνθετη από την απλή καταλογογράφηση ονομάτων και χωρικών διατάξεων.

Προκειμένου όμως να γίνει καλύτερα κατανοητή η περιγραφή του υπό μελέτη κτηρίου στη συνέχεια ακολουθεί μια καταγραφή όρων που απαντούν σε καθημερινή χρήση από τους κατοίκους, με την αντίστοιχη ερμηνεία του περιεχομένου τους.

Για τον κεντρικό χώρο διημέρευσης επιβιώνει η ονομασία **πόρτεγο**, η οποία συνδέεται με την αντίστοιχη ονομασία που απαντά με αναφορά στην αστική κατοικία, από τους ενετικούς χρόνους. Στην κατοικία της υπαίθρου το πόρτεγο αναφέρεται στο χώρο όπου διεξάγονται όλες οι λειτουργίες της καθημερινότητας, και πολύ συχνά βρίσκεται στο ισόγειο⁴⁸. Προφανώς το πόρτεγο χρησιμοποιείται και ως χώρος ύπνου όταν υπάρχει έλλειψη χώρου.

Σε μεγαλύτερου μεγέθους και πλουσιότερες κατοικίες υπάρχει η **σάλα**, επίσημος χώρος διημέρευσης, ο οποίος αφορά στην υποδοχή επισκεπτών και ενίοτε βρίσκεται σε υπερυψωμένη στάθμη.

Οντάς λέγεται αρχικά ο χώρος ύπνου, ο οποίος διαμορφώνεται υπερυψωμένος, είτε σε ξύλινο πατάρι (το οποίο ονομάζεται **σοφάς**) είτε με απλή χτιστή υπερύψωση του δαπέδου. Όταν υπάρχει δυνατότητα, ο οντάς ανεβαίνει σε δεύτερο όροφο και εξυπηρετείται με εσωτερική, απότομη ξύλινη σκάλα. (Με το πέρασμα των χρόνων έχει επικρατήσει η χρήση του όρου «οντάς» για τον όροφο γενικώς, παραμερίζοντας το πόρτεγο, ανεξάρτητα του αν φιλοξενεί αποκλειστικά χώρο ύπνου, ενώ το εσωτερικό πατάρι αναφέρεται συχνότερα ως **σοφάς**). Η σάλα επίσης αναφέρεται ως **καλός οντάς**.

Σε διώροφες κατοικίες που διαθέτουν **σάλα**, ένας συχνός τρόπος διευθέτησης του ορόφου είναι η διαίρεσή του με ξύλινο χώρισμα (αναφέρεται ως **μπουλμές**⁴⁹). Το ένα τμήμα του αποδίδεται στη σάλα, έχοντας πρόσβαση από την εξωτερική λίθινη σκάλα, ενώ το άλλο διαμορφώνεται ως οντάς που εξυπηρετείται με εσωτερική ξύλινη σκάλα από το ισόγειο⁵⁰. Στην περίπτωση αυτή η σάλα λέγεται **ονταλίδικη** και ενίοτε επικοινωνεί με τον οντά με μεσόπορτα.

Εστία είναι ο χώρος του μαγειρείου. Η ονομασία του ποικίλλει στις διάφορες περιοχές της

47 Παρόλα αυτά, οι σχετικές τους χωροθετήσεις σε κάθε περίπτωση διαφέρουν, ενώ προφανώς η χρήση πολλών χώρων στην ίδια κατοικία μπορεί να μεταλλάσσεται με την πάροδο του χρόνου. Βλ. Ταχατάκη, 1987, Βασιλειάδης, 1976, Αρακαδάκη, 2006 και Ζαγορησίου, 1996.

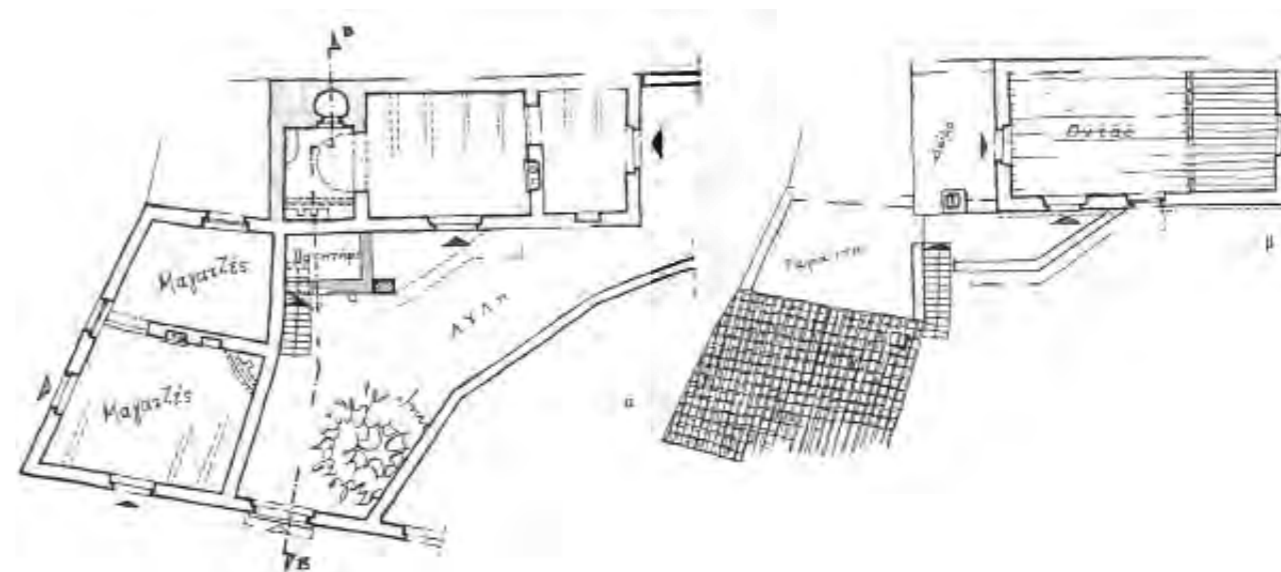
48 Οι Δημακόπουλος και Τζομπανάκη καταγράφουν το πόρτεγο στην αστική κατοικία ως χώρο που βρίσκεται σε υπερυψωμένη στάθμη. Ο όρος στην ύπαιθρο επιβιώνει ως δηλωτικός της λειτουργίας, χωρίς να ενδιαφέρει η στάθμη του. Βλ. Δημακόπουλος, 1997 και Τζομπανάκη, 2005.

49 Αρακαδάκη, 2006. Άλλοι καταγράφουν ως μπουλμέ τον αποθηκευτικό χώρο κάτω από το σοφά.

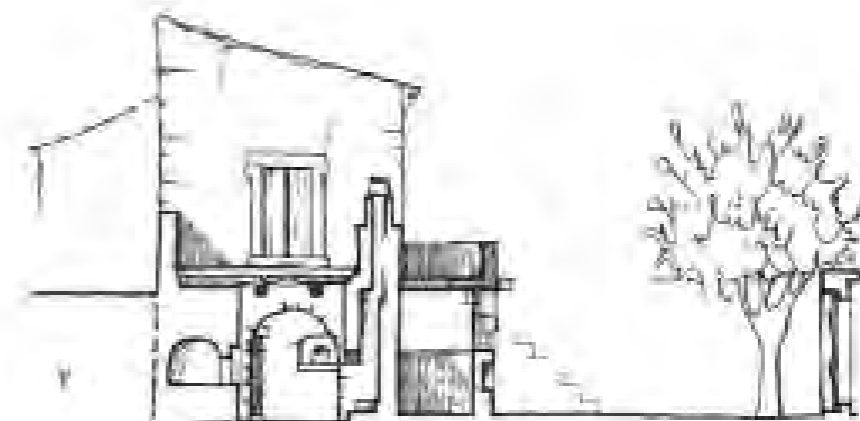
50 *Παρμακλείκια*: το ξύλινο προστατευτικό κιγκλίδωμα της εσωτερικής σκάλας.

Κρήτης (*παραστιά*, *μουτουπάκι*, κ.α.), ο όρος «εστία» όμως βρίσκει γενική εφαρμογή. Ο χώρος της εστίας αναδεικνύεται ως πολύ σημαντικός, ακόμη και στην περίπτωση των απλών μονόχωρων αγροτόσπιτων, όπως μαρτυρά το συχνά εντυπωσιακό μέγεθος του τζακιού.

Μαγαζές ονομάζεται ο αποθηκευτικός χώρος του σπιτιού. Η ονομασία απαντά επίσης στην κατοικία της πόλης, ως παραφθορά του ενετικού *magazzino*⁵¹. Η χρήση του όρου στην ύπαιθρο αφορά σχεδόν αποκλειστικά σε αποθήκευση, και συχνά ο χώρος διαμορφώνεται με την παράταξη πλακών περιμετρικά στο πάτωμα ή σε στηθαίο, για την τοποθέτηση πύθων. Βρίσκεται βέβαια στο ισόγειο, και συχνά τοποθετείται δίπλα στο χώρο της εισόδου. Στα μονόχωρα αγροτόσπιτα ο *μαγαζές* μπορεί να περιορίζεται στο χώρο κάτω από το *σοφά*. Ως επιπλέον ονομασία για τον αποθηκευτικό χώρο καταγράφεται το *τζερτζεμίλι*, ο *μαγαζές* όμως είναι ο πλέον διαδεδομένος όρος.

Κατοικία στην Αγία, σκίτσα Μ. Αρακαδάκη. Τα σκίτσα αποτύπωσης της Ζαγορησίου και της Αρακαδάκη, που γίνονται πλέον στον 20ο αιώνα, αναφέρουν την ύπαρξη της σάλας και οντά.

51 Το οποίο αναφέρεται σε χώρο που μπορεί να έχει και επαγγελματικό – εμπορικό κυρίως – χαρακτήρα.

Κάτω: οντάς σε κατοικία στα Λουτρα.
Δεξιά και κάτω κατοικία στο Χουμέρι,. Εσωτερική σκάλα και εστία (μουτουπάκι), φωτογραφίες Ε. Ταχατάκη, 1979

Μελιδόνι

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά τα βρίσκουμε σε μεγάλο βαθμό στο Μελιδόνι. Μεγάλο μέρος των κτηρίων του εμφανίζει συνεχή χρήση, με πολλές προσθήκες των τελευταίων δεκαετιών. Ταυτόχρονα καταγράφεται ικανός αριθμός εγκαταλελειμμένων κτισμάτων ή ερειπίων, που ενδεχομένως δίνουν καλύτερη εικόνα της μορφής των κατοικιών πριν από την επικράτηση των σύγχρονων τρόπων κατασκευής.

Οι κατοικίες είναι κατά βάση διώροφες, με περικλειστές αυλές και συχνά έχουν στέγη. Τα μέτωπα διαμορφώνονται συνεχή, εκτός από τις πιο πρόσφατες επεκτάσεις του οικισμού ή περιπτώσεις μεταγενέστερης επέμβασης. Η «οικογενειακή νησίδα» δεν έχει τόσο έντονη παρουσία, αναμφίβολα όμως εντοπίζονται παραδείγματα συγκροτημάτων, τα οποία εκτός από πολλές μονάδες κατοικίας περιέχουν και παράπλευρες χρήσεις.

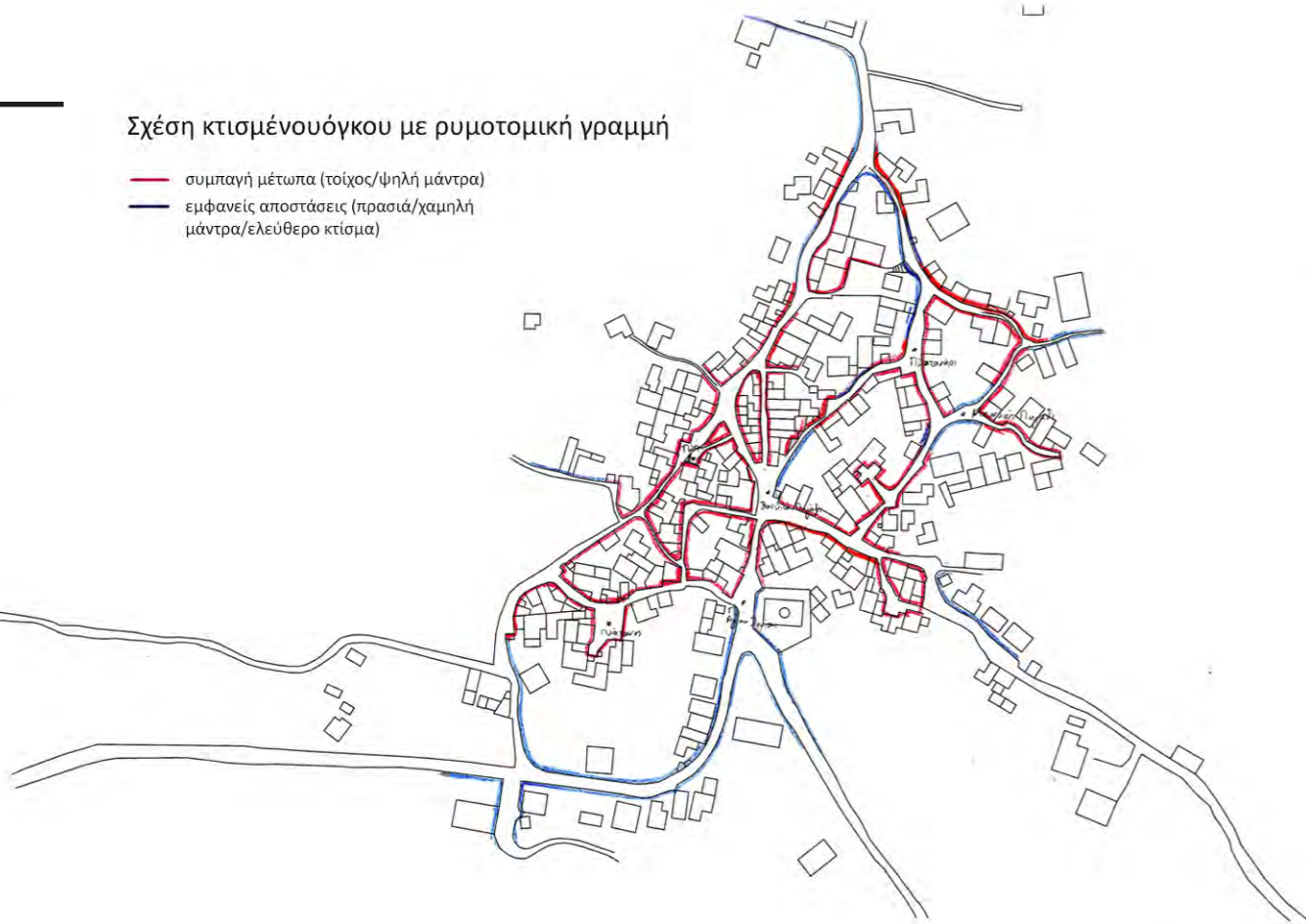
Τέλος χαρακτηριστικά είναι τα θυρώματα που συναντά κανείς στο Μελιδόνι, κυρίως όσον αφορά σε αυλόθυρες, οι οποίες παρουσιάζουν διαφορές στα μεγέθη και στις αναλογίες τους, όπως επίσης και στη λάξευση των επιμέρους στοιχείων τους¹– βάσεις, επίκρανα παρατάδων, γείσα¹. Ορισμένα φέρουν διακόσμηση, ενώ άλλα είναι πολύ πιο απλά. Σε κάθε περίπτωση όμως, είναι τέτοιο το πλήθος τους που τα κάνει να κυριαρχούν στην εικόνα του οικισμού.

¹ Οι οποίες μπορεί να αντιστοιχούν σε τεχνοτροπικές διαφορές που μαρτυρούν χρονολογική διαδοχή, όπως παρατηρούν οι Βαλλιάνος και Κόκκορη στα κτήρια των οικισμών της Μεσσαράς, σε σχέση πχ με το αν η λάξευση γυρίζει στα εγκάρσια τμήματα ή όχι. Δεν διαθέτουμε όμως τόσο λεπτομερή στοιχεία για τις τεχνοτροπικές συνήθειες των συνεργείων του Μυλοποτάμου ώστε να ισχυριστούμε με βεβαιότητα κάτι τέτοιο. Βλ. Βαλλιάνος - Κόκκορη, 1987.

Σχέση κτισμένουόγκου με ρυμοτομική γραμμή

- συμπαγή μέτωπα (τοιχος/ψηλή μάντρα)
- εμφανείς αποστάσεις (πρασιά/χαμηλή μάντρα/ελεύθερο κτίσμα)

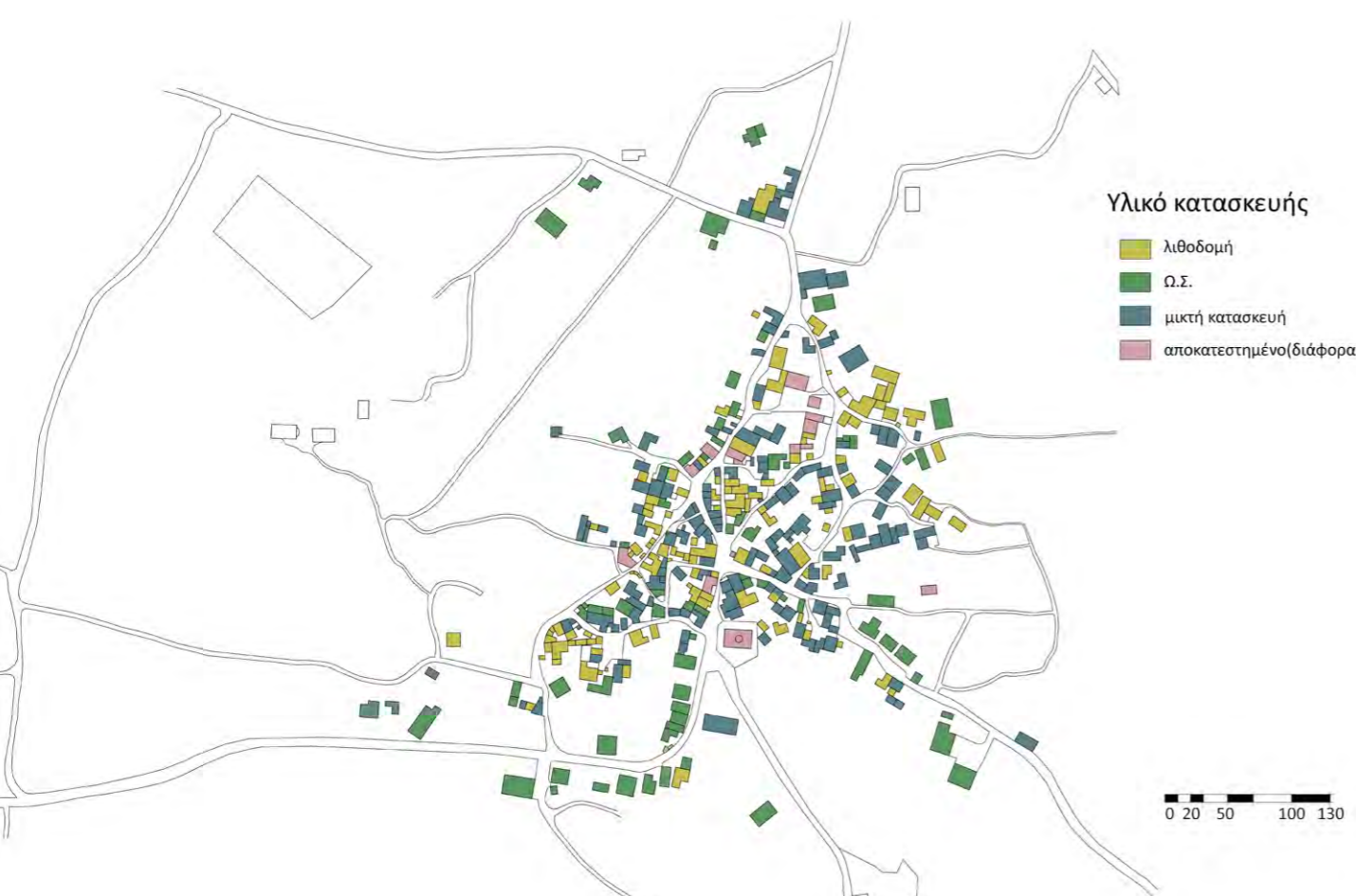
Σύγχρονες προσθήκες

Μέτωπα

Υλικό κατασκευής

- λιθοδομή
- Ω.Σ.
- μικτή κατασκευή
- αποκατεστημένο(διάφορα υλικά)

Χαρακτηριστικά θυρώματα

Δίπλα: Στην αποτύπωση αυτή διαβάζουμε την έντονη διαδικασία αναμόρφωσης του παλαιού κτηριακού δυναμικού που έχει σημειωθεί στον κεντρικό του πυρήνα. Η “μικτή κατασκευή” αναφέρεται σε κτήρια με λιθόκτιστους αρχικούς πυρήνες που έχουν δεχτεί προθήκες / επεκτάσεις ωπλισμένου σκυροδέματος.

2.4. Θέση της κατοικίας στον οικισμό

Η υπό μελέτη κατοικία βρίσκεται στη βόρεια είσοδο του οικισμού, στην άκρη σχεδόν του ιστού,

Σε μικρή απόσταση από την κατοικία βρίσκεται ο ναός του Αγ. Γεωργίου, ο οποίος αποτελεί πρώην καθολικό της ομώνυμης μονής. Η μονή φαίνεται ότι βρισκόταν σε λειτουργία κατά το 18ο αιώνα⁵².

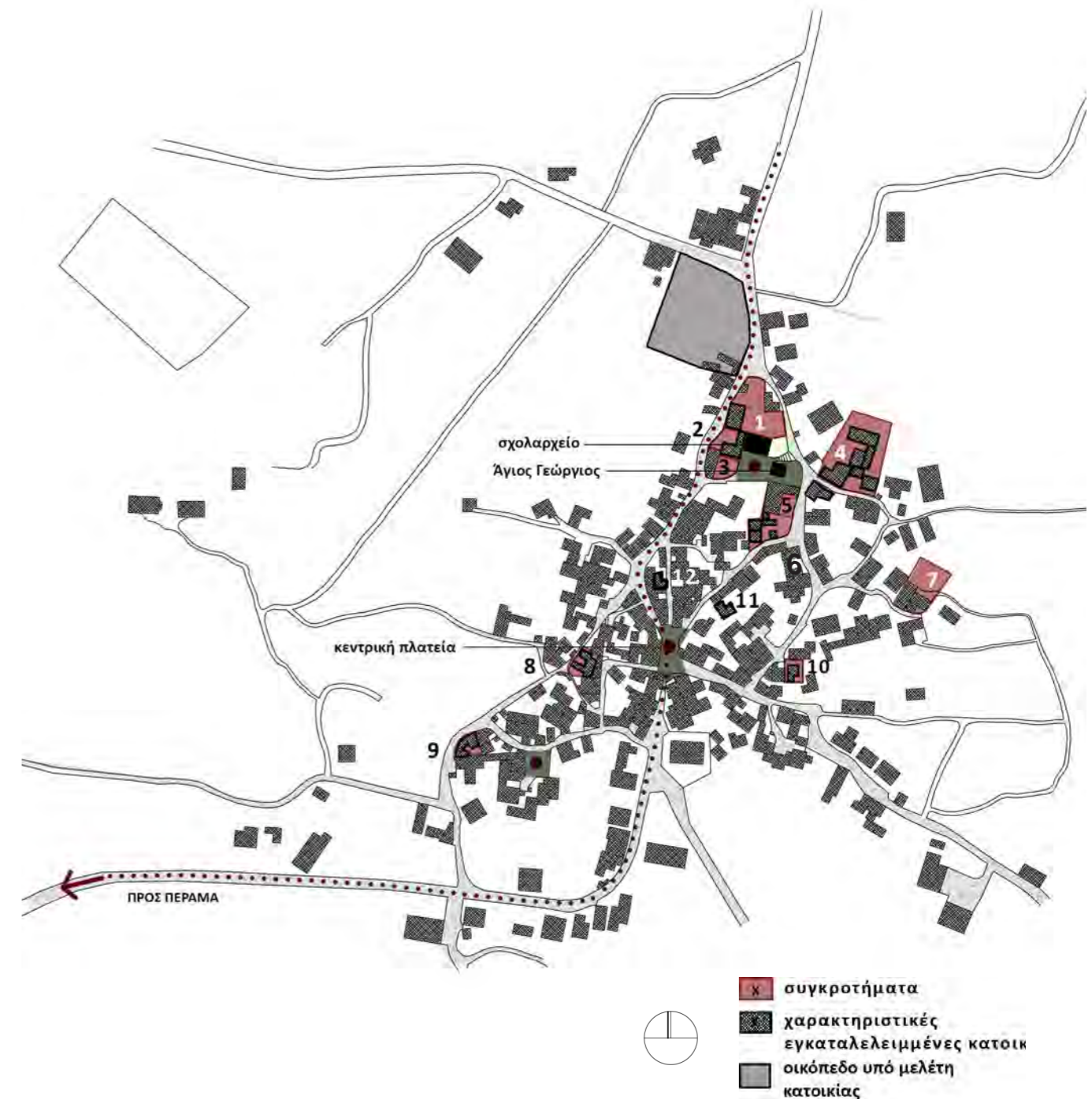
Ακριβώς δίπλα στο ναό βρίσκεται το παλιό Σχολαρχείο του οικισμού, που σήμερα έχει αποκατασταθεί και χρησιμοποιείται από τον Πολιτιστικό Σύλλογο για τη διεξαγωγή συγκεντρώσεων. Πρόκειται για κτήριο του όψιμου 19ου αιώνα, όπως μας πληροφορεί επιγραφή πάνω από την είσοδό του, η οποία αναφέρει τους δωρητές και ανάμεσά τους, τον Κυριάκο Μπιράκη.

Στο άμεσο περιβάλλον του κτηρίου βρίσκονται επίσης ορισμένα ακόμη εγκαταλελειμμένα κτήρια, κάποια εκ των οποίων είναι χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα. Ορισμένα μάλιστα από αυτά ανήκαν σε κλάδους της ίδιας οικογένειας, ή σε άλλες επιφανείς οικογένειες του οικισμού οι οποίες συχνά συνδέονταν μεταξύ τους με δεσμούς εξ αγχιστείας. Διαμορφώνουν έτσι μια «γειτονιά» η οποία ανταποκρίνεται στην εγκατάσταση ενός κοινωνικού στρώματος με αυξημένο κύρος, οικονομική επιφάνεια, και σε ορισμένες περιπτώσεις θεσμική εξουσία στον οικισμό κατά το τέλος του 19ου αιώνα.

1. Κατοικία που επίσης ανήκει στην οικογένεια Μπιράκη. Ανέγερση στη δεκαετία του 1920, με βάση μαρτυρίες του Κ. Μπιράκη και κατοίκων του οικισμού.

⁵² Ήταν μία από τις τέσσερις μονές που ανήκαν σε φέουδο των Καλλέργηδων του Μυλοποτάμου, όπως φανερώνει το οικόσημο της οικογένειας που βρίσκεται λαξευμένο στην είσοδο του ναού, το οποίο καθιστά τη μονή κατά πολύ παλαιότερη του 18ου αιώνα.

Αριστερά και επόμενη σελίδα: επιλεκτική παρουσίαση ορισμένων από τις κατοικίες που σημειώνονται στο χάρτη.

Στις κατοικίες αυτές συναντάμε τα στοιχεία που περιγράψαμε παραπάνω ως χαρακτηριστικά της αγροτικής κατοικίας του Μυλοποτάμου του 19ου αι. Συναντάμε επίσης δείγματα πιο επιμελημένης μορφολογίας τα οποία μαρτυρούν την ευρωστία του οικισμού.

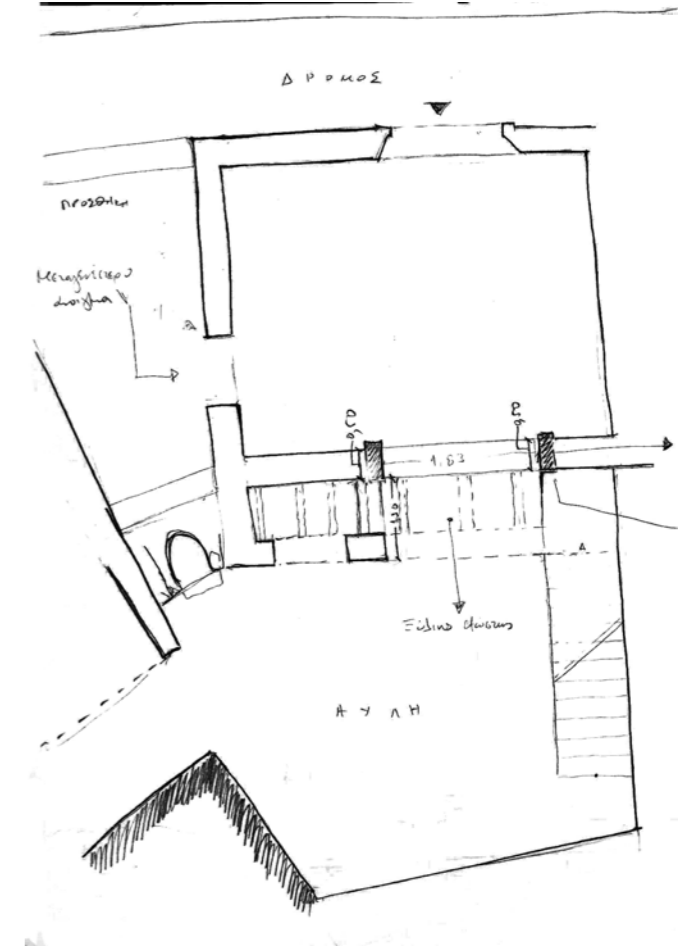

3

4 Κατοικία Σκλαβάκη, χρονολογημένη στα 1763 (ΦΕΚ 308/Β/10-3-2000). Διαθέτει και ελαιοτριβείο, Φωτογραφίες πρώην 28ης ΕΒΑ

9

6 Κατοικία Χωνιανάκη, χρονολογημένη στην πρώιμη οθωμανική περίοδο (ΦΕΚ 741/Β/4-10-1989)

10. Κατοικία Χωνιανάκη, χρονολογημένη στην πρώιμη οθωμανική περίοδο, ΦΕΚ 1304/Β/16-9-2005

7

8

11

[3] ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

3.1. Ιστορικά στοιχεία κατοικίας και ιδιοκτήτριας οικογένειας

Το υπό μελέτη κτήριο σχετίζεται, καθ' όλη σχεδόν τη διάρκεια της ζωής του, με την παρουσία και δράση στον οικισμό ενός κλάδου της οικογένειας Μπιράκη¹. Πρόκειται για πλούσια οικογένεια με καταγωγή από τα Σφακιά, η οποία είχε ως κύρια πηγή εισοδήματος την αγροτική παραγωγή, και επιδιόταν σε εμπορικές και πολιτικές δραστηριότητες στο Ρέθυμνο αλλά και εκτός Κρήτης.

Η παρουσία της στον οικισμό καταγράφεται από το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, όταν, μετά την καταστολή της επανάστασης του 1866, κλάδοι της αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα Σφακιά, άλλοι προς τα Χανιά, άλλοι προς την Αθήνα, και άλλοι προς το Μελιδόνι.

Ο Μανώλης Μπιράκης μετά την άφιξη του παντρεύεται τη Γεωργία Σκλαβάκη, και λαμβάνει ως προίκα ακίνητο στη βορειοδυτική απόληξη του οικισμού, το οποίο περιλαμβάνει και ένα κτίσμα. Το επεκτείνει και σταδιακά οικοδομεί συμπληρωματικές κατασκευές, ορισμένες από τις οποίες είναι σήμερα σε ερειπιώδη κατάσταση. Το συγκρότημα περιλάμβανε ελαιοτριβείο, το οποίο κατεδαφίστηκε κατά τη ρυμοτόμηση του οικοπέδου στη δεκαετία του '90 και σήμερα δεν υπάρχουν ίχνη του.

Ο Κυριάκος Μπιράκης, αδερφός του Μανώλη, υπήρξε στενός συνεργάτης του Ε. Βενιζέλου ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα². Αργότερα εξελέγη βουλευτής με το κόμμα των Φιλελευθέρων και χρημάτισε ως λεγόμενος υπουργός «3Τ».

Ο Νίκος Μπιράκης, γιος του Μανώλη Μπιράκη, γεννήθηκε στο Μελιδόνι το 1899. Αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή Αθηνών και εξελέγη βουλευτής με το κόμμα των Φιλελευθέρων. Συμμετείχε σε δυο Βαλκανικούς πολέμους, ενώ κατά τη δικτατορία του Μεταξά εξορίστηκε στις Κυκλάδες. Ο Νίκος Μπιράκης χρημάτισε στα μέσα του αιώνα νομάρχης στους νομούς Χανίων, Ηράκλειου, Λασιθίου και στη Λέσβο, όπου ανακηρύχθηκε «επίτιμος δημότης Μυτιλήνης».

Η οικογένεια ανέπτυξε επίσης ευεργετική δράση, η οποία επεκτείνεται και στις τελευταίες

¹ Οι πληροφορίες προέρχονται από προφορικές συνεντεύξεις με τον Κυριάκο Μπιράκη, τον ένα από τους δύο απογόνους της που στάθηκε δυνατό να εντοπιστεί.

² Η αφήγηση που θέλει τον Ε. Βενιζέλο να φιλοξενείται στην κατοικία, αλλά και τον Ε. Μπιράκη να τον παρακινεί σε μία στιγμή αμφιθυμίας ως προς την τελική έκβαση του κινήματος, ανεξαρτήτως της ιστορικής της ακρίβειας, δίνει το μέτρο της σημασίας που αποδίδεται στην κατοικία από τους κατοίκους του οικισμού. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι ο Ε. Βενιζέλος εξακολουθεί να κατέχει διαστάσεις μυθικές στο φαντασιακό μεγάλο μέρος του κρητικού πληθυσμού, ειδικώς της υπαίθρου. Βλ. Γρυντάκης, 1994.

δεκαετίες, με δωρεές ακινήτων στην τοπική αυτοδιοίκηση, στο Μελιδόνι και στο Πέραμα, για τη δημιουργία κοινωφελών υπηρεσιών (Κέντρο Υγείας, βιολογικός καθαρισμός, Γυμνάσιο). Αποδεικνύεται έτσι η επιβίωση δεσμών με την περιοχή, παρά τη μετεγκατάσταση των επόμενων γενεών.

Το μοναδικό γραπτό τεκμήριο που μας δίνει πληροφορίες για την κατοικία είναι ένα συμβόλαιο του 1938, με το οποίο η κατοικία χωρίζεται στα δύο προκειμένου να διανεμηθεί σε δύο κληρονόμους (το γιο και τη χήρα του Μανώλη Μπιράκη). Στο συμβόλαιο περιγράφεται η κατοικία με την εσωτερική διαρρύθμιση που είχε την εποχή εκείνη, ενώ αναφέρεται και η ύπαρξη «*παλαιού ελαιοτριβείου*» και «*ενός φρέατος*».

Με την πάροδο του χρόνου, οι δραστηριότητες των μελών της οικογένειας τούς απομακρύνουν από τον οικισμό και η μόνιμη κατοίκηση του κτηρίου εγκαταλείπεται. Αυτό συμβαίνει μετά τον πόλεμο, όταν ο ένας από τους δύο κληρονόμους αποφασίζει να μετοικήσει στο Ρέθυμνο, ενώ η δεύτερη μετοικεί στον κοντινό οικισμό Μαργαρίτες.

Την εποχή εκείνη το βόρειο τμήμα του κτηρίου εγκαταλείπεται πλήρως, ενώ το ανατολικό παραμένει σε εποχιακή χρήση κατά τους θερινούς μήνες, μέχρι και τη δεκαετία του 1970.

Το 2010 πωλείται από τους τελευταίους απογόνους της οικογένειας στον Αντώνη Χατζιδάκη, κάτοικο Περάματος³.

Οι μόνες παλιές φωτογραφίες του κτηρίου που στάθηκε δυνατό να βρεθούν είναι αυτές οι τρεις του 1979, από την Ε. Ταχατάκη. Δημοσιεύονται στο *Η Κρήνη του χτες* (βλ. βιβλιογραφία).

³ Από τη συναλλαγή αυτή έχουμε στα χέρια μας το τότε εκπονηθέν τοπογραφικό, το οποίο εξετάστηκε συγκριτικά με τις επιτόπιες μετρήσεις. Δεν εντοπίστηκαν ασυμφωνίες.

3.2. Περιγραφή του κτηρίου

Το κτήριο βρίσκεται σε ιδιοκτησία έκτασης 4.043μ², η οποία χωρίζεται σε τρεις ζώνες, οι δύο από τις οποίες ανήκουν σε διαφορετικό τομέα Ο.Δ., ενώ η τρίτη βρίσκεται εκτός οικισμού. Είναι διώροφο με εσωτερική αυλή. Αναπτύσσεται σε σχήμα Γ, με ένα ανατολικό και ένα βόρειο σκέλος. Οι γενικές του διαστάσεις είναι 9,50 x 4,50 m στο ανατολικό σκέλος και 16,00 x 4,40 m στο βόρειο (συνυπολογίζοντας το πάχος του ανατολικού). Είναι κτήριο λιθόκτιστο, με επίπεδο δώμα, ξύλινα πατώματα, και εσωτερικούς λίθινους τοίχους, με εξαίρεση ένα ξύλινο χώρισμα. Η στάθμη του δώματος είναι κοινή στα δύο σκέλη, λόγω όμως κλίσης του εδάφους η ανατολική όψη εμφανίζει ύψος 6,20μ. καθ' όλο το μήκος της, ενώ η βόρεια φτάνει στα 7,00μ. στη δυτική της απόληξη. Χαρακτηριστικό στοιχείο του κτηρίου είναι η καπνοδόχος, η οποία τοποθετείται αξονικά στη δυτική όψη και την καταλαμβάνει ολόκληρη σε ύψος. Στα νότια του κτηρίου, μεταξύ αυτού και της παρακείμενης ιδιοκτησίας υπάρχει διώροφη λιθόκτιστη προσθήκη, επιφάνειας ενός δωματίου, με πλάκα σκυροδέματος στη στάθμη του πατώματος ορόφου και στέγαση από μονοκλινή κεραμοσκεπή.

Τα δύο σκέλη του κεντρικού κτηρίου τοποθετούνται έτσι ώστε να δημιουργούν τετράπλευρη αυλή, η οποία ορίζεται στα νότια από τη μεσοτοιχία και στα δυτικά από ανεξάρτητο μαντρότοιχο. Έξω από τα όριά της, και σε επαφή με το μαντρότοιχο, παρατάσσονται δύο ισόγειοι βοηθητικοί χώροι. Οι γενικές τους διαστάσεις είναι 11,50 x 4,50μ. Ο ένας στεγάζεται με λαμαρίνα στα 3,00μ. ενώ ο δεύτερος, πλήρως ερειπωμένος σήμερα, φαίνεται ότι πριν καταρρεύσει διέθετε μονοκλινή στέγη, με την άνω της ακμή να προεξέχει κατά 1,50μ. του διπλανού, η οποία καλυπτόταν με κεραμίδια.

Το κτήριο βρίσκεται τοποθετημένο στο νοτιοανατολικό άκρο του οικοπέδου. Το οικοπέδο στην ανατολική και βόρεια πλευρά του ακολουθεί τη χάραξη του δρόμου. Το εμβαδόν υπαίθριου χώρου που αναφέρεται στο συμβόλαιο του 1938 είναι μικρότερο από το σημερινό, πράγμα που υποδεικνύει ότι αυτό προέκυψε αργότερα. Στο συμπέρασμα αυτό συντείνει και η παρατήρηση ότι η χάραξη του νότιου ορίου του συναντά τους βοηθητικούς χώρους της κατοικίας στη μέση περίπου του πλάτους τους, δημιουργώντας έτσι την εντύπωση ότι αυτοί «διεμβολίζουν» την παρακείμενη ιδιοκτησία.

Γνωρίζουμε ότι το ελαιοτριβείο βρισκόταν στα βόρεια του κτηρίου και υπερκάλυπτε τη σημερινή ρυμοτομική γραμμή. Πέραν της προφορικής μαρτυρίας του σημερινού και του προηγούμενου ιδιοκτήτη, αλλά και περιοίκων, το τεκμηριώνει η αποτύπωση του οικισμού από τη ΓΥΣ το 1995 (βλ. παράρτημα), η οποία εμφανίζει έναν όγκο στα βόρεια του κτηρίου.

Το οικοπέδο σήμερα καλλιεργείται σε όλη του σχεδόν την έκταση.

Το ανατολικό σκέλος του κτηρίου (το οποίο ονομάζουμε «σκέλος Α» ή «κτήριο Α») διαθέτει είσοδο επί του δρόμου, η οποία οδηγεί σε ημιυπαίθριο χώρο και από εκεί στην εσωτερική αυλή μέσω οξυκόρυφου τόξου εν είδει διαβατικού. Ο χώρος της εισόδου πλαισιώνεται από δύο βοηθητικούς, επικοινωνώντας μόνο με αυτόν στα νότια, ο οποίος αντιστοιχεί στην προαναφερθείσα προσθήκη.

Στον όροφο του ανατολικού σκέλους βρίσκονται δύο δωμάτια που επικοινωνούν μεταξύ τους, αλλά όχι με την αίθουσα του βόρειου, όπως επίσης και ένας ακόμη χώρος μαγειρείου στα νότια, που ανήκει στην προαναφερθείσα προσθήκη.

Το βόρειο σκέλος (το οποίο ονομάζουμε «σκέλος Β» ή «κτήριο Β») καταλαμβάνεται και στα δύο επίπεδα από μεγάλη αίθουσα. Στο ισόγειο η αίθουσα είναι διαμπερώς προσπελάσιμη κατά την εγκάρσια έννοια και πλαισιώνεται από το χώρο του τζακιού στα δυτικά και τον αποθηκευτικό χώρο που ανήκει στο σκέλος Α στα ανατολικά. Στον όροφο η αίθουσα διαθέτει ξύλινο χώρισμα που τη διαιρεί σε δύο ανισομεγέθη τμήματα.

Ο όροφος του κτηρίου είναι προσπελάσιμος από εξωτερική λίθινη κλίμακα που βρίσκεται στην εσωτερική αυλή, αναπτύσσεται σε σχήμα Γ και ο άνω βραχίονάς της στηρίζεται στο προαναφερθέν τόξο.

Στα βόρεια του κτηρίου υπάρχει πηγάδι, του οποίου η θέση σήμερα επισημαίνεται με περιμετρικούς λίθους, αλλά δε σώζεται η κατασκευή του στομίου. Κάτω από το χώρο της νότιας προσθήκης υπάρχει βόθρος, του οποίου είναι γνωστό το βάθος αλλά όχι και τα περιμετρικά του όρια.

3.2.1. Οργάνωση λειτουργιών⁴

Κατά τη λειτουργία του κτηρίου ως ενιαίας κατοικίας, οι δραστηριότητες διαχωρίζονταν καθ' ύψος, με τις πιο ιδιωτικές να αναπτύσσονται στον όροφο⁵.

Ο χώρος της ανατολικής εισόδου είναι υποβαθμισμένος σε σχέση με το δρόμο (υποβάθμιση που προϋπήρχε πριν την επιστροφή ασφάλτου), και δεν επικοινωνεί με τον παρακείμενο χώρο του μαγαζέ. Υπάρχει και δεύτερη είσοδος στα βόρεια, η οποία βλέπει στο περιβόλι, και φαίνεται πως εξυπηρετούσε την επικοινωνία με το απέναντι ελαιοτριβείο. Στο ισόγειο υπάρχει σάλα για την υποδοχή επισκεπτών αλλά και τη διεξαγωγή επαγγελματικών (εμπορικών ή πολιτικής φύσεως) συναλλαγών. Η εγκάρσια διαμπερότητα του χώρου (κάτι που σπάνια συναντάμε σε κατοικίες της περιοχής) επιβεβαιώνει την ανάγκη ροϊκής κίνησης και υποδεικνύει μειωμένη ιδιωτικότητα αυτού του χώρου σε σχέση με τους άλλους χώρους της κατοικίας.

Σε άμεση επικοινωνία με τη σάλα βρίσκεται ο χώρος της εστίας, αλλά και ο μαγαζές. Η σάλα διαχωρίζεται από την εστία μέσω τόξου ημικυκλικού που τώρα έχει τοιχιστεί. Στους χώρους αυτούς υπάρχουν χαρακτηριστικές κατασκευές της οικοσκευής: εντοιχισμένοι λαϊνοστάτες στη σάλα και νεροχύτης δίπλα στο τζάκι. Στο μαγαζέ υπάρχει μόνο ένα μικρό άνοιγμα ψηλά τοποθετημένο, και σειρά περιμετρικών πλακών στο πάτωμα.

Η εσωτερική αυλή εξυπηρετούσε το σταβλισμό ζώων, όπως δείχνουν οι κρίκοι που βρέθηκαν εντοιχισμένοι περιμετρικά της, αλλά και η πεσμένη στο έδαφος ποτίστρα, ενώ από τον υπόλοιπο υπαίθριο χώρο απομονώνεται με τη λεγόμενη πορτοπούλα.

Ο οντάς του σκέλους Α σήμερα εμφανίζεται διαχωρισμένος σε δύο δωμάτια. Ως ενιαίος χώρος, αποτελούσε τον ανεπίσημο χώρο διημέρευσης της οικογένειας, ο οποίος περιστασιακά λειτουργούσε και ως χώρος ύπνου. Ο οντάς του σκέλους Β ήταν ο χώρος ύπνου της κατοικίας, και διαθέτει ξύλινο χώρισμα που απομονώνει οπτικά το ζευγάρι από τα παιδιά.

Τα βοηθητικά κτίσματα εκτός της αυλής εξυπηρετούσαν κατά κύριο λόγο επιπλέον αποθηκευτικές ανάγκες.

Θέση παλαιού αποχωρητηρίου δε στάθηκε δυνατό να εντοπιστεί, είναι πιθανό όμως αυτό να βρισκόταν κάπου εκτός της εσωτερικής αυλής. Η προφορική μαρτυρία του Κ. Μπιράκη και των γηραιότερων περίοικων μεταφέρει την εικόνα ενός συγκροτήματος που περιλάμβανε επιπλέον κατασκευές, όπως φούρνους και σειρά από ποτίστρες στον ευρύτερο υπαίθριο χώρο του.

Η προσθήκη στα νότια του ανατολικού σκέλους περιλαμβάνει ένα αποχωρητήριο στο ισόγειο και κουζίνα στον όροφο. Συνδέεται με το μεταγενέστερο διαχωρισμό της κατοικίας, οπότε και προέκυψε ξανά η ανάγκη αυτόνομης λειτουργίας αυτής της πτέρυγας. Κάποια στιγμή μετά από το διαχωρισμό, η ανατολική πτέρυγα του κτηρίου ηλεκτροδοτήθηκε.

⁴ Κατά την αποτύπωση εφαρμόστηκε κωδικοποίηση των χώρων με βάση τη θέση του στο κτήριο και τη διαδοχή τους (αρίθμηση τύπου I1, I2,... / O1, O2,... κλπ.) Παρ' όλα αυτά η περιγραφή των χώρων γίνεται με χρήση των ονομασιών τους και όχι της παραπάνω κωδικοποίησης, για λόγους ευκολίας στην ανάγνωση.

⁵ Η περιγραφή στηρίζεται στην προφορική μαρτυρία του Κ. Μπιράκη.

είσοδος

μαγαζές

σάλα

εστία

αυλή

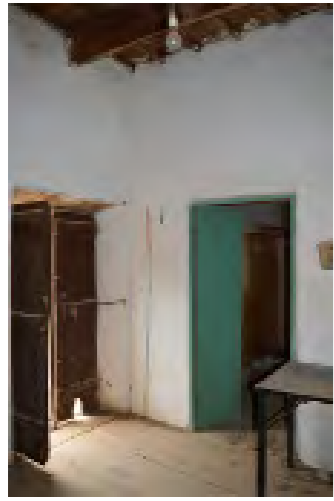
wc - προσθήκη

βοηθητικά κτίσματα

νότιο δωμάτιο ανατολικού οντά

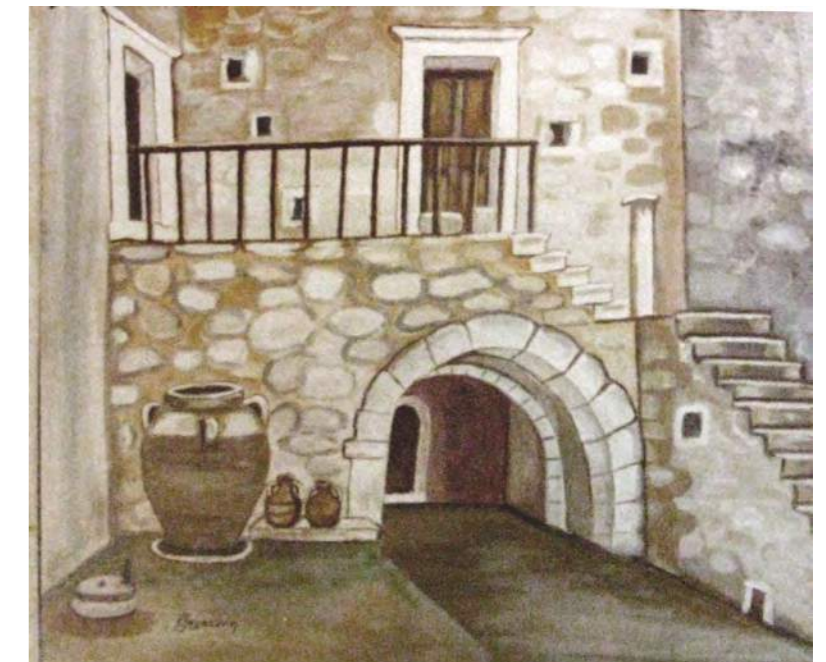
κουζίνα - προσθήκη

βόρειος οντάς

βόρειο δωμάτιο ανατολικού οντά

ζωγραφική απόδοση της αυλής,
Ε. Ταχατάκη, 1979

3.2.2. Όψεις

Το κτήριο διαθέτει τρεις όψεις ορατές από τον περαστικό και δύο που βλέπουν στην εσωτερική αυλή. Όλες τους έχουν ανοίγματα, με εξαίρεση τη δυτική, η οποία διαμορφώνεται εξ ολοκλήρου από την παρουσία της καπνοδόχου.

Η ανατολική όψη χαρακτηρίζεται από το θύρωμα του ισογείου. Το θυρόφυλλο είναι απλό καρφωτό και φέρει το χαρακτηριστικό κερκέλι. Πάνω από την εξώθυρα ήταν τοποθετημένη πλάκα με οικόσημο, η οποία σήμερα έχει κλαπεί. Στον όροφο υπάρχουν δύο παράθυρα, ενώ διακρίνεται αποφραγμένο άνοιγμα κοντά στη βορειοανατολική γωνία. Μεταξύ των δύο παραθύρων υπάρχει βάση για την τοποθέτηση σημαίας.

Στη βόρεια όψη διαβάζονται δύο ενότητες που αντιστοιχούν στα δύο σκέλη του κτηρίου, λόγω των γωνιόλιθων του σκέλους Α αλλά και της τοποθέτησης των ανοιγμάτων. Στο σκέλος Β η εξώθυρα του ισογείου διαθέτει ενιαία επίστεψη με τα γειτονικά της παράθυρα, με γείσο κοιλόκυρτης διατομής. Το γείσο στον όροφο διαφέρει, και εμφανίζεται ίδιο στα παράθυρα του σκέλους Α και του σκέλους Β.

Στη νότια όψη του σκέλους Β, που βλέπει στην εσωτερική αυλή παρατηρούνται διαμπερείς ορισμένες δοκοθήκες του πατώματος του ορόφου. Τα ανοίγματα είναι λιγότερα, αλλά εμφανίζουν την ίδια μορφολογία με αυτά της βόρειας όψης. Η άλλη όψη της εσωτερικής αυλής διαμορφώνεται από το τόξο και την εξωτερική κλίμακα, ενώ στον όροφο του σκέλους Α υπάρχει μόνο μία εξώθυρα με μορφολογία (γείσο και παραστάδες) διαφορετική από όλα τα άλλα ανοίγματα.

Η καπνοδόχος τοποθετείται αξονικά στη δυτική όψη και εκτείνεται σε όλο το ύψος της. Διαθέτει σκαρπωτή βάση σε όλο το ύψος του ισογείου, που χωρίζεται από τον κορμό με κοσμήτη εν είδει cordone. Η απόληξή της, ο λεγόμενος *ανηφοράς*, είναι στενότερη από τον κορμό, και καλύπτεται με δύο τμήματα θραυσμένου πύθου (*σπασοπίθαρα*) τα οποία στέφονται με ορθογωνική σχιστόπλακα.

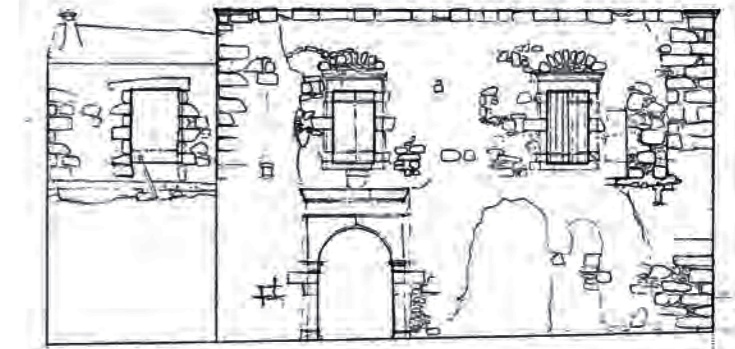
Το κτήριο διαθέτει εμφανή στέψη (*ματσιπέτι*), από λίθους με περίπου ορθογωνική όψη, που στις γωνίες ορίζεται από λοξότμητα επίκρανα.

Χαρακτηριστικό στοιχείο σε όλες τις όψεις είναι η ύπαρξη εμφανών σκαλοθυριδίων. Αποτελεί διαχρονική συνήθεια στην Κρήτη αυτές να σφραγίζονται από την εσωτερική παρειά του τοίχου και να μένουν ελεύθερες στις όψεις, για να κάνουν φωλιές τα πουλιά.

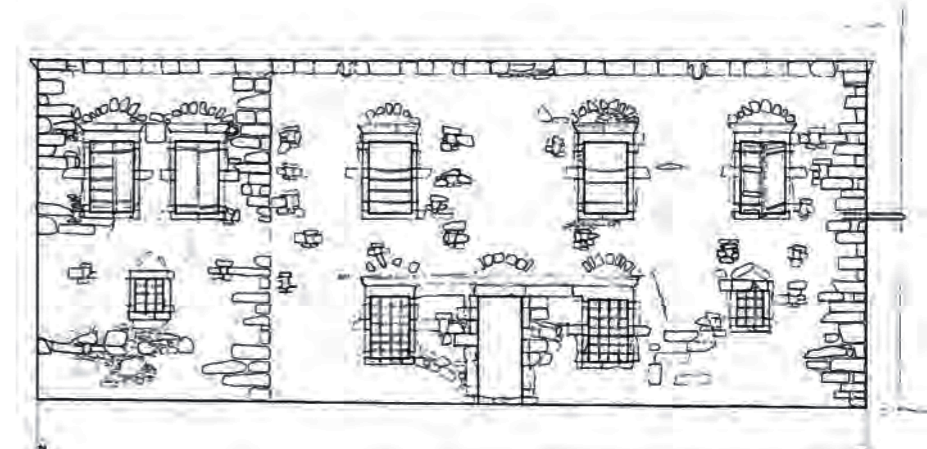
Οι όψεις του κτηρίου παρουσιάζουν διαφορές στην οργάνωση, οι οποίες προκύπτουν από την προσθετική διαδικασία κατασκευής του αλλά και από διαφορές στη χρήση των χώρων. Τα παράθυρα στο μαγαζέ, για παράδειγμα, αλλά και στην εστία είναι μικρά περίπου τετράγωνα, ενώ στη σάλα και στους οντάδες τα ανοίγματα είναι μεγαλύτερα και ορθογώνια.

Παρατηρείται σχετική μέριμνα για τήρηση σχέσεων – στη βόρεια όψη, για παράδειγμα, θα μπορούσε κανείς να διακρίνει τμηματική αναζήτηση μια αφαιρετικής συμμετρίας. Αυτό όμως δεν φαίνεται να μαρτυρά σκόπιμη επιδίωξη κάποιου αρχιτεκτονικού στυλ· άλλωστε η όψη αυτή δεν ήταν μετωπικά εμφανής όταν ακόμη υπήρχε το ελαιοτριβείο. Στις όψεις της εσωτερικής αυλής τηρείται όμοια μέριμνα με τις εξωτερικές, δεν παρατηρείται δηλαδή ιεράρχηση που να σχετίζεται

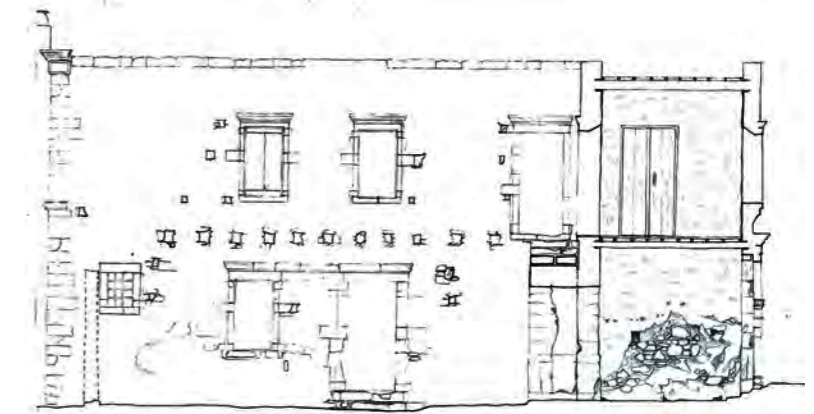
με το βαθμό ιδιωτικότητας. Μοναδικό στοιχείο που ενδεχομένως μαρτυρά διάθεση διάκρισης είναι η εντυπωσιακή καπνοδόχος, η οποία αποτελεί σήμα κατατεθέν του κτηρίου στον οικισμό.

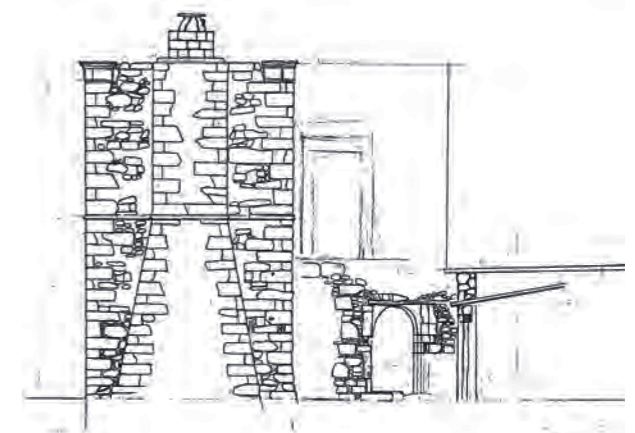
ανατολική όψη

βόρεια όψη

νότια όψη
(εσωτερική αυλή)

δυτική όψη

3.3. Στάδια κατασκευής – μεταγενέστερες επεμβάσεις

Η μορφή στην οποία βρίσκουμε σήμερα το κτήριο έχει προκύψει ως αποτέλεσμα μιας προσθετικής διαδικασίας οικοδόμησης, αλλά και επιμέρους επεμβάσεων και τροποποιήσεων, οι οποίες άλλοτε συνδέονται με την προσθήκη ενός νέου όγκου και άλλοτε όχι.

Η **προσθετική πορεία** διαβάζεται σήμερα στο κτήριο ως εξής:

Ο αρχικός πυρήνας του ανταποκρίνεται στον όγκο του **κτηρίου Α**, όπως φαίνεται από τους γωνιόλιθους (εικ. 1) του όγκου που διατρέχουν όλο το ύψος της βόρειας όψης του κτηρίου, αποδεικνύοντας ότι το **κτήριο Β** κατασκευάστηκε δεύτερο.

Στη βόρεια όψη του κτηρίου Β, μεταξύ των δύο ακραίων δυτικών παραθύρων του ισογείου και σε απόσταση περίπου 0,40μ. από το ακραίο δυτικό, παρατηρείται η οικοδόμηση γωνίας, η οποία σταματά σε ύψος περίπου 1,65μ. από το έδαφος, όπου συναντά μια σκαλοθυρίδα. Το γεγονός ότι η τοιχοποιία της απέναντι (νότιας) όψης αναπτύσσεται ενιαία κατά μήκος, οδηγεί στην υπόθεση ότι ίσως πρόκειται περί απόφασης για επέκταση του κτηρίου που πάρθηκε, για άγνωστο λόγο, κατά τη διάρκεια της ανέγερσής του, και όχι για ένδειξη ύπαρξης ενδιάμεσης οικοδομικής φάσης. Συνδυάζεται πάντως με διαφοροποίηση της βάσης του κτηρίου Β στα δυτικά της γωνίας, με σειρά προεξοχόντων λίθων. (εικ. 2, 3)

Η **εξωτερική κλίμακα** της αυλής προστίθεται μετά από την οικοδόμηση και των δύο κτηρίων, όπως αποδεικνύεται από τα παρακάτω: το αρχικό πάχος του υποκείμενου τόξου ταυτιζόταν με αυτό του δυτικού εξωτερικού τοίχου του κτηρίου Α, όπως δείχνει η λάξευση της βάσης του και των επικράνων στις παραστάδες του (εικ. 4,5). Η ένωση του τοίχου υποστήριξης του πλατύσκαλου με το νότιο τοίχο του κτηρίου Β (εικ. 6), αλλά και το προεξέχον κατώφλι της εισόδου του ορόφου στο κτήριο Β (εικ. 7) δείχνουν ότι η κλίμακα κατασκευάστηκε μετά και από τη δική του οικοδόμηση.

Δεν είναι γνωστή η προηγούμενη συνθήκη ανόδου. Πιθανώς υπήρχε μία άλλη εξωτερική κλίμακα η οποία για άγνωστο λόγο αντικαταστάθηκε. Άλλη πιθανότητα είναι η ύπαρξη εσωτερικής ανόδου, με καταπακτή στο πάτωμα του ορόφου. Τέτοια παραδείγματα συναντάμε στους οικισμούς της περιοχής: πάνω σε δύο ή τρεις λίθινες βαθμίδες που ξεκινούν από το πάτωμα του ισογείου τοποθετείται ξύλινη απότομη σκάλα που οδηγεί στον όροφο. Συχνά η σκάλα αυτή βρίσκεται στο χώρο της εισόδου, αμέσως μπροστά από την εξώθυρα (εικ.8). Το σημερινό δάπεδο του χώρου αυτού είναι καλυμμένο με τσιμέντο, άρα ενδεχόμενα ίχνη μιας λίθινης βάσης δεν μπορούν να αναζητηθούν.

Ο **τοίχος** που ορίζει την **αυλή**, όπως επίσης και οι **βοηθητικοί χώροι** έξω από αυτήν, προστέθηκαν διαδοχικά μετά την οικοδόμηση του κτηρίου Β. Δεν είναι γνωστό το πότε, και με βάση τα όσα ξέρουμε για τη λειτουργική διάρθρωση της κατοικίας θα μπορούσε να έχει συμβεί αμέσως μετά την ανέγερσή του.

Η μεταγενέστερη κατασκευή τους τεκμηριώνεται από τις ενώσεις των επιμέρους τοίχων. Φαίνεται ξεκάθαρα ότι ο αυλότοιχος «ακουμπάει» πάνω στο νότιο εξωτερικό τοίχο του κτηρίου Β, (εικ. 9) όπως επίσης και ότι η βόρεια όψη των βοηθητικών χώρων προστίθεται αφού έχει οικοδομηθεί ο αυλότοιχος. (εικ. 10)

1

2

3

4

5

6

7

8. Εσωτερική ξύλινη σκάλα στο Χουμέρι

9

10

Στην κατασκευή των βοηθητικών χώρων διακρίνονται επιμέρους διαφοροποιήσεις: είναι φανερό, από την ύπαρξη αποφραγμένου ανοίγματος στη βόρεια όψη τους, ότι αρχικά αποτελούσαν ένα ενιαίο χώρο, ο οποίος χωρίστηκε με εγκάρσιο τοίχο. Κατά τη διαδικασία κατασκευής αυτού του τοίχου, ή σε δεύτερο χρόνο, αυτός υψώθηκε πάνω από τη στάθμη του δώματος διαμορφώνοντας μονοκλινή στέγαση στο δυτικό χώρο. (εικ. 11)

Τελευταία γίνεται η **προσθήκη** στα νότια του κτηρίου, ανάμεσα σε αυτό και στην όμορη ιδιοκτησία. Αυτό μας δείχνει το συμβόλαιο του 1938, στο οποίο περιγράφεται ο διαχωρισμός της αρχικής κατοικίας στα δύο. Εκεί διαβάζουμε πως η πρώτη αποτελείται «*εξ ενός ανωγείου δωματίου, ενός ισογείου τοιούτου διηρημένου δια πετρίνης γεφύρας και ετέρας ισογείου τοιαύτης, παλαιού ελαιοτριβείου....*», και είναι φανερό ότι αναφέρεται στο βόρειο σκέλος του κτηρίου. Η δεύτερη αποτελείται «*εξ ενός ανωγείου δωματίου «έξω οντάς» μετά τεσσάρων ισογείων τοιούτων εκ των οποίων εις το εν όπερ χρησιμοποιείται ως μαγαζές και το οποίον κείται προς ανατολάς και προς το μέρος της δημοσίας οδού, θέλει οικεί η μήτηρ... με αυλήν και συνεχόμενου κήπου αγρού...*», και αναφέρεται στο ανατολικό σκέλος του κτηρίου, μαζί με τα βοηθητικά κτίσματα. Η νότια προσθήκη δεν αναφέρεται πουθενά.

Ενδεχομένως η προσθήκη να προέκυψε από κάποια συμφωνία μεταξύ των γειτόνων, καθώς ο τοίχος του ισογείου της φαίνεται να έρχεται σε συνέχεια της ισόγειας πρόσοψης του διπλανού κτηρίου (εικ. 12). Συμπληρώνεται καθ' ύψος με λίθινο τοίχο που ορίζει τον όροφο .

Οι επιμέρους **μετατροπές** και **επεμβάσεις** που διακρίνουμε στο κτήριο σήμερα καταγράφονται ως εξής:

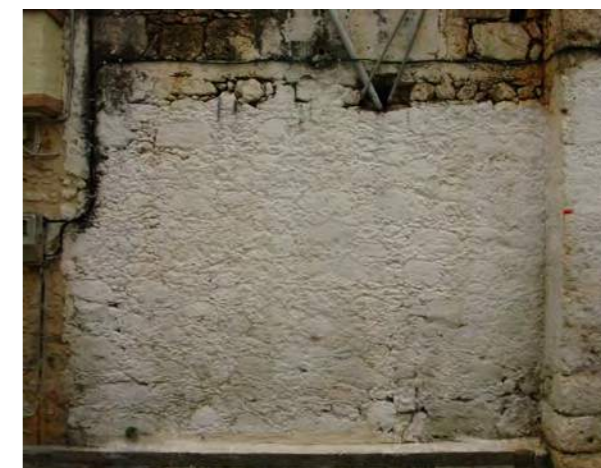
ΚΤΗΡΙΟ Α

Όψεις

– Απόφραξη ανοίγματος κοντά στην βορειοανατολική γωνία.(εικ. 13, 14). Ο πεσσός μεταξύ του ανοίγματος και του παραθύρου προσομοιάζει με αυτόν μεταξύ των παραθύρων της βόρειας όψης και η σχιστόπλακα που διακρίνεται στη βάση του ανοίγματος θα μπορούσε να δείχνει προεξοχή κάτω από την ποδιά.(εικ. 15,16) Όμως οι διαστάσεις και ο τρόπος κατασκευής του ανοίγματος (με εγκάρσιες παρειές κάθετες στον άξονα του τοίχου) δεν παραπέμπουν σε παράθυρο όμοιο με τα υπόλοιπα. Το ύψος του ως προς το πάτωμα του ορόφου και την ποδιά του διπλανού παραθύρου δείχνουν ότι θα μπορούσε να είναι καπνοδόχος. Καπνοδόχοι τοποθετημένες στον όροφο, ελαφρώς προεξέχουσες από την επιφάνεια της όψης, ορθογωνικής ή ημικυκλικής διατομής και στηριζόμενες σε μικρούς κιλλίβαντες είναι πολύ συχνό φαινόμενο στο Μελιδόνι και στους γειτονικούς οικισμούς.(εικ. 17 - 19) Το σενάριο αυτό απαντά στο ερώτημα για τη θέση της

11

12

13

14

15

16

17

18

19

εστίας στο αρχικό κτήριο, και εάν το δεχτούμε, η απόφραξη μπορεί να θεωρηθεί σύγχρονη με την οικοδόμηση του κτηρίου Β, καθώς η κατασκευή του μεγάλου τζακιού στο ισόγειο θα εξάλειψε την ανάγκη για την ύπαρξη εστίας στον αρχικό όγκο.

– Διάνοιξη θύρας στον δυτικό εξωτερικό τοίχο, στον όροφο, μετά την κατασκευή του κτηρίου Β, που εξασφάλιζε την επικοινωνία μεταξύ των δύο όγκων (εικ. 20). Σε δεύτερο χρόνο (λογικά όταν εγκαταλείφθηκε το κτήριο Β) η θύρα αυτή τοιχίστηκε και μετατράπηκε σε ντουλάπα στο βόρειο δωμάτιο του κτηρίου Α, όπως εντοπίζεται σήμερα (εικ. 21).

– Η εξώθυρα του ορόφου, στη δυτική όψη (που βλέπει στην εσωτερική αυλή), ενδέχεται να αποτελεί μεταγενέστερη διάνοιξη στην περίπτωση που η αρχική θέση της ανόδου ήταν αλλού. Ο τοίχος αυτός είναι επιχρισμένος εξωτερικά και εσωτερικά και δεν υπήρξε δυνατότητα αυτό να ελεγχθεί. (εικ. 22)

– Βόρειο παράθυρο μαγαζέ: εικάζουμε ότι πρόκειται για μεταγενέστερη τοποθέτηση ανοίγματος λόγω της διαφοροποίησης του επιχρίσματος περιμετρικά του, με τρόπο που υποδεικνύει μεταγενέστερη συμπλήρωση. Ενδεχομένως να είναι σύγχρονη της κατασκευής του κτηρίου Β, λόγω της όμοιας κατασκευής των αντίστοιχης αναλογίας ανοιγμάτων του (εικ. 23). Η αρχική μορφή της όψης στο σημείο αυτό δεν τεκμηριώνεται.

– Ανακατασκευή τμήματος της ανατολικής όψης, στο ισόγειο, στο τμήμα της που αντιστοιχεί στο μαγαζέ. Γίνεται φανερό τόσο από τη διαφοροποίηση της τοιχοποιίας σε εκείνο το σημείο, όσο και από την παρουσία τσιμεντιτικού κονιάματος στο ανακατασκευασμένο τμήμα. Ο λόγος της ανακατασκευής δεν είναι γνωστός· επίσης η αρχική μορφή της όψης σε αυτό το σημείο δεν τεκμηριώνεται. Μπορεί να θεωρηθεί μεταγενέστερη της μετατροπής της βόρειας όψης λόγω της ύπαρξης του τσιμεντιτικού κονιάματος, που δεν εμφανίζεται σε αυτήν. (εικ. 24, 25)

– Δυτική θύρα μαγαζέ: είναι εμφανές ότι πρόκειται περί εξώθυρας που έγινε εσωτερική με την προσθήκη του σκέλους Β. Όμως η διόγκωση του επιχρίσματος περιμετρικά του ανοίγματος, (εικ. 26))που προσομοιάζει σε αυτήν που εντοπίζεται στο νότιο τοίχο του ορόφου (εικ.27), δημιουργεί υποψία ως προς το αν έχει υπάρξει ανακατασκευή σε προηγούμενη φάση. Δεν στάθηκε δυνατό να διαπιστωθεί λόγω της ύπαρξης του επιχρίσματος και στις δύο παρειές αυτού του τοίχου.

20

21

22

23

24

25

26

27

Εσωτερική οργάνωση

– Η χρήση τσιμεντιπικού συνδετικού κονιάματος στον εσωτερικό τοίχο που διαχωρίζει την είσοδο από το μαγαζέ, αποτελεί ένδειξη ανακατασκευής του (εικ. 28). Είναι γεγονός ότι στις περισσότερες κατοικίες που διαθέτουν ημιυπαίθρια είσοδο, ο παρακείμενος χώρος είναι προσβάσιμος απ' ευθείας από το χώρο της εισόδου⁶. Μια πόρτα λοιπόν στον τοίχο αυτό δε θα μας εξέπληττε· παρ' όλα αυτά στη νότια παρειά του, όπου η τοιχοποιία είναι μερικώς ορατή, δεν διακρίνονται ίχνη κάποιου ανοίγματος. Σε κάθε περίπτωση, αν συνδυάσουμε την παρατήρηση αυτή με τις μετατροπές στις εξωτερικές όψεις, αλλά και με το γεγονός ότι ο *μαγαζέ* είναι συνολικά επιχρισμένος εσωτερικά με τσιμεντιπική στρώση, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι έχει υποστεί εκτεταμένη αναδιαμόρφωση σε σχέση με την αρχική μορφή του. Η συγκεκριμένη ανακατασκευή θα μπορούσε να είναι σύγχρονη με αυτήν της ανατολικής όψης.

– Ο διαχωριστικός τοίχος μεταξύ των δωματίων του ορόφου αποτελεί μεταγενέστερη προσθήκη. Αυτό το υποσιιάζεται κανείς βλέποντας την ένωσή του με τον εξωτερικό ανατολικό τοίχο, όπου σχεδόν υπερκαλύπτει το άνοιγμα του ερμαρίου. (εικ. 29) Επίσης επικαλύπτει την ξύλινη φάσα που ξεκινά από το παράθυρο του νότιου δωματίου και λογικά θα έφτανε μέχρι το ερμάριο, (εικ. 30) ενώ επικάλυψη παρατηρείται και στη συναρμογή του επιχρίσματος στην ίδια γωνία. Αυτό θα μπορούσε να σημαίνει απλώς μία νεότερη στρώση επιχρίσματος, όπως δείχνει και η ελάχιστη φθορά της σε σχέση με τη φθορά των επιχρισμάτων των εξωτερικών τοίχων. Οι ενδείξεις αυτές δε θα θεωρούνταν απαραίτητα ιδιαίτερα ισχυρές, εάν δεν τις επιβεβαίωνε το συμβόλαιο του 1938 (μαζί με την προφορική μαρτυρία), το οποίο περιγράφει το κτήριο Α ως αποτελούμενο από «εν *ανώγειο δωμάτιο*».

– Διάνοξη θυρών στο νότιο εξωτερικό τοίχο του αρχικού κτηρίου, στο ισόγειο και στον όροφο. Αυτή συμβαίνει μετά την κατασκευή της προσθήκης, για να εξασφαλίσει την πρόσβαση στους χώρους της. Στα ανώφλια του ορόφου (παράθυρο και νέα θύρα επικοινωνίας με υπάρχον κτήριο) έχει γίνει χρήση μπετον, σε αντίθεση με το ισόγειο. Από αυτό εξάγουμε την κατασκευή του ορόφου σε δεύτερη φάση, ενδεχόμενα σύγχρονη με την τροποποίηση του *μαγαζέ*, οπότε και ο χώρος διαβίωσης μεταφέρθηκε οριστικά στον όροφο. (εικ. 31)

28

29

30

31 Μεταγενέστερο άνοιγμα στο ισόγειο

ΚΤΗΡΙΟ Β

Όψεις

– Οι διαμπερείς δοκοθήκες (εικ. 32) στη νότια όψη, οι οποίες περιγράφονται παραπάνω, δεν αποτελούν απαραίτητα μεταγενέστερη επέμβαση, παραμένει όμως ένας γρίφος το γιατί αφέθηκαν ακάλυπτες. Δεν αντιστοιχούν σε όλο το μήκος του, αλλά σταματούν στο ίδιο κατακόρυφο επίπεδο όπου εντοπίζεται η κατασκευή της γωνίας στη Β όψη.

Εσωτερική οργάνωση

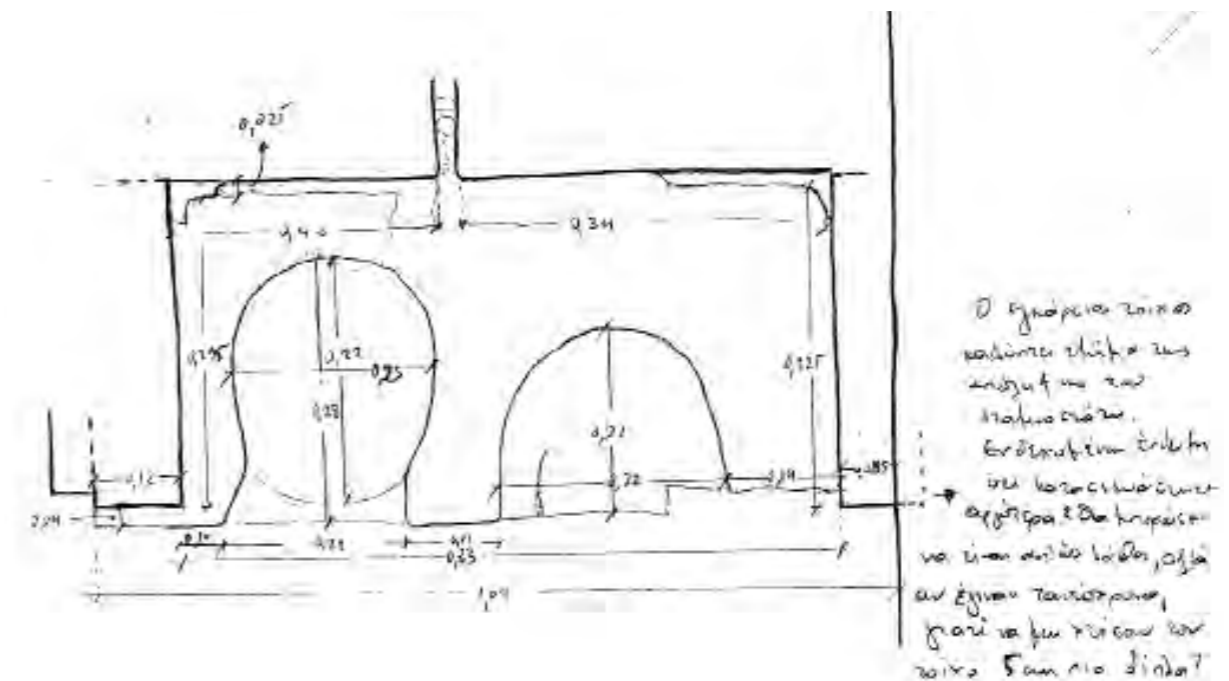
– Διαχωριστικό τόξο μεταξύ της σάλας και της εστίας: φαίνεται πως αρχικά οι δύο χώροι αποτελούσαν έναν ενιαίο, και το τόξο ανάμεσά τους κατασκευάστηκε σε δεύτερο χρόνο. Αυτό υποδεικνύεται α) από την ύπαρξη εντοιχισμένης δοκού του πατώματος μέσα στο πάχος του τοίχου που περιβάλλει το τόξο (η οποία φαίνεται από την προβολή της αντίστοιχης δοκοθήκης στη Ν όψη του κτηρίου Β) και β) από την ένωση του τοίχου αυτού με το νότιο εξωτερικό, η οποία γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε ο εσωτερικός τοίχος να υπερκαλύπτει τμήμα της γωνίας του λαΐνοστάτη, δείχνοντας ότι ο λαΐνοστάτης (άρα και μία διαμόρφωση του συνολικού χώρου) προϋπήρχε του τοίχου (εικ. 33). Ο χρόνος κατασκευής του τόξου δεν είναι γνωστός.

– Τοίχιση του παραπάνω τόξου, με πρόβλεψη μικρού ανοίγματος για να εξασφαλίζεται η επικοινωνία των δύο χώρων. Η επέμβαση αυτή έγινε σίγουρα μετά την προσθήκη του διαχωριστικού τοίχου στον όροφο του κτηρίου Α, και πάντως σίγουρα μετά το 1938, καθώς στο αντίστοιχο συμβόλαιο ο χώρος αναφέρεται ως «*διηρημένος δια πετρίνης γεφύρας*».

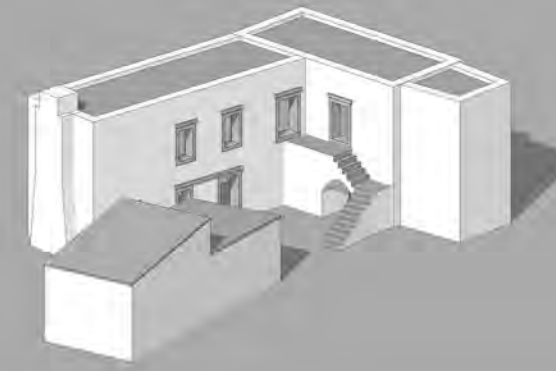
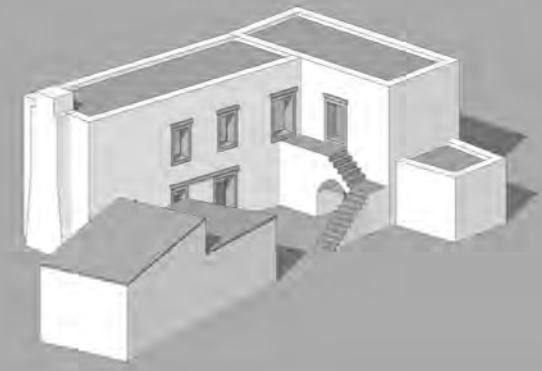
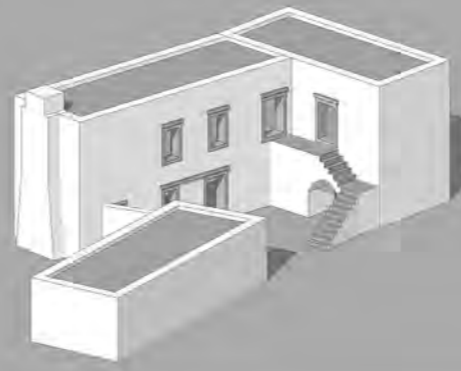
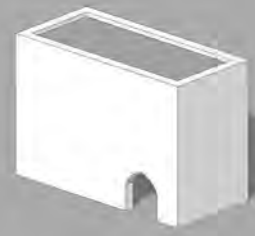
Με βάση τα παραπάνω – ακόμη και αν δεν γίνεται να τοποθετήσουμε χρονολογικά όλες τις επιμέρους επεμβάσεις – μπορούμε να εξαγάγουμε πέντε κύρια στάδια κατασκευής της κατοικίας, θεωρώντας ως νέο κάθε στάδιο το οποίο αλλοιώνει τα μέχρι τότε γενικά χαρακτηριστικά του κτηρίου, μεταβάλλοντας την ογκοπλαστική του διάρθρωση και προσθέτοντας επιπλέον λειτουργικό χώρο. Αυτά παρουσιάζονται κωδικοποιημένα στην επόμενη σελίδα.

32

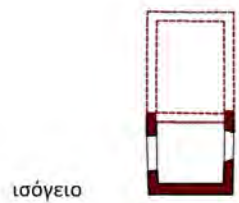

33. Ένωση λαΐνοστάτη και εσωτερικού τοίχου

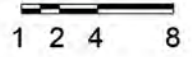
ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

1.

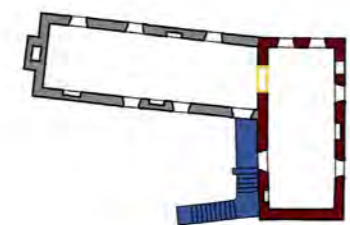
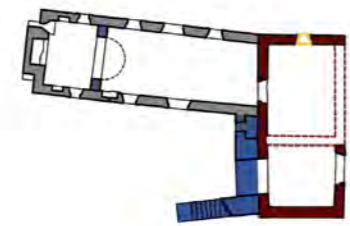

ισόγειο

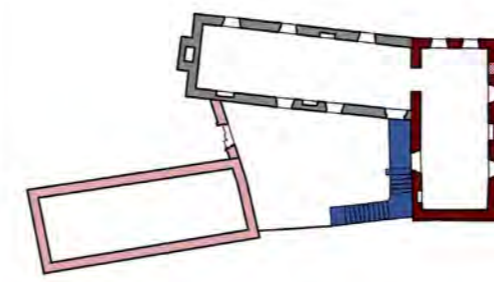
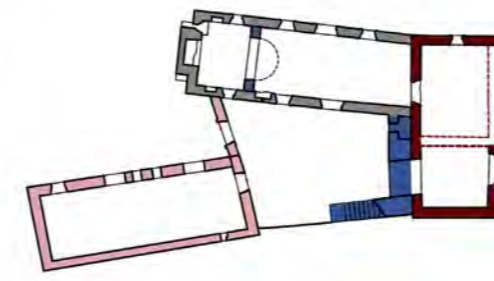
όροφος

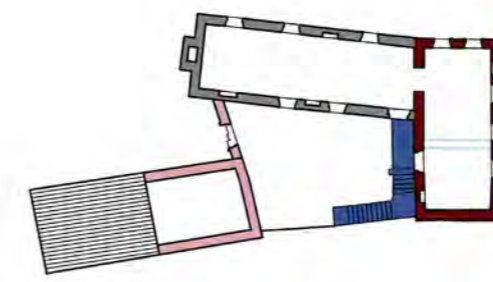
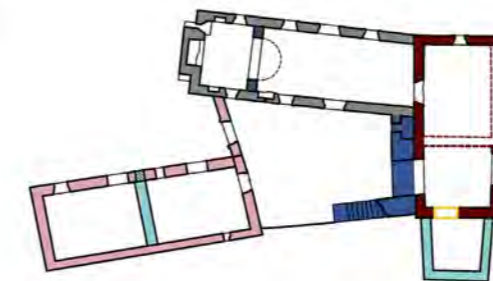
2.

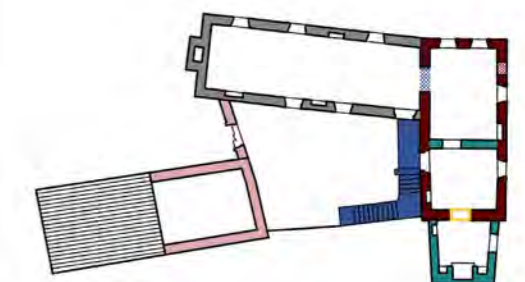
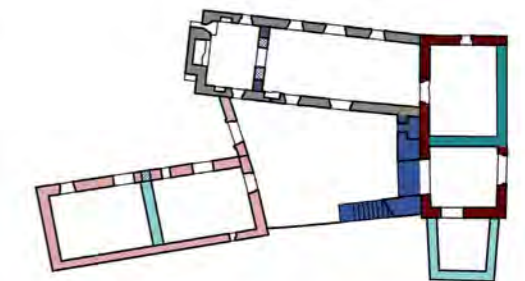
3.

4.

5.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 1ο στάδιο
- 2ο στάδιο
- τμήμα που προστέθηκε αργότερα
- 3ο στάδιο
- 4ο στάδιο
- 5ο στάδιο
- κατάργηση ανοίγματος
- νέο άνοιγμα

3.5. Κατασκευή

ΤΟΙΧΟΠΟΙΑ

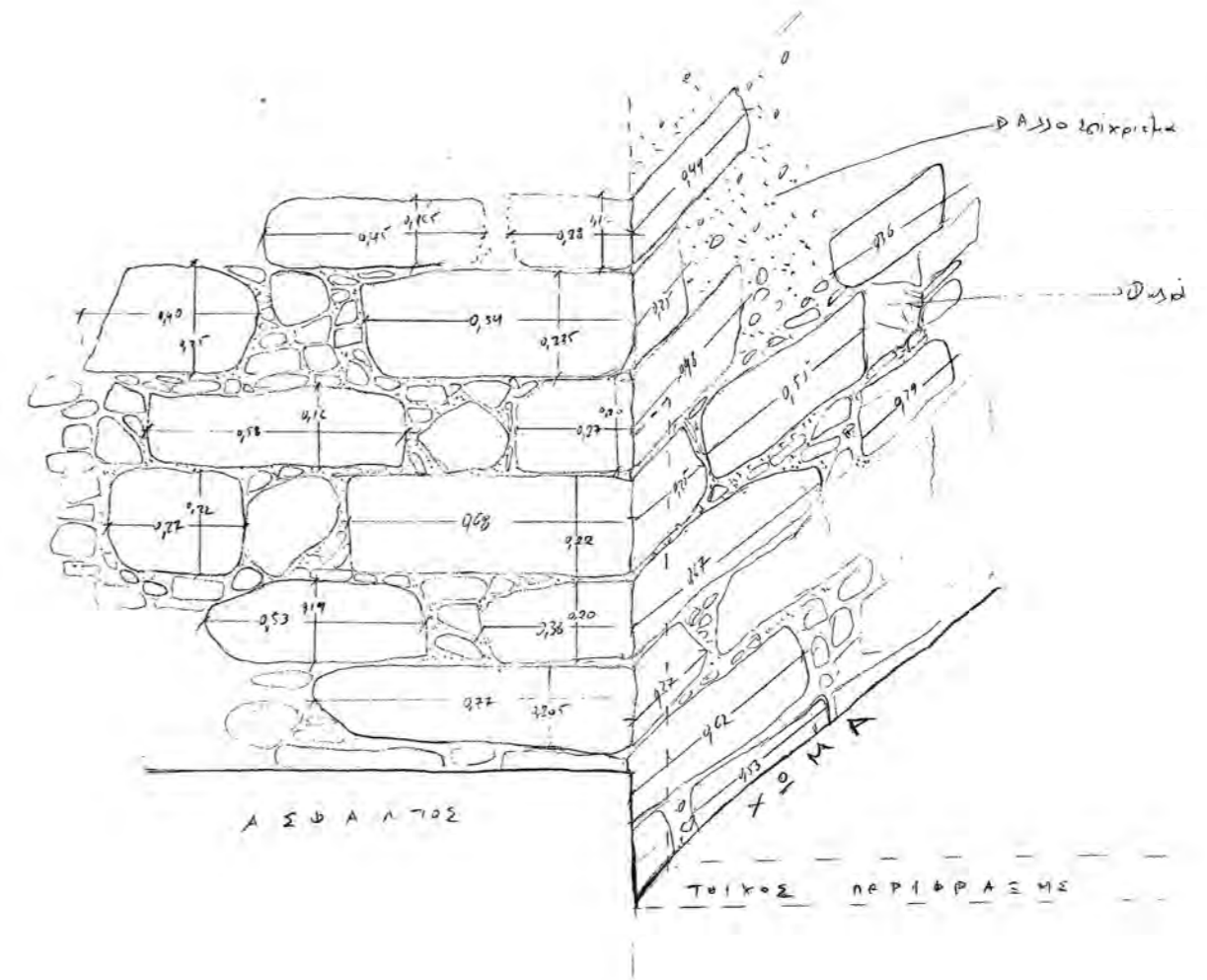
Οι τοίχοι είναι χτισμένοι από τοπικό πορώδη ασβεστόλιθο σε αργολιθοδομή, με κονίαμα με βάση τοπικό χώμα και τοπικές προσθήκες τσιμεντοκονιάματος. Το πάχος όλων των τοίχων, εξωτερικών και εσωτερικών, είναι της τάξης των 50cm. Η λιθοδομή είναι επιχρισμένη και στις δύο παρειές.

Χρησιμοποιούνται λίθοι διαφορετικού μεγέθους και με διάφορους χρωματισμούς (γκρίζο, λευκό, ώχρα ή υποκίτρινο¹). Οι μέσες διαστάσεις τους είναι στα 30 x 40cm, μαζί με μικρότερους, που πλαισιώνονται από πυκνό χαλικολόγημα². Αμιγώς διάτονοι λίθοι δεν εντοπίζονται στην τοιχοποιία, υπάρχουν όμως πολλοί που το πλάτος τους είναι μεγαλύτερο από το μισό πάχος του τοίχου.

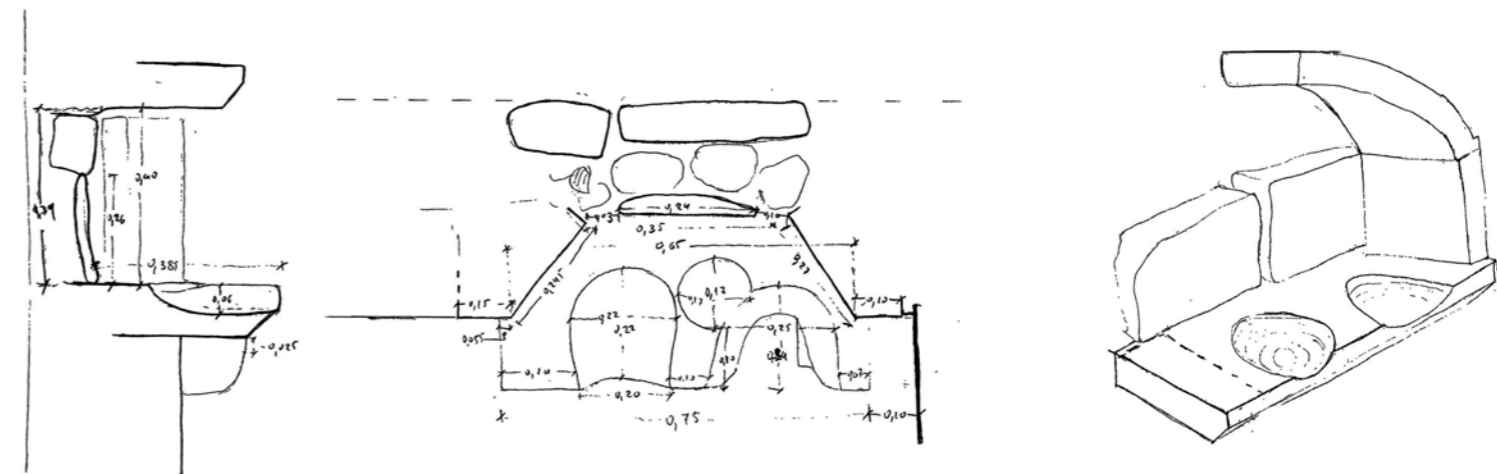
Οι γωνιόλιθοι (ρούκουνες) είναι ημίξεστοι με όψεις διαστάσεων ~ 25 x (60 – 70) cm, τοποθετημένοι σε πλέγμα στις γωνίες. Οι περισσότερες γωνίες διαθέτουν «φόρτωμα» ή «αντιρούκouno», δεύτερη πέτρα - αντίβαρο, καθ' όλο το ύψος τους (εικ.33).

Η έδραση των λίθων γίνεται κατά κύριο λόγο με τη μεγαλύτερη επιφάνειά τους οριζόντια. Εξάιρεση αποτελούν εντοιχισμένα στοιχεία της οικοσκευής, όπως π.χ. οι λαϊνοστάτες στη σάλα (εικ.34, 35), των οποίων η ράχη διαμορφώνεται από ημίξεστους λίθους τοποθετημένους όρθιους.

Το μασιπέτι διαμορφώνεται από μία σειρά ημίξεστων λίθων μέσου ύψους 20 – 25cm. Τα επίκρανα στις γωνίες αποτελούνται από δύο λίθους κάθετα τοποθετημένους μεταξύ τους. Οι υδρορρόδες διαμορφώνονται στο ύψος του μασιπετιού, από δύο κατακορυφα τοποθετημένους λίθους, μεταξύ των οποίων τοποθετείται τρίτος ορθογώνιος ως βάση, και κάτω από αυτόν προεξέχον κεραμίδι. Η κατασκευή τους φαίνεται σήμερα μόνο στη βόρεια όψη, καθώς στην ανατολική οι λίθοι εκατέρωθεν των κεραμιδιών έχουν χαθεί, και τα κεραμίδια έχουν σπάσει (εικ.36 - 37).

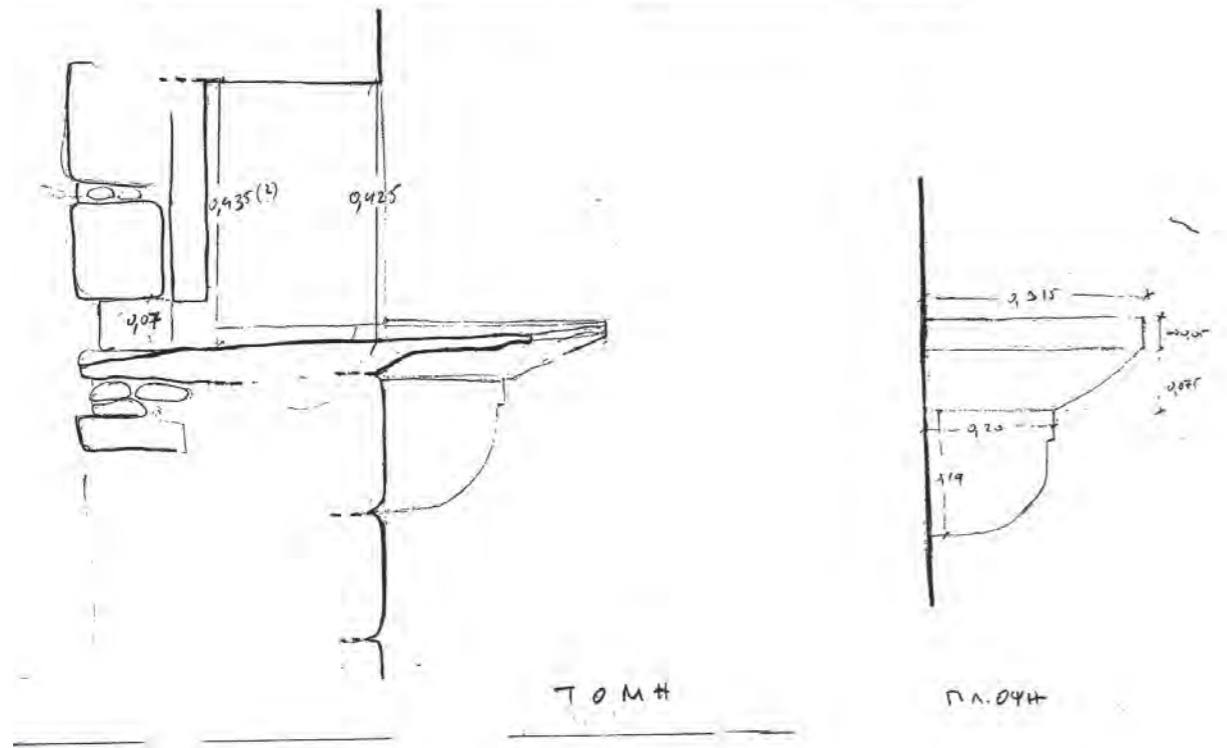
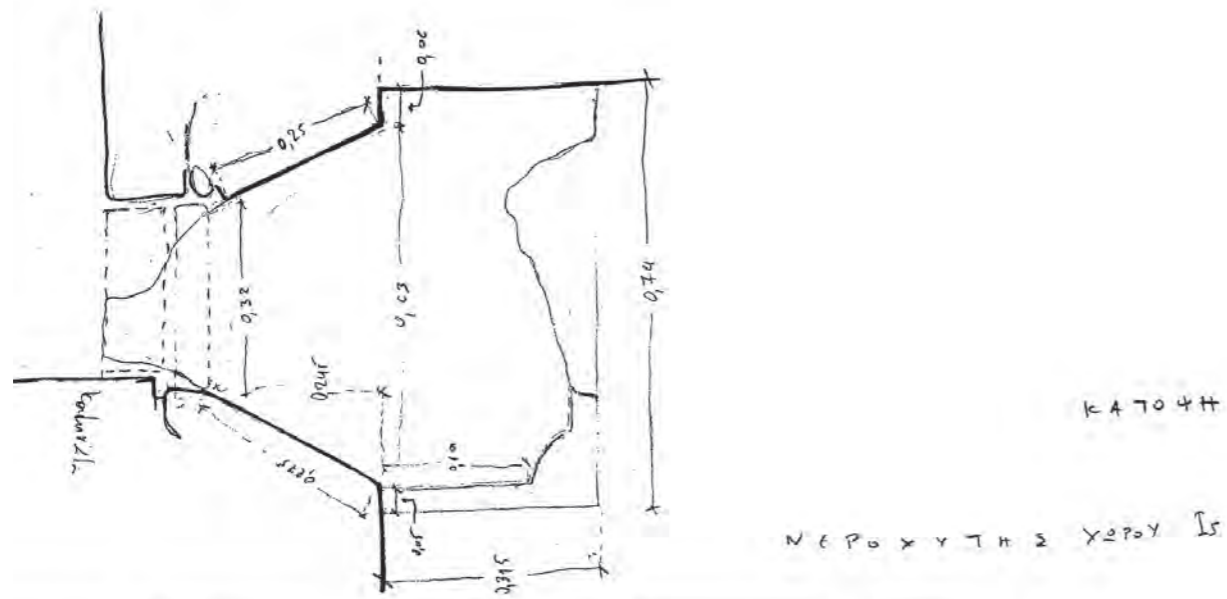
33. Βορειοανατολική γωνία του κτηρίου

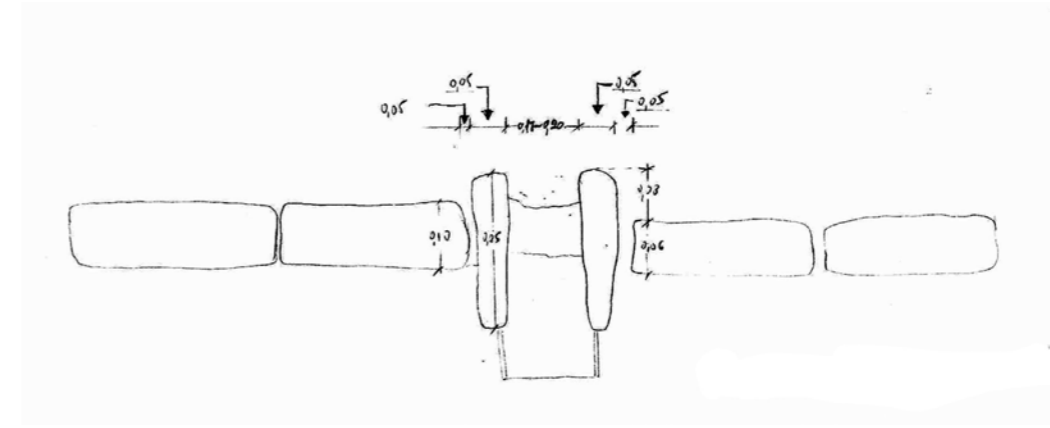
34. Λαϊνοστάτης στη σάλα

¹ Η διαφοράς μπορεί να σχετίζονται με αποχρωματισμό λόγω της υγρασίας αλλά και με διαφορές στην προέλευσή του υλικού (τόπος λατόμευσης) αλλά και με τη θέση του ως προς το βάθος λατόμευσης.

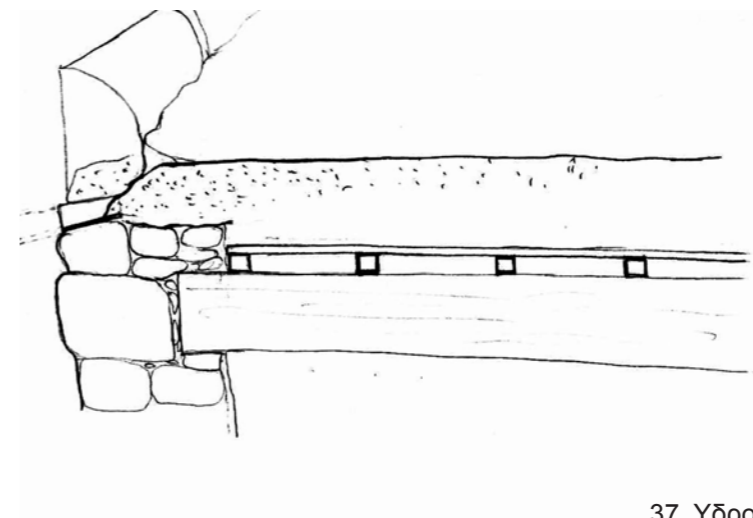
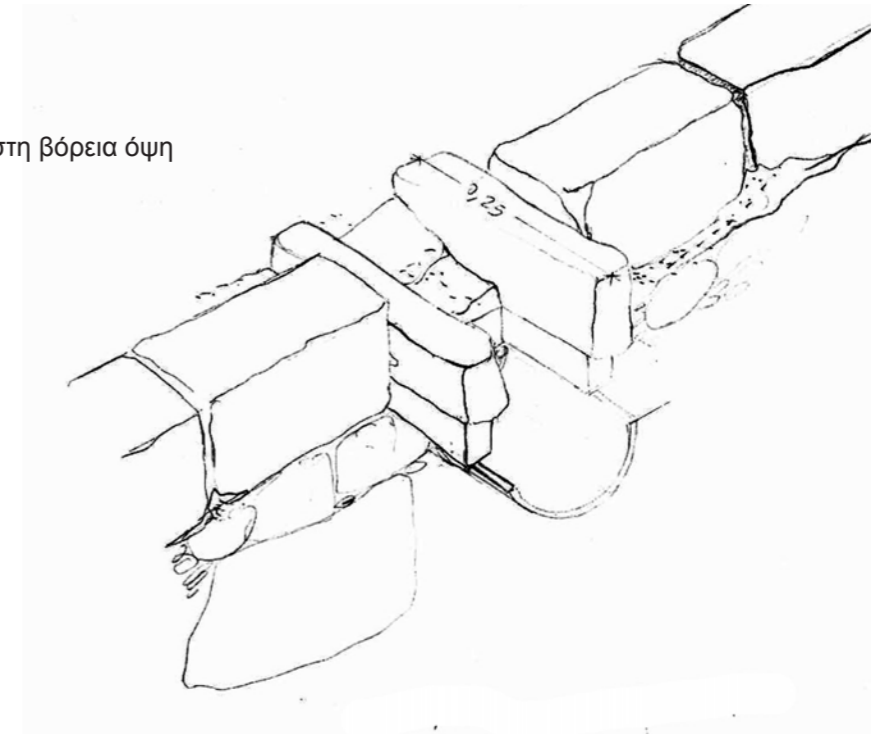
² Είναι φυσικό να επικρατήσει ένας τέτοιος τρόπος δομής, λένε οι Rachkman – Moody στη Δημιουργία του κρητικού τοπίου, σελ. 239, «σε μια περιοχή φυλλιτών –χαλαζιτών, όπως είναι η δυτική Κρήτη, όπου οι χαλαζίτες δίνουν τετραγωνισμένους ογκόλιθους και οι φυλλίτες επίπεδες πλάκες. Ωστόσο η ίδια τοιχοποιία συναντάται και σε ασβεστολιθικές περιοχές, όπου το πέτρωμα είναι ακατάλληλο».

35. Εντοιχισμένος νεροχύτης στο χώρο της εστίας

36.. Υδρορροές στη βόρεια όψη

37. Υδρορροή στην ανατολική όψη

38

39

40

41

42

43

44

Το είδος των εξωτερικών επιχρισμάτων ποικίλλει στα δύο σκέλη του κτηρίου, αλλά και στο κάθε ένα από αυτά εντοπίζονται διαφορετικές στρώσεις. Απαιτείται η λήψη δειγμάτων για να διαπιστωθεί η ακριβής τους σύσταση, σε ορισμένα όμως φαίνεται πως υπάρχει προσθήκη κεραμάλευρου. Υπάρχουν οι εξής περιπτώσεις:

1. Επίχρισμα με πολύ ψιλά μολώματα, το οποίο ενίοτε αφήνει εμφανή τμήματα της όψης κάποιων λίθων (εικ.38)
2. Επίχρισμα με θραύσματα κεραμικών (εικ.39)
3. Επίχρισμα με διακοσμητική επεξεργασία (σαρδέλωμα) (εικ.40)
4. Ασβέστωμα (εικ.41)
5. Τσιμεντιπικό επίχρισμα (εικ.42)

ΠΑΤΩΜΑ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

Το πάτωμα του ισογείου έχει επίστρωση τσιμέντου (εικ.43). Στο χώρο της εστίας και στο μαγαζέ το τσιμέντο έχει απομακρυνθεί και παραμένουν μικρές ζώνες που δείχνουν την ύπαρξή του. Ο Κ. Μπιράκης μας πληροφορεί πως προηγουμένως ήταν στρωμένα με πατημένο χώμα.

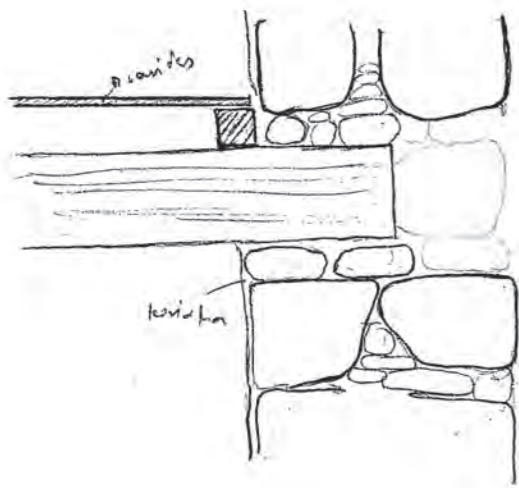
Στο μαγαζέ υπάρχει περιμετρική ζώνη από πλάκες διαφόρων διαστάσεων και σχημάτων - οι περισσότερες ορθογώνιες. Σχηματίζουν περιμετρική ζώνη πάχους περίπου 60cm και μέσου ύψους 13cm από τη στάθμη του πατώματος κατά μήκος των ακμών της (εικ.44).

ΠΑΤΩΜΑ ΟΡΟΦΟΥ

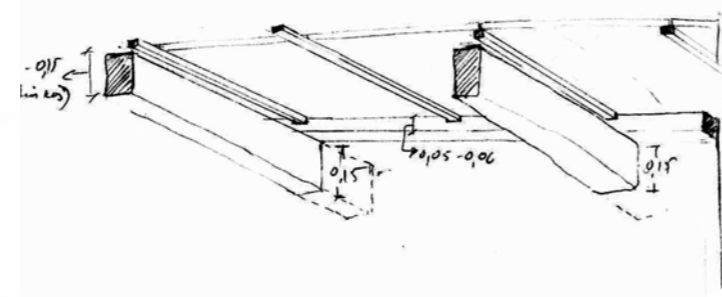
Το πάτωμα του ορόφου κατασκευάζεται με όμοιο τρόπο σε όλους τους χώρους (εικ.45 - 47,). Πάνω σε ξύλινες δοκούς (τράβες), τοποθετείται δευτερεύουσα διαδοκίδωση από ορθογώνιες δοκίδες (τσαβρώνια) της τάξεως των 5 x 5 cm ή 6 x 6 cm, ανά αποστάσεις της τάξεως των 30 - 40cm. Πάνω σε αυτές τοποθετούνται οι τάβλες, σανίδες μεγάλου πλάτους που αποτελούν και το δάπεδο του υπερκείμενου χώρου.

Οι περισσότερες δοκοί είναι πελεκητές σε περίπου ορθογωνική διατομή. Είναι επεξεργασμένες ώστε να διαθέτουν ορθογωνικό προφίλ προς την κάτω πλευρά τους, ενώ η πάνω μένει ανώμαλη. Έτσι η επιπέδωση της έδρασης της δευτερεύουσας διαδοκίδωσης επιτυγχάνεται σημειακά με σφήνες, και σε μία περίπτωση με εντορμίες στη δοκό. Σημειακές διαφοροποιήσεις στα μεγέθη εμφανίζονται από χώρο σε χώρο αλλά και εντός του ίδιου χώρου.

Οι δοκίδες έχουν εντορμίες για τα αρμοκύπλυτρα των υπερκείμενων σανίδων. Οι τάβλες έχουν μέσο πλάτος της τάξης των 30 - 40cm και πάχος της τάξης των 2 - 2,5 cm. Η οροφή του υποκείμενου χώρου διαμορφώνεται με αρμοκάλυπτρα ορθογωνικής διατομής περίπου 3 x 1,5cm.

45. Διαμπερής δοκοθήκη στη νότια όψη του βόρειου σκέλους

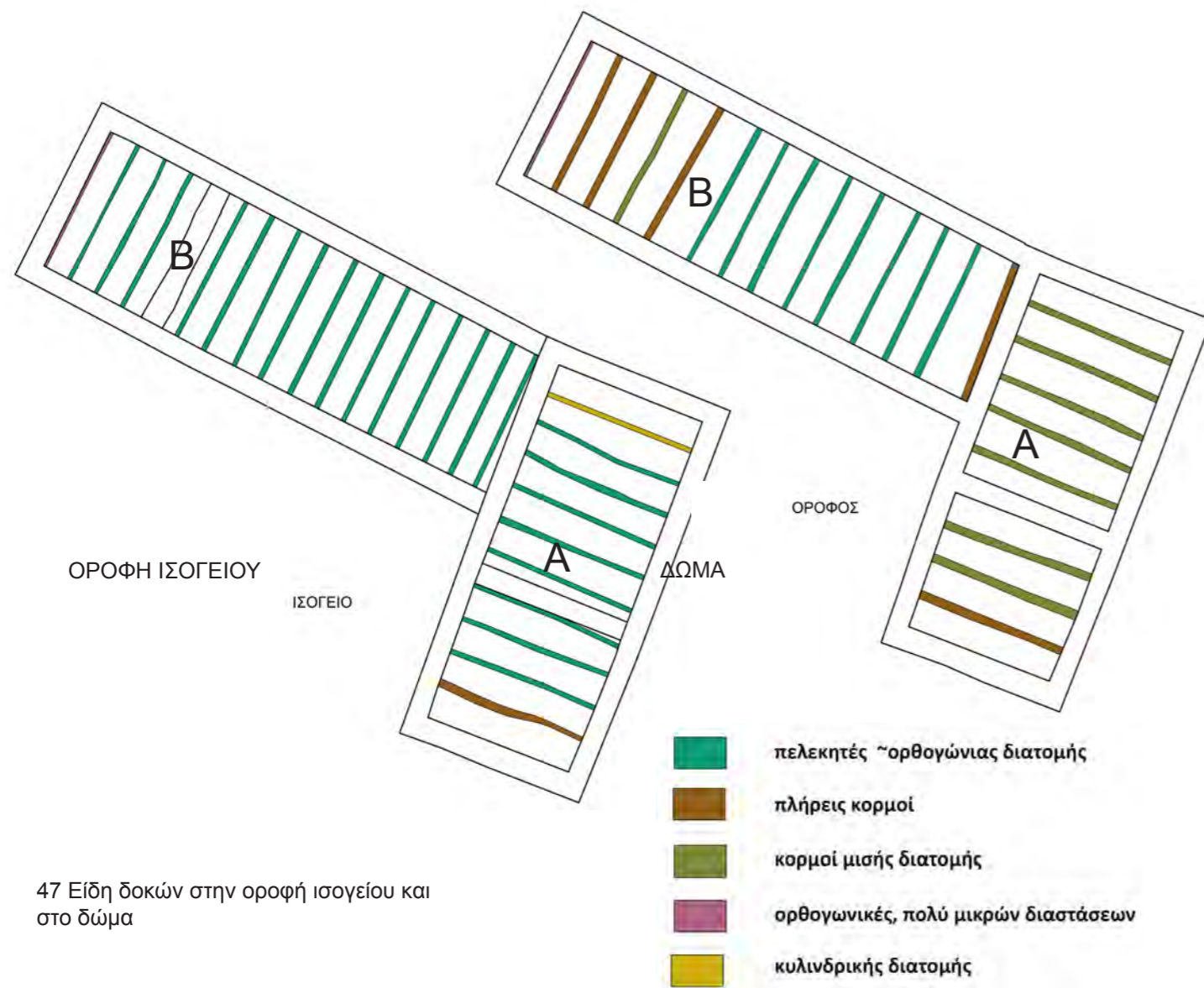
46. Πάτωνα ορόφου

48. Οροφή βόρειου οντά

49. Δώμα

47. Είδη δοκών στην οροφή ισογείου και στο δώμα

ΔΩΜΑ¹

Ο τρόπος κατασκευής του δώματος είναι κοινός στα δύο σκέλη του κτηρίου. Διαφοροποίηση εντοπίζεται στο σχήμα και το μέγεθος των δοκών μεταξύ των δύο σκελών. (εικ. 47 - 48)

Πάνω σε ξύλινες δοκούς (τράβες), τοποθετείται δευτερεύουσα διαδοκίδωση από ορθογώνιες δοκίδες (τσαβρώνια) της τάξεως των 5 x 5 cm ή 6 x 6 cm, ανά αποστάσεις της τάξεως των 30 - 40cm. Πάνω σε αυτές τοποθετούνται οι τάβλες. Πάνω από τις τάβλες έχει στρωθεί πλάκα σκυροδέματος (εικ. 49), ενώ σημειακά στο σκέλος B εμφανίζονται υπολείμματα από την προηγούμενη στρώση με λεπίδα.

Στο σκέλος A οι περισσότερες δοκοί έχουν περίπου ημικυκλική διατομή με κυμαινόμενη διάμετρο (22 - 30cm), συχνά μη σταθερή κατά το μήκος μίας δοκού. Στο σκέλος B τα μεγέθη και τα σχήματα των δοκών διαφοροποιούνται μεταξύ των δύο χώρων του οντά. Στο ανατολικό τμήμα είναι πελεκητές σε περίπου ορθογωνική διατομή, με εξαίρεση την ακραία δυτική που είναι κυκλικής διατομής με σταθερή διάμετρο, ενώ στο δυτικό έχουν κυμαινόμενα ύψη και διατομές διαφόρων σχημάτων. Οι «ορθογωνικές» είναι επεξεργασμένες ώστε να διαθέτουν ορθογωνικό προφίλ προς την κάτω πλευρά τους, ενώ η πάνω μένει ανώμαλη.

¹ Η παραδοσιακή κατασκευή του δώματος περιλαμβάνει στρώσεις χώματος που κυλινδρώνονται - το γνωστό «ρόδωμα» και κατόπιν τη χρήση «λεπίδας», τοπικού αργιλικού χώματος με προσθήκη άχρου. Η διαμόρφωση της οροφής γινόταν με διάφορους τρόπους, είτε με δοκίδες και σανίδες είτε με τη χρήση μικρών ή μεγάλων κλαδιών.

ΤΟΞΑ

1. Τόξο εισόδου (εικ.50 - 51)

Οξυκόρυφο τόξο με οριζόντιες γενέτειρες. Η χάραξή του πλησιάζει σε τομή τμήματος κύκλων με $r= 1,40 \text{ m}$. Η γένεσή του γίνεται στα $0,76 \text{ m}$ από το σημερινό δάπεδο του χώρου της εισόδου και στηρίζεται σε κατακόρυφες παραστάδες.

Αρχικά ήταν ένα τόξο κατασκευασμένο στο πάχος του υπερκείμενου τοίχου, δηλαδή είχε πάχος της τάξης των 50 cm . Στη συνέχεια προστέθηκε η κατασκευή της εξωτερικής κλίμακας,, και για τη στήριξή της η κατασκευή του τόξου επεκτάθηκε και το πάχος του τριπλασιάστηκε. Φαίνεται πως πρόκειται για τρία επαπτόμενα τόξα με κοινή χάραξη.

Το αρχικό τόξο είναι κατασκευασμένο από ανισομεγέθεις θολίτες από πωρόλιθο. Το μέσο ύψος τους κυμαίνεται στα $20 - 25 \text{ cm}$ αλλά τα πλάτη τους διαφέρουν. Η όψη τους είναι επίπεδη, δημιουργώντας μία ζώνη ύψους περίπου 16 cm περιβάλλουσα το άνοιγμα του τόξου. Οι περισσότεροι εμφανίζουν στο άνω μέρος φέρουν μικρή λοξότμηση. Οι αρμοί μεταξύ των θολιτών είναι εξαιρετικά λεπτοί. Τα επίκρανα των παραστάδων και οι βάσεις αποτελούνται από ημίξεστους λίθους διαστάσεων $20 \times 50 \times (25- 30) \text{ cm}$, και προεξέχουν από το επίπεδο των παραστάδων κατά $2,5 \text{ cm}$ και στις δύο ορατές όψεις του τόξου. Οι παραστάδες διαμορφώνονται από ένα λίθο καθ' ύψος, με διαστάσεις περίπου $58 \times 50 \text{ m}$.

Το εξωτερικό τόξο είναι κατασκευασμένο στην ίδια λογική. Διαφορές εντοπίζονται στα μεγέθη και το βαθμό επεξεργασίας των λίθων.

Όλη η κατασκευή είναι επιχρισμένη. Στην όψη προς την εσωτερική αυλή το επίχρισμα έχει σχεδόν πλήρως αποπλυθεί. Λόγω της επίχρισης δε στάθηκε δυνατό να φανεί η ακριβής κατασκευή του ενδιάμεσου τόξου.

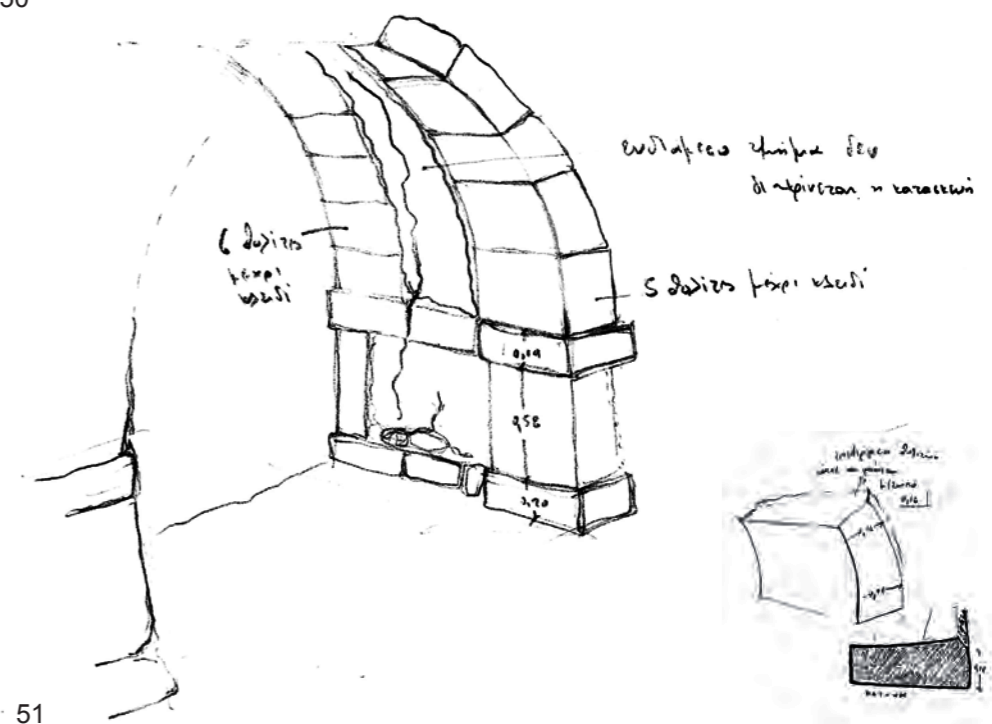
2. Τόξο σάλας / εστίας (εικ.52)

Τόξο με χάραξη που πλησιάζει το ημικύκλιο με $r \sim 1,10 \text{ m}$, χαμηλωμένο κατά περίπου 6 cm . Έχει οριζόντιες γενέτειρες σε ύψος $1,00 \text{ m}$ από το σημερινό δάπεδο της σάλας και στηρίζεται σε κατακόρυφες παραστάδες.

Είναι κατασκευασμένο από ανισομεγέθεις θολίτες από πωρόλιθο. Όλοι έχουν ύψος 18 cm ενώ το πλάτος τους διαφέρει. Προεξέχουν από την επιφάνεια του τοίχου κατά $1,5 \text{ cm}$ από την πλευρά της σάλας, ενώ τα επίκρανα και οι βάσεις κατά $2,5 \text{ cm}$ και από τις δύο πλευρές του τοίχου. Το τόξο σήμερα είναι τοιχισμένο, με κεντρικό άνοιγμα που εξασφαλίζει την επικοινωνία μεταξύ των εκατέρωθεν χώρων. Οι λαμπάδες του ανοίγματος διαμορφώνονται από πωρόλιθους διαστάσεων $(18 - 23) \times 50 \times 20 \text{ cm}$. Το κενό μεταξύ των λαμπάδων και του τόξου έχει καλυφθεί με αργολιθοδομή, η οποία προεξέχει από το κατακόρυφο επίπεδο της επιφάνειας του τόξου κατά 4 cm από την πλευρά της σάλας. Το ανώφλι του ανοίγματος διαμορφώνεται από τρία ξύλινα

50

51

52

μαδέρια(χατίλια³) διατομής 9 x 13cm, ενώ το κενό μεταξύ αυτών και του τόξου καλύπτεται με επιχρισμένη αργολιθοδομή. Σήμερα ένα από τα χατίλια λείπει από τη θέση του, ενώ τμήμα της αργολιθοδομής που το κάλυπτε έχει καταρρεύσει.

Το τόξο αυτό δεν καλύπτει στατική αναγκαιότητα, καθώς είναι τοποθετημένο παράλληλα στις δοκούς.

Στη βάση του υπάρχει σειρά από πλάκες προεξέχουσες κατά 3 - 4 cm από τη σημερινή στάθμη του πατώματος της σάλας.

ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ

1. Παράθυρα

Τα παράθυρα χωρίζονται σε δύο κατηγορίες από άποψη διαστάσεων και αναλογιών. Και οι δύο απαντώνται και στα δύο σκέλη. Ο βοηθητικός χώρος εκτός του ορίου της αυλής διαθέτει παράθυρο που βλέπει προς την εσωτερική αυλή, με διαφορετικές αναλογίες από τα παραπάνω αλλά όμοιες αρχές κατασκευής.

A.Μεγάλα παράθυρα ορθογώνιου σχήματος (εικ. 53 - 57)

Υπάρχουν στη σάλα του και σε όλους τους χώρους του ορόφου. Έχουν ευθύγραμμο ανώφλι και αποτελούνται από πλαίσια τα οποία κατασκευάζονται από ημίξεστους πωρόλιθους («πελέκια»).

Τα πελέκια δεν είναι ισομεγέθη, είναι όμως λαξευμένα έτσι ώστε η ποδιά και οι παραστάδες να διαμορφώνουν ταινία σταθερού πλάτους περίπου 13 cm, η οποία προεξέχει εξωτερικά από το επίπεδο της τοιχοποιίας περίπου 1,5cm. Το αλάξευτο τμήμα του κάθε πελεκιού παραμένει ισόπεδο με την τοιχοποιία και εκτείνεται σε διαφορετικό πλάτος κατά περίπτωση, δένοντας έτσι το άνοιγμα με την εκατέρωθεν λιθοδομή.

Όλα τα παράθυρα έχουν γείσο, το οποίο δεν διαμορφώνεται στον ίδιο λίθο με το ανώφλι αλλά στηρίζεται σε αυτό. Αποτελείται είτε από δύο ανισομήκη τεμάχια πωρόλιθου, είτε από τρία, οπότε ένα πολύ μικρότερο παρεμβάλλεται εν είδει κλειδιού.

Οι λαμπάδες και το ανώφλι διαμορφώνονται στο εσωτερικό λοξάως προς το πάχος του τοίχου, έτσι ώστε το άνοιγμα μέσα να είναι μεγαλύτερο απ'ό,τι έξω.

Οι γενικές διαστάσεις των ανοιγμάτων στη σάλα είναι της τάξης των 0,95x 1,20m εσωτερικά και (0,65 – 0,70) x 1,15 m εξωτερικά. Στον όροφο είναι λίγο μεγαλύτερα, της τάξης των 1,00 x (1,40 – 1,45) m εσωτερικά και 0,80 x (1,30 – 1,35) m εξωτερικά.

Η ποδιά των παραθύρων τοποθετείται στα 0,75 – 0,80m από το σημερινό δάπεδο του

53 Παράθυρα σάλας, βόρεια όψη

54 Παράθυρο στο βόρειο ονά

55. Παράθυρο ορόφου, ανατολική όψη

ισογείου και στα 0,60–0,67 m από το δάπεδο του ορόφου. Σχηματίζεται από τέσσερις πωρόλιθους, δύο στην εσωτερική και δύο στην εξωτερική όψη. Όλοι είναι ανισομήκεις, και τοποθετούνται έτσι ώστε οι οριζόντιοι αρμοί που είναι εγκάρσιοι στο πάχος του τοίχου να μη συμπίπτουν.

Το ανώφλι στην όψη σχηματίζεται από ενιαίο πωρόλιθο, με ύψος λίγο μεγαλύτερο από αυτό της ποδιάς και το πλάτος των λαμπάδων (19 – 21cm). Εσωτερικά το ανώφλι είναι ξύλινο, και διαμορφώνεται από τρία χατίλια τοποθετημένα με κλίση προς το πάνω, ως προς το πάχος του τοίχου. Αυτά καλύπτονται από μία ή περισσότερες σανίδες.

Οι λαμπάδες σχηματίζονται από δύο στρώσεις ανισομεγέθων πωρόλιθων. Οι οριζόντιοι αρμοί βρίσκονται περίπου στην ίδια στάθμη και στους δύο λαμπάδες του κάθε ανοίγματος. Συχνά ορισμένοι από τους λίθους είναι διάτονοι ως προς το πάχος του λαμπά. Επίσης παρατηρείται μέριμνα ώστε να μη σχηματίζεται συνεχής αρμός στο κατακόρυφο επίπεδο μεταξύ λίθου και ξύλινου τμήματος του ανωφλίου (βλ. εικ, 59).

Πάνω από το ανώφλι υπάρχουν ανακουφιστικά τόξα μέσα στο πάχος της τοιχοποιίας, τα οποία κατασκευάζονται από αργούς λίθους διαφόρων μεγεθών, με χαλίκι και κονίαμα στο ενδιάμεσο. Είναι χαμηλωμένα και σε ορισμένες περιπτώσεις εδράζονται έκκεντρα ως προς τους υποκείμενους λαμπάδες. Τα τόξα αυτά δεν είναι διάτονα, αλλά το πλάτος τους συνήθως είναι λίγο μεγαλύτερο από το μισό πάχος του τοίχου, όπως φαίνεται σε άλλα παραδείγματα κτηρίων (εικ. 57). Το κενό μεταξύ τους και του γείσου συμπληρώνεται με αργολιθοδομή.

Τα πελέκια στα εξωτερικά πλαίσια των παραθύρων αυτής της κατηγορίας έχουν λαξευμένη ορθογώνια απότμηση στη μία τους ακμή, έτσι ώστε συναρμοζόμενα να δημιουργούν σκοτία για την τοποθέτηση του σκούρου.

Στο διάστημα που αντιστοιχεί μεταξύ σκούρου και κουφώματος τοποθετείται σιδεριά. Στο ισόγειο αποτελείται από διασταυρούμενες ράβδους, τρεις κατακόρυφες και έξι οριζόντιες, ενώ στον όροφο μόνο από πέντε οριζόντιες. Στη σιδεριά του ισογείου οι κατακόρυφες ράβδοι έχουν δαχτυλιοειδείς οπές μέσα στις οποίες συρταρώνουν οι οριζόντιες.

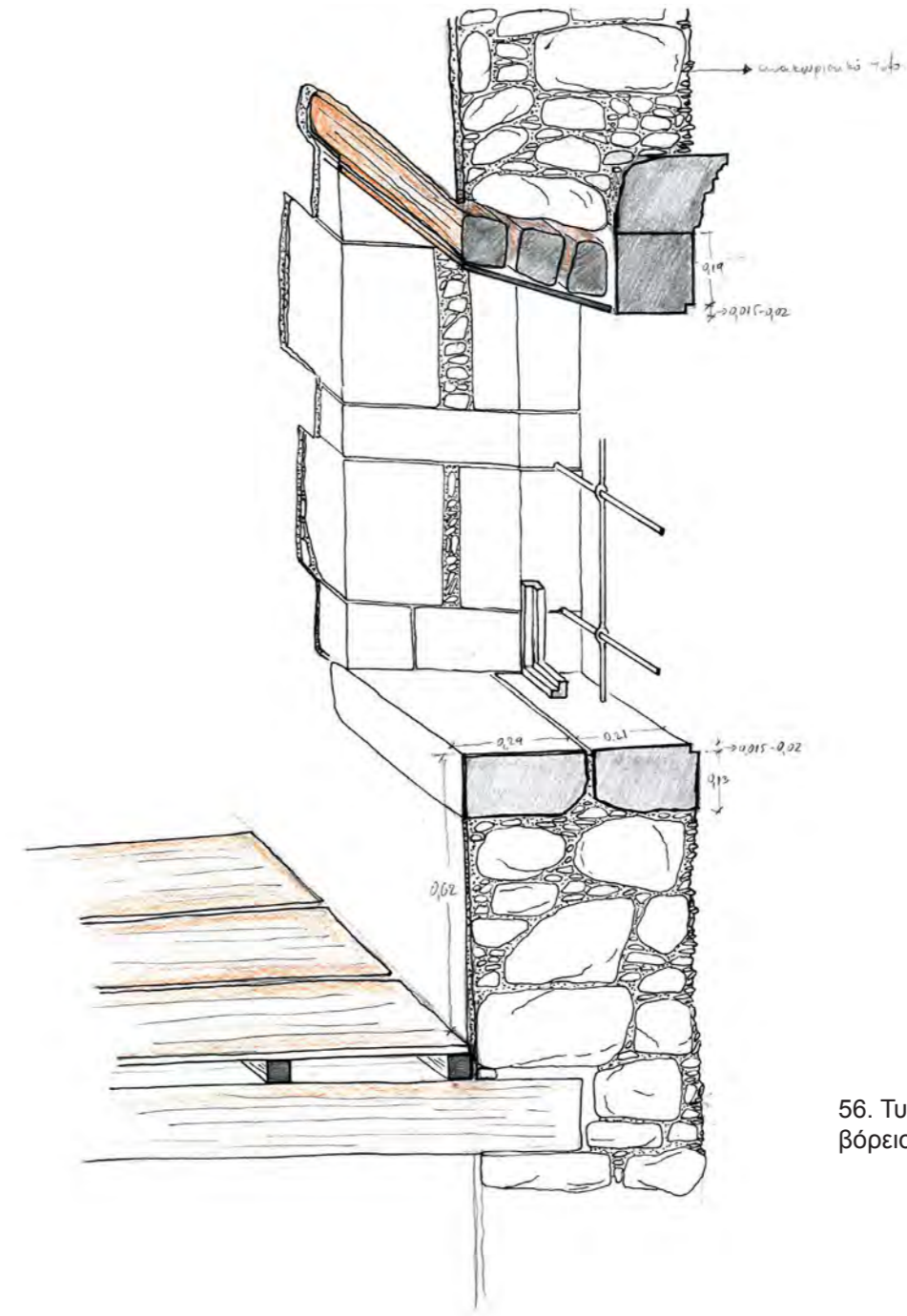
B. Μικρά παράθυρα με σχήμα που προσεγγίζει το τετράγωνο (ει. 58)

Υπάρχουν στο ισόγειο, στο μαγαζέ και στο χώρο της εστίας. Έχουν ευθύγραμμο ανώφλι και κατασκευάζονται ομοίως με τα παραπάνω.

Οι λαμπάδες και το ανώφλι εμφανίζουν την ίδια λοξή διαμόρφωση ως προς το πάχος του τοίχου με τα ορθογώνια ανοίγματα. Στην περίπτωση του παραθύρου στο μαγαζέ, κεκλιμένη εμφανίζεται και η ποδιά. Το εξωτερικό πλαίσιο του παραθύρου διαμορφώνεται με μικρή προεξοχή περίπου 3-4cm στην ένωση με την ποδιά, τους λαμπάδες και το ανώφλι.

Η ποδιά των παραθύρων αυτών βρίσκεται στα 1,30 - 1,40 m από το σημερινό δάπεδο του ισογείου.

Οι γενικές διαστάσεις του ανοίγματος στο μαγαζέ είναι 0,78x1,00cm εσωτερικά και 0,51x0,64 m εξωτερικά. Στο χώρο της εστίας οι γενικές διαστάσεις των ανοιγμάτων είναι

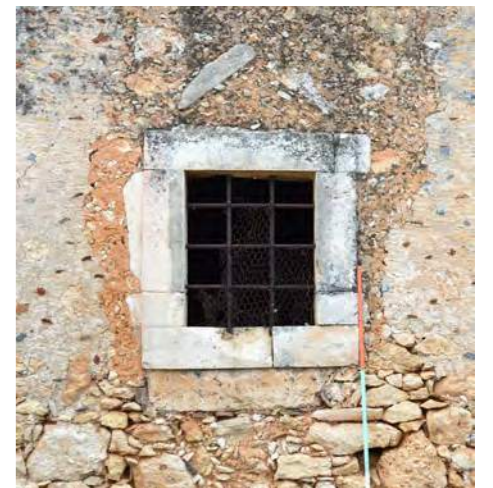

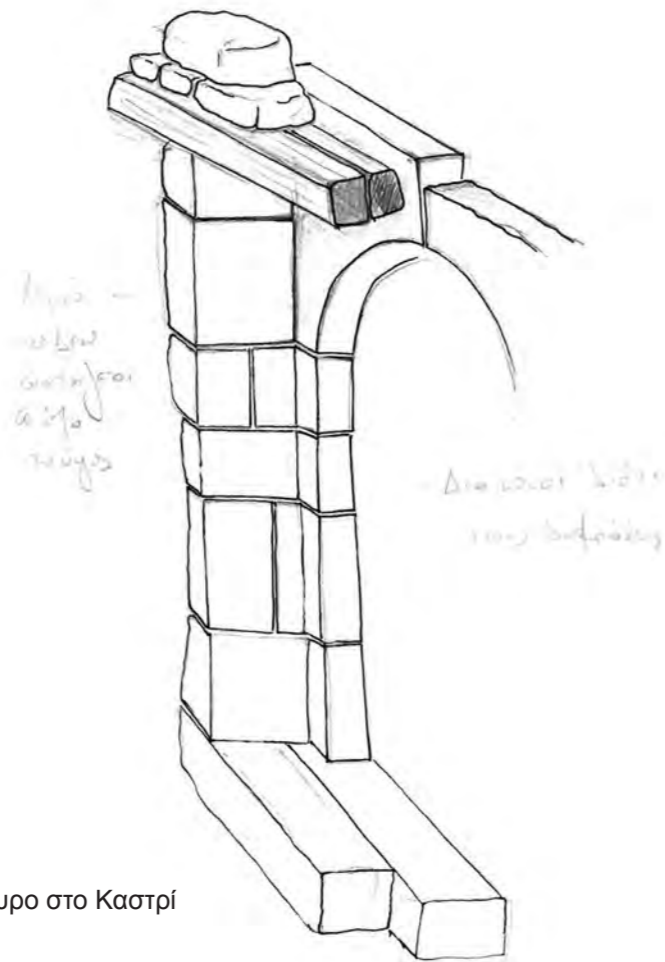
56. Τυπικά παράθυρο βόρειου οντά

57

58

59. Τοξωτό παράθυρο στο Καστρί

60

0,78 x 0,85 m εσωτερικά και 0,51 x 0,68 m εξωτερικά.

Τα παράθυρα αυτής της κατηγορίας δεν έχουν γείσα και τα πλαίσιά τους δεν εμφανίζουν σκοτία για τοποθέτηση σκούρου.

Και αυτά τα παράθυρα έχουν σιδεριά, που αποτελείται από διασταυρούμενες ράβδους, τρεις κατακόρυφες και τρεις οριζόντιες. Οι κατακόρυφες ράβδοι έχουν δαχτυλιοειδείς οπές μέσα στις οποίες συρταρώνουν οι οριζόντιες.

Και στα τρία παραδείγματα εντοπίζεται ανακουφιστική διάταξη στην τοιχοποιία πάνω από το ανώφλι, η οποία αποτελείται από δύο αντιστηριζόμενους λίθους.

Στα βοηθητικά κτίσματα εκτός αυλής υπάρχουν δύο περίπου τετράγωνα ανοίγματα, σήμερα αποφραγμένα. Και τα δύο έχουν ημίξεστα ανώφλια και ποδιές, και μονολιθικούς λαμπάδες. Το ένα από τα δύο είχε λαμπά σε δύο στρώσεις κατά το πάχος του τοίχου, και η εξωτερική έχει αφαιρεθεί και συμπληρωθεί με αργολιθοδομή.

Στο παράθυρο της νότιας προσθήκης οι παραστάδες διαμορφώνονται από ημίξεστους πωρόλιθους και το ανώφλι είναι μπετονένιο.

2. Εξώθυρες

Η εξώθυρα του ανατολικού σκέλους (εικ.60) διαθέτει εξωτερικό τοξωτό ανώφλι ημικυκλικής χάραξης με οριζόντια επίστεψη. Το ανώφλι διαμορφώνεται από δύο λαξευτούς λίθους και δεν έχει κλειδί. Στην επίστεψη έχει ληφθεί μέριμνα ώστε να μη συμπίπτουν οι κατακόρυφοι αρμοί.

Το εσωτερικό ανώφλι διαμορφώνεται από δύο πελέκια που σχηματίζουν χαμηλωμένο τόξο.

Το κατώφλι αποτελείται από 4 λίθους, 2 εσωτερικά και 2 εξωτερικά, μεταξύ των οποίων υπάρχει αναβαθμός της τάξεως των 5cm. Το εξωτερικό τμήμα του κατωφλιού σήμερα είναι καλυμμένο με άσφαλτο. Ορατή είναι μόνο η εσωτερική κατακόρυφη πλευρά του.

Η εξώθυρα δεν έχει άλλη διακόσμηση πλην της λάξευσης του γείσου, το οποίο εμφανίζει διατομή μοναδική στο κτήριο.

Οι εξώθυρες της σάλας (εικ. 61) και του βόρειου οντά (εικ. 62) έχουν όμοιες αρχές κατασκευής με αυτές των παραθύρων. Κάθε μία έχει διαφορετικό ύψος.

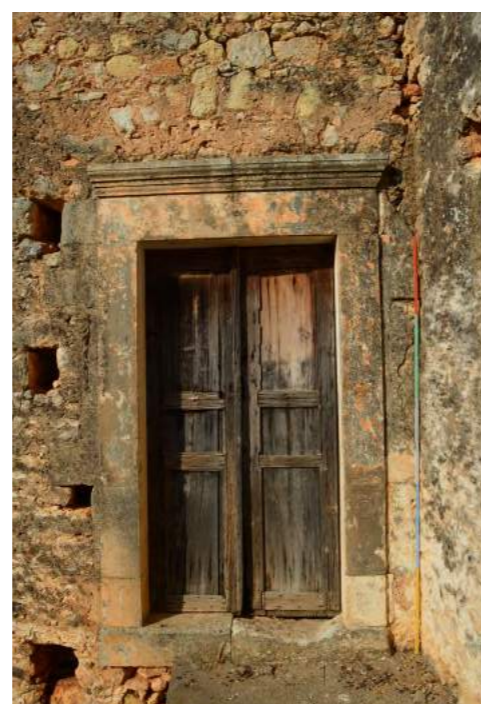
Το κατώφλι έρχεται σε περασιά με το δάπεδο κάθε χώρου, εκτός από τη βόρεια εξώθυρα της σάλας όπου σχηματίζει αναβαθμό, ο οποίος προκύπτει από την καταφορική κλίση του δαπέδου του ισογείου προς βορρά. Εξωτερικά το κατώφλι προεξέχει από το επίπεδο των παραστάδων κατά 2,5cm.

Η εξώθυρα του ορόφου στο ανατολικό σκέλος έχει όμοια κατασκευή, φέρει όμως στο ανώφλι και στις παραστάδες διακοσμητικά βεργία, ενώ το γείσο της διαφέρει από τα υπόλοιπα του κτηρίου.

Και οι τέσσερις αυτές εξώθυρες διαθέτουν διακοσμητικό ρόδακα στο ανώφλι με σταυρό.

61

62

63

64

3. Αυλόθυρα

Η *πορτοπούλα* (εικ. 63, 64) έχει από την πλευρά της αυλής τοξωτό ημικυκλικό ανώφλι που σχηματίζεται από τέσσερις λαξευμένους πωρόλιθους, ενώ στην εξωτερική παρειά του τοίχου έχει ξύλινο από χατίλια. Οι λαμπάδες της είναι κατασκευασμένοι με την ίδια λογική που περιγράφηκε παραπάνω.

Το θυρόφυλλο στηριζόταν σε μάσκουλα αντίστοιχα με αυτά που εντοπίζουμε στις εξώθυρες του κτηρίου (βλ. παρακάτω). Η τοποθέτησή του γινόταν στην εξωτερική παρειά του τοίχου, κάτι που υποδεικνύει ότι η αυλόθυρα ασφάλιζε από το περιβάλλον και όχι από την αυλή.

4. Εσωτερικές θύρες

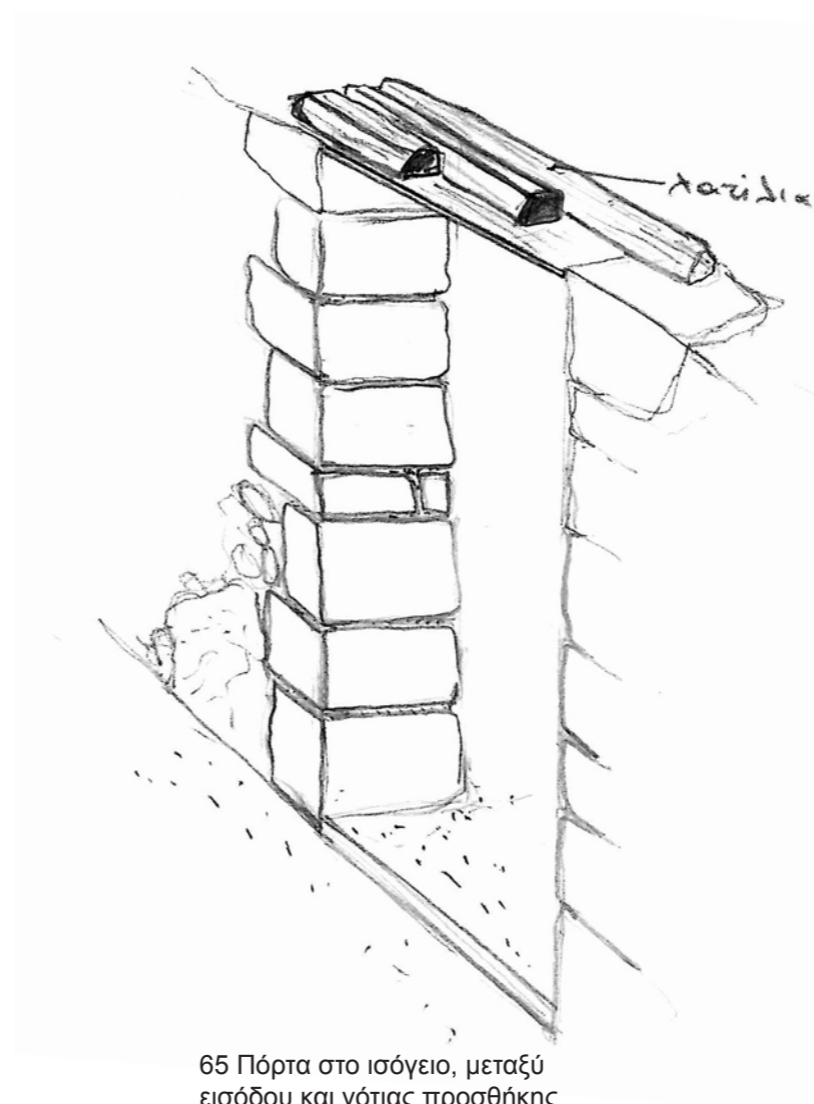
Οι λαμπάδες των εσωτερικών θυρών κατασκευάζονται από ημίξεστους πωρόλιθους διαφορετικού ύψους και με εναλλασσόμενα πλάτη: άλλοτε εκτείνονται σε όλο το πάχος του τοίχου, άλλοτε χρησιμοποιούνται δύο στενότεροι λίθοι ή τοποθετούνται στην άλλη διεύθυνση, και στην παρειά του ανοίγματος το κενό μεταξύ τους γεμίζει με χαλίκι και κονίαμα.

Το ανώφλι είναι ξύλινο, από τρία παράλληλα χατίλια. Κάτω από αυτά τοποθετείται καλυπτική σανίδα, πάνω στην οποία εφαρμόζει το κάσωμα (εικ. 65)

Στο άνοιγμα μεταξύ ανατολικού οντά και νότιας προσθήκης το ανώφλι είναι από μπετόν, όπως φαίνεται στην κάτω παρειά του.

Το άνοιγμα στο τόξο μεταξύ σάλας και εστίας έχει παρόμοια κατασκευή.

Παρόμοια κατασκευή ακολουθείται σε εξωτερικές θύρες βοηθητικών κτισμάτων. Αυτό συμβαίνει στον ανατολικό βοηθητικό χώρο αυτής της κατοικίας (εικ. 66) αλλά και σε πολλά άλλα παραδείγματα.

65 Πόρτα στο ισόγειο, μεταξύ εισόδου και νότιας προσθήκης

66. Εξώθυρα βοηθητικού κτίσματος

ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

Στις εξώθυρες δεν τοποθετείται κάσωμα. Όλες οι εξώθυρες έχουν φύλλα ταμπλαδωτά πλην αυτής στην ανατολική όψη, η οποία είναι καρφωτή, με τάβλες εν είδει τραβέρσας και στις δύο παρειές και κατασκευή αυτοσχέδιου ζεμπερέ (βλ. παρακάτω) στην εσωτερική.

Τα θυρόφυλλα στηρίζονται πλευρικά στους λαμπάδες με τα λεγόμενα μάσκουλα, μεταλλικά στοιχεία εν είδει μεντεσέ. Κάθε φύλλο έχει δύο καθ' ύψος. Τα αρσενικά τοποθετούνται στον αρμό μεταξύ δύο πελεκιών του λαμπά, ενώ τα θηλυκά καρφώνονται στην άνω και κάτω εσωτερική τραβέρσα της πόρτας

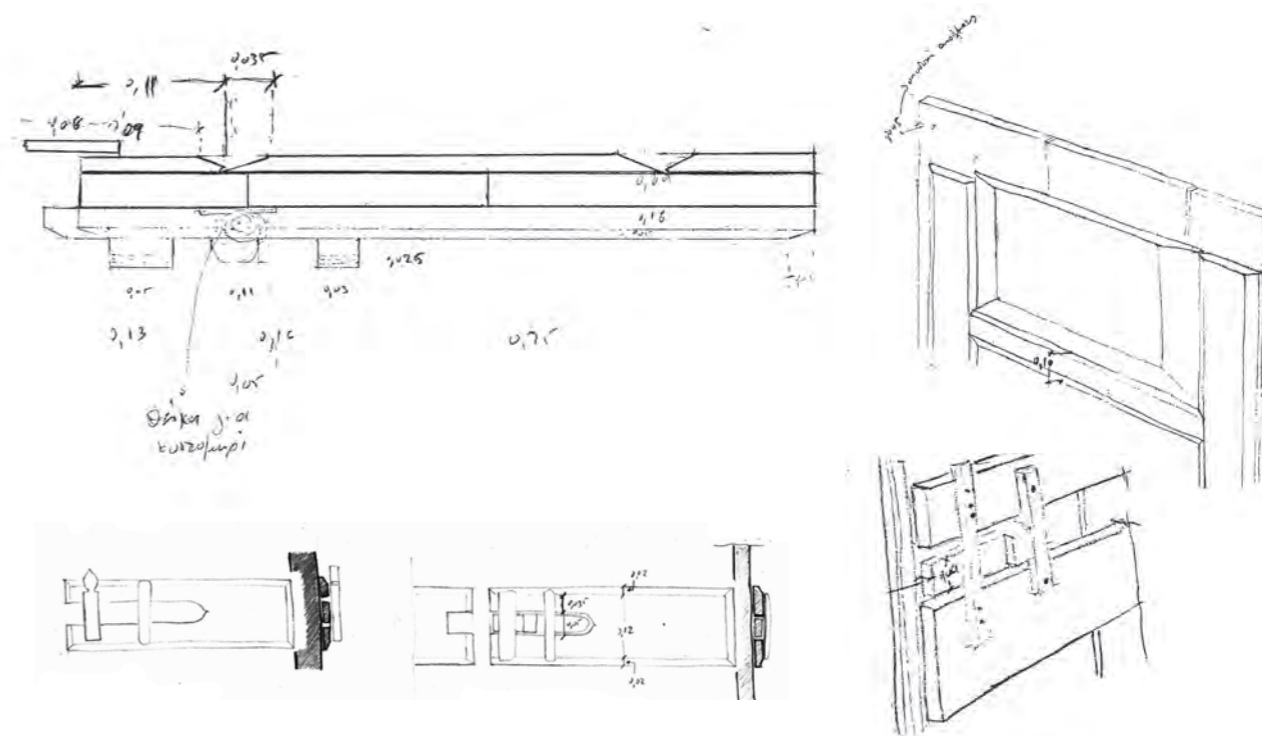
Οι πόρτες ασφαλίζουν με τους ζεμπερέδες¹, ξύλινες κατασκευές που λειτουργούν σαν κλειδαριές, ενώ όλες πλην της εξώθυρας του ανατολικού σκέλους διαθέτουν το λεγόμενο «κοντομηρί», μεταλλική ράβδο που στηρίζεται στη μία παραστάδα και κρατά το ένα από τα δύο φύλλα σταθερό. (εικ. 67, 68)

Θυρόφυλλα στις εσωτερικές πόρτες υπάρχουν στον όροφο. Αυτά είναι καρφωτά, με τραβέρσες από τη μία τους πλευρά και ζεμπερέ.

Το κάσωμα των παραθύρων τοποθετείται στην ακμή μεταξύ «ίσιου» και «φάλτσου» τμήματος του λαμπά. Τζαμιλίκια έχουν μείνει μόνο στα παράθυρα του ορόφου του σκέλους Α. Τα σκούρα τοποθετούνται εξωτερικά, στην ειδική σκοτία των πελεκιών, και στηρίζονται σε μάσκουλα αντίστοιχα με αυτά των εξωθυρών, απλώς λίγο μικρότερου μεγέθους και χωρίς διακοσμητική απόληξη. Τα περισσότερα σκούρα είναι καρφωτά, με την εξαίρεση 2 παραθύρων στη βόρεια όψη που έχουν ταμπλαδωτά.

ΜΠΟΥΛΜΕΣ

Ο μπουλμές (εικ. 69) κατασκευάζεται από πέντε οριζόντια καδρόνια μέσω των διαστάσεων 5 x 6 cm, με εξαίρεση αυτό που πατάει στο δάπεδο (7 x 7cm). Τέσσερα από αυτά πακτώνονται στους εξωτερικούς τοίχους. Δύο ορθοστάτες ορίζουν την πόρτα του στο βόρειο άκρο. Το πέμπτο καδρόνι τοποθετείται περίπου στη μέση του ύψους της, και πακτώνεται από τη μία πλευρά στον τοίχο ενώ από την άλλη στηρίζεται σε εντορμία του ορθοστάτη. Ο μπουλμές καλυπτόταν με ξύλινα φύλλα και στο άνω μέρος του έχει καφασωτό.

67. Θυρόφυλλο εξώθυρας στη σάλα.
Ξύλινος ζεμπερές και δεξιά, αυτοσχέδιος ζεμπερές στην ανατολική εξώθυρα

68. Νότια εξώθυρα σάλας

69

¹ Ο ζεμπερές είναι όρος που αναφέρεται σε μεταλλικό αντικείμενο. Η συγκεκριμένη κατασκευή, την οποία συναντάμε πολύ συχνά, μιμείται τη λειτουργία του με τη χρήση ξύλου.

ΤΖΑΚΙΑ

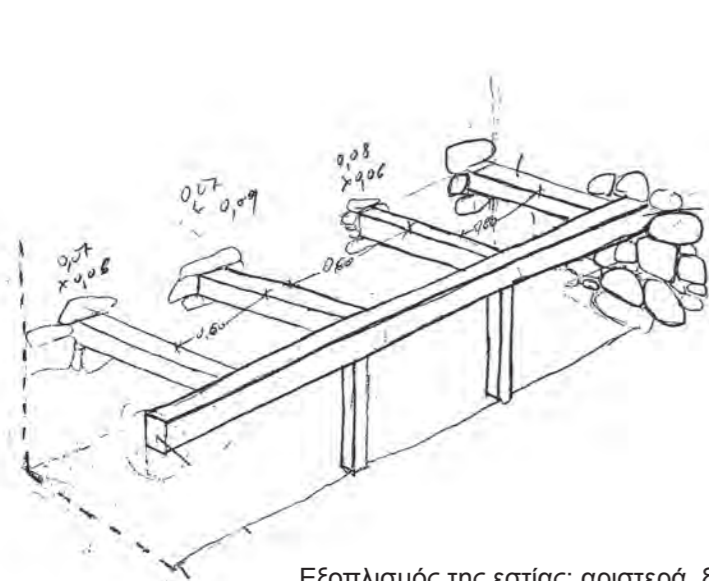
Το τζάκι του ισογείου (εικ. 70) κατασκευάζεται ως εξής: Στο πάχος της τοιχοποιίας, από την εσωτερική πλευρά της οπής της καπνοδόχου, κατασκευάζεται από ημίξεστους πωρόλιθους οξυζόρυφο τόξο το οποίο κλειδώνει με προεξέχοντα λίθο. Το τόξο αυτό στηρίζεται στις παραστάδες του τζακιού, οι οποίες είναι ευθύγραμμες (στο άνω μέρος παρουσιάζουν ελάχιστη κλίση προς τα μέσα) και στην απόληξή τους τοποθετούνται κιλίβαντες με προεξέχουσα τεταρτοκυκλική διατομή. Πάνω στην προεξοχή τοποθετούνται οι δύο λαξευμένοι πωρόλιθοι που σχηματίζουν το ορατό, χαμηλωμένο τόξο του τζακιού. Αυτοί συνδέονται με σύστημα διπλού θυληκώματος και στην ένωσή τους είναι τοποθετημένο μεταλλικό τσιγκέλι. Στους κιλίβαντες στηρίζονται επίσης λαξευμένοι πωρόλιθοι οι οποίοι διαμορφώνουν το γενικό ορθογώνιο σχήμα του τζακιού και στηρίζουν το γείσο. Τα κενά μεταξύ των πελεκιών συμπληρώνονται με αργολιθοδομή. Το τζάκι διαθέτει γείσο με κοιλόκυρτο κυμάτιο, ενώ το κενό μεταξύ του γείσου και του εσωτερικού τόξου καλύπτεται με λίθο τριγωνικού σχήματος εν είδει αετωματικής απόληξης.

Η βάση του τζακιού είναι στα 25cm από το δάπεδο. Το άνοιγμα του τζακιού έχει πλάτος περίπου 1,40 m, ενώ το μέγιστο ύψος του από τη βάση είναι στο 1,50 m.

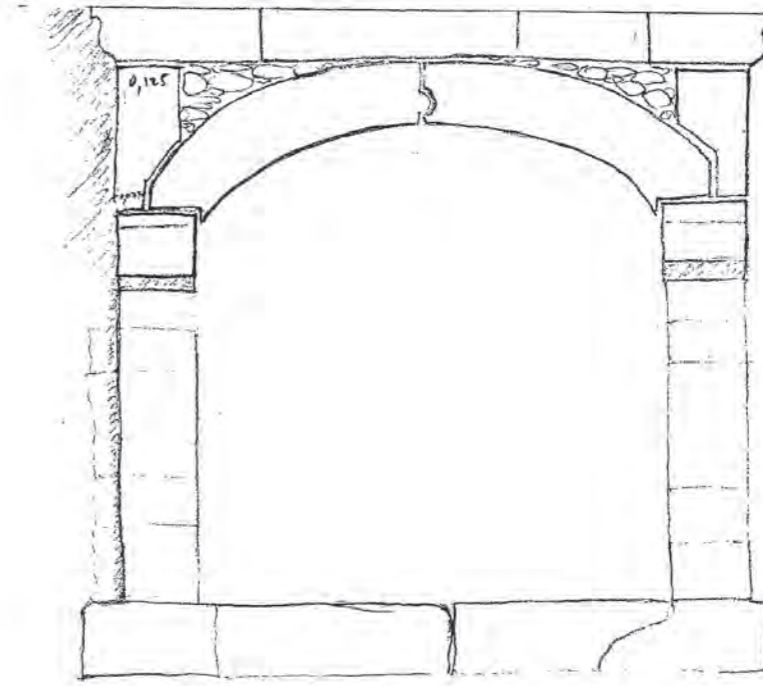
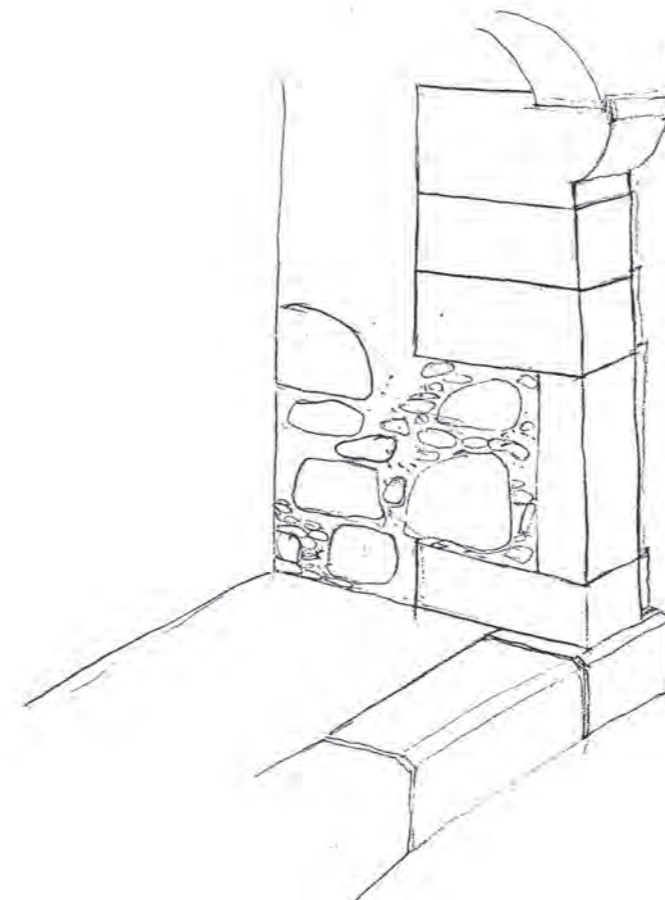
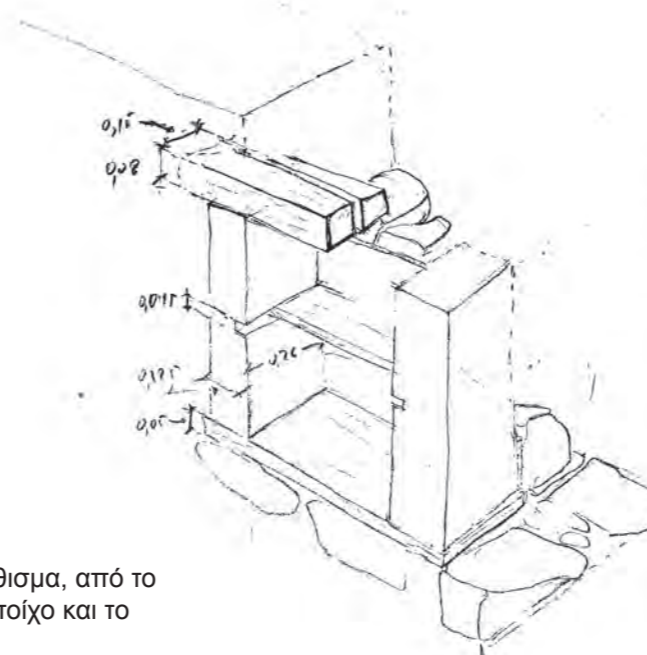
Εάν είχε λίθινη εσωτερική παραστιά σήμερα έχει χαθεί.

Το τζάκι του ορόφου έχει άνοιγμα με χαμηλωμένο τόξο σε περασιά με την παρειά του τοίχου. Ο ακριβής τρόπος κατασκευής του δεν είναι εμφανής λόγω επιχρίσματος.

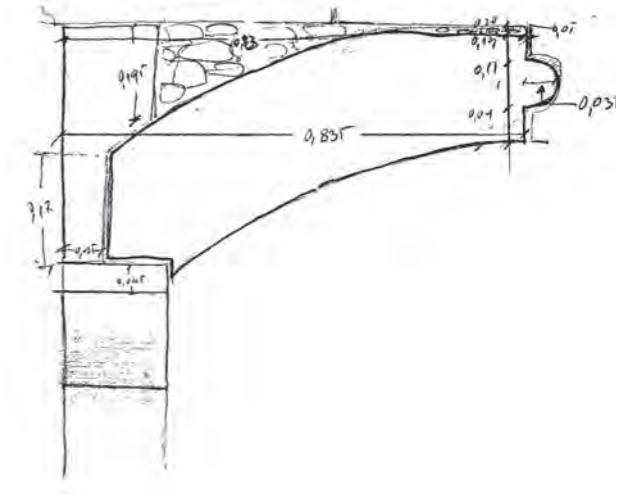
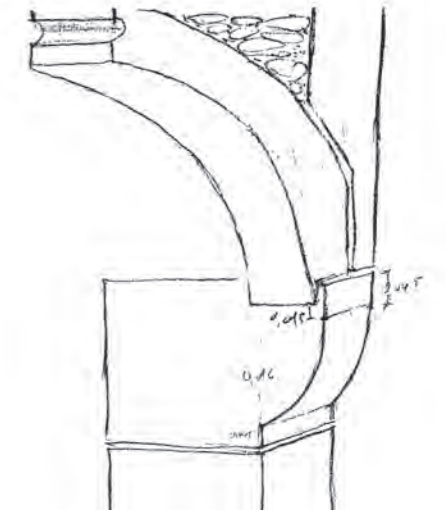
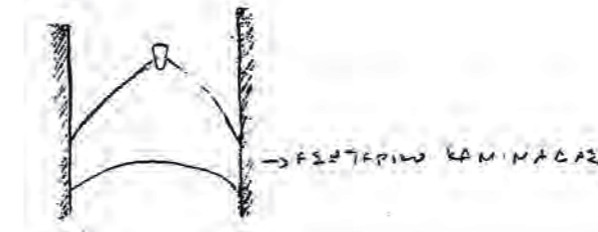
Η καπνοδόχος (εικ. 71) είναι οριζόντια σε κάτοψη και προεξέχει από την τοιχοποιία κατά 0,55 – 0,60 m. Καθ' όλο το ύψος της διαθέτει λαξευμένους γωνιόλιθους αντίστοιχους με αυτούς του κεντρικού κτηρίου, ενώ η όψη της συμπληρώνεται με αργολιθοδομή. Διαθέτει σκαρπωτή βάση που καταλαμβάνει όλο το ύψος του ισογείου, ενώ στον όροφο οι ακμές της γίνονται κατακόρυφες. Εξωτερικά η καπνοδόχος είναι συνδεδεμένη με την τοιχοποιία με την οπή να διεμβολίζει το πάχος της τελευταίας. Η απόληξή της προεξέχει περίπου 0,75m από τη στάθμη του δώματος και αποτελείται από τρεις στρώσεις λαξευμένων λίθων.

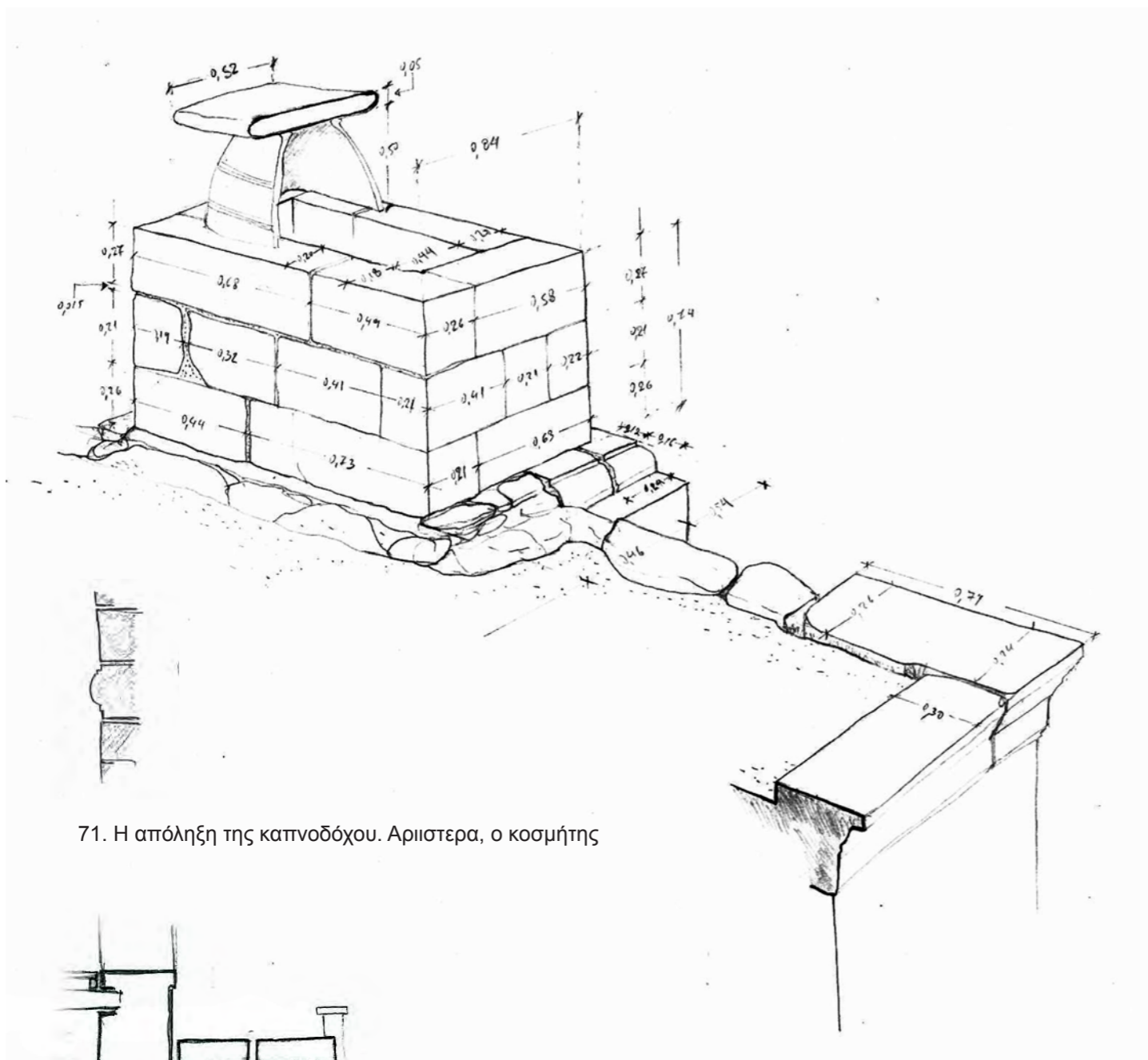

Εξοπλισμός της εστίας: αριστερά, ξύλινο κάθισμα, από το οποίο σήμερα βλέπουμε τις υποδοχές στον τοίχο και το πάτωμα. Δεξιά, ερμάριο.

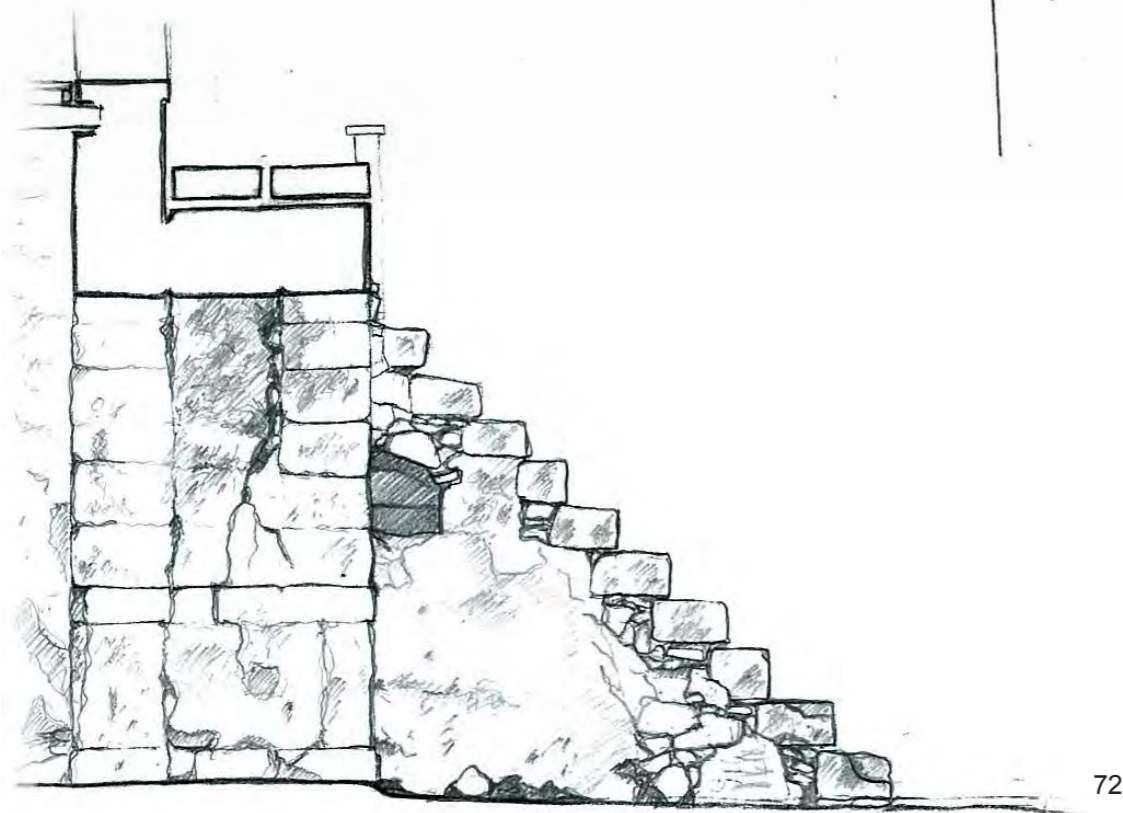

70. Το τζάκι στο χώρο της εστίας

71. Η απόληξη της καπνοδόχου. Αριστερα, ο κοσμήτης

72

ΚΛΙΜΑΚΑ

Εξωτερική λίθινη κλίμακα (εικ. 72) σε σχήμα Γ, με ενδιάμεσο πλατύσκαλο τραπεζιοειδούς σχήματος. Ο χαμηλότερος βραχίονας είναι συμπαγής μέχρι το έδαφος, ενώ ο ψηλότερος στηρίζεται στο υποκείμενο τόξο. Η κλίμακα καταλήγει σε πλατύσκαλο – εξώστη περίπου ορθογωνικού σχήματος από το οποίο γίνεται η είσοδος στα δύο σκέλη του ορόφου.

Οι βαθμίδες αποτελούνται από δύο ανισομεγέθεις πωρόλιθους η κάθε μία, με εξαίρεση την πρώτη από το έδαφος που αποτελείται από ένα. Έχουν ύψος 19–21 cm και πάτημα περίπου 26 cm στον κατώτερο βραχίονα και 23 cm στον ανώτερο. Δε φέρουν επίχρισμα.

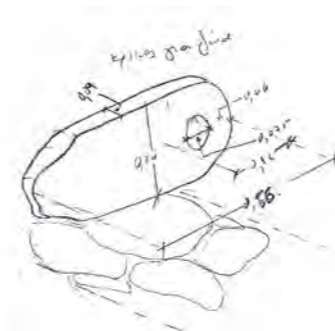
Η τελευταία βαθμίδα του ανώτερου βραχίονα προεξέχει από την ακμή του πλατύσκαλου κατά ~ 19 cm, και στην άνω επιφάνειά της έχει ορθογωνική εντορμία διαστάσεων 7 x 13 cm, στο τμήμα αυτό της προεξοχής. Αντίστοιχη εντορμία μικρότερων διαστάσεων εντοπίζεται στο κατώφλι της εξώθυρας του βόρειου οντά.

Στον ανώτερο βραχίονα όλες οι βαθμίδες διαθέτουν εντορμίες στην άνω επιφάνεια, κοντά στην εξωτερική τους άκρη και στο σημείο που έρχονται σε επαφή με το ύψος της παραπάνω βαθμίδας. Οι εντορμίες αυτές είναι ορθογωνικού σχήματος και διαστάσεων 4 x (6–9) cm.

Η συμπαγής βαθμιδοφόρος του χαμηλού βραχίονα είναι χτισμένη με αργολιθοδομή και επιχρισμένη. Στο σημείο επαφής της με το τόξο διαμορφώνεται μικρή αποθηκευτική εσοχή, σε ύψος 1,13 m από το έδαφος.

Στον άνω βραχίονα, το κενό μεταξύ των βαθμίδων και του τόξου συμπληρώνεται με αργολιθοδομή, αλλά και με προσθήκη κλαδιών.

Στα δύο πλατύσκαλα υπάρχει μεταγενέστερη επίστρωση με τσιμέντο, όπως και στις βαθμίδες του χαμηλότερου βραχίονα στην ένωσή τους με τη μεσοτοιχία. Στο πλατύσκαλο υπάρχει μπετονένιος ορθογώνιος ορθοστάτης, διαστάσεων 0,15 x 0,15 x 0,90 m. Όμοιος ορθοστάτης υπάρχει πεσμένος στο έδαφος δίπλα από την κλίμακα.

Εντοιχισμένη δέστρα στους τοίχους της αυλής

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Τα βοηθητικά κτίσματα είναι χτισμένα με αργολιθοδομή η οποία δεν φέρει ίχνη επιχρίσματος. Η στέγαση του δυτικού βοηθητικού χώρου έχει σήμερα καταπέσει, φαίνεται όμως πως στην τελευταία φάση του είχε μονοκλινή στέγη η οποία καλυπτόταν με βυζαντινά κεραμίδια (έχουν παραμείνει ορισμένα πάνω στο πάχος της μεσοτοιχίας). Ο ανατολικός σήμερα είναι καλυμμένος με φύλλα ελενίτ, έχουν όμως παραμείνει τρεις δοκοί από το δώμα του. Οι δοκοί αυτές είναι κυκλικής διατομής, ενώ μία είναι ακατέργαστος ολόκληρος κορμός δέντρου. Πάνω στις δοκούς φαίνεται πως ήταν τοποθετημένο πέτσωμα με χοντρές σανίδες πάχους 3cm, σε άλλα σημεία όμως του χώρου έχουν παραμείνει και τμήματα κλαδιών.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Η νότια προσθήκη αποτελείται από λίθινο τοίχο – προέκταση της όψης (πρώην μάντρας) του γειτονικού κτηρίου. Στη στάθμη του ορόφου έχει τοποθετηθεί πλάκα σκυροδέματος και πάνω σε αυτήν έχει κατασκευαστεί ο τοίχος της όψης του ορόφου με αργολιθοδομή. στεγάζεται με μονοκλινή στέγη που διαμορφώνεται από τρεις αμφιέριστες δοκούς, πάνω στις οποίες καρφώνονται σανίδες μέσου πλάτους 28cm και πάχους 2,5cm. Πάνω στις σανίδες είναι τοποθετημένα βυζαντινά κεραμίδια.

3.4. Σχόλια

Το υπό μελέτη κτήριο είναι μια κατοικία σχετικά μεγάλου μεγέθους, η οποία αναπτύσσεται προσθετικά αλλά πάντα ως αυτοτελής μονάδα.

Λειτουργικά ακολουθεί τη γενική λογική που απαντά στην κατοικία της υπαίθρου όπως περιγράφηκε, με μικρές διαφοροποιήσεις. Έτσι ενώ συναντάμε διαχωρισμό στον όροφο του βόρειου σκέλους, αυτός δεν αντιστοιχεί στη διαμόρφωση σάλας και οντά με ανεξάρτητη πρόσβαση, αλλά στη λειτουργία δύο συνεχόμενων χώρων ύπνου. Η σάλα τοποθετείται στο ισόγειο και ο ανεπίσημος χώρος διημέρευσης στον όροφο, αντιστρέφοντας αυτό που καταγράφεται ως παραδεδομένη τακτική. Σε κάθε περίπτωση, τέτοιου είδους αποστάσεις από μια εκ των υστέρων τυπική ομαδοποίηση χαρακτηριστικών θεωρούνται αναμενόμενες, καθώς ανταποκρίνονται σε λύσεις που εξυπηρετούν κάθε φορά συγκεκριμένες ανάγκες, και σίγουρα δεν τοποθετούν την κατοικία εκτός του ευρύτερου πλαισίου της εποχής και του τόπου της.

Από άποψη κατασκευής, τόσο η συνολική του λογική όσο και τα επιμέρους στοιχεία του, με όλες τις μεταγενέστερες μετατροπές, εντάσσονται στις πρακτικές που συναντάμε στην ευρύτερη περιοχή.

Τέλος εμφανίζει ένα λεξιλόγιο μορφολογικό σχετικά πιο επιμελημένο από αυτό που συναντάμε στα καθαρά αγροτικά σπίτια, οικείο όμως στον οικισμό.

3.5. Φθορές και βλάβες

Οι κύριες ζημιές και φθορές του κτηρίου αναγράφονται στα σχέδια της αποτύπωσης. Παρακάτω σημειώνονται ορισμένες συμπυκνωτικές παρατηρήσεις.

Στην **τοιχοποιία** εμφανίζονται κατά κύριο λόγο κατακόρυφες ρωγμές κοντά στις γωνίες, που υποδεικνύουν ελλειμματική συνεργασία των ισχυρών γωνιών με την ασθενέστερη λιθοδομή του τοίχου. Η βορειοανατολική γωνία του σκέλους Α εμφανίζει, στη στάθμη του δώματος, μικρή απόκλιση από την κατακόρυφο, και τείνει να αποκολληθεί από τους συνεχόμενους τοίχους.

Καταγράφεται επίσης διόγκωση του σκέλους Α στο μέσον περίπου του μεγάλου του άξονα, η οποία είναι μετρήσιμη στην κάτοψη και συνοδεύεται από μικρή κύρτωση της ανατολικής όψης, σε στάθμη λίγο ψηλότερη από το μέσον του ύψους της.

Μικρή απόκλιση από την κατακόρυφο καταγράφεται στο βόρειο τοίχο του σκέλους Β, στη στάθμη του δώματος, στον αρμό με το σκέλος Α.

Παρατηρούνται τοπικές αποδιοργανώσεις τοιχοποιίας, κυρίως στην κατώτερη στάθμη της. Φαίνεται πως αυτές οφείλονται κατά κύριο λόγο σε παράγοντες όπως η ανερχόμενη υγρασία ή η δράση ριζών. Οι δύο εσωτερικοί τοίχοι του ισογείου έχουν αποκολληθεί από τους εγκάρσιους εξωτερικούς (το βόρειο και ανατολικό αντίστοιχα).

Η διάβρωση της τοιχοποιίας (κυψέλωση και αποχρωματισμός των λίθων), η αποσάθρωση του συνδετικού κονιάματος, ο αποχρωματισμός και η απώλεια επιχρισμάτων, οι βιολογικές επικαθίσεις, μαρτυρούν γενικευμένη δράση υγρασίας. Η δράση της ενισχύεται τοπικά από τη χρήση τσιμεντοπικιών κονιαμάτων / επιχρισμάτων.

Τα σημεία που υποφέρουν περισσότερο από την εισροή υγρασίας είναι: ο βόρειος τοίχος του σκέλους Β και ο ανατολικός του Α, λόγω των ρύσεων, ο δυτικός τοίχος του σκέλους Β, όπως επίσης και οι τοίχοι κατά μήκος των οποίων το σκέλος Α ενώθηκε με τις προσθήκες του (βλ. ανατολικό τοίχο σάλας και βόρειο οντά, βόρειο τοίχο νότιας προσθήκης.)

Η ανερχόμενη υγρασία έχει φθείρει όλους τους τοίχους, περισσότερο όμως στο σκέλος Β, όπου στο νότιο τοίχο του παρατηρείται και τοπική κατάρρευση στη χαμηλότερη ζώνη.

Τα **ξύλινα στοιχεία** του κτηρίου (πατώματα, ξύλινο χώρισμα, κουφώματα) εμφανίζουν σημεία σήψης, άλατα, ρηγματώσεις και σημεία προσβολής από έντομα. Στις δοκούς τα μεγαλύτερα προβλήματα εντοπίζονται κοντά στις εδράσεις στο βόρειο και ανατολικό τοίχο. Ειδικώς στο σκέλος Β εμφανίζεται έντονη σήψη στα άκρα των δύο μεσαίων δοκών του δώματος αλλά και του πατώματος. Παρόλα αυτά, το φαινόμενο είναι σημειακό. Οι διαμπερείς δοκοθήκες στη νότια όψη έχουν βοηθήσει στον αερισμό των αντίστοιχων δοκών.

Το δάπεδο του ορόφου εμφανίζει σήψη στο σκέλος Β παράλληλα στο βόρειο, δυτικό και ανατολικό του τοίχο. Το ίδιο συμβαίνει στο σκέλος Α, παράλληλα στην ανατολική όψη. Στα τμήματα αυτά σημειώνεται η μεγαλύτερη εισροή υγρασίας από το δώμα.

Σημειώνεται η ανάγκη ελέγχου στα εσωτερικά ξύλινα ανώφλια των ανοιγμάτων, καθώς τα περισσότερα δεν είναι εξ ολοκλήρου ορατά.

Στα **ανοίγματα** παρατηρείται διάβρωση των πλαισίων, η οποία μεταφράζεται σε κυψέλωση και απώλεια υλικού. Εντονότερη είναι στο ισόγειο, και ειδικώς στις εξώθυρες μέχρι το μέσον του ύψους του ανοίγματος. (Στις εξώθυρες της σάλας η απώλεια υλικού είναι εκτεταμένη. Η εξώθυρα της ανατολικής όψης εμφανίζει βαθιές σπηλαιώσεις σε όλο σχεδόν το ύψος της.)

Στα παράθυρα πέρα από διάβρωση εντοπίζεται και ρηγμάτωση ή και θραύση ορισμένων πελεκιών λόγω συστολοδιαστολών της σιδεριάς. Στο βορειοδυτικό παράθυρο της σάλας η ανάπτυξη ρίζας μέσα στην τοιχοποιία έχει διογκώσει την ποδιά προς τα πάνω.

Στην **εξωτερική κλίμακα**, ο τοίχος που υποστηρίζει το πλατύσκαλο αποκλίνει από την κατακόρυφο προς την αυλή και παρουσιάζει διόγκωση, περί το μέσον του ύψους του. Φαίνεται πως τα παραπάνω προέρχονται από τη δράση ριζών στο εσωτερικό του.

Παρατηρείται επίσης διάνοιξη των βαθμίδων, ειδικώς στον άνω βραχίονα, λόγω ανάπτυξης βλάστησης σε όλο το ύψος της κλίμακας, μεταξύ βαθμίδων και βαθμιδοφόρου.

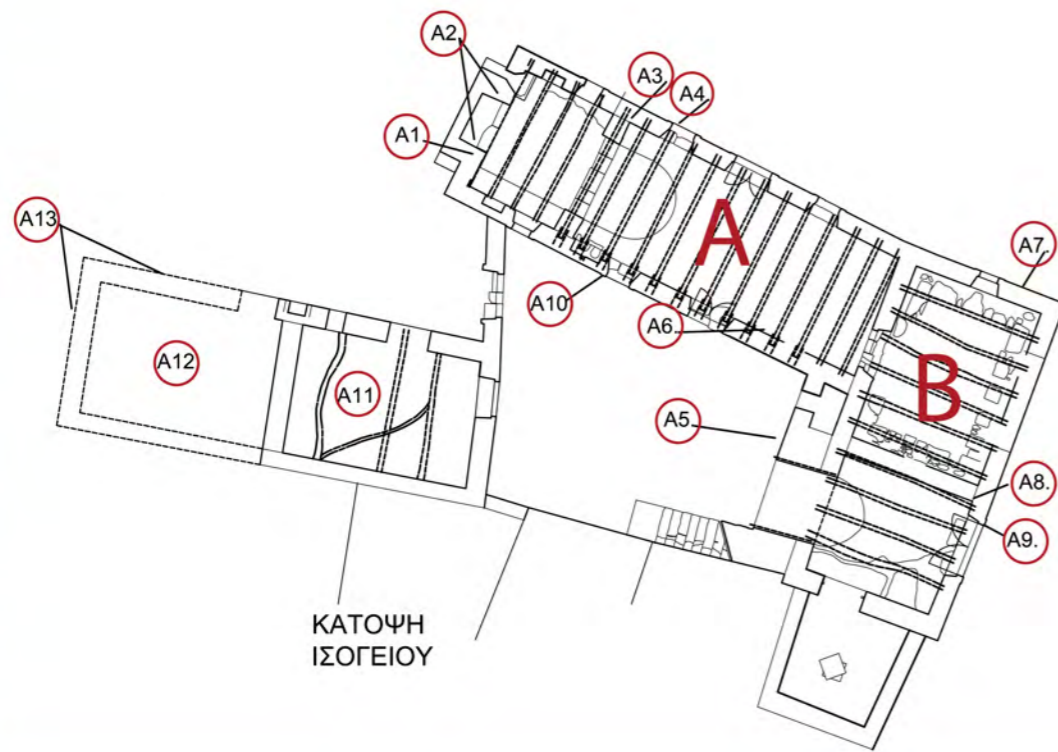
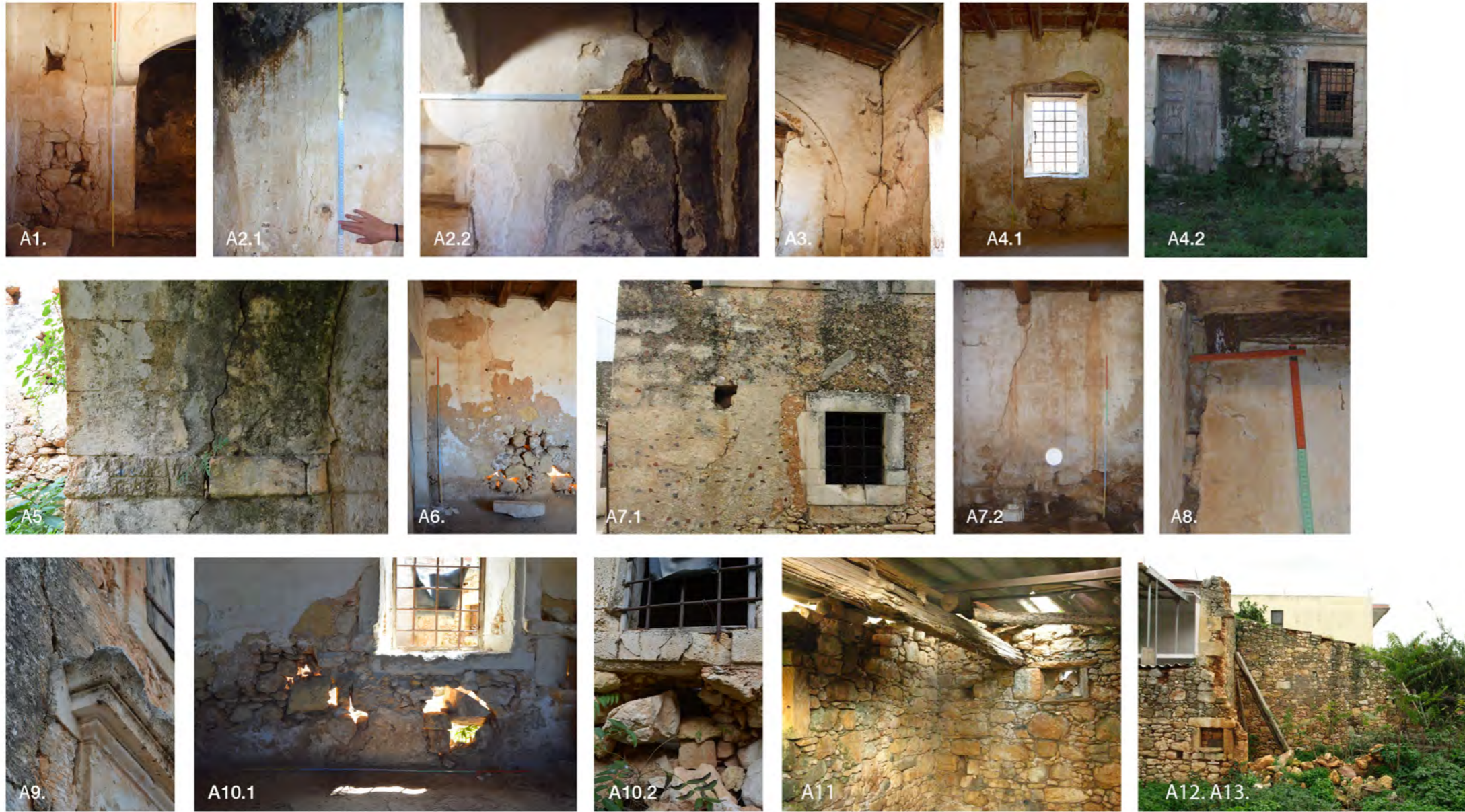
Η φθορά της περιλαμβάνει βιολογικές επικαθίσεις και απώλεια υλικού από την άνω επιφάνεια των βαθμίδων, λόγω διάβρωσης και τριβής.

Στο **τόξο** της αυλής, το εξωτερικό τόξο εμφανίζει απόκλιση από την κατακόρυφο μαζί με όλη την κατασκευή υποστήριξης του πλατύσκαλου, ενώ καταγράφονται κατακόρυφες ρωγμές και στις δύο παρειές του.

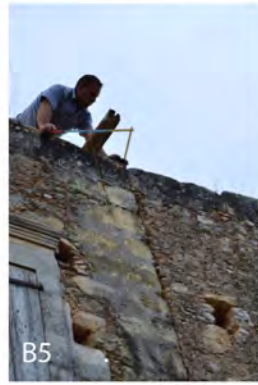
Τα παραπάνω φαίνεται να σχετίζονται με τη δράση ριζών που προκαλεί τάση ανατροπής όλης της κατασκευής προς τα έξω. Απόλιση από την κατακόρυφο δεν καταγράφεται στο αρχικό τόξο, προς την άλλη διεύθυνση (την πλευρά του χώρου της εισόδου).

Η φθορά του περιλαμβάνει βιολογικές επικαθίσεις στο ανώτερο τμήμα της καμπύλης, όπως επίσης και διάβρωση / κυψέλωση των θολιτών.

Από τη μακροσκοπική παρατήρηση φαίνεται ότι τα προβλήματα του κτηρίου κατά κύριο λόγο οφείλονται σε φυσικούς / περιβαλλοντικούς παράγοντες (υγρασία, ρίζες) ή έχουν κατασκευαστική αφετηρία (π.χ. κακή συνεργασία ισχυρών γωνιών και ασθενέστερης λιθοδομής). Η τάση διόγκωσης που παρατηρείται στο σκέλος Α μαρτυρά ελλειματική διαφραγματική λειτουργία, ενώ το σκέλος Β πάσχει από έλλειψη κιβωτιοειδούς λειτουργίας καθώς δεν έχει «δικό του» ανατολικό τοίχο και τα δύο σκέλη δεν είναι δεμένα στον αρμό τους. Παρ' όλα αυτά, το κτήριο δεν εμφανίζει σοβαρές αστοχίες του φορέα του, ενώ η αποτύπωση δεν έδειξε κάποιο πρόβλημα καθίζησης.

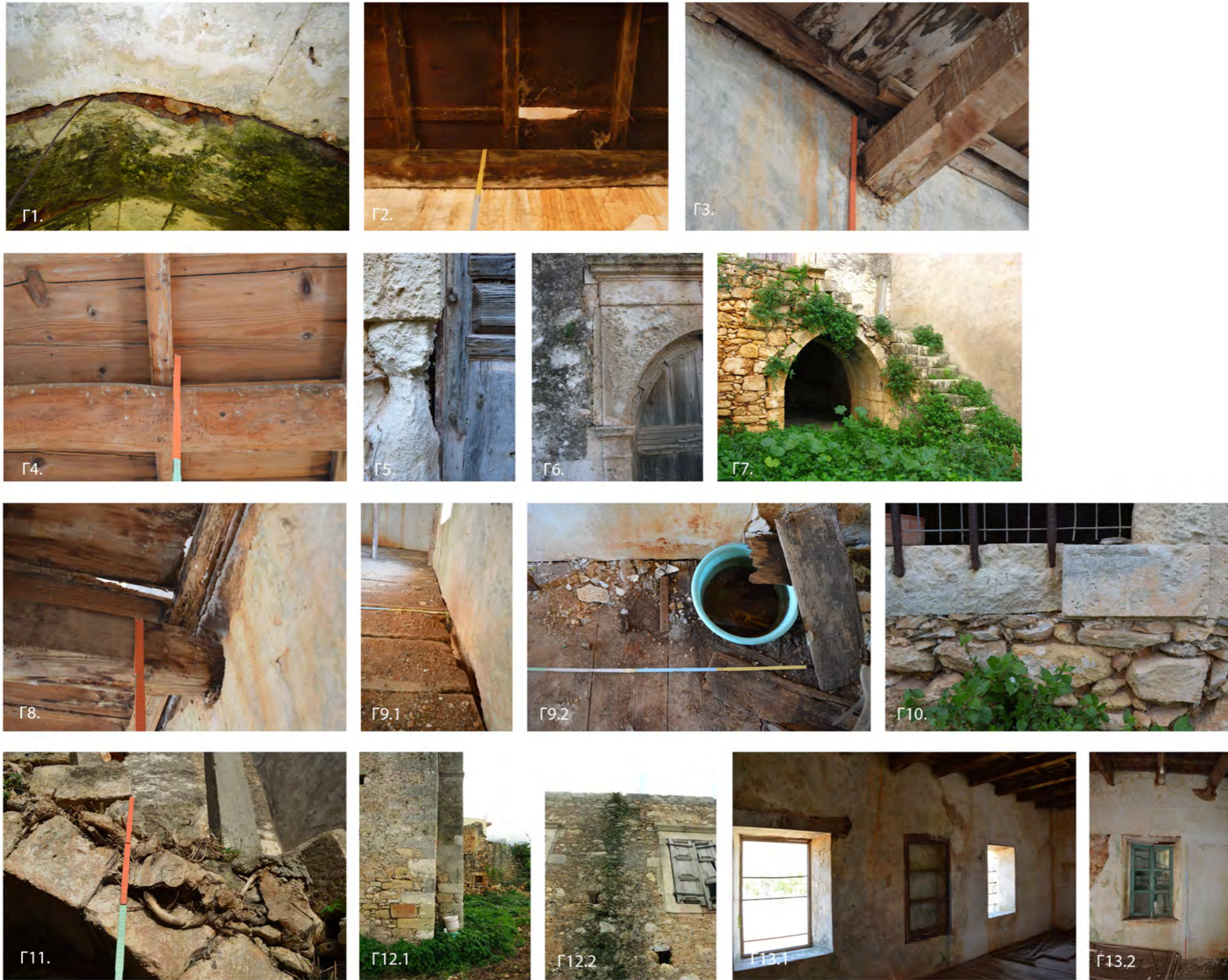

- A1. Κατακόρυφες ρωγμές κοντά στις γωνίες.
- A2. Κατακόρυφες ρωγμές στις εγκάρσιες παρειές του τζακιού.
- A3. Αποκόλληση εσωτερικού τοίχου.
- A4. Τοπική αποδιοργάνωση και διόγκωση ποδιάς λόγω ρίζας.
- A5. Κατακόρυφες ρωγμές στις παρειές του τόξου.
- A6. Τοπική αποδιοργάνωση και κατακόρυφη ρωγμή.
- A7. Ρωγμές στους συμβαλλόμενους τοίχους.
- A8. Αποκόλληση εσωτερικού τοίχου.
- A9. Οριζόντια μετακίνηση γείσου και ανωφλίου εξώθυρας.
- A10. Τοπική κατάρρευση στη χαμηλότερη ζώνη.
- A11. Απώλεια δώματος.
- A12. Κατάρρευση του βόρειου και δυτικού τοίχου.
- A13. Απώλεια στέγης.

B1. Κατακόρυφες ρωγμές κοντά στις γωνίες.
 B2. Δοκός μικρού μεγέθους με ορατό βέλος.
 B3. Απόκλιση γωνίας από την κατακόρυφο -
 ρωγμές στους συμβαλλόμενους τοίχους.
 B4. Κατακόρυφη ρωγμή.
 B6. Τοπική αποκόλληση στον αρμό -
 απόκλιση όψης σκέλους Β από την κατακόρυφο.

- Γ1.Βιολογικές επικαθίσεις στην άνω ζώνη του τόξου της αυλής.
- Γ2.Γ3.Γ4.Γ8.Παραδείγματα από άλατα, προσβολή από έντομα και σήψη στις εδράσεις των δοκών.
- Γ5.Γ6.Λεπτομέρεια από νότια εξώθυρα σάλας και εξώθυρα ανατολικής όψης - διάβρωση πωρόλιθων.
- Γ7.Γ11.Κλαδιά και βλάστηση μέσα στην εσωτερική κλίμακα.
- Γ9.Δάπεδο ορόφου, στο βόρειο και ανατολικό τοίχο.
- Γ10.Διάβρωση και ρηγματώση / θραύση πελεκιών λόγω συστολοδιαστολών της σιδεριάς.
- Γ12.Αποσάθρωση κονιάματος, αποχρωματισμός επιχρίσματος και βιολογικές επικαθίσεις στη βόρει όψη.
- Γ13.Απώλεια επιχρίσματος αποχρωματισμός και βιολογικές επικαθίσεις, βόρειος και ανατολικός τοίχος εσωτερικά.

[4] ΠΡΟΤΑΣΗ

4.1. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ

Το υπό μελέτη κτήριο συγκεντρώνει τα εξής χαρακτηριστικά:

- α. πρόκειται για τυπικό δείγμα της τοπικής οικοδομικής της εποχής του
- β. παρουσιάζει αντιληπτική ενότητα, δεν έχει δηλαδή επιβαρυνθεί με προσθήκες ή αλλοιώσεις τέτοιες που να το καθιστούν μη αναγνώσιμο
- γ. διατηρείται σε συνολικά καλή κατάσταση, όχι μόνο από άποψη γεωμετρίας και στατικής επάρκειας αλλά και από την άποψη της διάσωσης των επιμέρους χαρακτηριστικών του
- δ. η ίδια η θέση του στον ιστό το καθιστά αναγνωρίσιμο και το συνυφαίνει με την εικόνα του οικισμού.

Λόγω των παραπάνω χαρακτηριστικών, το γεγονός ότι η οικοδομική ιστορία του κτηρίου δεν αποκρυπτογραφείται πλήρως, δεν συνιστά εμπόδιο.

Το αντιμετωπίζουμε ως ένα τυπικό δείγμα μιας δεδομένης ιστορικής φάσης του οικισμού, η οποία αντιτοιχεί στην τελευταία του επέκταση πριν από την επικράτηση των σύγχρονων τρόπων κατασκευής. Επιθυμούμε να διατηρήσουμε αναγνώσιμη την προηγούμενη οργάνωσή του ως κατοικίας, αλλά και την κεντρική του θέση εντός ενός συνόλου συνεργαζόμενων κτισμάτων.

Η μελέτη εισηγείται την επανάχρηση του κτηρίου ως κέντρου μουσειακού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα με αναφορά στον σπηλαιολογικό πλούτο της ευρύτερης περιοχής του διασέλου Ψηλορείτη – Κουλούκωνα.

Η πρόταση στοχεύει στην αποκατάσταση της ενότητας των σκελών του, όπως αυτή υπαγορευόταν από τη μεταξύ τους λειτουργική σχέση και στο βαθμό που στάθηκε δυνατό να αναγνωστεί. Με αυτό το πνεύμα κρίνονται οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις, αναλόγως του βαθμού τεκμηρίωσης για την κάθε μία, με συνεκτίμηση της λειτουργικής και αισθητικής αξίας τους.

4.2. ΝΕΑ ΧΡΗΣΗ

Καθοριστικός παράγοντας για την επιλογή της νέας χρήσης είναι η ύπαρξη του Σπηλαιίου Μελιδονίου (ή Γεροντόσπηλιου), στον παρακείμενο λόφο, ανάμεσα στα υψώματα Ασπалаθές και Πρασές στη νότια πλαγιά της οροσειράς του Κουλούκωνα. Πρόκειται για ένα από τα πιο γνωστά σπήλαια της Κρήτης, με μεγάλη γεωλογική, αρχαιολογική αλλά και ιστορική αξία.

Πέραν αυτού, η ευρύτερη περιοχή έχει να επιδείξει σπουδαίο γεωλογικό πλούτο, καταγεγραμμένο και με απόπειρες ανάδειξής του σε εξέλιξη, στο πλαίσιο των οποίων εντάσσεται και αυτή η ιδέα.

4.2.1. Το σπήλαιο Μελιδονίου¹

Το σπήλαιο Μελιδονίου βρίσκεται σε απόσταση 1.800 m βορειοδυτικά του οικισμού και σε υψόμετρο 220 m από το επίπεδο της θάλασσας. Είναι χαρακτηρισμένο ως αρχαιολογικός χώρος και ιστορικό διατηρητέο μνημείο από το 1967², και αποτελεί σήμερα τον κύριο πόλο έλξης επισκεπτών του.

Βρίσκεται στη νότια πλαγιά του λόφου «Σπήλιος». Ο δρόμος που οδηγεί σε αυτό ξεκινά από τη βόρεια απόληξη του οικισμού, πλάι στο οικόπεδο του υπό μελέτη κτηρίου.

Το σπήλαιο διαθέτει μεγάλη κεντρική αίθουσα με εντυπωσιακό φυσικό διάκοσμο, και αναπτύσσεται σε τρία επίπεδα και δύο κατευθύνσεις. Το μήκος του σε ευθεία γραμμή ανέρχεται σε 140 m, ενώ το συνολικό μήκος των διαδρομών του σε 500 m³. Οι διαστάσεις αυτές το κατατάσσουν μέσα στα 35 μακρύτερα σπήλαια της Ελλάδας⁴. Το μεγαλύτερο βάθος του από το επίπεδο της εισόδου είναι στα 53 m, ενώ καλύπτει συνολικά έκταση 3.000 m⁵.

Η αρχαιολογική σημασία του σπηλαίου έγκειται στη λατρευτική του χρήση, ήδη από τους μινωικούς χρόνους⁶. Ιερό χαρακτήρα, σχετιζόμενο με τη λατρεία του γίγαντα Τάλω, είχε ολόκληρη η οροσειρά του Κουλούκωνα, εξ ου και της αποδίδεται επίσης η ονομασία «Ταλλαία Όρη»⁷.

Το σπήλαιο Μελιδονίου αποτέλεσε τόπο λατρείας του Ταλλαίου Ερμού, όπως μαρτυρά αναθηματική

επιγραφή η οποία βρισκόταν στην είσοδό του και χρονολογείται μεταξύ του 1^{ου} και 3^{ου} π.Χ. αι⁸. Σήμερα δεν σώζεται και ενώ υπάρχει διχογνωμία ως προς την ακριβή της θέση, το περιεχόμενό της είναι γνωστό και δημοσιευμένο⁹.

Κατά την Αναγέννηση το σπήλαιο συγκεντρώνει το έντονο ενδιαφέρον περιηγητών από τη Δύση που επισκέπτονται το νησί, αλλά και εντόπιων Βενετών αξιωματούχων. Είναι χαρακτηριστικό ότι συχνότερα βρίσκει κανείς αναφορές στην περιηγητική βιβλιογραφία για το σπήλαιο παρά για τον οικισμό καθ' εαυτόν.

Αρχικά αναδεικνύεται στο πλαίσιο της αρχαιοδοφίας, σταδιακά όμως γίνεται φανερό ότι οι επισκέπτες εντυπωσιάζονται από τα φυσικά χαρακτηριστικά του, μέσα από τις γλαφυρές, συχνά ανθρωπομορφικές, περιγραφές του φυσικού διακόσμου, ενώ δε λείπουν και απόπειρες φυσικής ερμηνείας της μορφής του¹⁰. Στο έργο του R.Pashley, *Travels in Crete* (1837), βρίσκεται γνωστή χαρακτηριστική αναπαράσταση της κεντρικής του αίθουσας.

Η ιστορική του σημασία συνδέεται με τη χρήση του ως καταφυγίου. Τον Οκτώβριο του 1823 μονάδα του Τουρκοαιγυπτιακού στρατού στρατοπέδευσε στον οικισμό, οδηγώντας μεγάλο μέρος των κατοίκων του σε οικειοθελή εγκλεισμό εντός του σπηλαίου. Έπειτα από ανεπιτυχή τρίμηνη πολιορκία οι στρατιώτες έκαυσαν έφλεκτα υλικά στην είσοδο, προκαλώντας το θάνατο των εγκλειστών από ασφυξία και καθιστώντας το έτος σταθμό στη νεώτερη ιστορία του οικισμού¹¹.

Στον 20^ο αι. το σπήλαιο μελετήθηκε επιστημονικά¹², ενώ συστάθηκε και μελέτη αξιοποίησής του, με σκοπό τη διαμόρφωσή του σε επισκέψιμο χώρο. Στο κοινό παραδόθηκε το 1998, και σήμερα τελεί υπό τη διαχείριση του πολιτιστικού συλλόγου του οικισμού. Η μελέτη δεν έχει εφαρμοστεί ολοκληρωμένα καθώς εκκρεμεί ανασκαφική έρευνα στο εσωτερικό του σπηλαίου. Προσβάσιμη από το κοινό είναι μόνο η κεντρική του αίθουσα, η οποία όμως αρκεί για να προκαλέσει το ενδιαφέρον των εκατοντάδων επισκεπτών που δέχεται ετησίως.

1 Για συγκεντρωτική βιβλιογραφία για το σπήλαιο Μελιδονίου, βλ. Πλατάκης 1962

2 ΦΕΚ 527/Β/24-8-1967

3 **Πετρόχειλου 1982**

4 Καταγραφή «Μητρώου σπηλαίων» του Σπηλαιολογικού Ελληνικού Εξερευνητικού Ομίλου, ηλεκτρονικό αρχείο

5 Για αναλυτική περιγραφή, βλ. *Πετρόχειλου 1982 και Faure 1996*

6 Πετρόχειλου 1982

7 Δαφέρμος 1982

8 Βλ. Σπανάκη 1991, Πετρόχειλου 1982, Τσικνάκη 2006, Δαφέρμο. 1982

9 Τσικνάκης 2006

10 Ο.π.

11 Πετρόχειλου 1982, Γρυντάκης 1994

12 Χαρτογράφηση από τους: Α.Πετρόχειλου, Ε. Πλατάκη, Μ. Λεβεντάκη, Ι. Γκουβέρλου και Μ. Γκουβέρλου (1964), κλιματολογικές και βιολογικές μελέτες. Πετρόχειλου 1982

Η κεντρική αίθουσα του σπηλαίου

Χαρακτική απεικόνιση του σπηλαίου από τον R. Pashley, 1837

4.2.2. Σπηλαιολογικός πλούτος Ψηλορείτη - Κουλούκωνα

Η κυριαρχία των ανθρακικών πετρωμάτων στον Ψηλορείτη, καθώς και η πολύπλοκη γεωλογική ιστορία του βουνού, είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αναρίθμητων σπηλαίων¹.

Αυτά είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τους ανθρώπους της περιοχής και τις δραστηριότητές τους, έχοντας από την προϊστορική εποχή λειτουργήσει ως λατρευτικοί χώροι, κατοικίες, τυροκομεία και αποθήκες τυριού, καταφύγια, ή έχοντας υπάρξει τόποι σημαντικών ιστορικών γεγονότων. Μέσα στο χρόνο, στα σπήλαια έχουν αναπτυχθεί είδη ζωής προσαρμοσμένα στις ειδικές συνθήκες τους, κάποιες φορές ενδημικά. Πέρα από ιδιαίτεροι τόποι για οικοσυστήματα, αλλά και σημαντικοί για την πορεία του υπόγειου νερού, πολλά σπήλαια είναι σπάνιας αισθητικής ομορφιάς. Κάποια από αυτά είναι προσβάσιμα από το ευρύ κοινό, άλλα όμως αποτελούν πρόκληση ακόμα και για τους ειδικούς.

Στην ευρύτερη περιοχή του Μελιδονίου βρίσκεται άλλος ένας γεώτοπος² εξαιρετικά σημαντικός, η λεγόμενη τομή των Ταλλαίων Ορέων, κατά μήκος της οποίας, από τη βόρεια ακτή προς την ενδοχώρα της κοιλάδας του Μυλοποτάμου, αναγιγνώσκεται το γεωλογικό παρελθόν της Κρήτης σε βάθος 250 περίπου εκατομμυρίων χρόνων³.

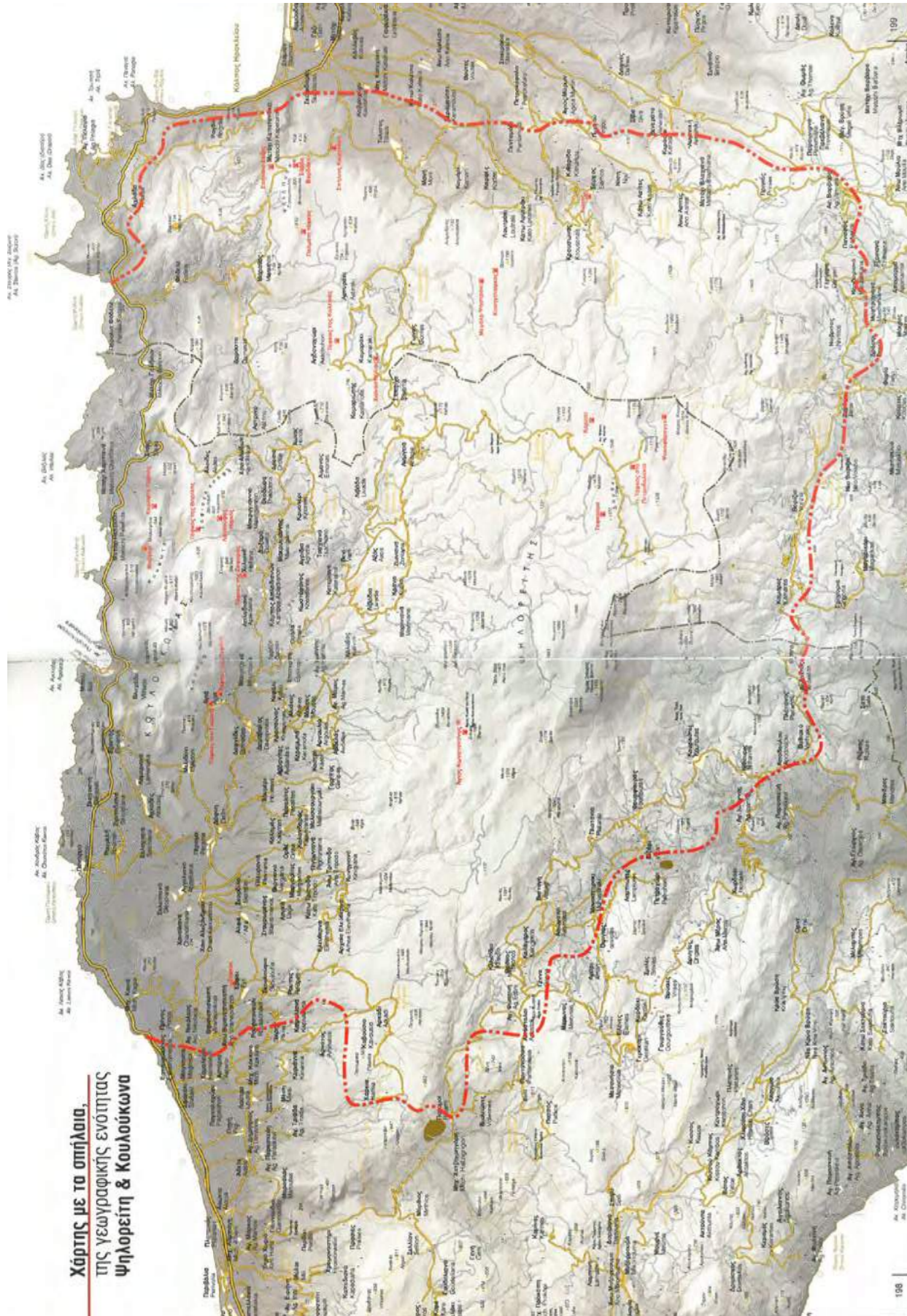

Ιδαίον Άντρο

1 Όπως διαβάζει κανείς στην ιστοσελίδα του Γεωπάρκου Ψηλορείτη, <http://www.psiloritiss-natural-park.gr>

2 Ως «γεώτοποι» ορίζονται γεωλογικές – γεωμορφολογικές θέσεις που αντιπροσωπεύουν σημαντικές στιγμές στην ιστορία της γης, αποτελώντας μάρτυρες της εξέλιξής της ή δείχνοντας σύγχρονες φυσικές και γεωλογικές διεργασίες που συνεχίζονται να εξελίσσονται στην επιφάνειά της. Θεοφίλου 2006

4. Θεοφίλου 2006

Πηγή: Ιχώρ - Ταξίδι στις φλέβες του γίγαντα

4.3. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

4.3.1. Σενάριο λειτουργίας

Το προτεινόμενο κέντρο στοχεύει στην εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας, αλλά και στην ανάδειξη του οικείου οικισμού, εκμεταλλευόμενο την τρέχουσα επισκεψιμότητά του και φιλοδοξώντας να την αυξήσει.

Λαμβάνει τη μορφή ενός τοπικού μουσείου, με υποδομή διοργάνωσης μικρής κλίμακας επιστημονικών / εκπαιδευτικών συναντήσεων. Τα εκθέματά του θα έχουν κυρίως τη μορφή στατικής και κινούμενης εικόνας, με μικρά δάνεια αντικειμένων από τα αρμόδια μουσεία του Ηρακλείου (Φυσικής Ιστορίας) και του Ρεθύμνου (Παλιοντολογικό).

Στο χώρο του μπορούν να πραγματοποιούνται εκπαιδευτικά προγράμματα στο πλαίσιο σεμιναρίων σπηλαιολογίας (ερασιτέχνες – εξειδίκευση επαγγελματιών), ή επισκέψεων από σχολικές περιβαλλοντικές ομάδες ή φοιτητές.

Ως προς το λειτουργικό του πλαίσιο, προτείνεται η δικτύωση, σε ένα ιεραρχικό πλαίσιο, με μουσεία συγγενούς θεματολογίας στα αστικά κέντρα της Κρήτης αλλά και με αντίστοιχες μονάδες πολιτιστικού / εκπαιδευτικού χαρακτήρα παρόμοιας κλίμακας που λειτουργούν στην ευρύτερη περιοχή του Μυλοποτάμου / Κουλούκωνα / Ψηλορείτη. Η θεματολογία τους, συγγενής ή μη, αφορά στην ανάδειξη χαρακτηριστικών του τοπικού πολιτισμικού πλαισίου, όπως αυτό αναλύεται στην παραγωγή, τον πολιτισμό, την ιστορία αλλά και το φυσικό περιβάλλον.

Προτείνεται επίσης η ενσωμάτωση του κέντρου και εν συνεχεία η προώθηση από αυτό των ήδη σχεδιασμένων / προτεινόμενων διαδρομών από το Γεωπάρκο Ψηλορείτη.

Το Κέντρο θα λειτουργεί υπό την αιγίδα του Γεωπάρκου Ψηλορείτη. Ο Α.Κ.Κ.Ο.Μ., οργανισμός διαχείρισης του Γεωπάρκου στον οποίο συμμετέχουν επιστημονικοί και εκπαιδευτικοί φορείς του νησιού, αλλά και οι οικείοι δήμοι, μπορεί να αποτελέσει διάλογο απόκτησης χρηματοδότησης. Η διαχείρισή του θα αποφασιστεί μέσω σύμπραξης του ιδιοκτήτη και του Πολιτιστικού Συλλόγου, ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για την καθημερινή λειτουργία του και ήδη διαχειρίζεται το χώρο του σπηλαίου.

4.3.2. Χωροθέτηση– νέα κτήρια

Στην υπό αποκατάσταση κατοικία προτείνεται η στέγαση έκθεσης, χώρου εντευκτηρίου και μικρού αναψυκτηρίου. Για την ολοκλήρωση των κτηριολογικών απαιτήσεων του σεναρίου χρήσης προβλέπεται η δημιουργία επιπλέον αίθουσας διαλέξεων – εκδηλώσεων, σε μικρή απόσταση από τα υφιστάμενα κτήρια. Προβλέπεται επίσης επιπλέον χώρος που θα φιλοξενεί βοηθητικές χρήσεις. Η προτεινόμενη προσθήκη είναι συγγενής σε κλίμακα με το υπάρχον κτήριο και τους βοηθητικούς του χώρους.

Οι νέες κατασκευές τοποθετούνται στα δυτικά του κτηρίου υλοποιώντας το νότιο όριο του οικοπέδου με στόχο να μη διαταράξουν τη σημερινή σχέση του κτηρίου με το περιβάλλον του. Το μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης του οικοπέδου διαμορφώνεται ως κήπος με ελεύθερη φύτευση, αφήνοντας ξέφωτο για πιθανή φιλοξενία υπαίθριων εκδηλώσεων.

Το οικόπεδο περιφράσσεται με ψηλή, λιθόκτιστη και επιχρισμένη μάντρα. Πέραν της εισόδου του μουσείου, προβλέπεται κεντρική είσοδος για το συγκρότημα η οποία ορίζεται από τη διασταύρωση που βρίσκεται ακριβώς μπροστά από τη βόρεια όψη του κτηρίου.

Η προέκταση της πορείας του κάθετου δρόμου εντός του οικοπέδου διαχωρίζει τις υπαίθριες διαμορφώσεις που αναφέρονται στο μουσείο από τον υπόλοιπο ελεύθερο χώρο. Εξαίρεση αποτελεί μικρό πλάτωμα που τοποθετείται βορείως της εισόδου και θα φιλοξενεί υπαίθρια έκθεση πετρωμάτων.

Για τα νέα κτήρια προτείνεται συμβατική κατασκευή, με επιχρισμένες όψεις, ακολουθώντας τη σύγχρονη λογική οικοδόμησης στον οικισμό. Τα εξωτερικά δάπεδα διαμορφώνονται με χυτό αρμολογημένο σκυρόδεμα και τοπικά με σταθεροποιημένο χώμα.

4.3.3. Έκθεση – Θεματικές

Η έκθεση οργανώνεται σε δύο θεματικές ενότητες, εκ των οποίων η μία αναφέρεται στο σπήλαιο του Μελιδονίου ενώ η άλλη καλύπτει το πεδίο του σπηλαιολογικού πλούτου της ευρύτερης περιοχής.

Α' ενότητα θεματολογίας: Σπήλαιο Μελιδονίου

Θεματικές:

- Γεωλογικά χαρακτηριστικά του σπηλαίου
- Αρχαιολογική διάσταση: το σπήλαιο ως λατρευτικός τόπος / η μέχρι σήμερα πορεία των ανασκαφών
- Σπήλαιο και οικισμός, αναφορές των περιηγητών

- Ιστορική σημασία: ομαδική θανάτωση κατοίκων το 1824

Η ενότητα αυτή εγκαθίσταται στον πρώην μαγαζέ.

Β' ενότητα θεματολογίας: Σπηλαιολογικός πλούτος Ψηλορείτη – Κουλούκωνα

Θεματικές:

- Γεωλογικά χαρακτηριστικά: όροι σχηματισμού / τυχούσες ιδιομορφίες / υπόγεια δίκτυα του νερού.
- Ανθρώπινη δραστηριότητα: λατρευτικοί χώροι / κατοικίες / τυροκομεία – αποθήκες / καταφύγια. Μυθολογία συνδεδεμένη με σπήλαια.
- Πανίδα σπηλαίων: ενδημικά είδη / ανάπτυξη ιδιαίτερων οικοσυστημάτων.
- Τοπική διάσταση: τόποι ιδιαίτερου φυσικού κάλλους / (ενδεχομένως ενδημική) χλωρίδα

Αυτό το θεματικό πεδίο αναπτύσσεται στον όροφο.

4.3.4. Εσωτερική διαμόρφωση - λειτουργίες

Η είσοδος στο μουσείο γίνεται από το σημερινό χώρο της εισόδου. Το δάπεδο του χώρου επιπεδώνεται με την προσθήκη επιπλέον λίθινης βαθμίδας μετά την εξώθυρα, ενώ στην εσωτερική παρειά του τόξου προστίθεται γυάλινη πόρτα.

Στο ισόγειο της νότιας προσθήκης τοποθετείται info point. Το ανώφλι της θύρας επικοινωνίας με την είσοδο μεταφέρεται περίπου 30 cm ψηλότερα από το χαμηλό σημερινό.

Η αυλή διαμορφώνεται με υπερύψωση μπροστά από τη νότια όψη του βόρειου σκέλους. Η διαφορά στάθμης του κατωφλιού με το χώμα σήμερα υποδεικνύει αυτή την ανάγκη. Στη χαμηλότερη στάθμη της τοποθετείται σταθεροποιημένο χώμα, και η υπερύψωση διαμορφώνεται με λίθινο αναβαθμό και επιστρώνεται με χυτό αρμολογημένο σκυρόδεμα.

Στο ισόγειο του βόρειου σκέλους αποκαθίσταται η άμεση οπτική επαφή της σάλας με το χώρο της εστίας, με τη διάνοιξη του τοιχισμένου τόξου. Εδώ τοποθετείται λειτουργία εντευκτηρίου, όπου διεξάγονται και σεμιναριακές συζητήσεις.

Στη βορειοανατολική γωνία του χώρου τοποθετείται αναβατόριο κατακόρυφης κίνησης για αναπηρικό αμαξίδιο, με τη διαμόρφωση κατάλληλης οπής στην οροφή. Η είσοδος του αμαξιδίου γίνεται από τη βόρεια εξώθυρα και απαιτεί την τοποθέτηση του κατωφλιού κατά 20 cm χαμηλότερα από το σημερινό. Το αρχικό της ύψος ούτως ή άλλως κρίνεται μη λειτουργικό (1,76 m), ενώ η αλλοίωση που προκαλείται στις αναλογίες της όψης κρίνεται ανεπαίσθητη.

Η διαρρύθμιση των περιμετρικών πλακών του πρώην μαγαζέ διατηρείται ως έχει, προκειμένου να σημαίνει την προηγούμενη λειτουργία του χώρου. Στο χώρο τοποθετείται τράπεζα αφής, στην

οποία ο επισκέπτης μπορεί να επιλέξει να ξεναγηθεί στις προαναφερθείσες θεματικές. Στο νότιο και ανατολικό τοίχο του χώρου προβάλλεται ζωντανή εικόνα από τις αίθουσες του σπηλαίου που δεν είναι προσβάσιμες στο κοινό λόγω της ανασκαφικής έρευνας¹³.

Όλα τα δάπεδα του ισογείου επιστρώνονται με πατητή τσιμεντοκονία.

Στον όροφο, ο διαχωριστικός τοίχος μεταξύ των δωματίων του ανατολικού σκέλους καθαιρείται με σκοπό να αποκατασταθεί η ενιαία αίθουσα του οντά. Εδώ τοποθετείται, πλην των άλλων εκθεμάτων, μακέτα – γεωλογική τομή η οποία αποτυπώνει τη γεωλογική ιστορία της Κρήτης όπως αυτή αναγιγνώσκεται στη στρωματογραφία του Ψηλορείτη. Εγκαθίστανται επίσης οθόνες αφής στις οποίες προβάλλεται εφαρμογή ψηφιακής ξενάγησης στα σπήλαια της ευρύτερης περιοχής του Ψηλορείτη και του Κουλούκωνα¹⁴.

Στον όροφο της νότιας προσθήκης τοποθετείται γραφείο διαχείρισης του χώρου.

Η επικοινωνία μεταξύ των δύο σκελών του κτηρίου αποκαθίσταται με τη διάνοιξη της θύρας που σήμερα είναι μετασκευασμένη σε ντουλάπα.

Η υποδιαίρεση του βόρειου οντά διατηρείται, και ο δυτικός χώρος φιλοξενεί την προβολή ολιγόλεπτης ταινίας σχετικής με τα σπήλαια της περιοχής. Ο μπουλμές αντικαθίσταται με ένα νέο, όμοιον αναλογιών στο σχεδιασμό. Η είσοδος του χώρου αντιστρέφεται διότι έτσι εξυπηρετεί καλύτερα την τοποθέτηση των καθισμάτων, με ταυτόχρονη εκμετάλλευση του ερμαρίου.

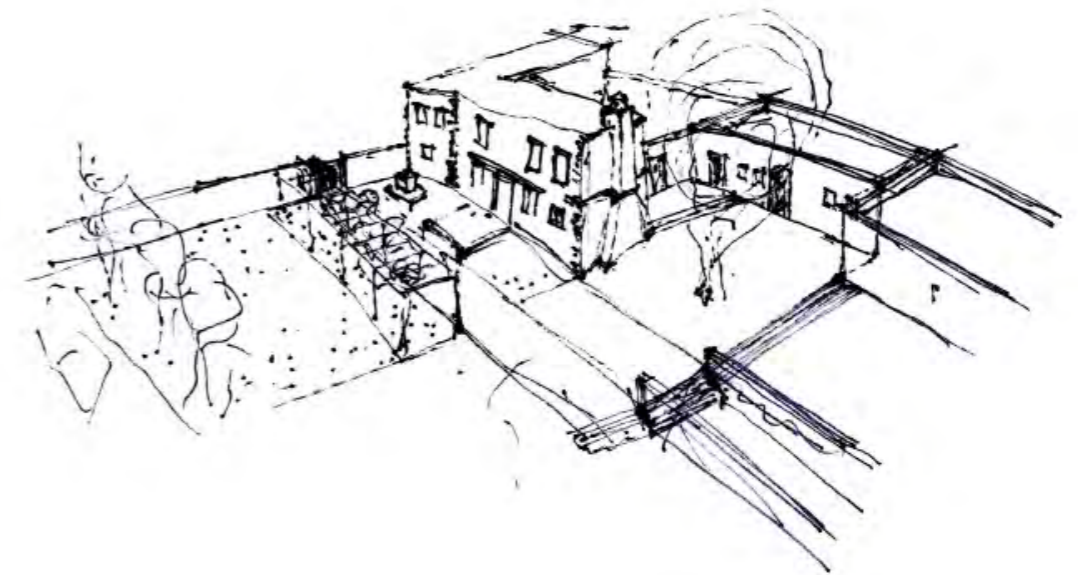
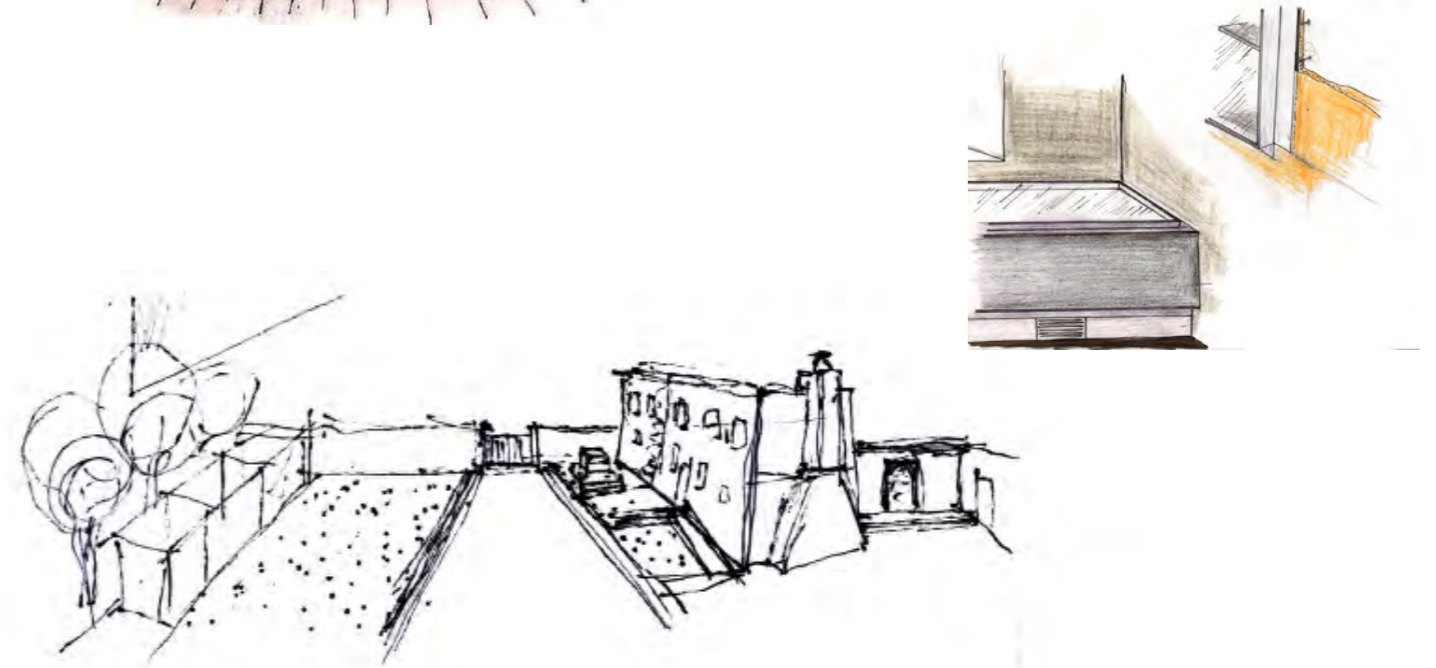
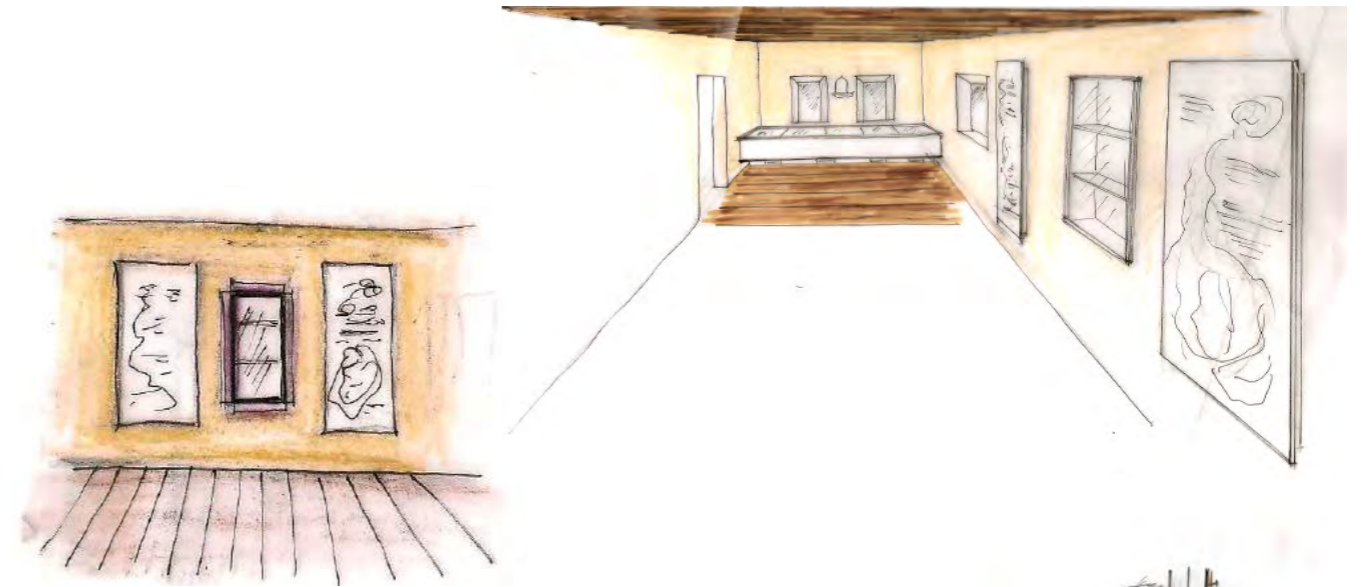
Ο υπάρχων λίθινος εξοπλισμός της κατοικίας (λαϊνοστάτες, νεροχύτης, τζάκι ισογείου) συντηρείται και παραμένει στη μορφή που έχει σήμερα, δίνοντας το στίγμα της ηλικίας του κτηρίου. Εξαίρεση αποτελεί ο εξοπλισμός της νότιας προσθήκης ο οποίος αφαιρείται στο πλαίσιο της αναδιαμόρφωσης του χώρου της. Ο εξοπλισμός που έχει απωλεσθεί (κιγκλίδωμα, κάθισμα στην εστία) όπως και αυτός που ανασκευάζεται με σκοπό να χρησιμοποιηθεί στη λειτουργία του μουσείου (ερμάρια στον όροφο), δεν σχεδιάζεται κατ' απομίμηση ενός παλαιού παραδείγματος, ώστε να υποδεικνύει ότι πρόκειται για τμήμα επέμβασης.

Στο ίδιο πνεύμα μετατρέπεται και η όψη των οροφών εξ αιτίας της στερεωτικής επέμβασης στους οριζόντιους φορείς του κτηρίου.

Το αναψυκτήριο τοποθετείται στους πρώην βοηθητικούς χώρους της κατοικίας.

¹³ Κατόπιν υπόδειξης του Καλούστ Παραγκαμιάν, ο οποίος διαβεβαίωσε ότι υπάρχει η τεχνική δυνατότητα εγκατάστασης καμερών.

¹⁴ Η εφαρμογή αποτελείται από ένα διαδραστικό χάρτη, πάνω στον οποίο ο επισκέπτης μπορεί να επιλέξει το σπήλαιο που επιθυμεί, αφού το εντοπίσει εντεταγμένο σε μία προτεινόμενη διαδρομή, και να προβάλλει πληροφορίες σχετικές με αυτό. Για τα σπήλαια τα οποία δεν είναι επισκέψιμα από το κοινό, εκτός από φωτογραφικό υλικό μπορεί να προβάλλεται βίντεο ή ψηφιακή αναπαράσταση του εσωτερικού τους, σε όλη του την έκταση ή τμηματικά.

4.4. ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

4.4.1. Στερεωτικές επεμβάσεις

A) Το βάθος και το σχήμα των θεμελίων είναι άγνωστο, οπότε για την εκτίμηση της κατάστασής του απαιτείται διερευνητική εκσκαφή. Απαιτείται η κατασκευή περιμετρικού drainage, με ενδεχόμενη διάνοιξη οπών στα θεμέλια για τη διαφυγή της υγρασίας. Υποθεμελίωση μπορεί να γίνει με χύτευση σκυροδέματος κάτω από το πάχος των θεμελίων, με σκοπό να αποκόψει την επαφή τους με το έδαφος και τη νέα άνοδο υγρασίας.

B) Προτείνεται ενίσχυση της τοιχοποιίας με εφαρμογή ενεμάτων υδραυλικής ασβέστου, καθώς παρουσιάζει εκτεταμένη διάβρωση και το συνδετικό κονίαμα εμφανίζεται σε μεγάλο βαθμό αποσαθρωμένο. Το μέτρο αυτό θεωρείται επίσης ότι θα αντιμετωπίσει προβλήματα όπως οι εκ κατασκευής ασυνέχειες της τοιχοποιίας (μεταξύ των ισχυρών γωνιών και της λιγότερο ισχυρής λιθοδομής των τοίχων) και οι συνακόλουθες ρηγματώσεις ή αποκολλήσεις. Στις αποκολλήσεις εγκάρσιων τοίχων και στις μεγάλες ρωγμές προτείνεται λιθοσυρραφή πριν από την ενεμάτωση.

Γ) Η εξασφάλιση της διαγραμμικής λειτουργίας των πατωμάτων και του δώματος εξασφαλίζεται με τη διάστρωση φύλλων κόντρα πλακέ d= 2,2 cm, τα οποία καρφώνονται στις δοκούς.

Δ) Προτείνεται προσθήκη μεταλλικών ελκυστήρων προκειμένου να ανασχεθεί η τάση διάγκωσης που παρατηρείται στο σκέλος A και για να υποκατασταθεί η ελλειπής κιβωτειοειδής λειτουργία του σκέλους B. Οι ελκυστήρες τοποθετούνται στην κάτω παρειά συγκεκριμένων δοκών και συνδέονται με αυτές με τη χρήση μεταλλικών ελασμάτων (βλ. σχέδια).

Τοιχοποιία

Για την αντιμετώπιση των λοιπών βλαβών που έχουν εντοπιστεί προτείνονται τα εξής:

A) Ανακατασκευή των τμημάτων που έχουν καταρρεύσει – στη νότια όψη κτηρίου B και στο δυτικό τμήμα των βοηθητικών χώρων. Το διαθέσιμο από την κατάρρευση υλικό αξιολογείται και όσοι λίθοι κριθούν μη ανεπανόρθωτα διαβρωμένοι, δέχονται συντήρηση / καθαρισμό και χρησιμοποιούνται ξανά.

B) Τοπική καθαίρεση και ανακατασκευή στα σημεία όπου υπάρχει ανάπτυξη ριζών, έπεται από αφαίρεση της ρίζας.

Γ) Αφαίρεση των βαθμίδων της εξωτερικής κλίμακας και τοπική καθαίρεση της υπερκείμενης του τόξου τοιχοποιίας, με στόχο την αφαίρεση των ριζών, αλλά και την τοποθέτηση διαμπερών ελκυστήρων στη στάθμη του πατώματος ορόφου του κτηρίου A και στην ακραία ανατολική δοκό του πατώματος ορόφου στο κτήριο B.. Στη συνέχεια γίνεται αξιολόγηση του υλικού της τοιχοποιίας και ανακατασκευή. Οι βαθμίδες καθαρίζονται, συντηρούνται και επανατοποθετούνται

στη θέση τους. Στις περιπτώσεις όπου η απώλεια υλικού δυσχεραίνει την ανάβαση, προτείνεται η τοποθέτηση συμπληρώματος με κατάλληλα λαυξευμένο λίθο, ίδιου χρωματισμού.

Πάτωμα ισογείου

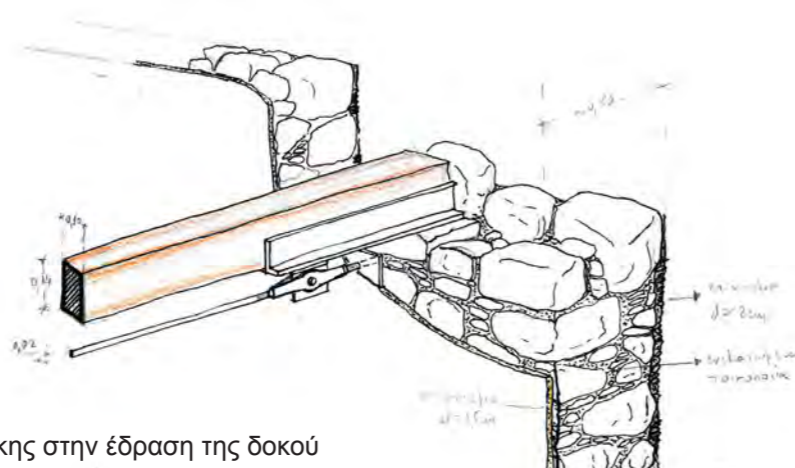
Αφαιρείται η μεταγενέστερητσιμεντόστρωση όπου υπάρχει. Το νέο πάτωμα είναι όμοιο σε όλους τους χώρους του ισογείου και διαμορφώνεται πάνω σε στρώση από χαλίκι, η οποία παραλαμβάνει στεγανωτικές στρώσεις και θερμομόνωση. Η στεγάνωση περικυκλώνει τα θεμέλια δημιουργώντας φράγμα ως προς την ανερχόμενη υγρασία στο κτήριο. Στη συνέχεια χυτεύεται σκυρόδεμα δαπέδου το οποίο επιστρώνεται με πατητήτσιμεντοκονία.

Στο μαγαζέ γίνεται αφαίρεση των περιμετρικών πλακών πριν την έναρξη της παραπάνω διαδικασίας και επανατοποθέτησή τους στο τέλος της.

Πάτωμα ορόφου

Προτείνεται αξιολόγηση των δοκών, και εάν κάποιες κριθούν ολοκληρωτικά ακατάλληλες, αντικαθίστανται. Προτείνεται επίσης ο έλεγχος για σήψη σε όλες τις εδράσεις εντός της τοιχοποιίας, όπως και η επιτόπια συντήρηση των δοκών με επάλειψη μυκητοκτόνου. Όπου κριθεί απαραίτητο τοποθετούνται ελάσματα με αντιοξειδωτική επίστρωση, διατομής Γ, εκατέρωθεν της δοκού, τα οποία συνδέονται με έλασμα στην κάτω της παρειά και την περικλείουν εν είδει νάρθηκα. Αυτά προεξέχουν από αυτήν και κατά μήκος της δοκού όσο κριθεί κατά περίπτωση απαραίτητο για να εξασφαλίζεται η ασφαλής έδραση. Πάνω από τις δοκούς διαστρώνονται τα φύλλα κόντρα πλακέ, πάνω στα οποία τοποθετούνται καδρόνια 4 x 4 cm ανά 40 cm, για να καρφωθούν οι σανίδες του υπερκείμενου δαπέδου. Μεταξύ των φύλλων κόντρα πλακέ και των καδρονιών τοποθετούνται ελαστικά παρεμβλήματα πάχους 3 cm, τα οποία εξασφαλίζουν την ηχομόνωση μεταξύ ισογείου και ορόφου.

Στη βορειοανατολική γωνία του κτηρίου B διαμορφώνεται τρύπα για την τοποθέτηση αναβατορίου κατακόρυφης κίνησης. Δύο από τις δοκούς κόβονται στο απαραίτητο μήκος και στηρίζονται με την τοποθέτηση νέας εγκάρσιας δοκού που διαμορφώνει την ακμή της τρύπας. Οι δοκοθήκες τους στο βόρειο τοίχο σφραγίζονται. Τοποθετείται επιπλέον δοκίδα στήριξης του πατώματος, παράλληλη στις δοκούς. Αυτή στηρίζεται σε μεταλλική δοκοθήκη σχήματος Π, η οποία εντοιχίζεται σε νέα δοκοθήκη («φωλιά»). (Εναλλακτικά, μπορεί να πατηθεί σε γωνιακό έλασμα το οποίο θα αγκυρωθεί εξωτερικά στην τοιχοποιία).

Εφαρμογή μεταλλικής δοκοθήκης στην έδραση της δοκού και σύνδεση με τον ελκυστήρα

Δώμα

Στο δώμα ακολουθείται η ίδια διαδικασία σε ό,τι αφορά στην αξιολόγηση των δοκών, και στον έλεγχο και τη βελτίωση της έδρασής τους. Η ακραία δυτική δοκός αντικαθίσταται λόγω του πολύ μικρού μεγέθους και της έντονης κάμψης που παρουσιάζει. Πάνω στις δοκούς διαστρώνονται τα φύλλα κόντρα πλακέ, ενώ ακολουθεί κατασκευή με φράγμα υδρατμών, θερμομονωτική στρώση και στεγανωτική μεμβράνη. Πάνω στη στεγάνωση επιστώνεται πατητή τσιμεντοκονία με πορσελάνη, με τη χρήση πλέγματος. Η απορροή των ομβρίων εξασφαλίζεται από την υπάρχουσα κλίση των δοκών. Οι υδρορροές παραμένουν στη σημερινή τους θέση και διατηρούν την κατασκευή τους, με αντικατάσταση των απωλεσθέντων λίθων και των θραυσμένων κεραμιδιών.

4.4.2. Εσωτερικές επεμβάσεις

Το τόξο στο ισόγειο του κτηρίου Β διανοίγεται. Οι θολίτες του επιχρίονται και αφήνονται να προεξέχουν και από τις δύο πλευρές.

Στον όροφο διανοίγεται η πόρτα μεταξύ των δύο σκελών του κτηρίου, και διαμορφώνεται με επιχρισμένους λαμπάδες και καλυπτική σανίδα στα χατίλια. Η ποδιά της διαμορφώνεται με κλίση 4 % που παραλαμβάνει τη διαφορά στις στάθμες των εκατέρωθεν δαπέδων, για να διευκολυνθεί η κίνηση αμαξιδίου.

Στην εσωτερική πόρτα του ορόφου που οδηγεί από το ανατολικό σκέλος στην προσθήκη τοποθετείται το υπάρχον κούφωμα, αφού δεχτεί συντήρηση και βαφτεί.

Στις υπόλοιπες εσωτερικές πόρτες δεν τοποθετείται κούφωμα.

Εσωτερικά οι τοίχοι παίρνουν πατητό επίχρισμα χωρίς οδηγούς.

Οι πωρόλιθοι του πλαισίου του τζακιού καθαρίζονται, συντηρούνται και επιχρίονται.

Ο εξοπλισμός όπως ο νεροχύτης ή οι σταμνοστάτες στο ισόγειο προτείνεται να συντηρηθεί και να παραμείνει ως έχει. Η σχισμή της τοιχοποιίας πάνω από το νεροχύτη σφραγίζεται με τζάμι.

4.4.3. Αποκατάσταση όψεων

Λόγω της έλλειψης τεκμηρίωσης για την αρχική μορφή της ανατολικής όψης, και εφόσον εξυπηρετεί τη λειτουργία των εσωτερικών χώρων, αυτή διατηρείται στην μορφή που έχει σήμερα.

Ως αρχικό αναγνωρίζεται το επίχρισμα με τα πυκνά μολώματα. Λαμβάνεται δείγματα με στόχο να προσδιοριστεί η ακριβής σύστασή του και τα υπόλοιπα καθαίρονται. Προτείνεται η χρήση κονιάματος με υδρασβεστο και ποζολανικά πρόσμικτα, για ενίσχυση της στεγάνωσης. Το ματσιπέτι παρεμένει εμφανές, και οι γωνιόλιθοι δέχονται μία λεπτή στρώση επιχρίσματος που αφήνει σχετικά ευανάγνωστους τους αρμούς.

Στην ανατολική όψη το άνοιγμα του ορόφου επιχρίεται εξωτερικά, ενώ η θέση του υποδεικνύεται εσωτερικά με σκοτία στο επίχρισμα. Στη θέση του απωλεσθέντος οικοσήμου πάνω από την εξώθυρα τοποθετείται πλάκα προεξέχουσα από την τοιχοποιία ως υπόμνηση.

Στα ανοίγματα γίνεται αξιολόγηση ως προς το βαθμό διάβρωσης των πωρόλιθων. Όπου κριθεί ότι η απώλεια υλικού είναι τέτοια που παρακωλύει τη στατική λειτουργία του ανοίγματος, γίνεται συμπλήρωση με νέο λίθο κατάλληλα λαξευμένο ώστε να επαναφέρει το αντίστοιχο πελέκι στο αρχικό του σχήμα. Τα θραυσμένα πελέκια συγκολλούνται.

Στην εξώθυρα της ανατολικής όψης εφαρμόζεται καθαρισμός και συντήρηση / στερέωση των πωρόλιθων, με στόχο να ανασχεθεί πιθανή επέκταση της διάβρωσής τους.

Το κατώφλι της εξώθυρας καθαρίζεται από την ασφαλτο και μπροστά του διαμορφώνεται μικρή υποβάθμιση της στάθμης του δρόμου, της τάξεως των 10cm, με κλίση προς τον άξονα του δρόμου για την απομάκρυνση του νερού.

Στη βόρεια εξώθυρα του κτηρίου Β το κατώφλι διαλύεται και τοποθετείται σε στάθμη χαμηλότερη κατά 20 cm προκειμένου να διευκολυνθεί η είσοδος αναπηρικού αμαξιδίου.

Στη νότια όψη του κτηρίου Β οι δοκοθήκες σφραγίζονται αλλά παραμένουν οι εσοχές τους στην τοιχοποιία, καθώς θεωρείται ότι η εικόνα τους είναι χαρακτηριστική για το κτήριο.

Προστίθενται νέα ξύλινα κουφώματα όπου δεν υπάρχουν, και τα υπάρχοντα αντικαθίστανται, με τζαμιλίκια χωρίς ενδιάμεσα καίτια. Στα μεγάλα παράθυρα τοποθετούνται σκούρα καρφωτά, ενώ στα μικρά δεν τοποθετούνται καθόλου.

Τα μάσκουλα και οι μεντεσέδες αφαιρούνται, αξιολογούνται ως προς το βαθμό διάβρωσής

τους, συντηρούνται και χρησιμοποιούνται ξανά. Όπου κριθεί απαραίτητο αντικαθίστανται με νέα.

Τα θυρόφυλλα αντικαθίστανται στο σύνολό τους, με νέα που ακολουθούν τη μορφή των προηγούμενων. Για την εξώθυρα της ανατολικής όψης χρησιμοποιείται ως υπόδειγμα θυρόφυλλο που εντοπίζουμε σε αντίστοιχες εξώθυρες του οικισμού.

Οι σιδεριές συντηρούνται με απόξεση της επιφανειακής σκουριάς και εφαρμογή αντισκωριακής βαφής, και στη συνέχεια επανατοποθετούνται στη θέση τους. Στα παράθυρα των βοηθητικών χώρων που διανοίγονται δεν τοποθετείται σιδεριά, εφόσον δεν έχουν βρεθεί υποδοχές.

Οι υδρορροές αποκαθίστανται στην αρχική μορφή τους, με τοποθέτηση νέων κεραμιδιών

4.4.4. Λοιπά εξωτερικά στοιχεία

Στο τόξο που οδηγεί στην εσωτερική αυλή προσαρτάται γυάλινη πόρτα στην εσωτερική του παρειά, με στόχο να προστατεύσει τον εσωτερικό χώρο αλλά να διατηρήσει κατά το δυνατόν την αίσθηση του ημιυπαίθριου χώρου της εισόδου. Οι θολίτες του καθαρίζονται, συντηρούνται και στη συνέχεια επιχρίονται.

Στην εξωτερική κλίμακα αφαιρείται ο μπετονένιος ορθοστάτης και τοποθετείται νέο μεταλλικό κιγκλίδωμα με ξύλινη κουπαστή, ίδιο με αυτό που τοποθετείται στην εσωτερική οπή για την κίνηση του αμαξιδίου. Δεν τοποθετείται στις υπάρχουσες εντορμίες των βαθμίδων αλλά στηρίζεται εξωτερικά στην παρειά της τοιχοποιίας και του χαμηλότερου βραχίονα της κλίμακας. Η αργολιθοδομή της βαθμιδοφόρου αλλά και του τοίχου υποστήριξης του πλατύσκαλου – εξώστη δέχεται πατητό επίχρισμα χωρίς μολώματα.

Ο αυλότοιχος συμπληρώνεται με υλικό που έχει καταπέσει και χρήση νέου, όπου είναι απαραίτητο. Επιχρίεται με πατητό επίχρισμα χωρίς μολώματα. Στην αυλόθυρα τοποθετείται ξύλινο θυρόφυλλο, καρφωτό, με πρότυπο αντίστοιχα που εντοπίζονται στον οικισμό ενώ στο παράθυρο του βοηθητικού χώρου που βλέπει στην αυλή τοποθετείται ξύλινο κούφωμα όμοιας διατομής με αυτά που τοποθετούνται στο κτήριο. Δεν τοποθετούνται σκούρα.

Το στόμιο του πηγαδιού ανακατασκευάζεται σύμφωνα με την εικόνα πηγαδιών που συναντάμε στην περιοχή.

Η όψη των βοηθητικών κτισμάτων το καλοκαίρι του 2014, πριν καταρρεύσει ολοκληρωτικά.

4.4.5. Βοηθητικά κτίσματα

Η μορφή των βοηθητικών κτισμάτων επανέρχεται εξωτερικά στην αρχική της κατάσταση. Διανοίγονται τα αποφραγμένα ανοίγματα και ανακατασκευάζεται το τμήμα του δυτικού χώρου που έχει καταπέσει, με χρήση όσου από το διαθέσιμο υλικό κριθεί κατάλληλο. Καταργείται η μονοκλινής στέγη και ανακατασκευάζεται νέο δώμα στην αρχική στάθμη, που είναι αυτή του δώματος του ανατολικού χώρου. Ο εσωτερικός εγκάρσιος τοίχος δεν καθαιρείται διότι χρησιμεύει στην εσωτερική οργάνωση, όμως κατασκευάζεται σε αυτόν άνοιγμα, το οποίο επιτρέπει την επικοινωνία των δύο χώρων αλλά και τη διάνοιξη του ενός από τα δύο αποφραγμένα ανοίγματα. Η είσοδος στο δυτικό χώρο κατασκευάζεται ως είχε. Επίσης κατασκευάζονται νέα ανοίγματα, δυτικά της εισόδου, για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες φωτισμού αυτού του χώρου. Αυτά κατασκευάζονται με πλαίσια από πωρόλιθο εξωτερικά και εσωτερικά, όπως τα αντίστοιχα υπάρχοντα. Τα πλαίσια έρχονται σε περασιά με την επιφάνεια του τοίχου και η κατασκευή τους επιχρίεται συνολικά, με στόχο να γίνεται φανερό ότι πρόκειται για νέα ανοίγματα. Το δώμα κατασκευάζεται εξ αρχής, διότι τα εναπομείναντα δοκάρια στον ανατολικό χώρο κρίνονται ακατάλληλα για νέα χρήση: είναι ακατέργαστοι κορμοί, επισφαλώς συνδεδεμένοι με τους τοίχους, σε κακή κατάσταση και σε πολύ χαμηλό ύψος. Προτείνεται νέο ενιαίο δώμα, το οποίο δένεται με τους τοίχους και παραλαμβάνει διάστρωση κόντρα πλακέ. Φαίνεται ότι οι τοίχοι τους δεν ήταν ποτέ επιχρισμένοι, τώρα για λόγους προστασίας της τοιχοποιίας όμως προτείνεται να επιχριστούν, με πατητό επίχρισμα χωρίς μολώματα σε όλο το ύψος τους. Η απορροή των νερών εξασφαλίζεται με κλίση του νέου δώματος περίπου 5%, και με τη διάνοιξη μικρών οπών στην τοιχοποιία στο στόμιο των οποίων τοποθετούνται κουτσουνάρες, όμοιες με αυτές που εντοπίζονται σε πολλά παραδείγματα της περιοχής.

4.4.6. Νότια προσθήκη

Η στέγη και η όψη του ορόφου της νότιας προσθήκης καθαιρούνται. Η όψη συμπληρώνεται με τοίχο από πλινθοδομή. Σε αυτόν αλλά και στον υποκείμενο λίθινο τοίχο διανοίγονται δύο παράθυρα που καλύπτουν τις ανάγκες φωτισμού των εσωτερικών χώρων. Τα ανοίγματα αυτά εμφανίζονται ως απλά ορθογώνια χωρίς πλαίσια, και αυτό του ισογείου έχει λαμπάδες κάθετους στο πάχος του τοίχου. Η κατασκευή στεγάζεται με πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος, η οποία πακτώνεται στο νότιο εξωτερικό τοίχο του σκέλους Α. Η όψη της επιχρίεται και έτσι διαμορφώνεται σε ύψος ανάλογο με τις άλλες νέες κατασκευές που προτείνονται.

Η διατήρηση του λειτουργικού οφέλους της προσθήκης κρίνεται χρήσιμη, ενώ η λογική της επέμβασης ακολουθεί αυτήν της αρχικής κατασκευής της: λύση αντίστοιχη του μεγέθους του χώρου, με τα κοινώς χρησιμοποιούμενα μέσα στη σύγχρονη εποχή. Στόχος είναι να τονιστεί ο όγκος του αρχικού κτηρίου, χωρίς αυτό να αποκοπεί πλήρως από το γειτονικό, διασπώντας τη διαμορφωμένη συνέχεια του μετώπου σε αυτό το σημείο.

4.4.7. Σειρά εργασιών

Αναφέρεται στην αποκατάσταση του υπό μελέτη κτηρίου χωρίς να περιλαμβάνει την οικοδόμηση των νέων.

- Καθαρισμός του γύρω χώρου
- Περισυλλογή καταπεσμένου υλικού, ταξινόμηση ανάλογα με την προέλευσή του και αξιολόγησή του
- Καθαίρεση νότιας προσθήκης και υπερύψωσης εγκάρσιου τοίχου βοηθητικών χώρων
- Αφαίρεση κουφωμάτων
- Αφαίρεση σιδηριών από τα παράθυρα
- Αφαίρεση εσωτερικού ξύλινου χωρίσματος
- Τμηματική εκσκαφή (με ντουλάπια) για έλεγχο και συντήρηση / πιθανή ενίσχυση θεμελίων – διάνοιξη οπών για διαφυγή της υγρασίας εάν αυτό κριθεί απαραίτητο, εφαρμογή υποθεμελίωσης
- Κατασκευή περιμετρικού drainage
- Αφαίρεση δαπέδου ορόφου
- Αφαίρεση επίστρωσης τσιμέντου από το δάπεδο ισογείου
- Καθαίρεση εσωτερικών επιχρισμάτων
- Καθαίρεση των εξωτερικών επιχρισμάτων που κρίνονται μεταγενέστερα σε κάθε σκέλος του κτηρίου και στερέωση των αρχικών
- Αφαίρεση δώματος
- Αξιολόγηση των δοκών, έλεγχος στις εδράσεις - διαμόρφωση θέσεων υποδοχής για τις μεταλλικές δοκοθήκες όπου κριθεί απαραίτητο, αφαίρεση ακραίας δυτικής δοκού δώματος, τμήση δοκών πατώματος ορόφου για τη δημιουργία τρύπας αναβατορίου
- Τοπική καθαίρεση, αφαίρεση ριζών και ανακατασκευή τμημάτων όπου αυτό προτείνεται
- Αφαίρεση βαθμίδων εξωτερικής κλίμακας και τοπική καθαίρεση της υπερκείμενης λιθοδομής του τόξου. Αφαίρεση ριζών.
- Λιθοσυρραφή αποκολλημένων εγκάρσιων τοίχων
- Διάνοιξη τοιχισμένου τόξου στο ισόγειο του κτηρίου Β
- Διάνοιξη θύρας μεταξύ κτηρίου Α και κτηρίου Β στον όροφο
- Τοποθέτηση των μεταλλικών δοκοθηκών σε όσες δοκούς έχει κριθεί απαραίτητο

- Τοποθέτηση νέων δοκών στο πάτωμα ορόφου και στο δώμα
- Ανακατασκευή εξωτερικής κλίμακας και συμπλήρωση της τοιχοποιίας πάνω από το τόξο, κατόπιν αξιολόγησης και συντήρησης του υλικού
- Τοποθέτηση των ελκυστήρων στα προτεινόμενα σημεία (παράλληλα με την παραπάνω ανακατασκευή)
- Κατασκευή νέου τοίχου και πλάκας νότιας προσθήκης
- Εφαρμογή ενεμάτων
- Κατασκευή του νέου δώματος
- Εγκατάσταση των δικτύων
- Κατασκευή νέων δαπέδων, ισογείου και ορόφου
- Τοποθέτηση νέου ξύλινου χωρίσματος
- Ανακατασκευή καταπεσμένου τμήματος βοηθητικών χώρων και νέου δώματος
- Εφαρμογή των νέων επιχρισμάτων, εσωτερικά και εξωτερικά
- Τοποθέτηση νέων κουφωμάτων
- Εξωτερικές διαμορφώσεις

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ανδριώτης Ν. *Πληθυσμός και οικισμοί της Ανατολικής Κρήτης (16ος – 19ος αι.)*, εκδ. Βικελαίας Βιβλιοθήκης, Ηράκλειο 2006.

Ανδριώτης Ν., *Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι στην Κρήτη 1821-1924. Ένας αιώνας συνεχούς αναμέτρησης εντός και εκτός πεδίου της μάχης*, Μνήμων, τ. 26, Αθήνα 2004, σελ. 63-94.

Αρακαδάκη Μ., *Το αγροτικό σπίτι στο Μυλοπόταμο – Σχεδιάγραμμα τυπολογικής διερεύνησης, πρακτικά συνεδρίου Ι.Λ.Ε.Ρ.: Ο Μυλοπόταμος από την Αρχαιότητα ως σήμερα: περιβάλλον, αρχαιολογία, ιστορία, λαογραφία, κοινωνιολογία*, εκδ. Ι.Λ.Ε.Ρ., Ρέθυμνο 2006, σελ. 11-52.

Βαλλιάνος Χ., Κόκκορη Σ., *Κρητική παραδοσιακή αρχιτεκτονική, οικισμοί και μνημεία της δυτικής Μεσσαράς*, εκδ. Κέντρο ερευνών μουσείου κρητικής εθνολογίας, Βώροι 1987.

Βαλλιάνου – Χατζή Δ., *Συντήρηση μνημείων – τεχνικές ανασκαφών*, εκδ. Μουσείου Κρητικής Εθνολογίας, Βώροι 1989.

Βασιλειάδης Δ., *Το κρητικό σπίτι*, εκδ. Εστία, Αθήνα 1976.

Γάσπαρης Χ., *Ο Μυλοπόταμος στα μεσαιωνικά χρόνια (13ος – 15ος αιώνες)*, πρακτικά συνεδρίου Ιστορικής Λαογραφικής Εταιρείας Ρεθύμνης: Ο Μυλοπόταμος από την Αρχαιότητα ως σήμερα - περιβάλλον, αρχαιολογία, ιστορία, λαογραφία, κοινωνιολογία, εκδ. Ι.Λ.Ε.Ρ., Ρέθυμνο 2006, σελ. 11 – 31.

Γάσπαρης Χ., *Φυσικό και αγροτικό τοπίο στη μεσαιωνική Κρήτη – Οι μαρτυρίες των περιηγητών (14ος – 15ος αι.)*, Πεπραγμένα του Ζ΄ Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου, τ. Β1, Ρέθυμνο 1995, σελ. 165-174.

Γιαπιτζόγλου Κ., *Μαρουλάς – ο μεγάλος πύργος και ο οικισμός*, ίδια έκδοση, Ρέθυμνο 2012.

Γκράτζιου Ο. (επιμ.), *Γλυπτική και λιθοξοϊκή στη λατινική Ανατολή*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2007.

Γκράτζιου Ο., *Η Κρήτη στην ύστερη μεσαιωνική εποχή – Η μαρτυρία της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2010.

Γρυντάκης Γ., *Δύο κρητικά χωριά (Μελιδόνη - Αγιά) στα μέσα του 16ου αιώνα*, Αθήνα 1990.

Γρυντάκης Γ., *Η γενική επαναστατική συνέλευση των Κρητών στο Μελιδόνη Μυλοποτάμου (13 – 17 Οκτωβρίου 1897)*, Κρητολογικά Γράμματα, τ.10, Ρέθυμνο 1994.

Γρυντάκης Γ., *Το Μυλοπόταμο κατά τα τελευταία χρόνια της βενετοκρατίας, με βάση τα πρωτόκολλα νοταρίων της πόλης του Ρεθύμνου*, πρακτικά συνεδρίου Ι.Λ.Ε.Ρ.: Ο Μυλοπόταμος από την Αρχαιότητα ως σήμερα: περιβάλλον, αρχαιολογία, ιστορία, λαογραφία, κοινωνιολογία, εκδ. Ι.Λ.Ε.Ρ., Ρέθυμνο 2006, σελ. 67 – 81.

Δαφέρμος Μ., *Ταλλαία όρη – Ταλλαίος Ζευς – Ταλλαίος Ερμής*, Προμηθεύς Πυρφόρος τ.6 / 28, Ρέθυμνο 1982, σελ. 23 - 26.

Δημακόπουλος Ι., **Η κατοικία στην Κρήτη κατά την τελευταία περίοδο της Βενετοκρατίας**, εκδ. Ιδρύματος Γουλανδρή – Χορν, Αθήνα 1997.

Δημακόπουλος Ι., *Τα σπίτια του Ρεθέμνου*, εκδ. Τ.Α.Π., Αθήνα 1977.

Ε.Μ.Π. – Εργαστήριο οπλισμένου σκυροδέματος, *Η μηχανική της τοιχοποιίας – σημειώσεις από το προαιρετικό μάθημα του Θ.Π. Τάσιου*, εκδ. Συμμετρία, Αθήνα 2007.

Ζαγορησίου Μ., *Λαϊκή αρχιτεκτονική στην Κρήτη*, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 1996.

Θεοφίλου Ε., Φερμέλη Γ., Κουτσουβέλη Α., *Η γεωλογική μας κληρονομιά*, εκδ. Καλειδοσκόπιο, Αθήνα 2006.

Καραντώνη Φ., *Η μηχανική της τοιχοποιίας – σχεδιασμός και επισκευές*, εκδ. Παπασωτηρίου, Αθήνα 2012.

Κολοβός Η., *Ο ναχιγιές Μυλοποτάμου το 1671: τα νέα δεδομένα της οθωμανικής κατάκτησης*, πρακτικά συνεδρίου Ι.Λ.Ε.Ρ.: Ο Μυλοπόταμος από την Αρχαιότητα ως σήμερα: περιβάλλον, αρχαιολογία, ιστορία, λαογραφία, κοινωνιολογία, εκδ. Ι.Λ.Ε.Ρ., Ρέθυμνο 2006, σελ. 151 – 170.

Κολυβάκη Β., *Η οθωμανική κατοικία στο Ρέθυμνο*, ερευνητική εργασία, επιβ. Ν. Σκουτέλης, Πολυτεχνείο Κρήτης, Τμήμα Αρχ. Μηχ., Φεβρουάριος 2014.

Λαμπρινός Κ., *Κοινωνικές και οικονομικές αντιθέσεις σε ένα χωριό της κρητικής υπαίθρου (τέλη 16ου αι.), Ενθύμησης Ν. Παναγιωτάκη*, επιμ. Πασχάλης Μ., Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2000.

Μανουράς Σ., *Το Μελιδόνι Μυλοποτάμου*, Προμηθεύς Πυρφόρος, τ.6 / 28, Ρέθυμνο 1982, σελ. 33 - 36.

Μελισσουργάκη – Αρφαρά Μ., *Το αγροτικό κρητικό σπίτι – Χωριού Μάρθας Ηρακλείου*, εκδ. Κάμειρος, Αθήνα 1986.

Μοάτσου Ο., *Ενετικές και Οθωμανικές επιδράσεις στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική της Κρήτης*, διάλεξη ΕΜΠ, 115/2005.

Μουσείο Κρητικής Εθνολογίας (επιμ.), *Η αρχιτεκτονική του κρητικού σπιτιού*, εκδ. Μουσείου Κρητικής Εθνολογίας, Βύροι 1999.

Μπαλά Ε., Mustafa Ο. (μετ. – επιμ.), *Το οθωμανικό κτηματολόγιο του Ρεθύμνου: Tapu-tahrir 822*, εκδ. Ι.Ν.Ε. – Ε.Ι.Ε. - Ι.Λ.Ε.Ρ., 2007.

Μπαλά Ε., *Ο ναχιγιές Μυλοποτάμου στα χρόνια του κρητικού πολέμου*, πρακτικά συνεδρίου

Ι.Λ.Ε.Ρ.: Ο Μυλοπόταμος από την Αρχαιότητα ως σήμερα: περιβάλλον, αρχαιολογία, ιστορία, λαογραφία, κοινωνιολογία, Ρέθυμνο 2006.

Μποζινέκη-Διδώνη Π., *Ελληνική Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική – Κρήτη*, Μέλισσα 1985.

Παλιούρα Μ., *Ο Μυλοπόταμος των περιηγητών κατά το 19ο αιώνα*, πρακτικά συνεδρίου Ι.Λ.Ε.Ρ.: Ο Μυλοπόταμος από την Αρχαιότητα ως σήμερα: περιβάλλον, αρχαιολογία, ιστορία, λαογραφία, κοινωνιολογία, εκδ. Ι.Λ.Ε.Ρ., Ρέθυμνο 2006, σελ. 225 - 247.

Πελαντάκης Θ., *Μυλοπόταμος - Αυλοπόταμος - Γερο(=Ιερο)πόταμος*, πρακτικά συνεδρίου Ι.Λ.Ε.Ρ.: Ο Μυλοπόταμος από την Αρχαιότητα ως σήμερα: περιβάλλον, αρχαιολογία, ιστορία, λαογραφία, κοινωνιολογία, εκδ. Ι.Λ.Ε.Ρ., Ρέθυμνο 2006, σελ. 225 - 247.

Περάκης Μ., *Εθνοθρησκευτικές και κοινωνικές μεταβολές στην Κρήτη μετά την επανάσταση του 1821*, Μνήμων, τ.31, Αθήνα 2010.

Πετρόχειλου Α., *Το σπήλαιον του Μελιδονίου Κρήτης ή Γεροντόσπηλιος*, Προμηθεύς Πυρφόρος, τ.6 / 28, Ρέθυμνο 1982, σελ. 3- 14.

Πλατάκης Ε., *Βιβλιογραφία τοῦ σπηλαίου Μελιδονίου Μυλοποτάμου Κρήτης*, Βιβλιογραφία του σπηλαίου Μελιδονίου, Δελτίον Ε.Σ.Ε. (3), 1962.

Πορφυρίου Ε., *The cartography of Crete in the first half of the 17th century: a collective work of a generation of engineers*, τ.25/26, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών Τετράδια Εργασίας, Αθήνα 2004.

Σπανάκης Γ., *Πόλεις και χωριά της Κρήτης στο πέρασμα των αιώνων*, τόμος Β, εκδ. Δετοράκης, Ηράκλειο 1991.

Σπηλαιολογικός Όμιλος Κρήτης (επιμ.), *Ιχώρ – ταξίδι στις φλέβες του γίγαντα*, εκδ. Ίτανος, Ηράκλειο 2009.

Ταχατάκη Ε., *Η Κρήτη του χτες*, ίδια έκδοση, Αθήνα 1987.

Τζομπανάκη Χ., *Η αρχιτεκτονική στην Κρήτη – περίοδος των νεώτερων χρόνων*, τ. Α1, ίδια έκδοση, Ηράκλειο 2005.

Τριμανδήλη-McGan Π., Στεριώτου Ι., *Το βενετσιάνικο κάστρο του Μυλοποτάμου*, πρακτικά συνεδρίου Ι.Λ.Ε.Ρ.: Ο Μυλοπόταμος από την Αρχαιότητα ως σήμερα: περιβάλλον, αρχαιολογία, ιστορία, λαογραφία, κοινωνιολογία, εκδ. Ι.Λ.Ε.Ρ., Ρέθυμνο 2006, σελ. 83 - 88.

Τρούλης Μ., *Ταξιδεύοντας στο Ρέθυμνο*, εκδ. Καλαϊτζάκης, Ρέθυμνο 2011.

Τσαντηρόπουλος Α., *Χωριά και οικισμοί της επαρχίας Μυλοποτάμου: πληθυσμιακά στοιχεία και διοικητικές αλλαγές από την εποχή της Βενετοκρατίας μέχρι σήμερα*, Μέρος Α, τ. 10, εκδ. Κρητολογικά Γράμματα, Ρέθυμνο 1994, σελ. 31 – 51.

Τσικνάκης Κ., *Το σπήλαιο του Μελιδονίου και οι επισκέπτες του το 16ο αιώνα*, πρακτικά

συνεδρίου Ι.Λ.Ε.Ρ.: Ο Μυλοπόταμος από την Αρχαιότητα ως σήμερα: περιβάλλον, αρχαιολογία, ιστορία, λαογραφία, κοινωνιολογία, εκδ. Ι.Λ.Ε.Ρ., Ρέθυμνο 2006, σελ. 197 – 212.

Τσουγκαράκης Δ., *Παρατηρήσεις στο χαρακτήρα των οικισμών της βυζαντινής Κρήτης*, Πεπραγμένα του Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου, τ. Β', Χανιά 1991, σελ. 591 – 619.

Ψυλλάκης Ν., *Μοναστήρια και ερημητήρια της Κρήτης*, εκδ. Καρμάνωρ, Ηράκλειο 1994.

Adiyeye Ayşe Nükhet, *Crete in the Ottoman Administration Before the Population Exchange*, Common Cultural Heritage, The Foundation of Lausanne Treaty Emigrants, LMV 2005, σελ. 208-215.

Buonsanti M.- Galla A, *Candia Veneziana - βενετικές διαδρομές στη Κρήτη*, εκδ. Μύστις, Ηράκλειο 2005.

Faure P., *Ιερά σπήλαια της Κρήτης*, μετ. Σήφης Καμάρης, Ηράκλειο 1996.

Greene M., *A shared world – Christians and Muslims in the early modern Mediterranean*, Princeton University Press, Princeton 2000.

Pashley R., *Travels in Crete*, Cambridge University Press, London 1838.

Rachan O.- Moody J., *Η δημιουργία του κρητικού τοπίου*, Ηράκλειο 2004.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

<http://arxeio.speleo.gr/>

<http://digitalcrete.ims.forth.gr/>

<http://ine-notebooks.org/index.php/te/issue/view/14>

<http://www.cretanethnologymuseum.gr>

ΕΙΚΟΝΕΣ

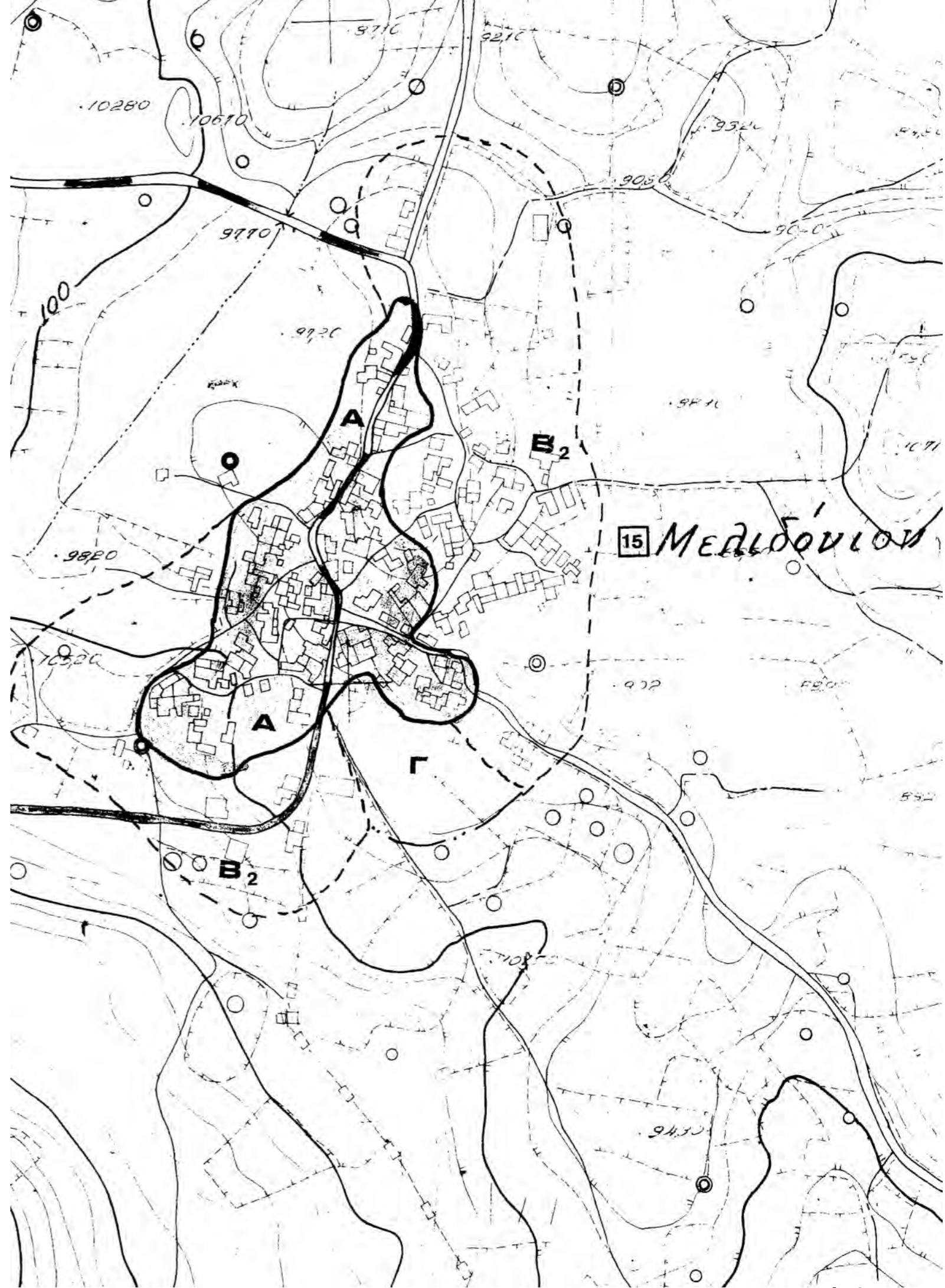
Οι φωτογραφίες και τα σκίτσα, όπου δεν αναφέρεται διαφορετικά, ανήκουν σε προσωπικό αρχείο.

Λοιπές πηγές: Μ. Αρακαδάκη, Μ. Ζαγορησίου, Ε.Ταχατάκη, Μ. Τρούλης, αρχείο πρώην 28ης ΕΒΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΟΥ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ: 9511
Κλίμαξ 1:5.000
Ίσοδιάστασις: 4 μ.

Αποτύπωση του οικισμού από τη Γ.Υ.Σ., 1995

Συμβολαίο

27/09/1938

Διανομή ακινήτων

Ρεθύμνης ὅπερ ἔχει ἐπισυναφῆ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 6700
πωλητήριον ἔγγραφον τῶν πράξεών μου καὶ μὴ καταλιπόν-
τος διαθήκην οὐδέ ἄλλους κληρονόμους εἰς τὴν ἀποκλει-
στικὴν κυριότητα καὶ κατοχὴν των κοινῶς καὶ ἀδιαίρετως
κατ' ἴσας μερίδας ἕκαστος διάφορα κτήματα κείμενα εἰς
τὰς κτηματικὰς περιφέρειας τῶν χωρίων Μελιδονίου, Περᾶ-
ματος καὶ Χαυμερίου, ὁμωνύμων Κοινοτήτων τῶς Δήμου Με-
λιδονίου ἐπαρχίας Μυλοποτάμου, ἅτινα ἀπεφάσισαν νὰ δια-
νεύωσι καὶ διὰ τοῦ παρόντος διαμένουσιν ὡς ἑξῆς.

Α) Ἡ Ἄννα χήρα Ἐμμ. Μπιράκη πό γένος Παπαγ. Παπακων-
σταντῆ λαμβάνει εἰς τὴν κυριότητα καὶ κατοχὴν τῆς τᾶ
ἑξῆς ἀκίνητα κτήματα, κείμενα α) Περιφέρειας Περᾶματος
καὶ εἰς θέσιν "Βατές" ἀγρὸς ἐκτάσεως τριῶν στρεμμάτων
ὡς ἔγιστα μέ (15) δέκαπέντε μικρομέγαρα ἐλαιόδενδρα
καὶ ὅτι ἄλλο ἐμπεριέχει συνορ. κτήμασι κληρονόμων Ἰω-
άννου Διαλεκτοῦ, Ἐμμ. Μεταξάκη καὶ ἀτραπῶ ἐκ δύο μερῶν.

β) Περιφέρειας Μελιδονίου καὶ εἰς θέσιν "Λοφινά" ἄμπελος
τεσσάρων ἐργατῶν ἡετρεκοσίων τετραγωνικῶν μέτρων πε-
ρίπου συνορ. κτήμασι Νικο. Σιλαβάκη, Γεωργίου Σιλαβάκη, Ὀγ-
γας συζύγου Ἰωσήφ Βολουδάκη, τὸ γένος Κυρ, Μπιράκη καὶ
ὁρόμοι.

Β) Ὁ Νικόλαος Ἐμμ. Μπιράκης, λαμβάνει ὡσαύτως εἰς τὴν ἀπο-
κλειστικὴν κυριότητα καὶ κατοχὴν του τὰ κάτωθι περιγρα-
φόμενα ἀκίνητα κείμενα εἰς τὰς κτηματικὰς περιφέρειας τῶν
χωρίων α) Μελιδονίου καὶ εἰς τὰς θέσεις Ι) ἔντος τοῦ χωρίου
Μελιδονίου καὶ κατὰ τὴν συνοικίαν "Λειβαδάκι" μέρος τῆς
οἰκίας τῶν ἦτοι τὴν πρὸς βορρᾶν οἰκίαν ἀποτελουμένην ἐξ
ἑνὸς ἀνωγείου δωματίου, ἑνὸς ἰσογείου τοιοῦτου διηρημένου
διὰ πετρίνης γεφύρας καὶ ἑτέρας ἰσογείου τοιαύτης, καλαιοῦ
ἐλαιοτριβείου, μετὰ τῆς σάλης τοῦ κέντρος καὶ λοιπῶν ἐξαρτη-
μάτων αὐτῆς καὶ συνεχομένου κήπου ἄγρου ἐκτάσεως ἡμίσεος
στρέμματος περίπου μέ τρία ἐλαιόδενδρα ἕνα χαρουτέαν, μίαν

Οι δύο σελίδες του συμβολαίου (1938) που αναφέρονται στην υπό μελέτη κατοικία

1

Διανομή
ακινήτων
27/09/1938

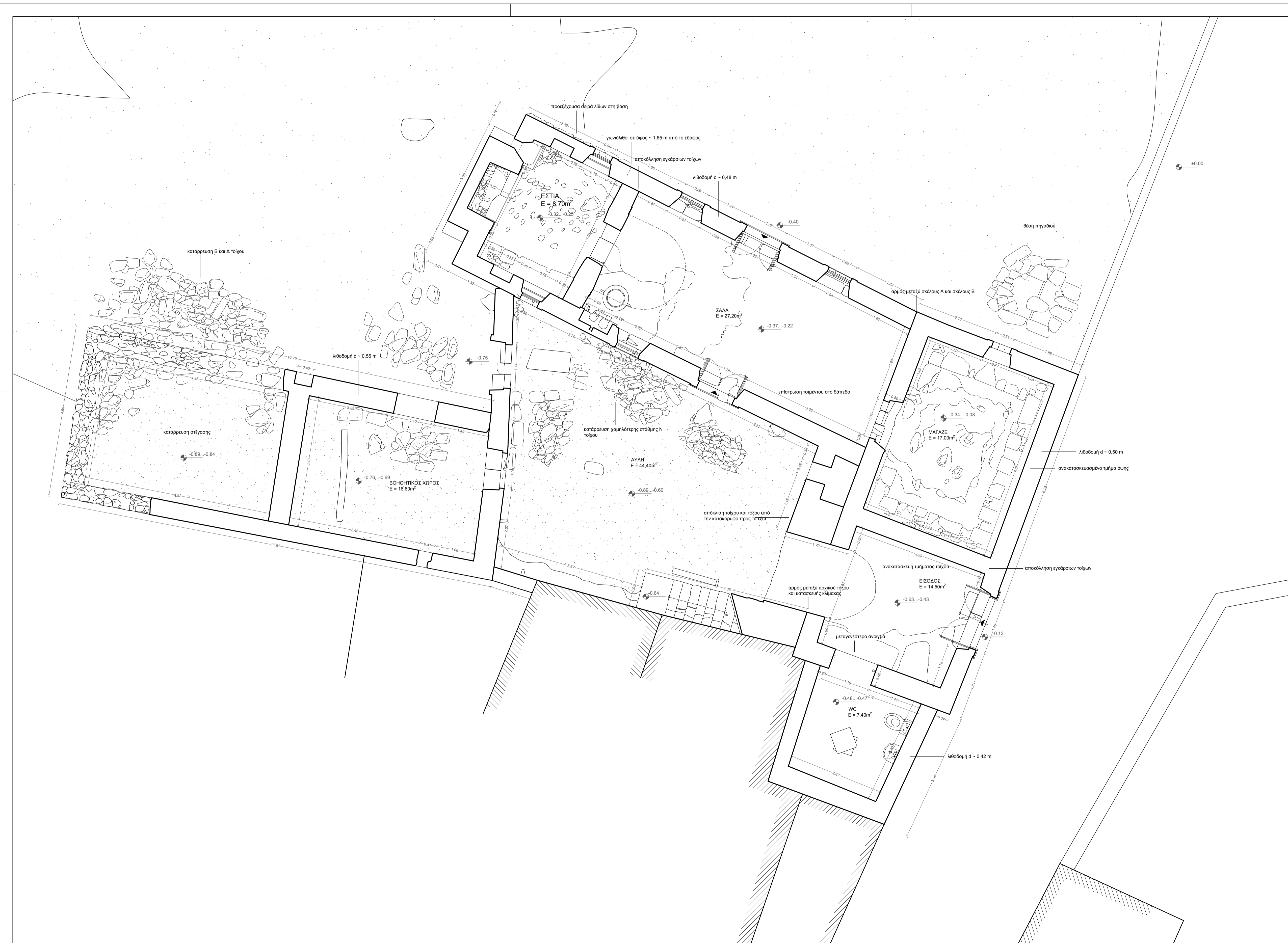
Σκλαβάκη, Κυριακῶ Μπιράκη, 'Εμμ. Σκλαβάκη καὶ ποταμῷ. 9)
"Σάκατο" ἄγρον ἐκτάσεως τριῶν στρεμμάτων ἕως ἔγγιστα
μέ δεκά περίπου ἐλαιόδενδρα καὶ ὅτι ἄλλο ἐμπεριέχει
συνορ. κτήμασι Γεωργίου Γαζανού, 'Εμμ. Παπαδογιάννη, κλη-
ρονόμων 'Ιωάν. Διαλεκτοῦ, Στυλι. Κουράτορα. Γεωργίου Σκλα-
βάκη, 'Εμμ. Βαστελιανοῦ, 10) "καλοσθικιά" ἄγρον ἀκαλλιέργη-
τον ἐκτάσεως τριῶν περίπου στρεμμάτων τὸ πρὸς νότον
μερίδιον καὶ ὅπως ἔχουν τεθῆ τὰ ὄρδσημα συνορ. κτήμασι
'Ιωάννου Διαλεκτοῦ, κληρονόμων 'Εμμ. Βασθάνη, ρυάκι καὶ
Κυριακῶ Μπιράκη. Γ) Περιφέρειας Χουμερίου καὶ εἰς θέσεις
11) "Βουρτοῦκος" ἄγρον ποτίετικόν ἐκτάσεως ἡμίσεος στρέμ-
ματος ὡς ἔγγιστα μέ δεκά μικρὰς κητέρας καὶ ὀρισμένως

τὸ πρὸς Ἀνατολὰς μερίδιον καὶ ὅπως ἀκριβῶς ἔχουσιν
τεθῆ τὰ ὄρδσημα συνορ. κτήμασι "Ολγας" συζύγκου 'Ιωσήφ
Βολουδάκη, Κυρ. Μπιράκη, ρυάκι καὶ δέτη. 12) "Κεφάλια"
ἢ "Ἀλέγα" ἄγρον ἐκτάσεως πέντε περίπου στρεμμάτων μέ
πεντήκοντα περίπου χαρουπέας καὶ ὀρισμένως τὸ πρὸς βο-
ρῶν μερίδιον καὶ ὅπως ἔχουσιν τεθῆ τὰ ὄρδσημα συνορ.
κτήμασι κληρονόμων 'Εμμ. Παπακωνσταντῆ, Κυριακού 'Εμμ.
Μπιράκη, ρυάκι καὶ ποταμῷ.

Γ) Ὁ Κυριακός 'Εμμ. Μπιράκης λαμβάνει ὡσαύτως εἰς τὴν
ἀποκλειστικὴν κυριότητα καὶ κατοχὴν του τὰ ἐξῆς ἀκίνητα
κτῆματα κείμενα εἰς τὰς ἀνω ἡνω κτηματικῆς περιφε-
ρείας α) μελιδονίον καὶ εἰς θέσεις 1) "ἐντὸς τοῦ χωρίου
τοῦτου καὶ κατὰ τὴν συνολικὴν "Δειβαδάκι" μίαν οἰκίαν
αποτελουμένην ἐξ ἑνὸς ἀνωγείου ὀρωματίου "ἔξω ὄντας" μετὰ
τεσσάρων ἰσογείων τοιοῦτων ἐκ τῶν ὁποίων ἕως τὸ ἔγδοον χρη-
σιμοποιεῖται ὡς μαγαζὶ καὶ τὸ ὁποῖον κεῖται πρὸς ἀνατολὰς
καὶ πρὸς τὸ μέρος τῆς δημοσίας ὁδοῦ, θέλει οἰκεῖ ἡ μήτηρ
του "Αννα χήρα 'Εμμ. Μπιράκη" ἢ ἡ ἀναγ. Παπακωνσταντῆ
ἐφ' ὄρου ζωῆς καὶ ἄνευ οὐδενῆς ἀποζημίωσος πρὸς αὐτὸν, με-
τὰ τὸν θάνατον δὲ ταύτης τὰς ἀνω κτηματικῆς περιελάθη καὶ ἡ

2
↓
κίριος Α

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ : ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

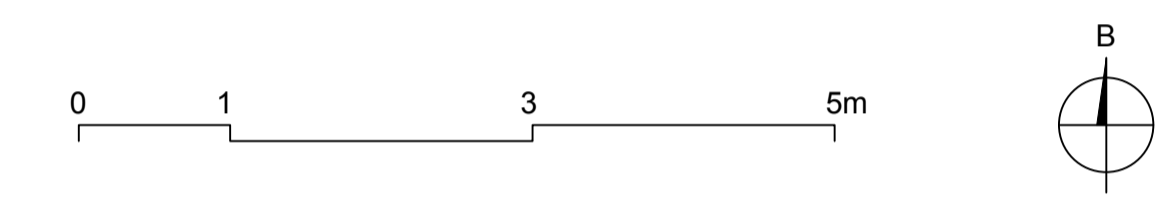
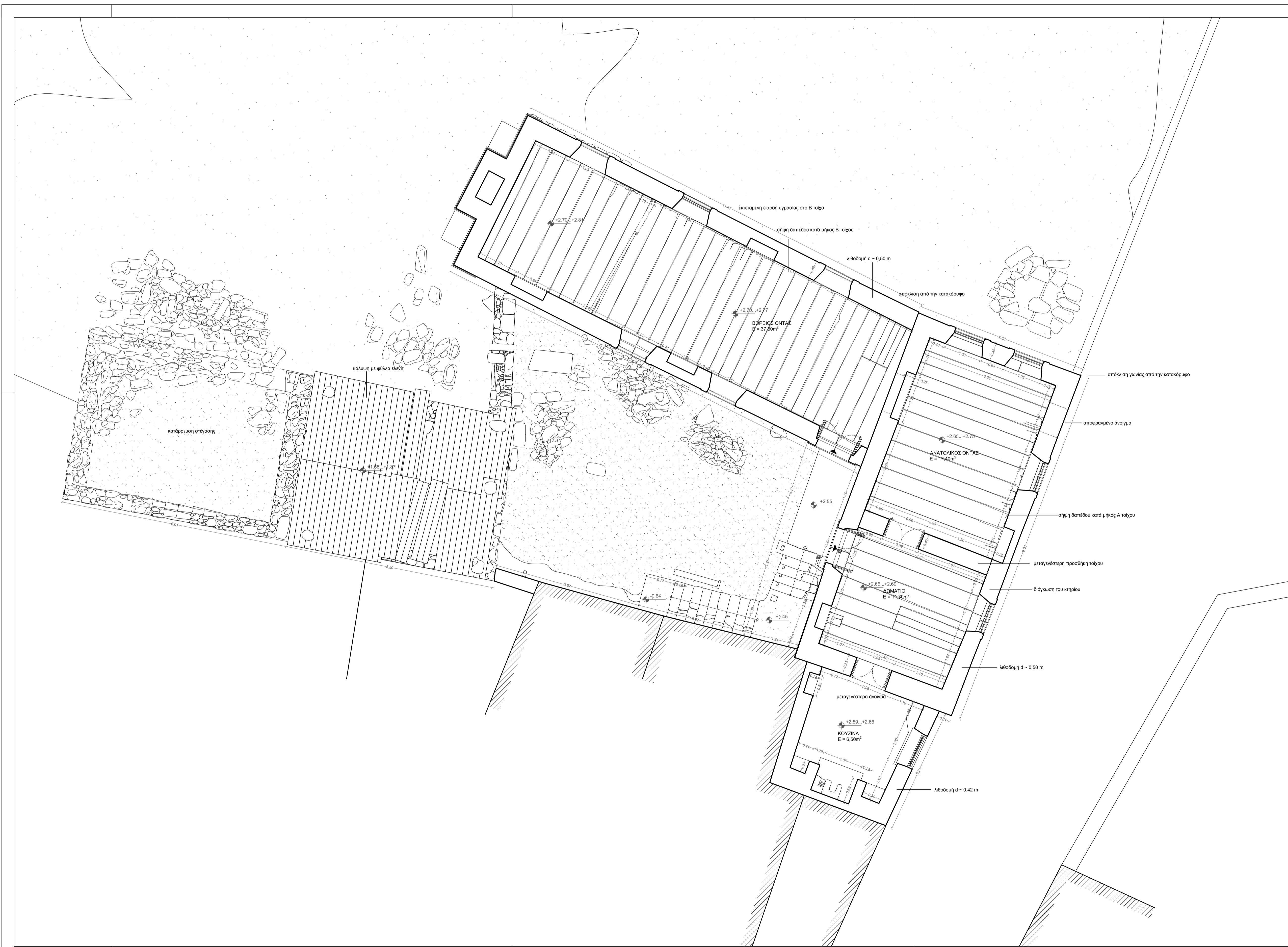
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ : κάτοψη ισογείου

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ : ΚΛΙΜΑΚΑ

A.01

1/50

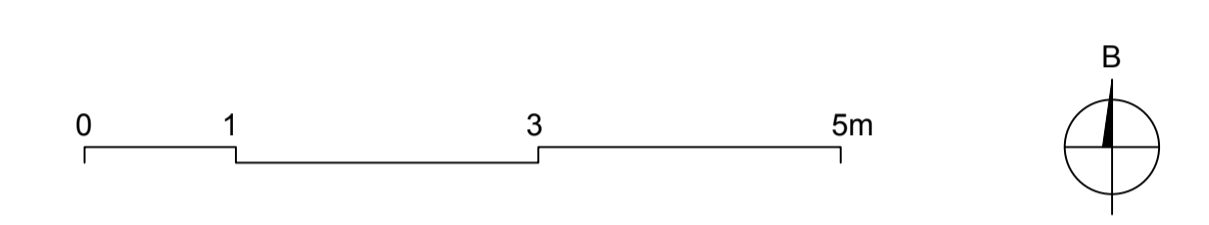
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ κάτοψη ορόφου
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ

A.02 1/50

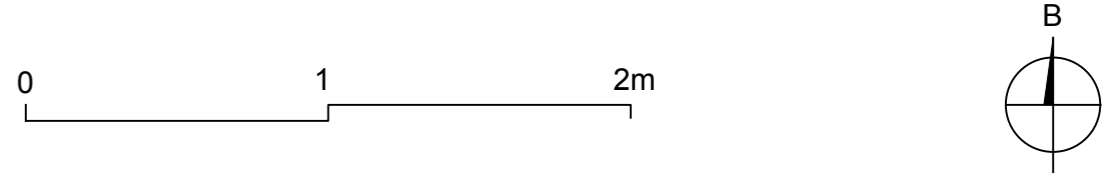
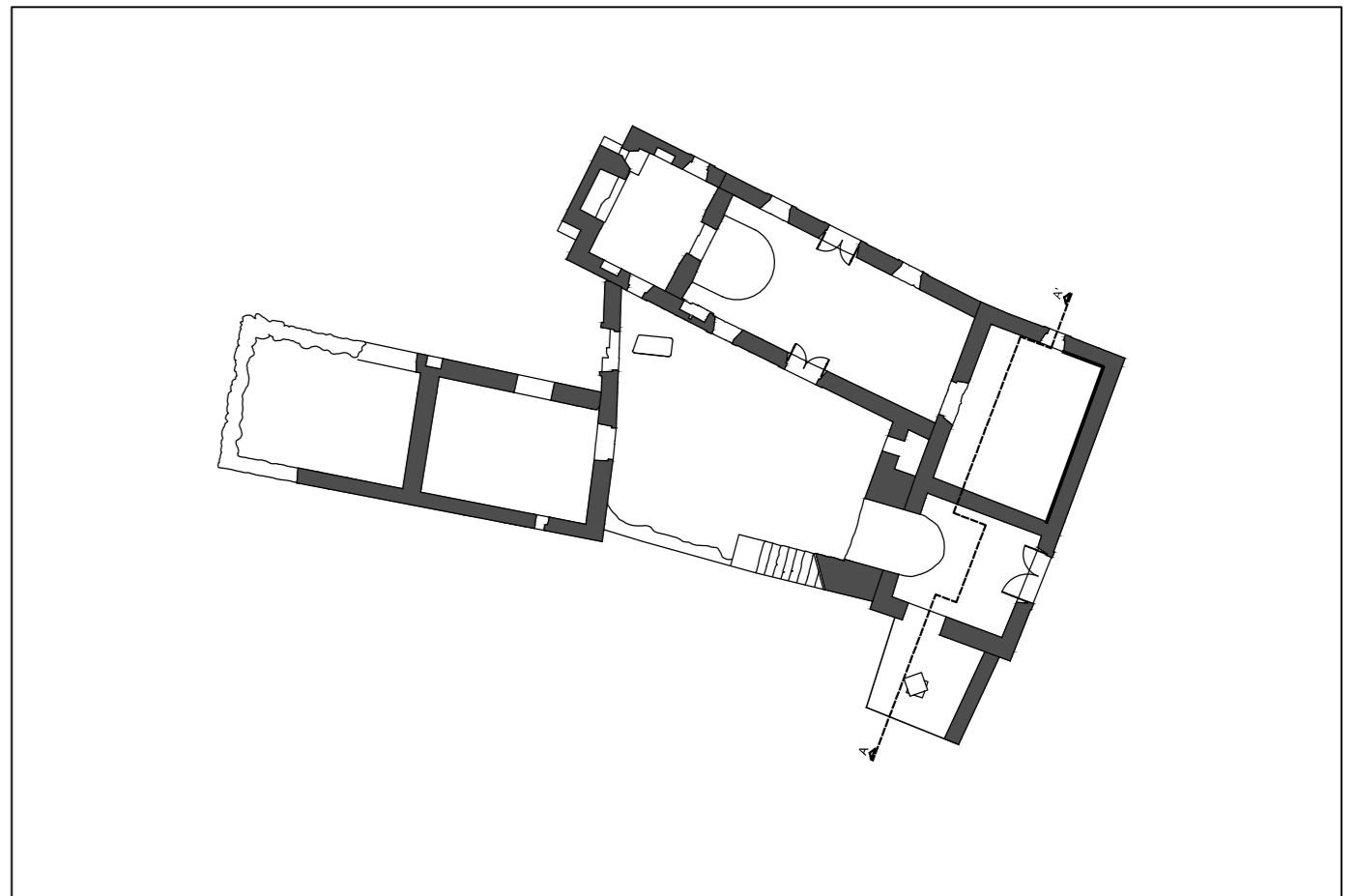
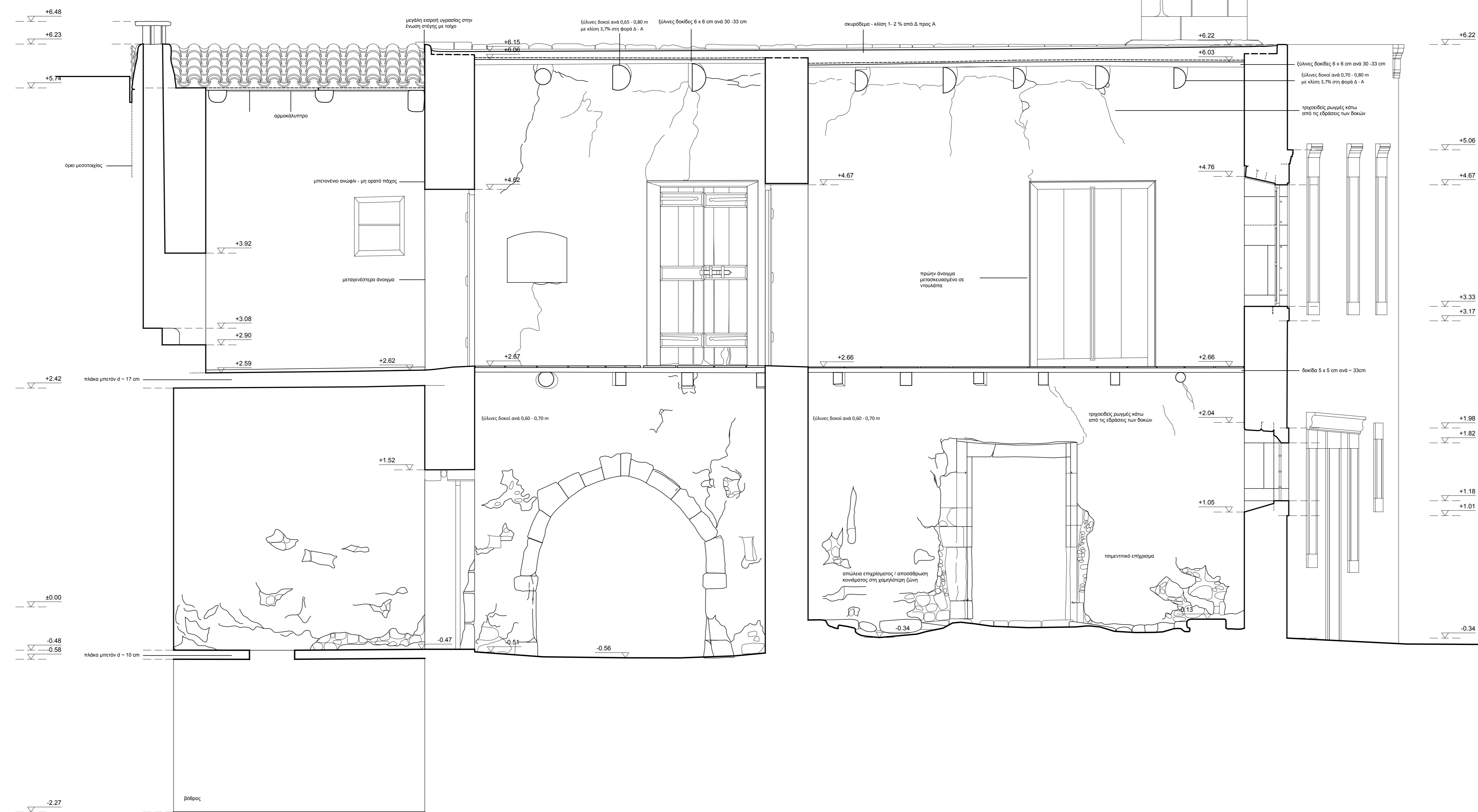

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	κάτοψη δώματος
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ	ΚΛΙΜΑΚΑ

A.03 1/50

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

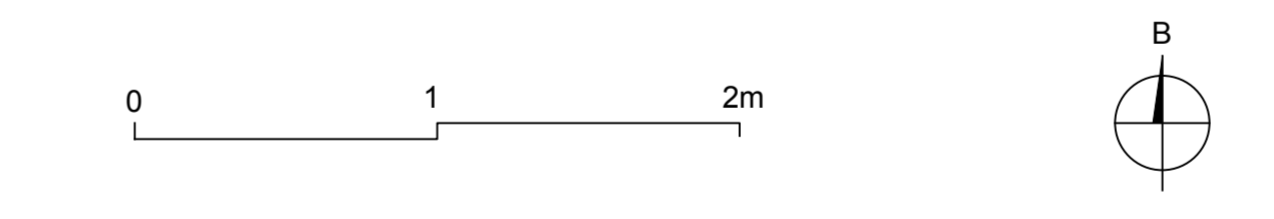
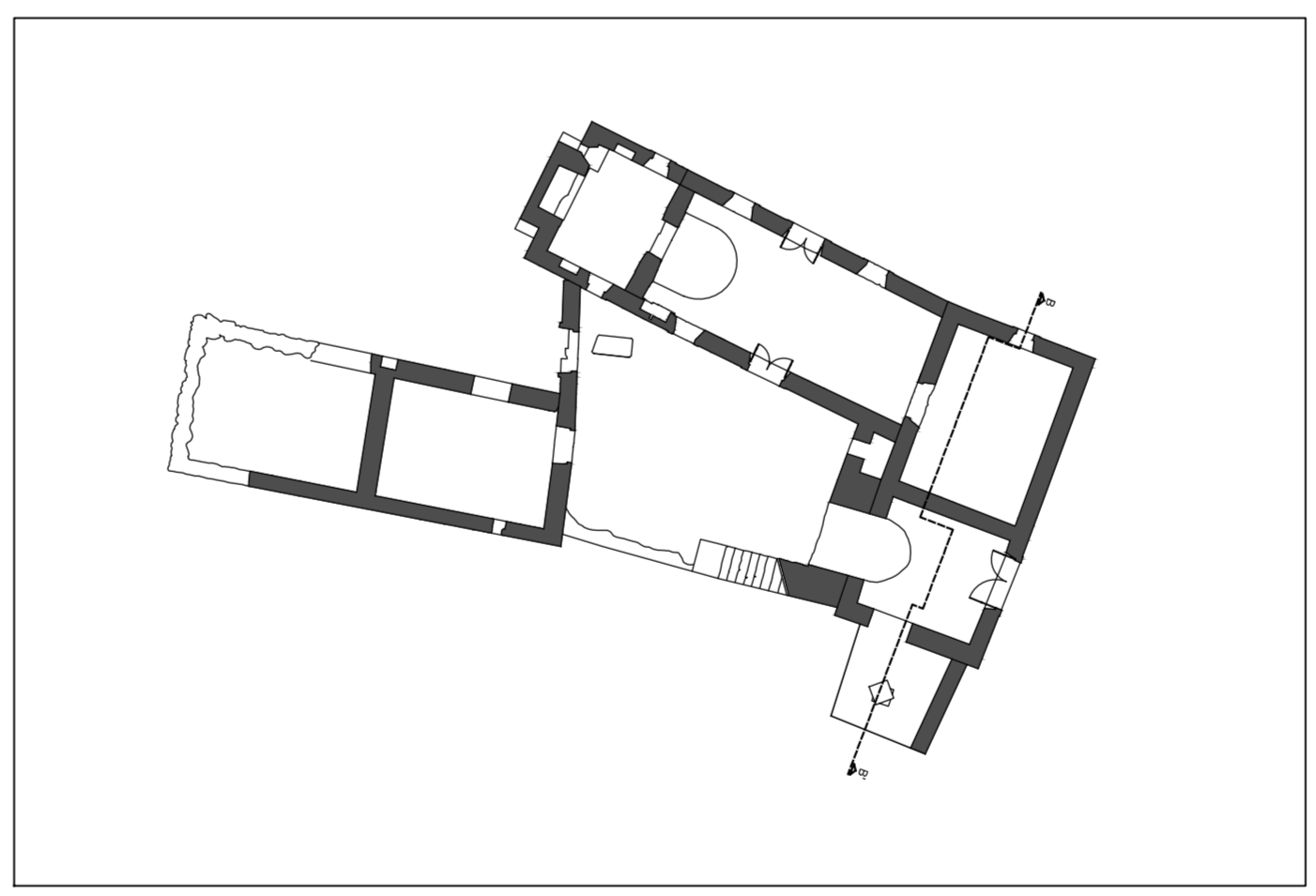
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ τομή Α-Α'

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ

A.04

1/25

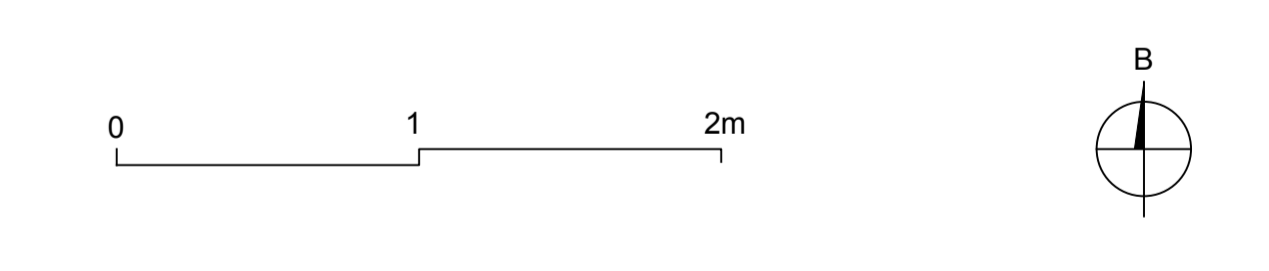
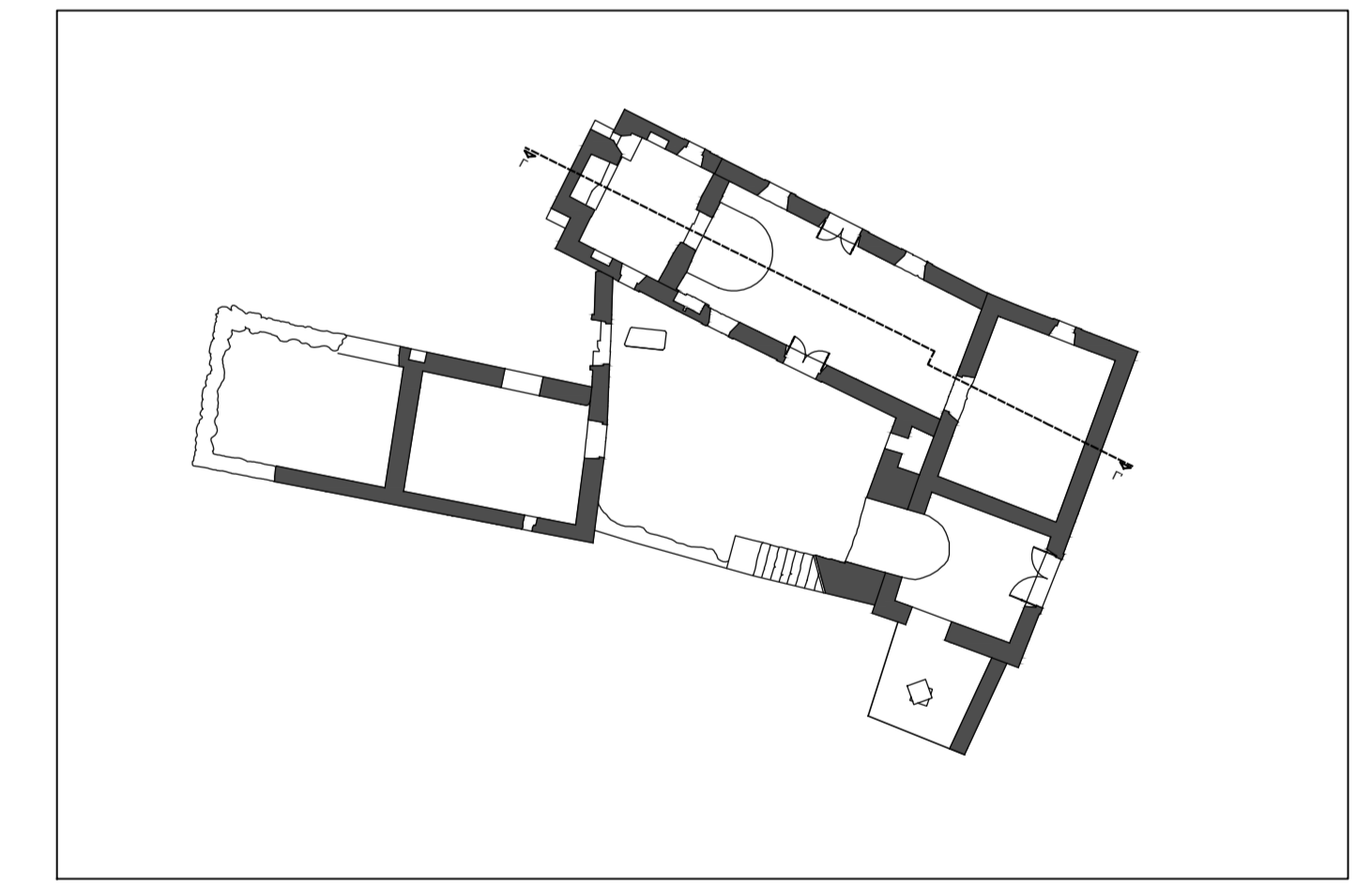
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ: " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ: ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΕΠΟΥΔΑΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΚΙΣΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΩΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ: τομή Β-Β'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΑΝ ΣΧΕΔΙΟΥ: ΚΩΒΑΚΑ

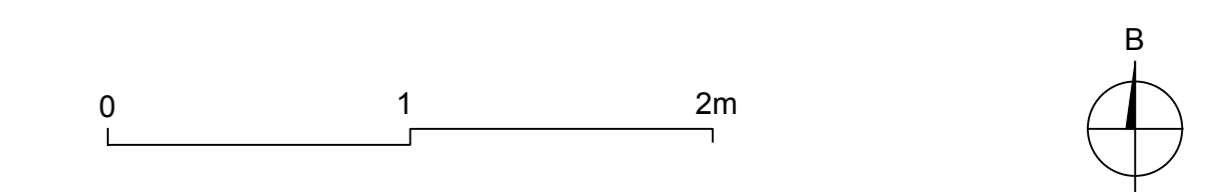
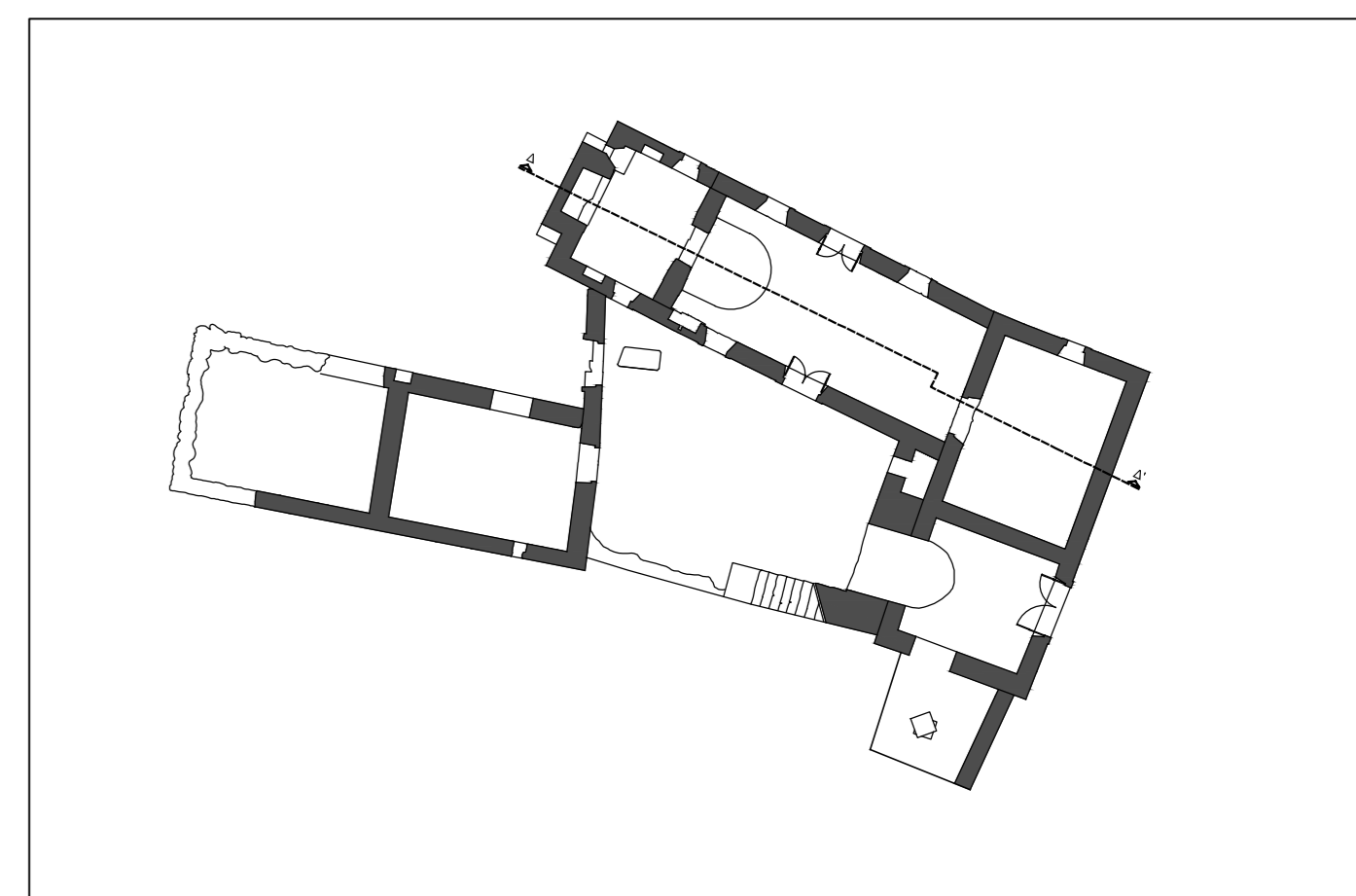
A.05 1/25

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ: ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΙΣΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ΟΜΟΛΟΓΩ ΕΤΟΣ: 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ: τομή Γ-Γ'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΛΙΑ ΣΧΕΔΙΟΥ: ΚΩΣΤΑΣ
A.06 1/25

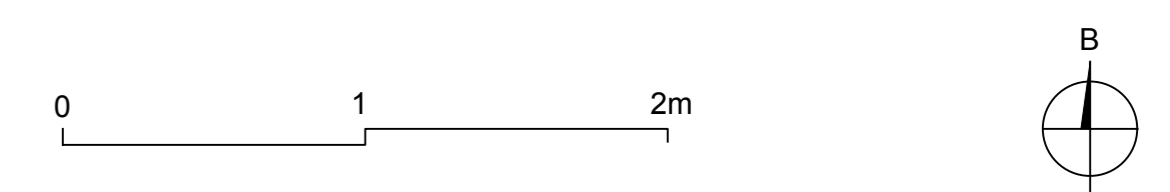
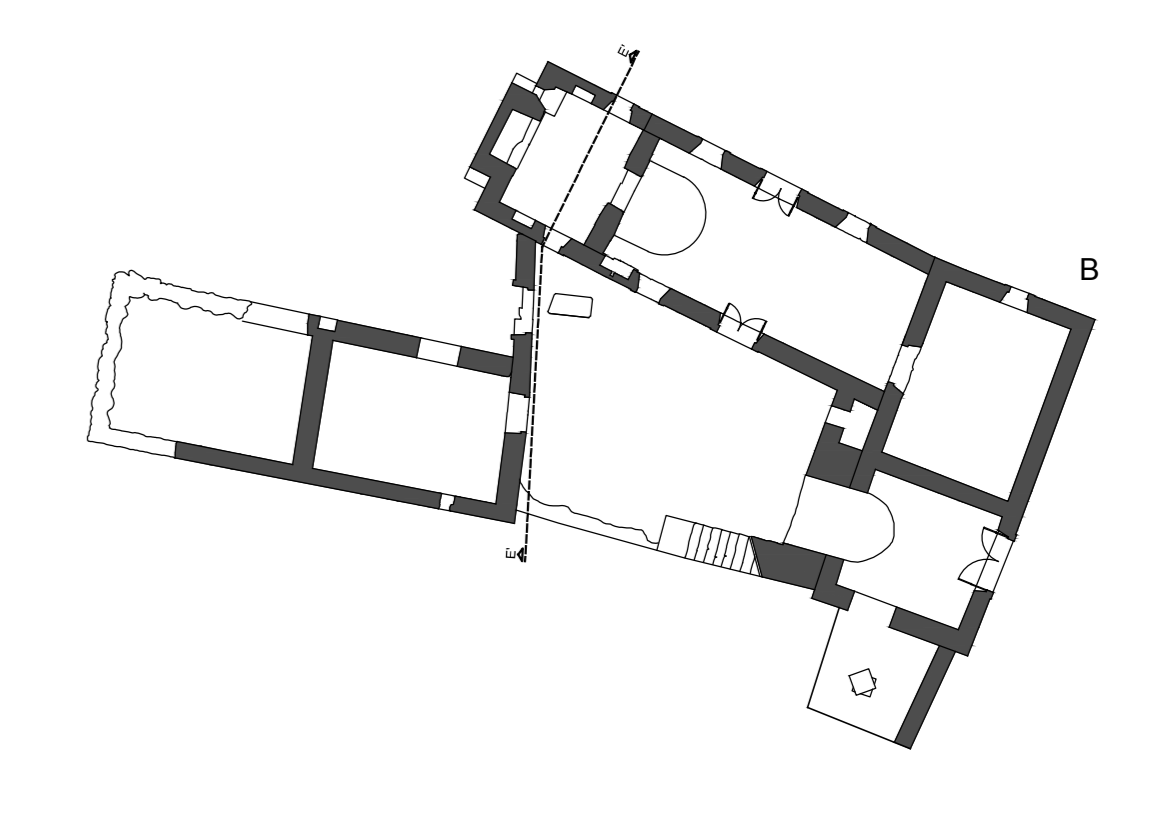
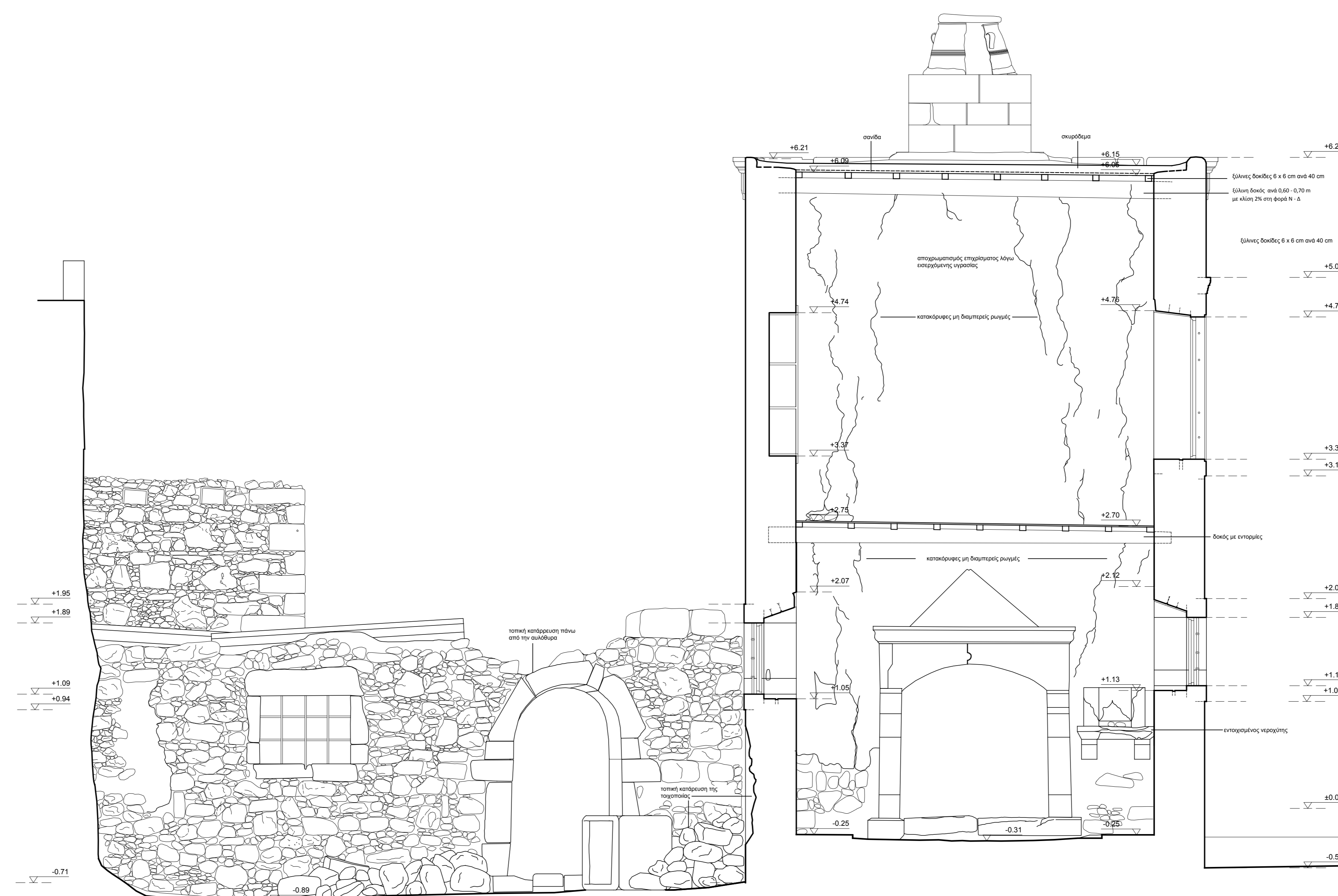

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΡΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ τομή Δ-Δ'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ
A.07 1/25

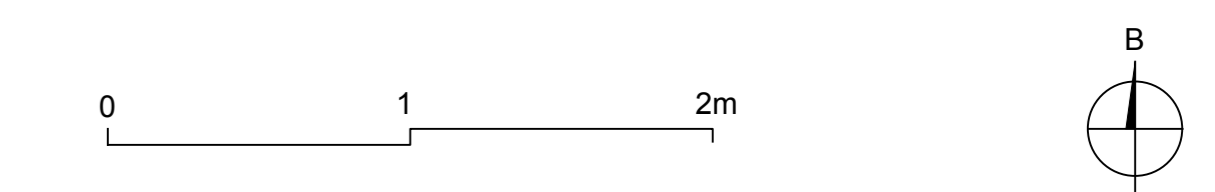
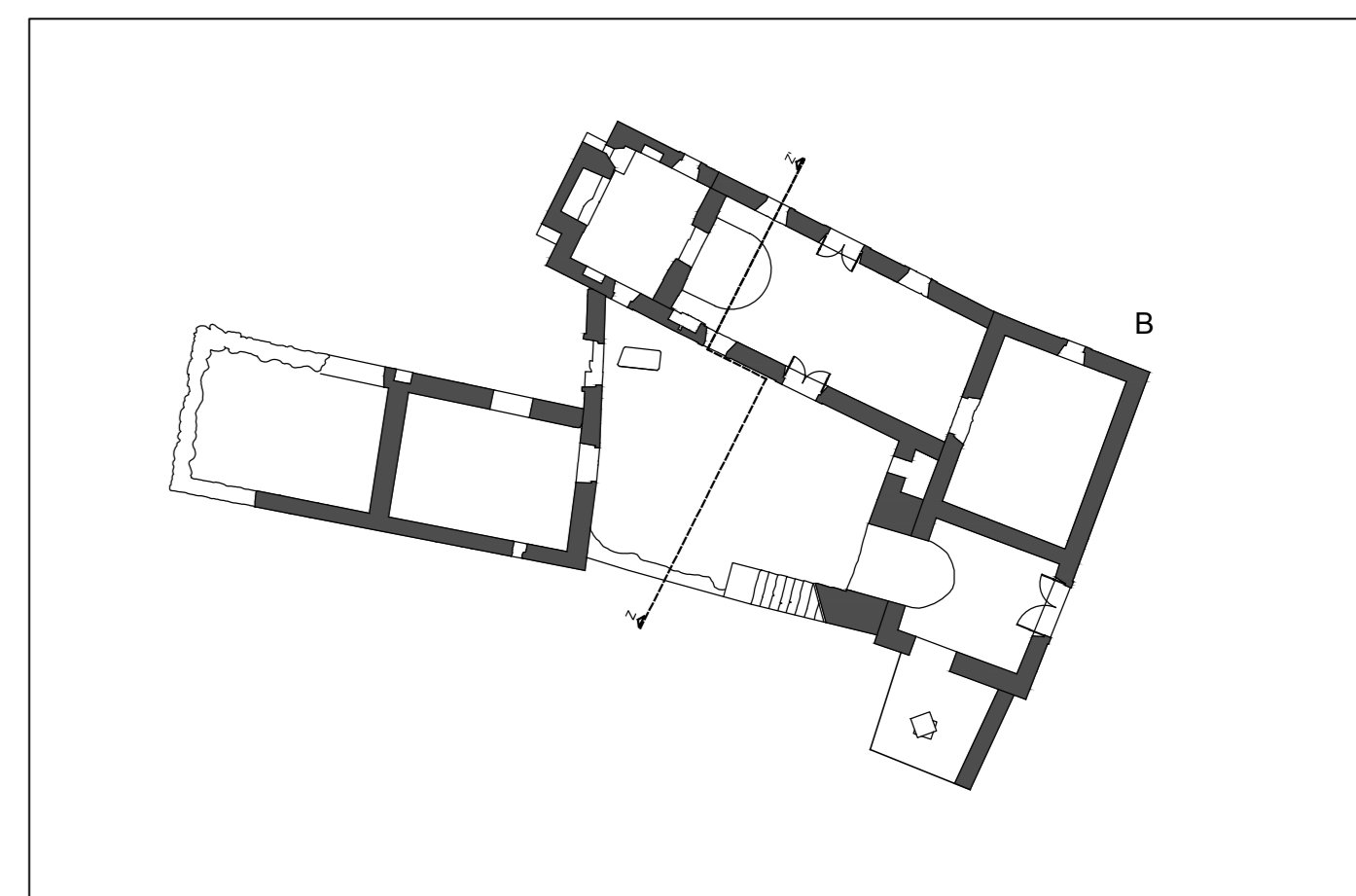
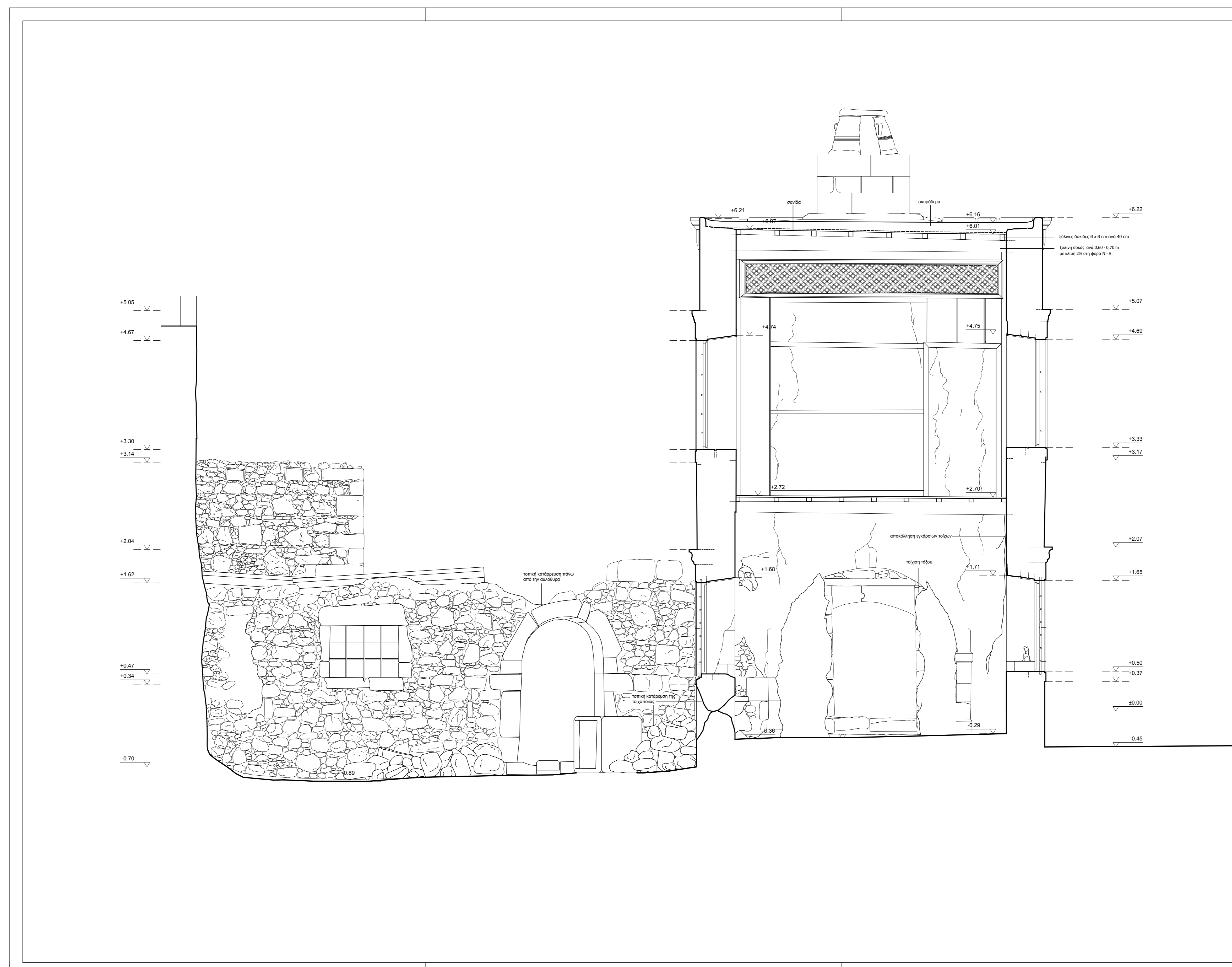

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ τομή E-E'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ
A.08 1/25

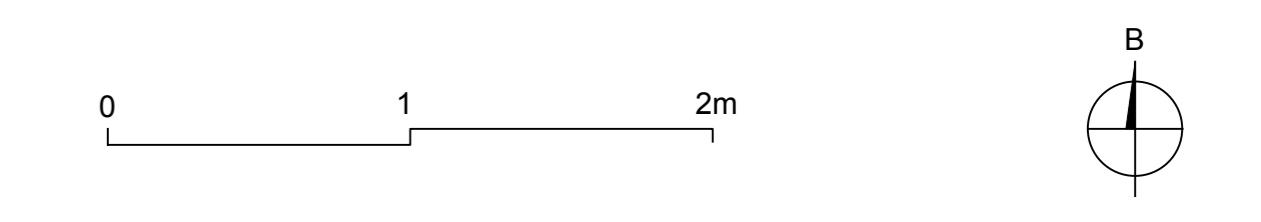
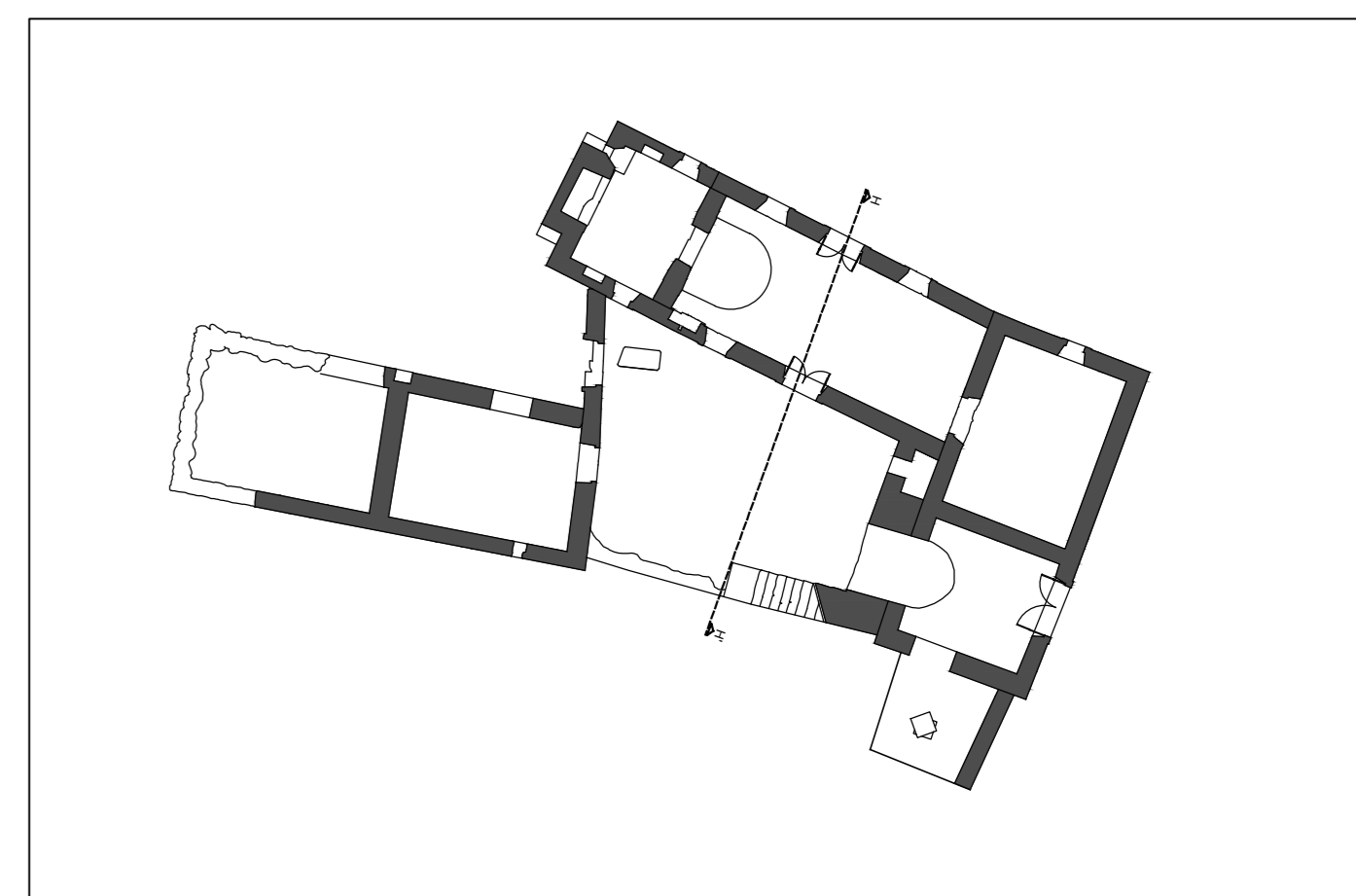
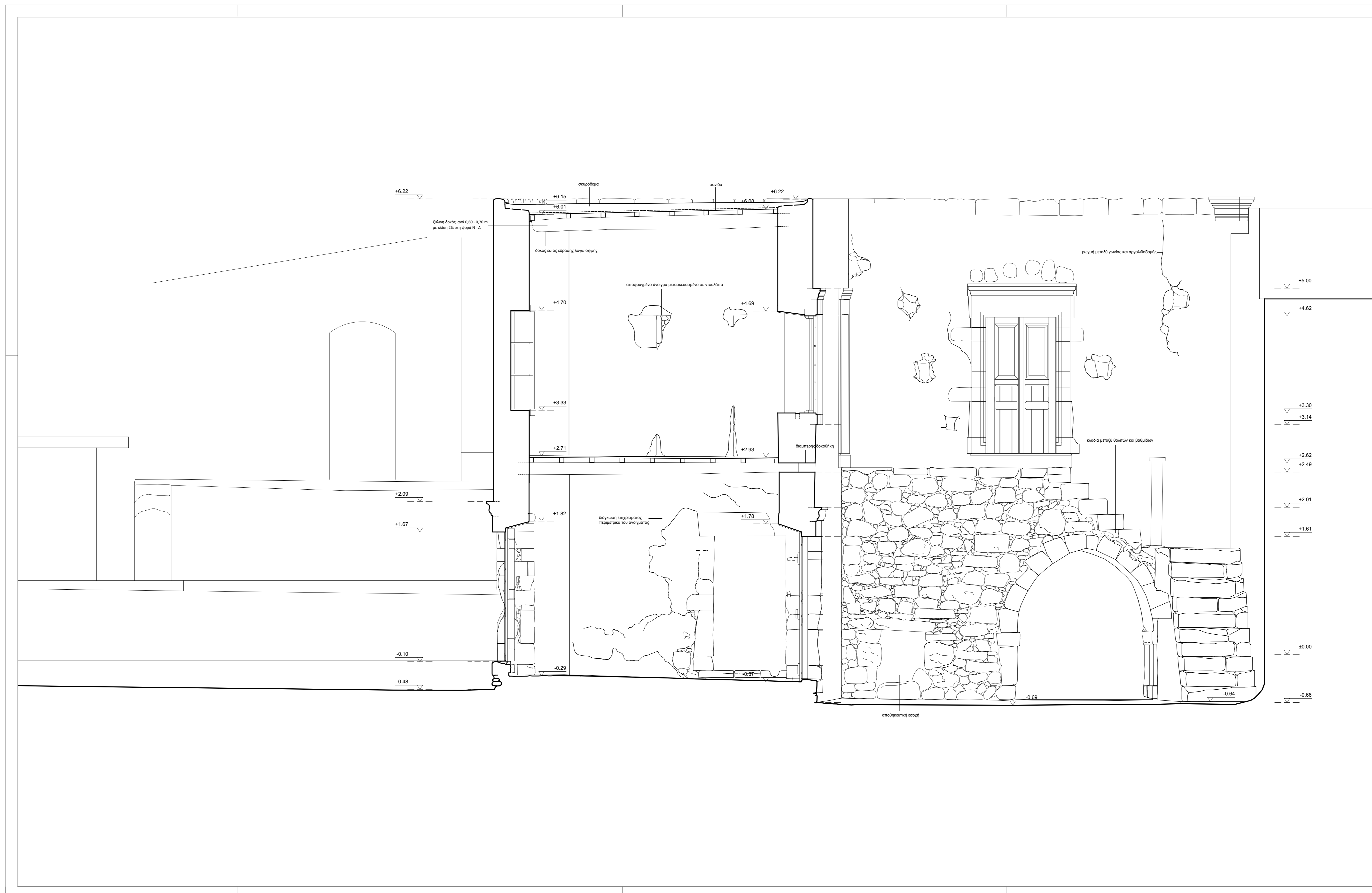

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	τομή Z-Z'
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ	ΚΛΙΜΑΚΑ
A.09	1/25

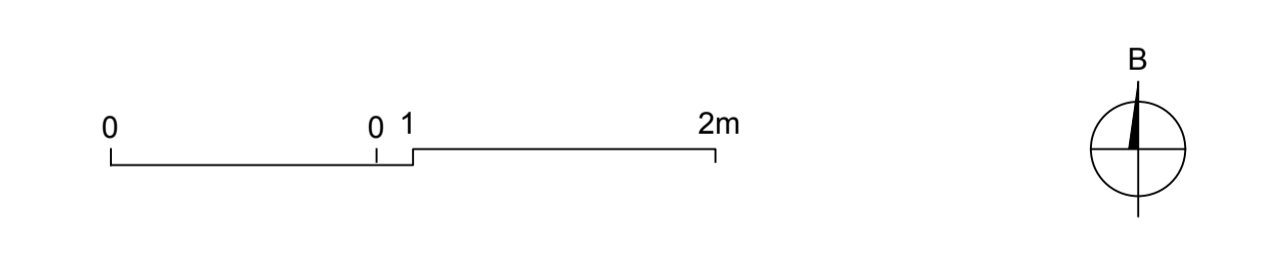
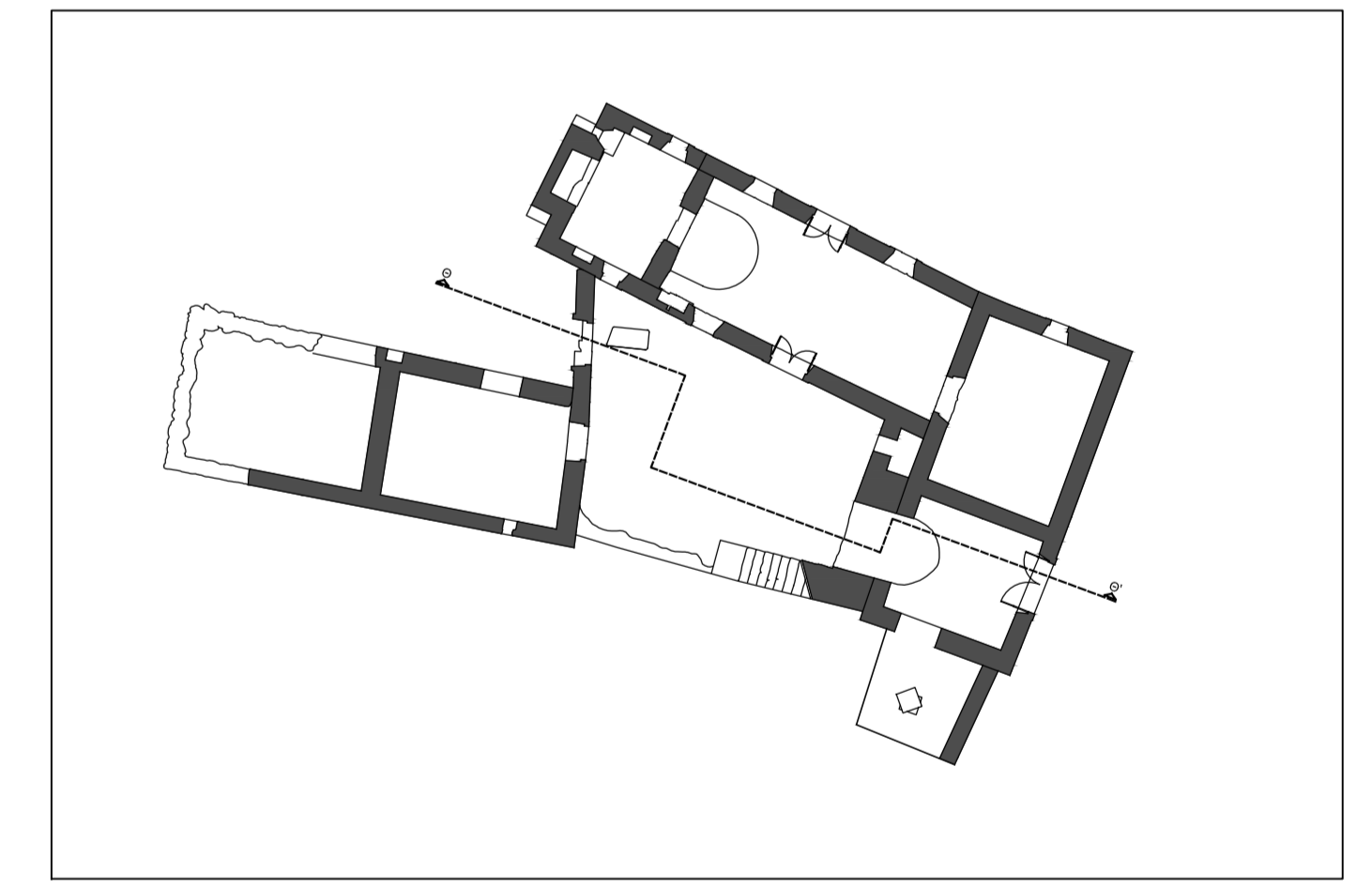
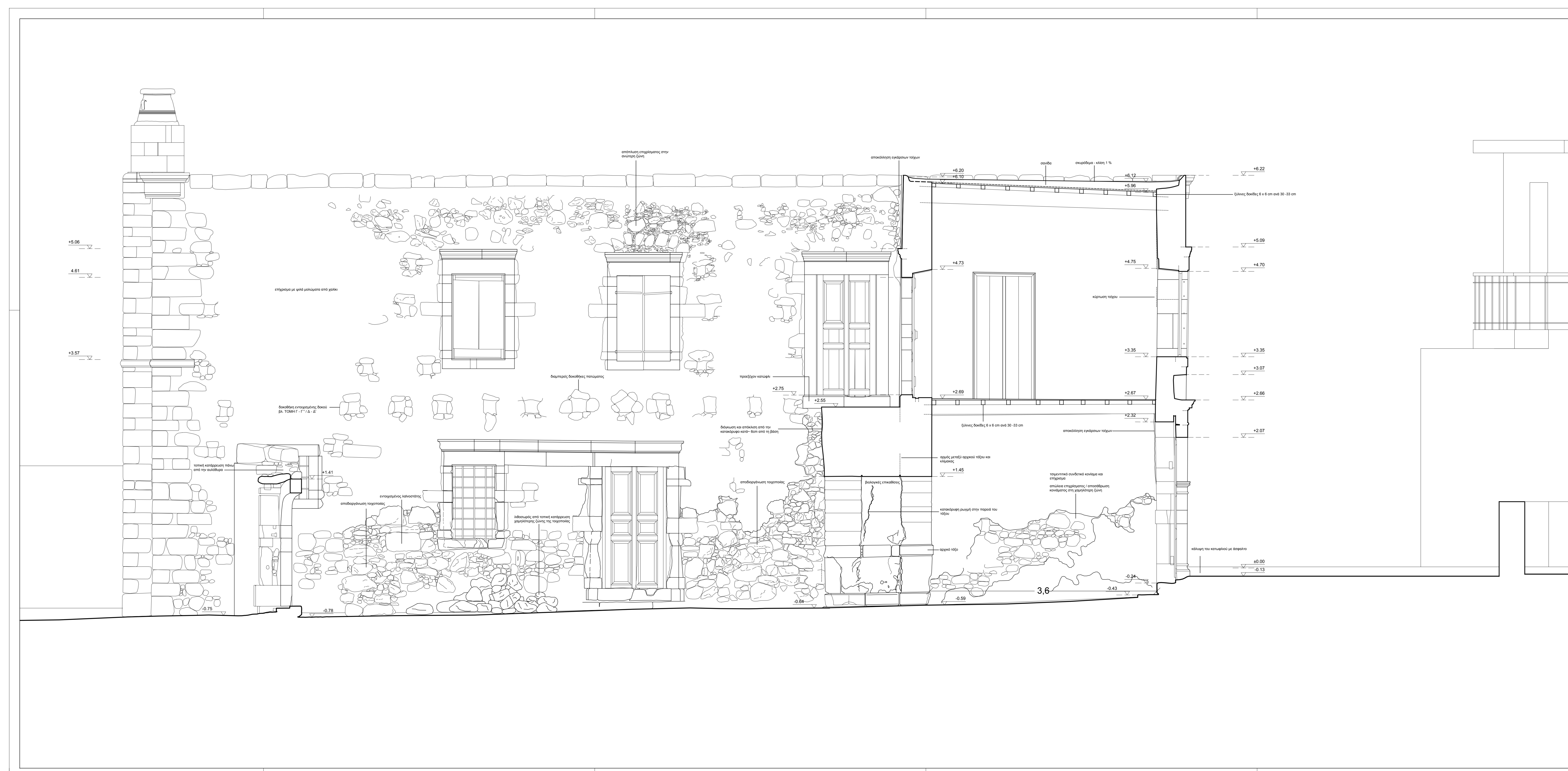

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	τομή Η-Η'
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ	ΚΛΙΜΑΚΑ
A.10	1/25

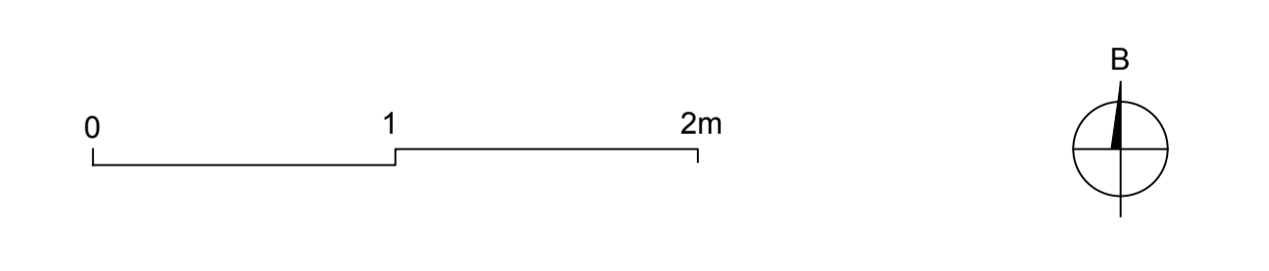
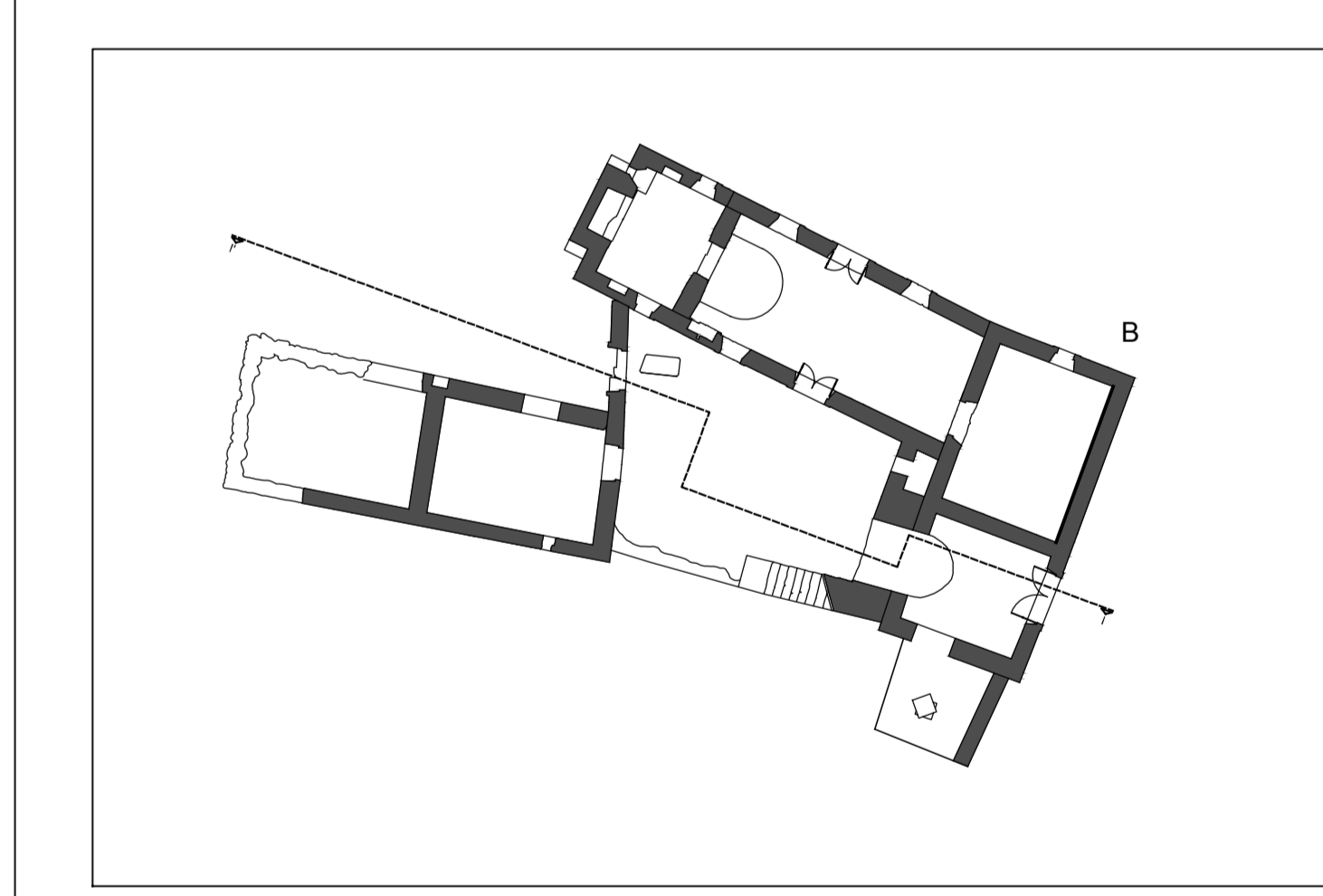

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ : ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΓΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ : ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 Ολοθρύλιτο σός : 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ : ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ : τομή Θ-Θ'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΑΝ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΚΑΜΜΑΚΑ
A.11 1/25

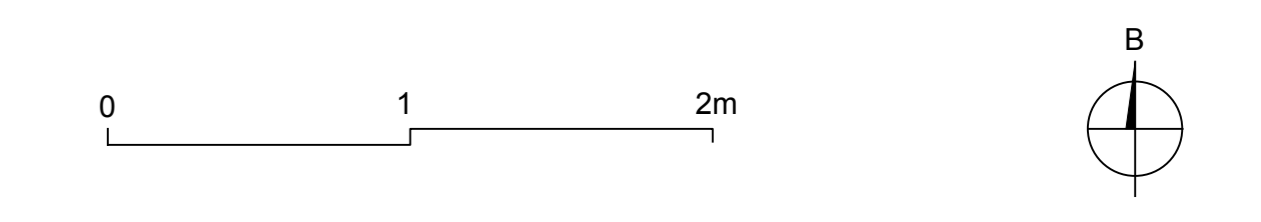
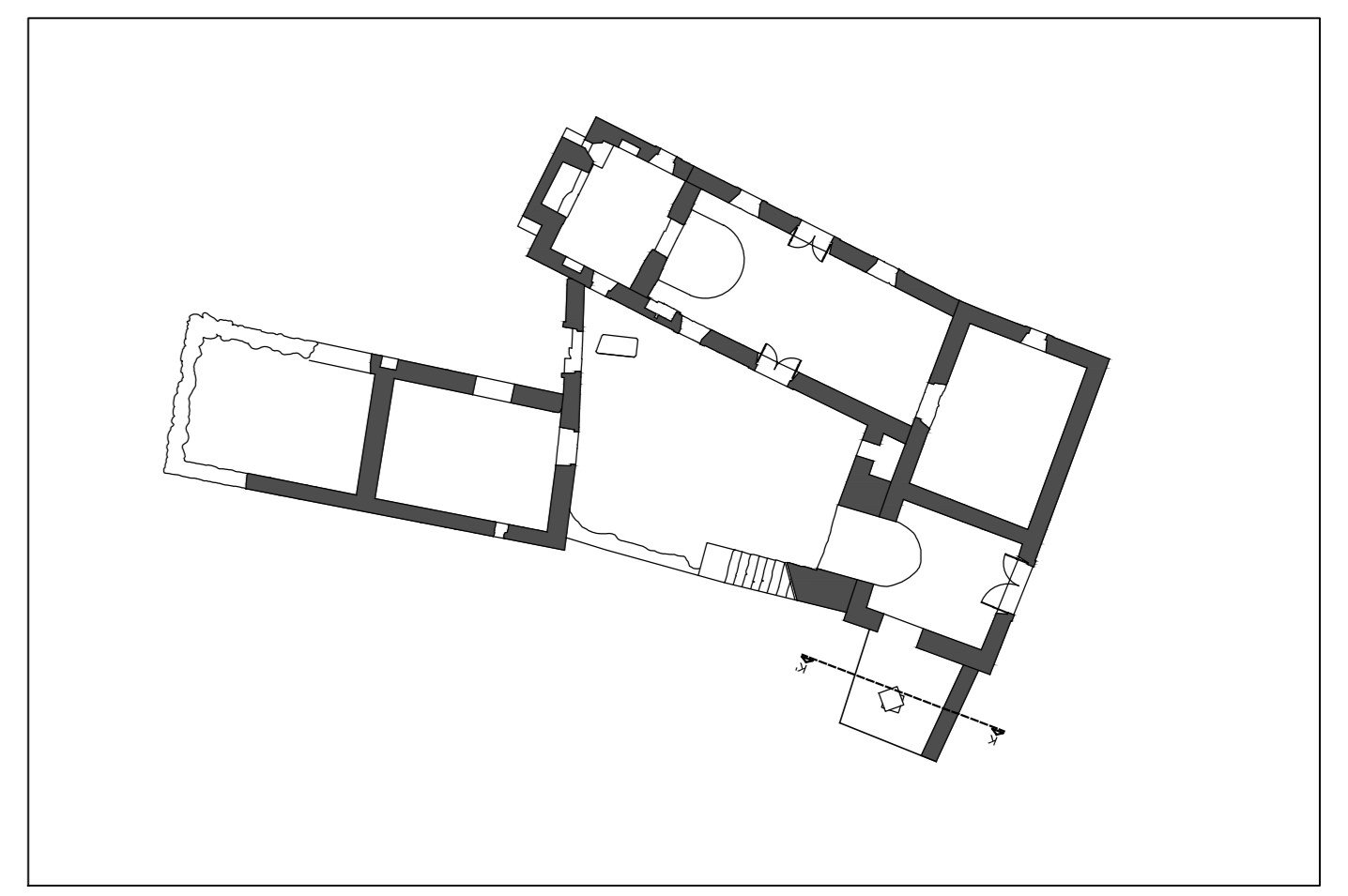
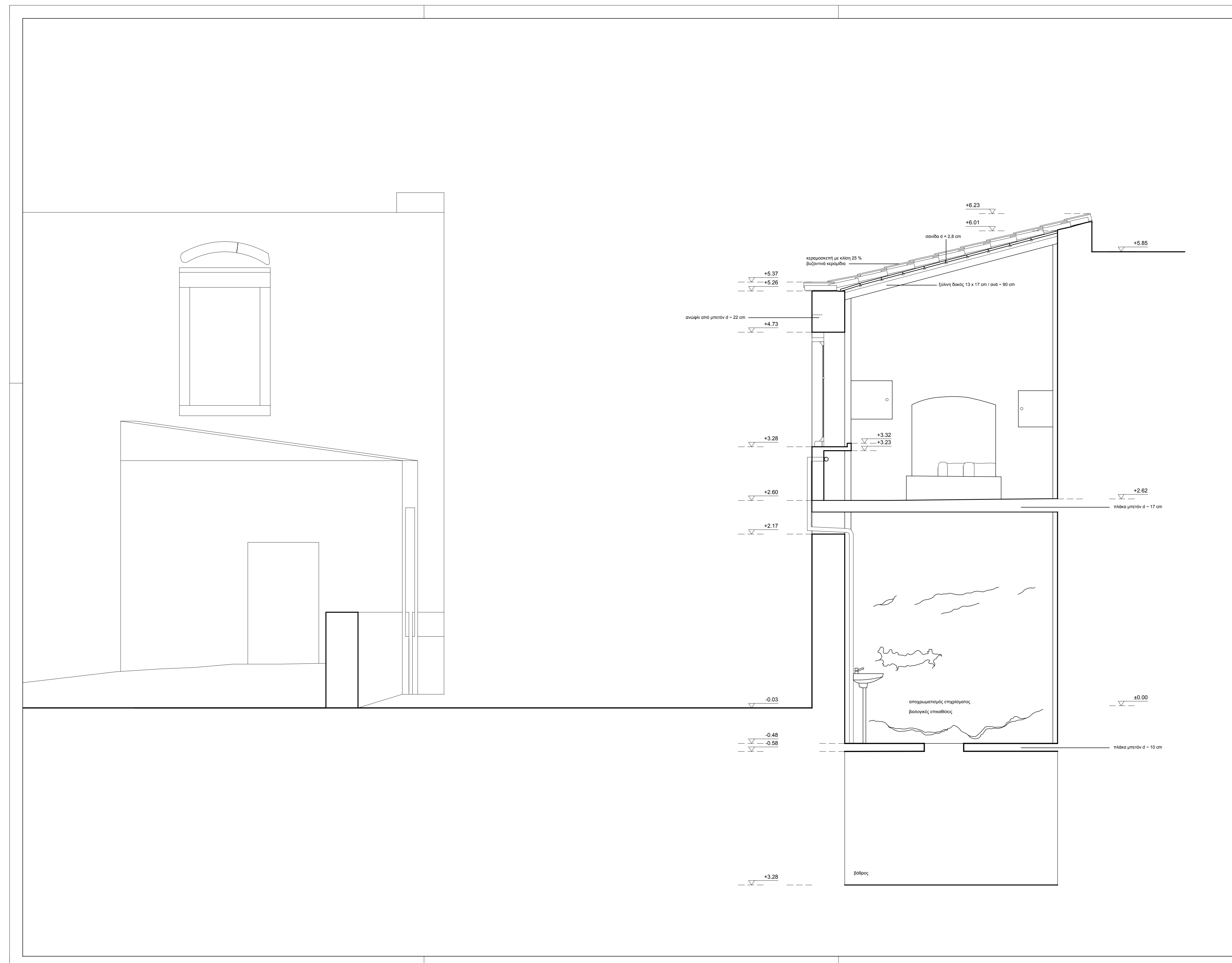
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΙΠΛΩ: 1^η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ: ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΚΙΣΣΕ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ΟΜΟΔΟΤΗΣ: 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΩΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	τομή Ι-Ι'
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
ΑΝ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΚΥΒΑΚΑ

A.12 1/25

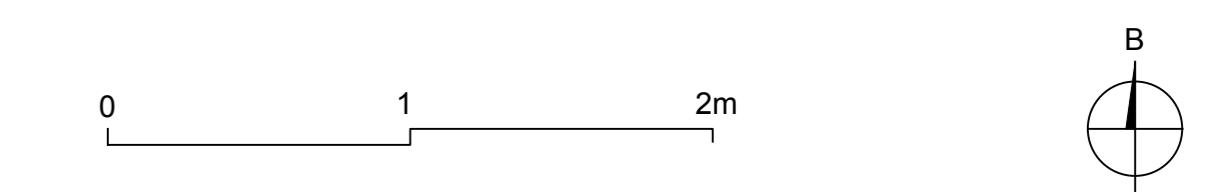
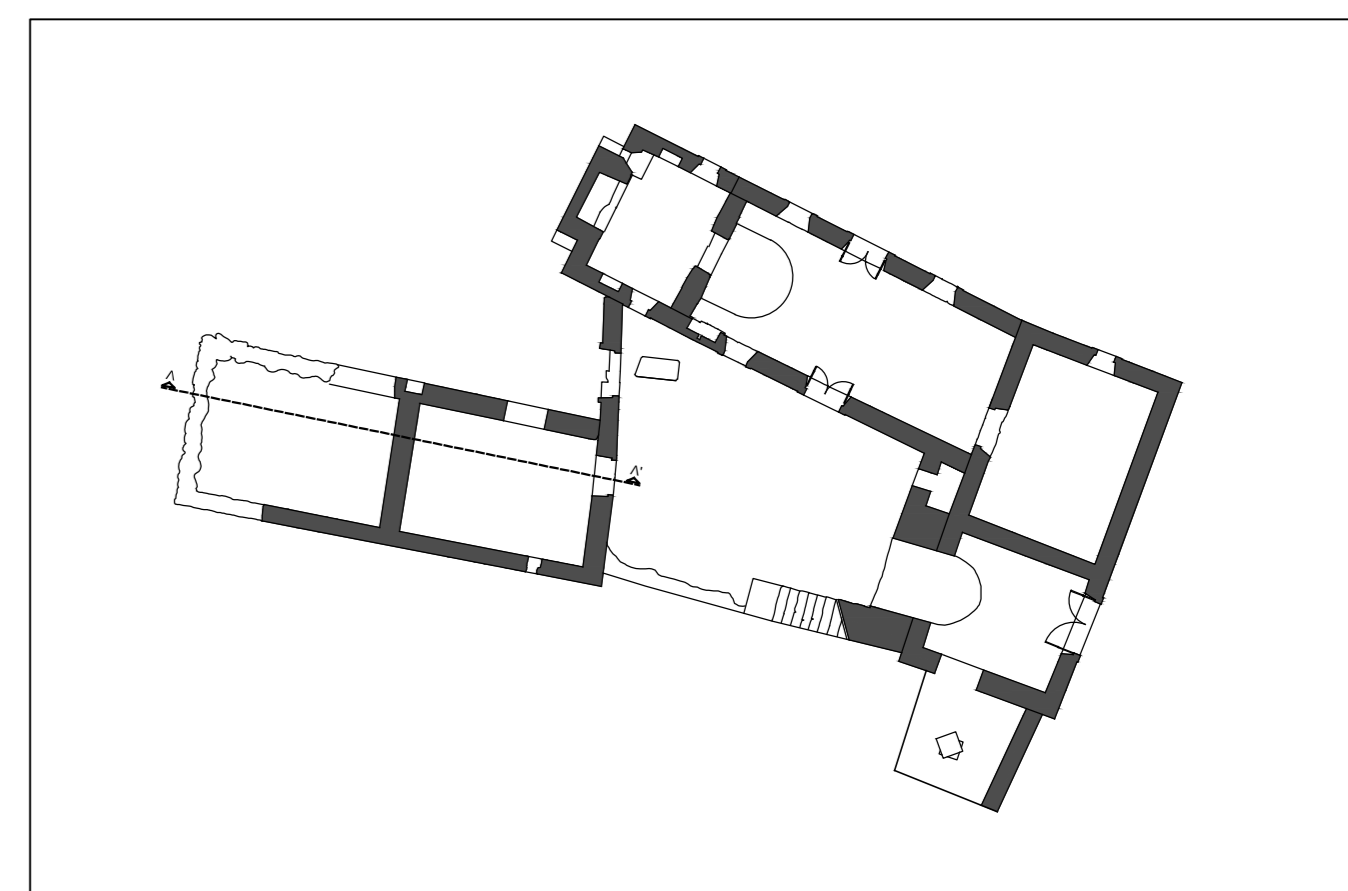
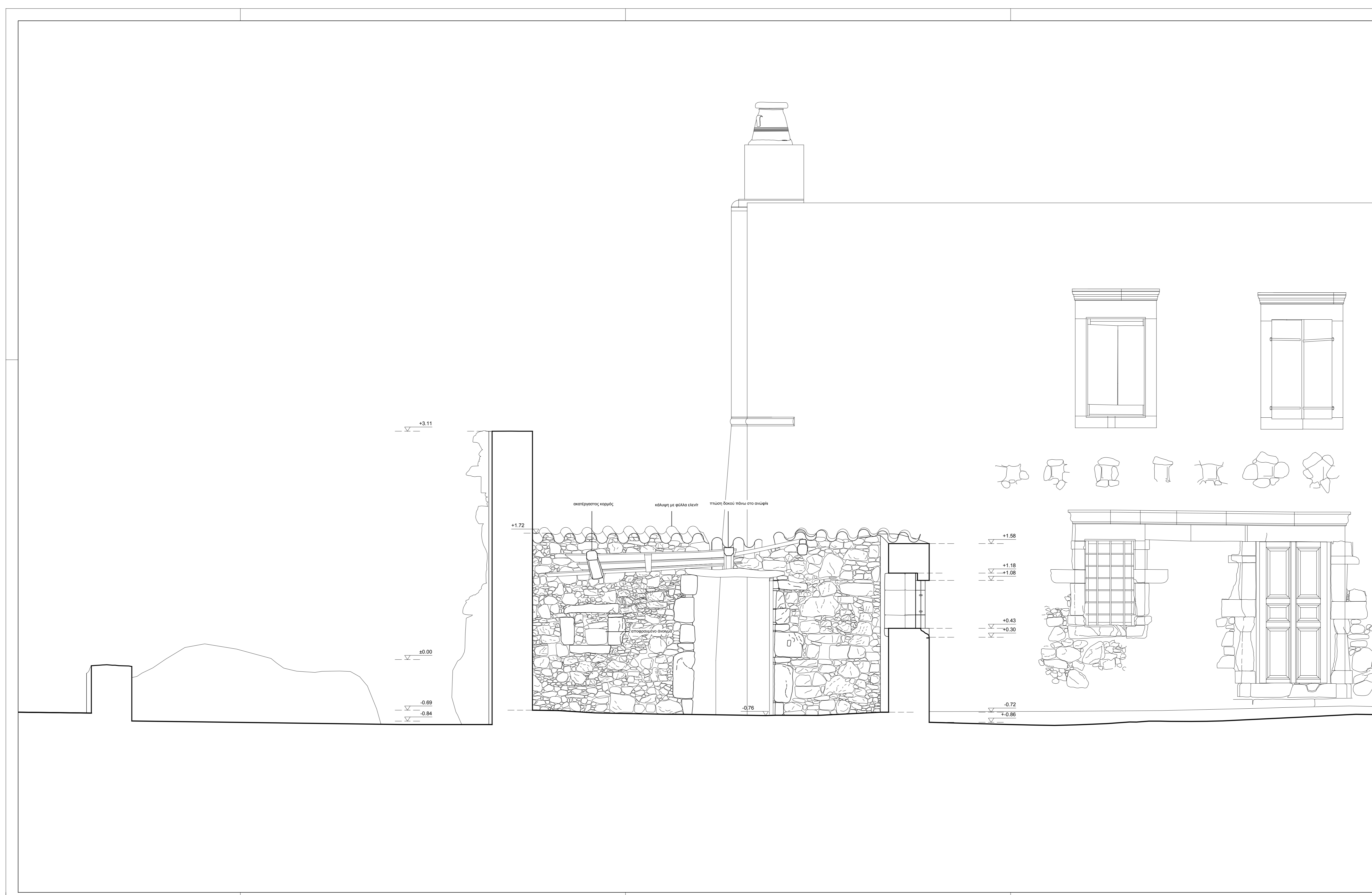

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ τομή Κ-Κ'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ

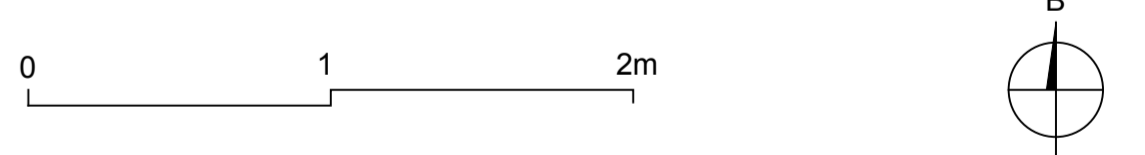
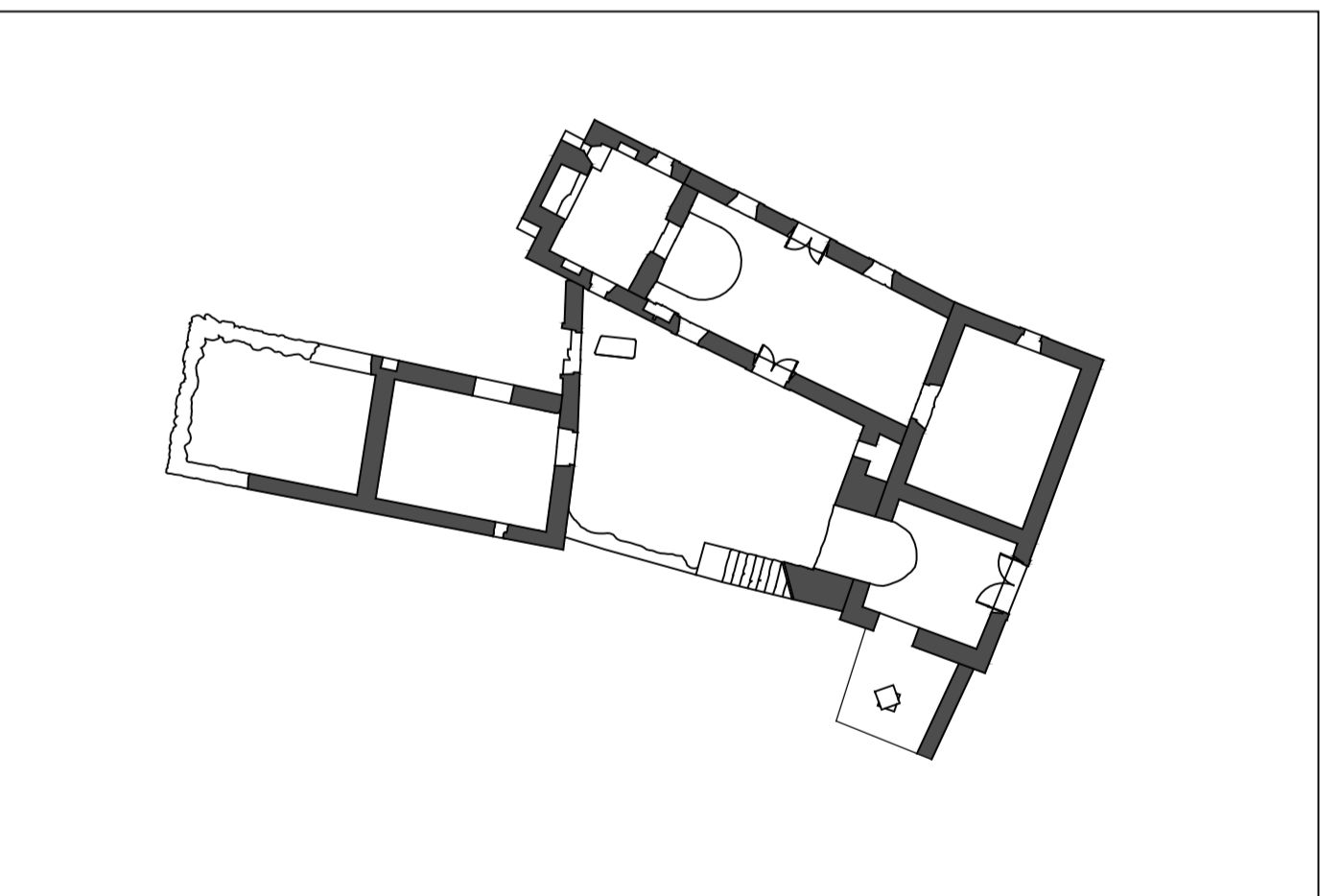
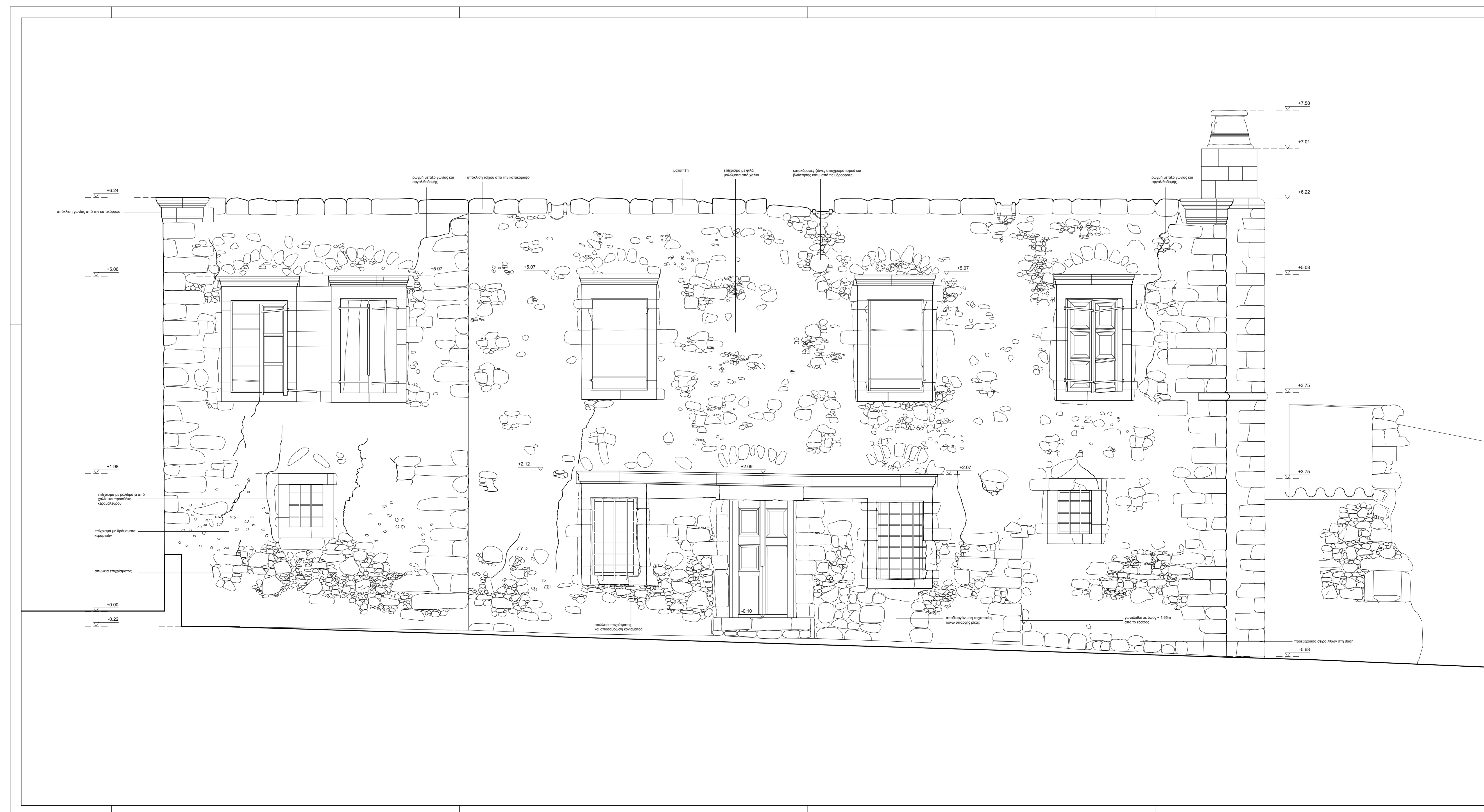
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ τομή Α-Α'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ

A.14 1/25

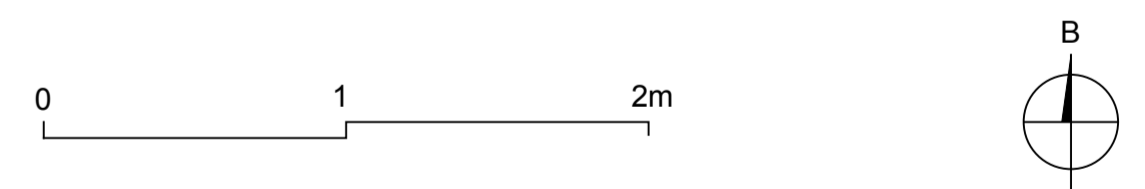
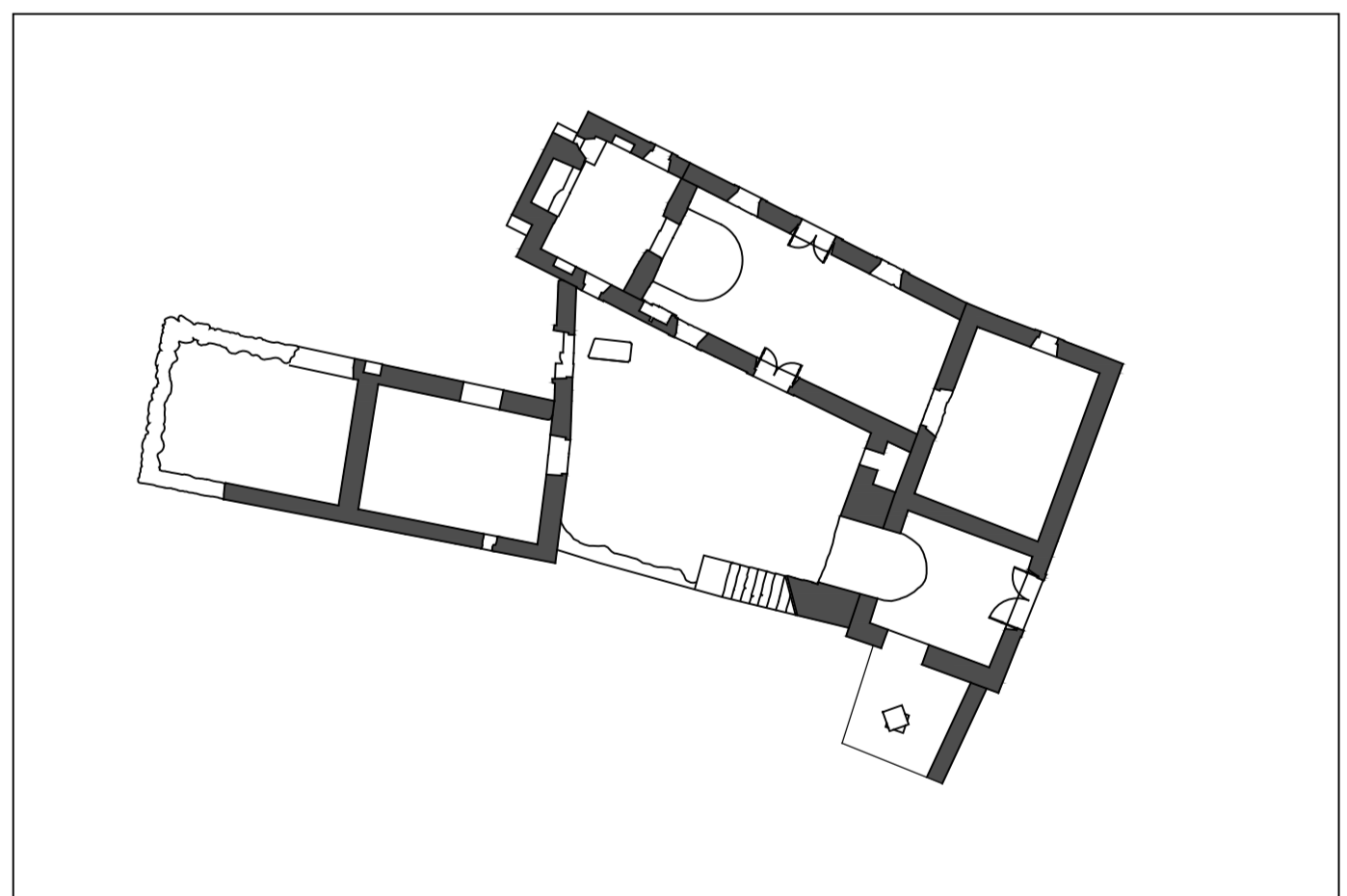
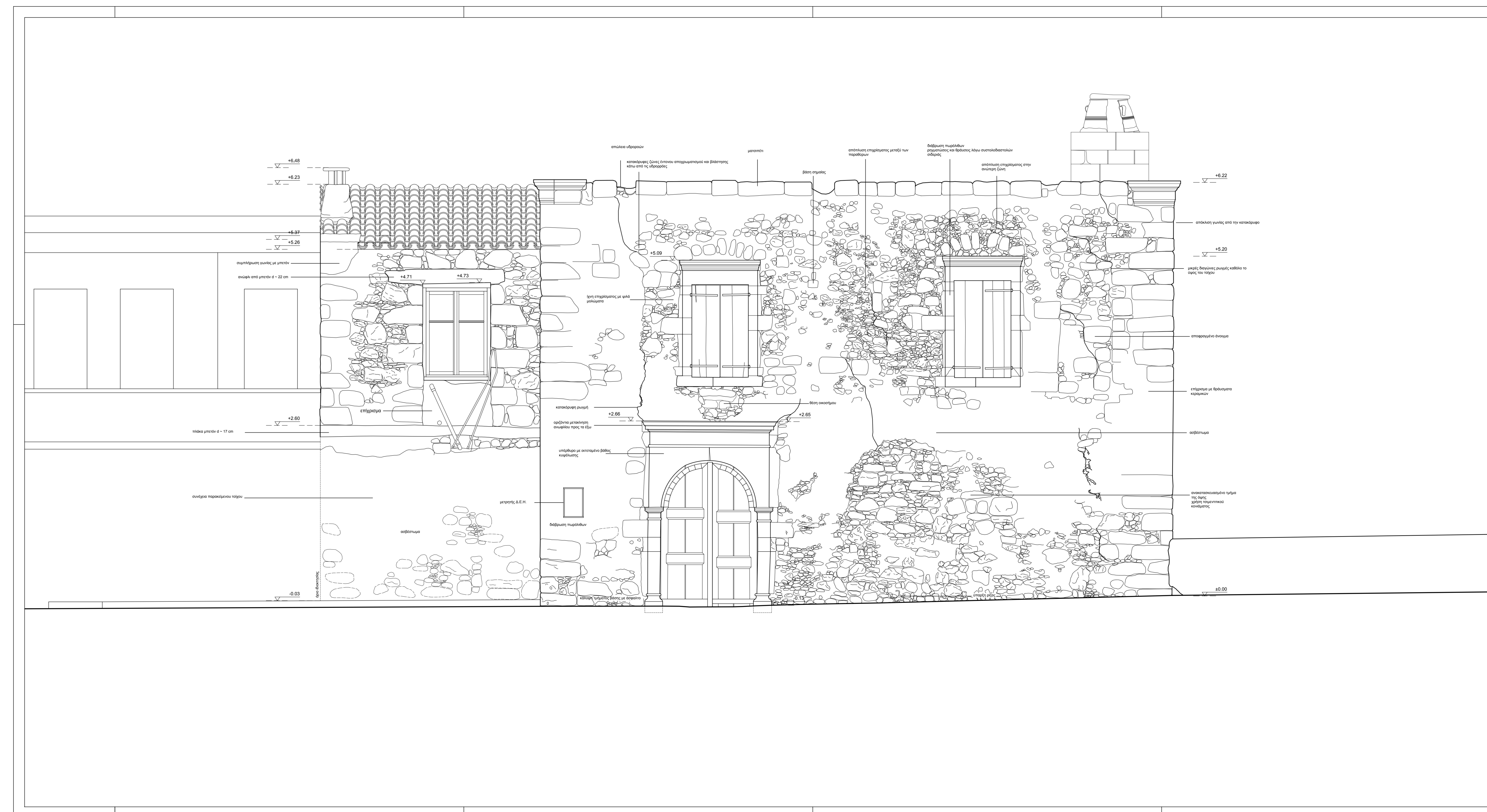

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ: " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ: ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΚΙΣΣΕ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ΟΜΑΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

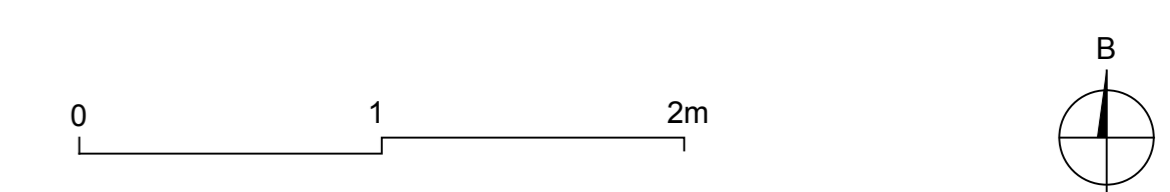
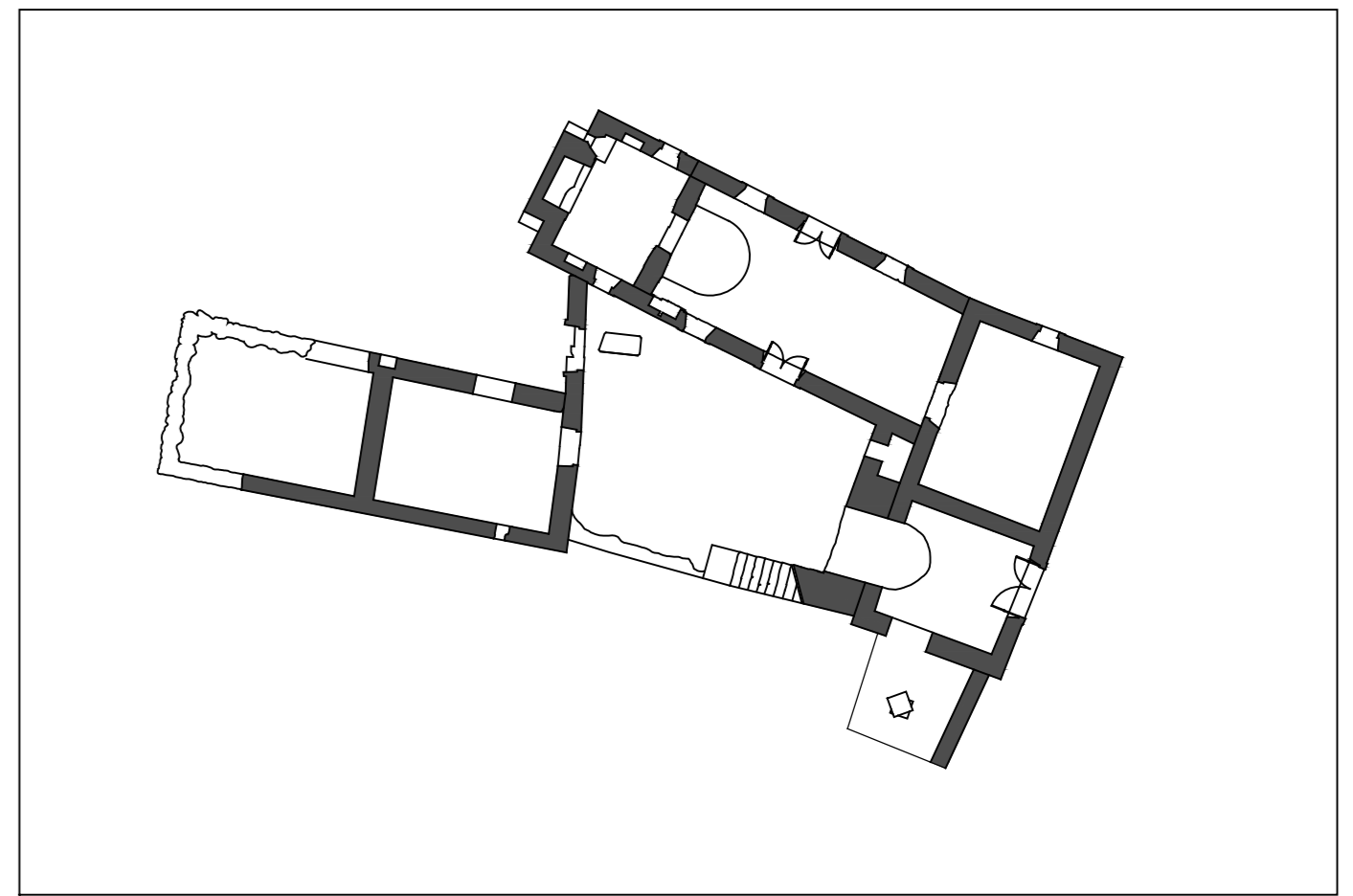
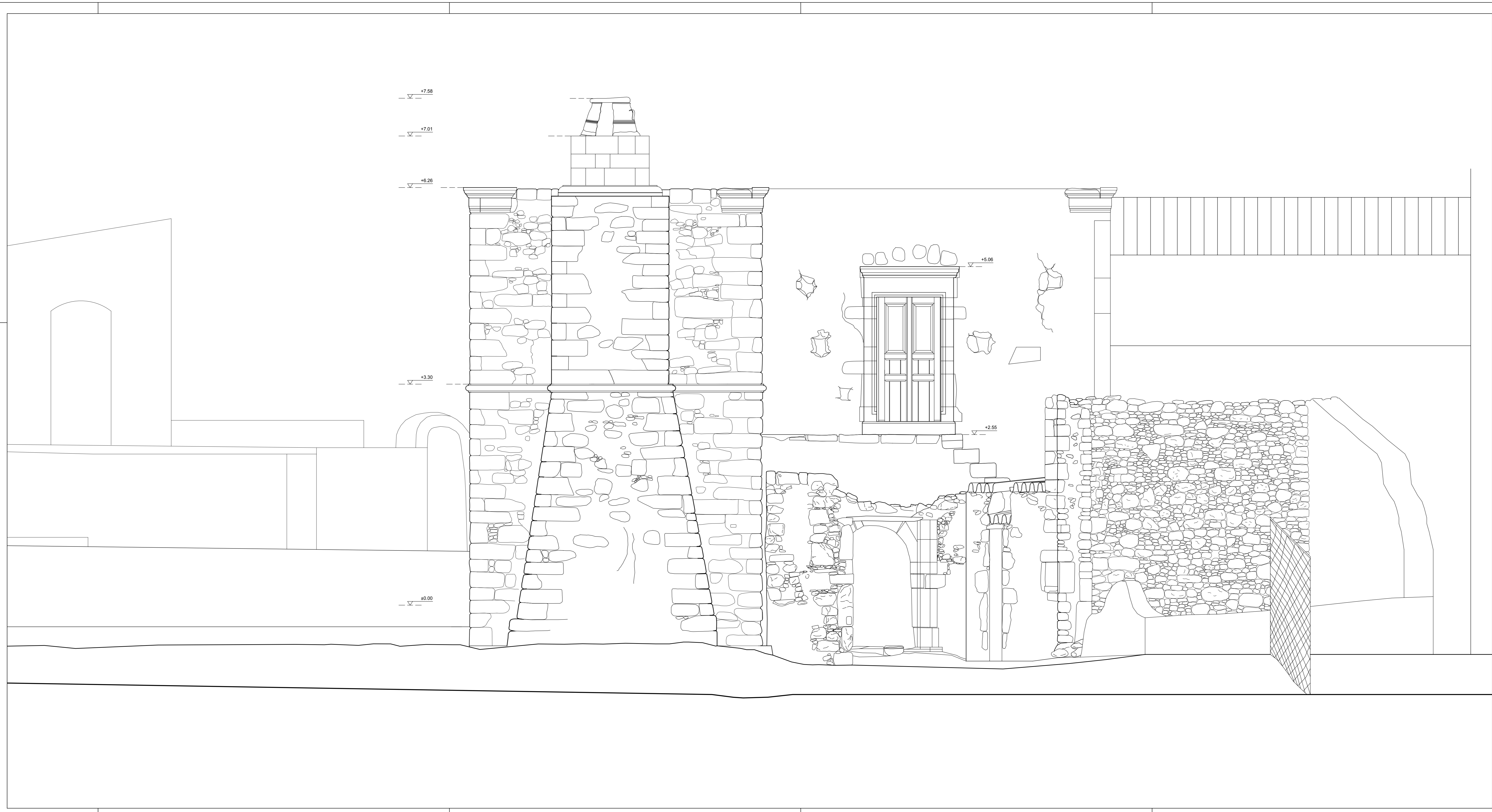
ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ: βόρεια όψη
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΑΝ ΣΧΕΔΙΟΥ: ΚΥΜΑΚΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΩΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ: " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ"
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ: ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΚΙΣΣΕ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΣ: 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ: ανατολική όψη
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΔΙΑΣΧΕΔΙΟΥ: ΚΑΛΑΜΑΚΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

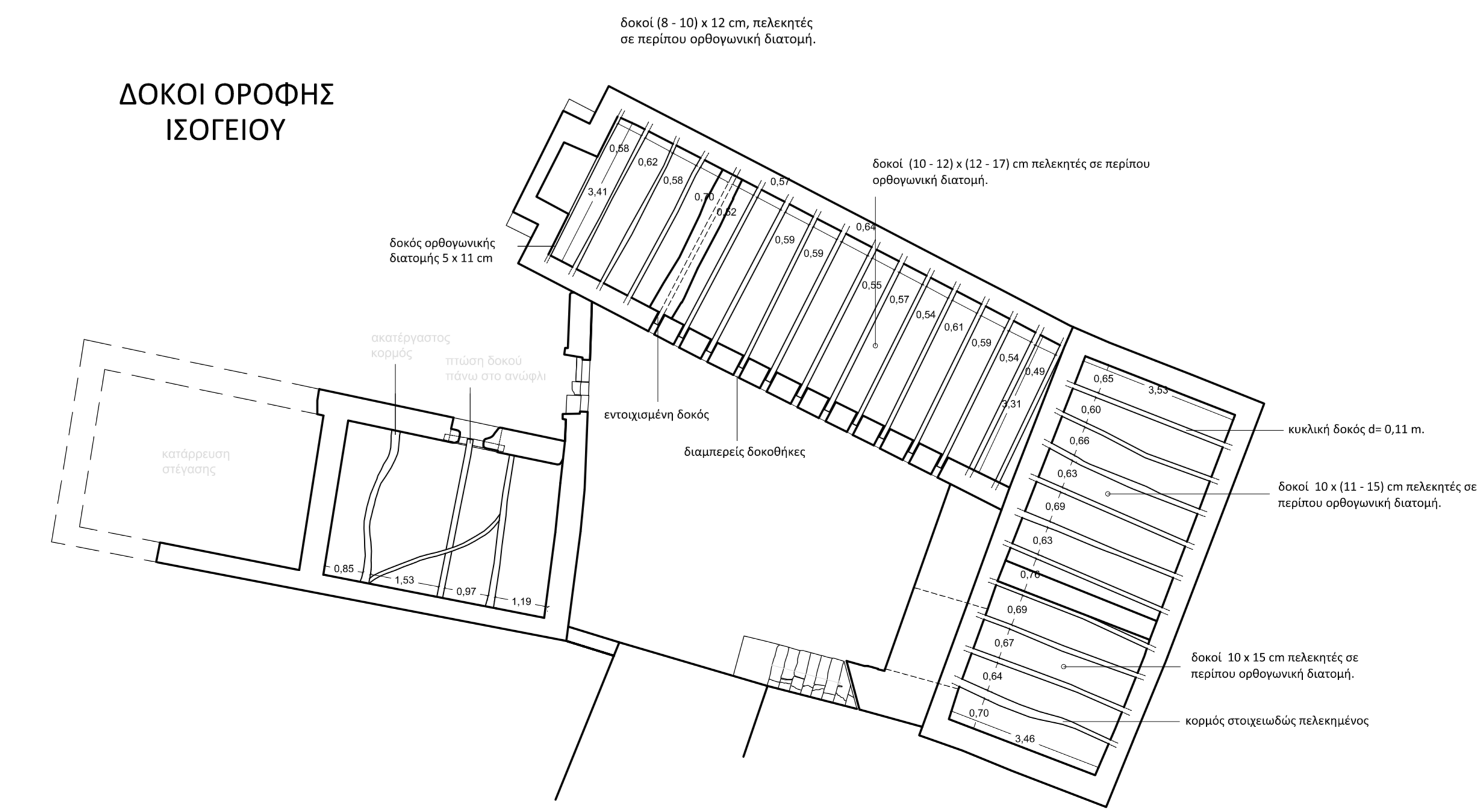
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ : ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ : ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος : 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

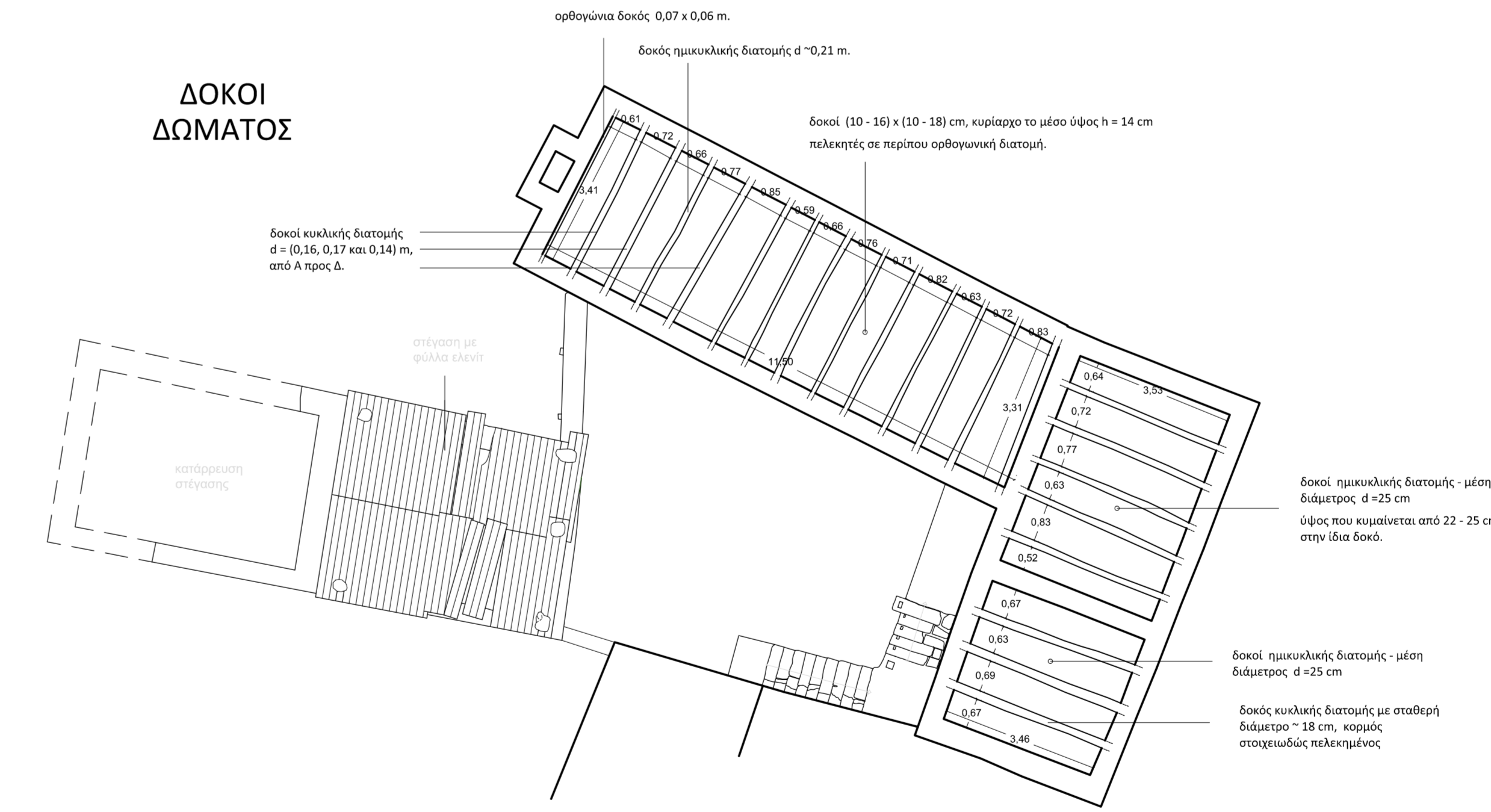
ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	δυτική όψη
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
ΑΙΤΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΚΑΛΙΜΑΚΑ

A.17 1/25

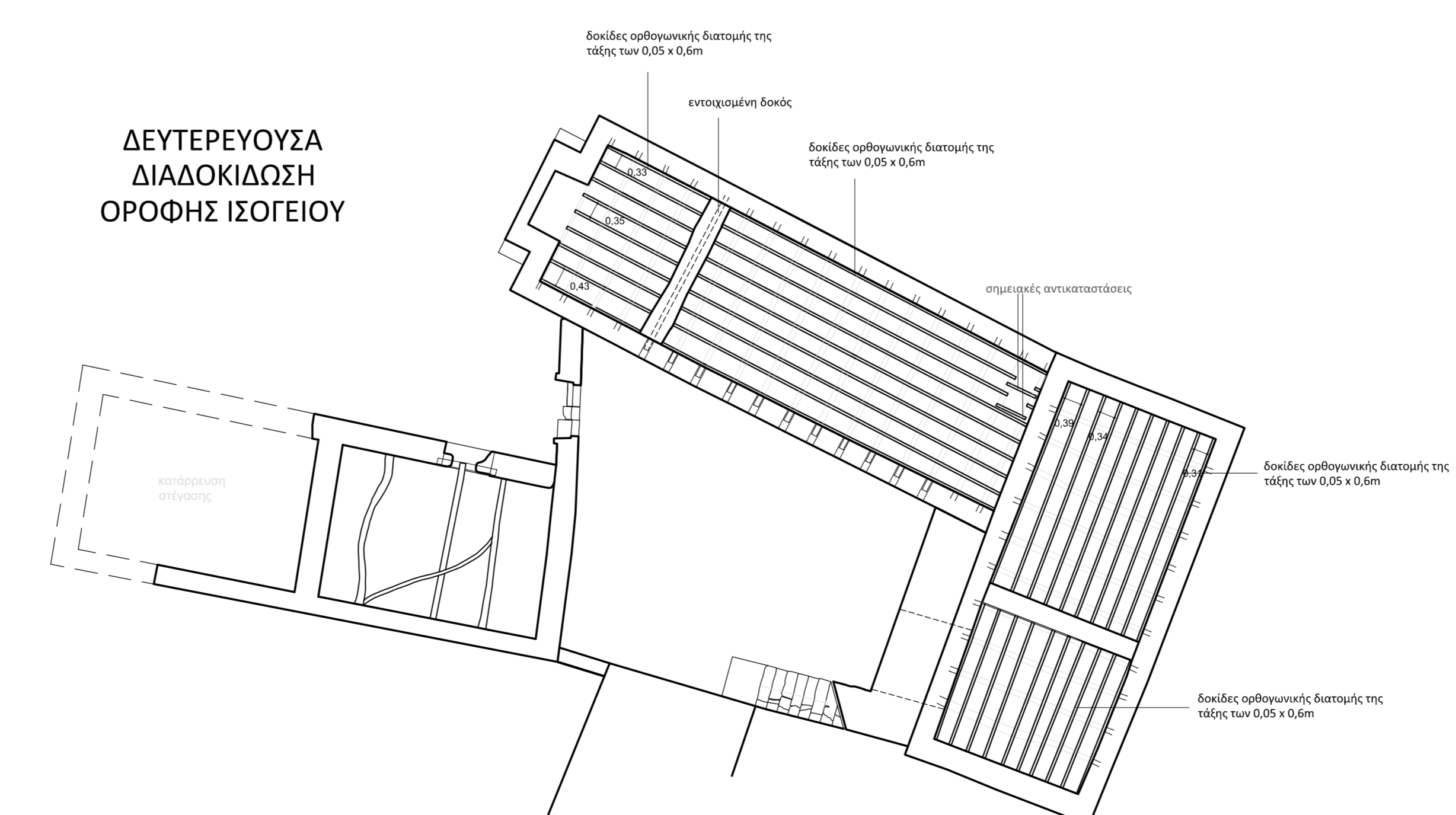
**ΔΟΚΟΙ ΟΡΟΦΗΣ
ΙΣΟΓΕΙΟΥ**

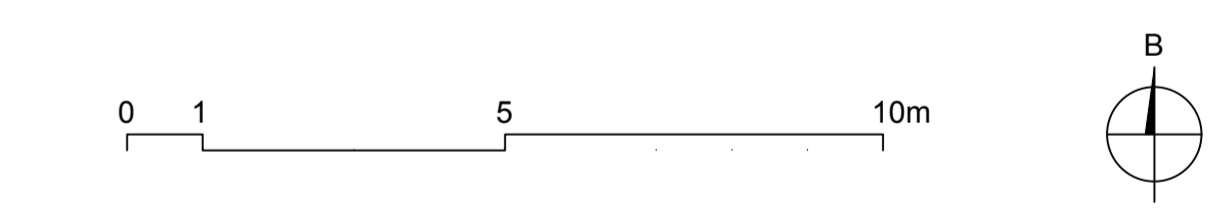
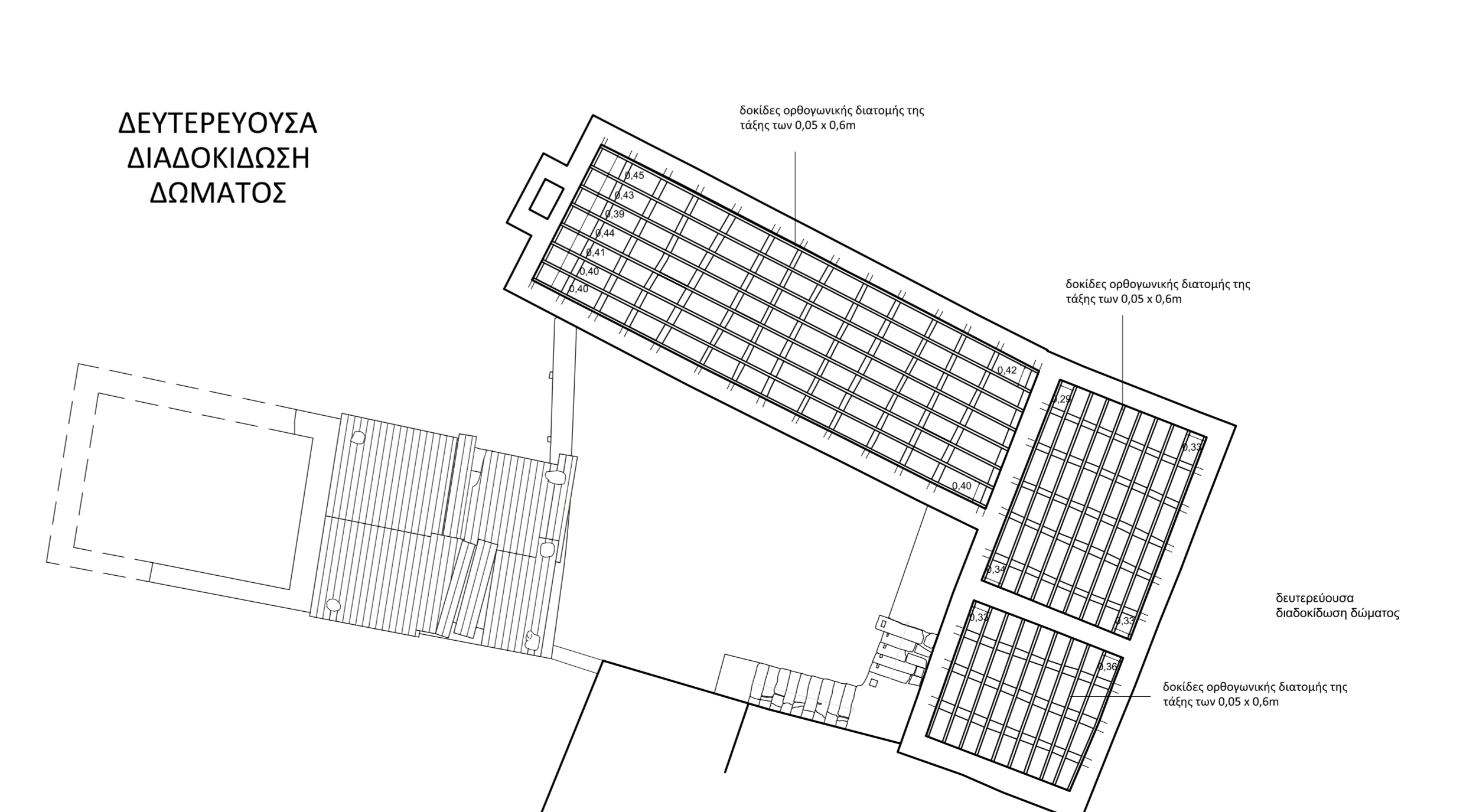
**ΔΟΚΟΙ
ΔΩΜΑΤΟΣ**

**ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ
ΔΙΑΔΟΚΙΔΩΣΗ
ΟΡΟΦΗΣ ΙΣΟΓΕΙΟΥ**

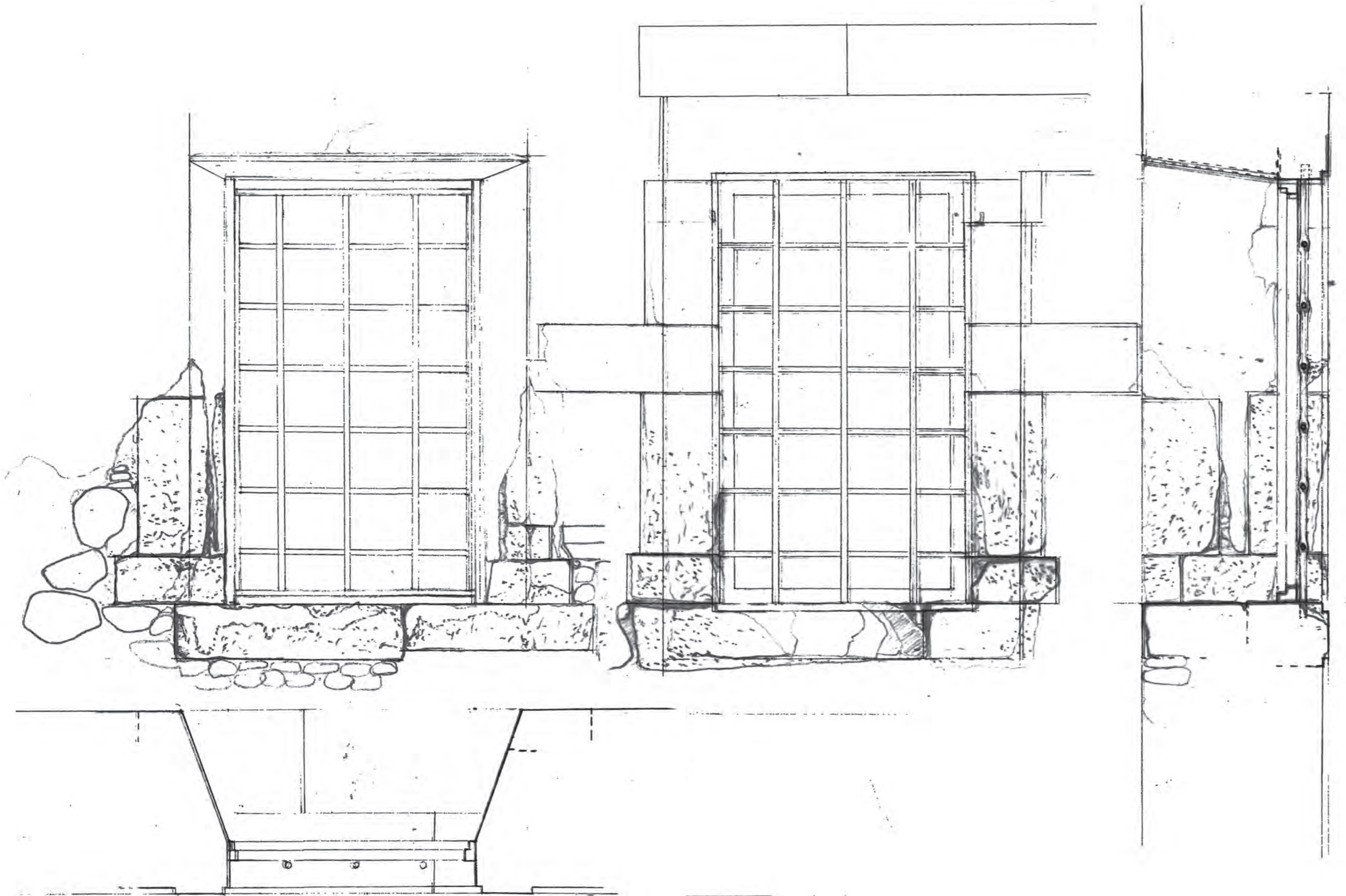
**ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ
ΔΙΑΔΟΚΙΔΩΣΗ
ΔΩΜΑΤΟΣ**

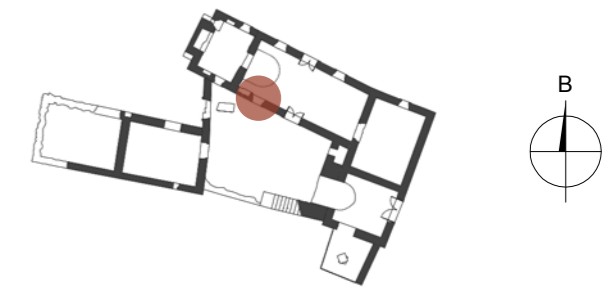
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ: " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ"
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ: ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΚΙΣΣΙΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΣ: 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΩΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ: κατοικίες οριζόντιων φορέων
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 Α.Α. ΣΧΕΔΙΟΥ: ΚΙΛΜΑΚΑ
A.18 1/100

1/10

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΝΟΤΙΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΣΑΛΑΣ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

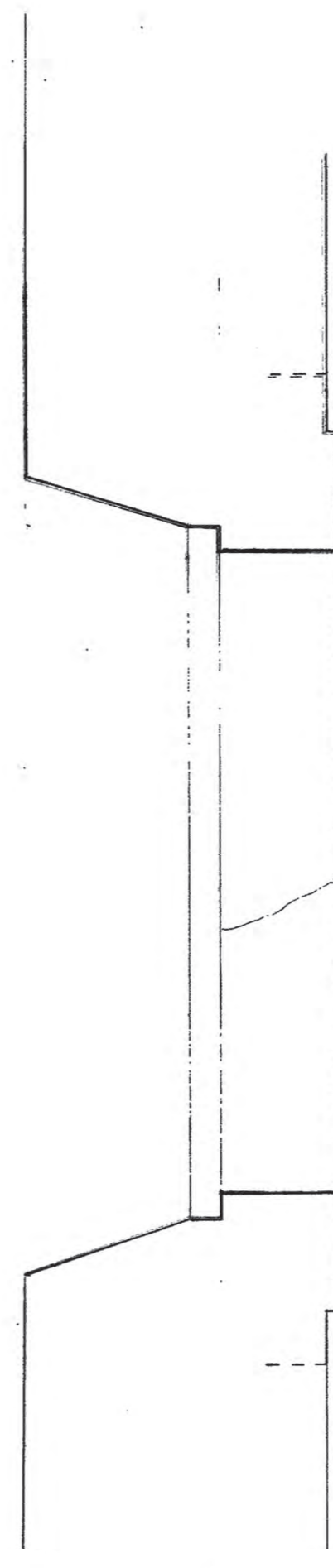
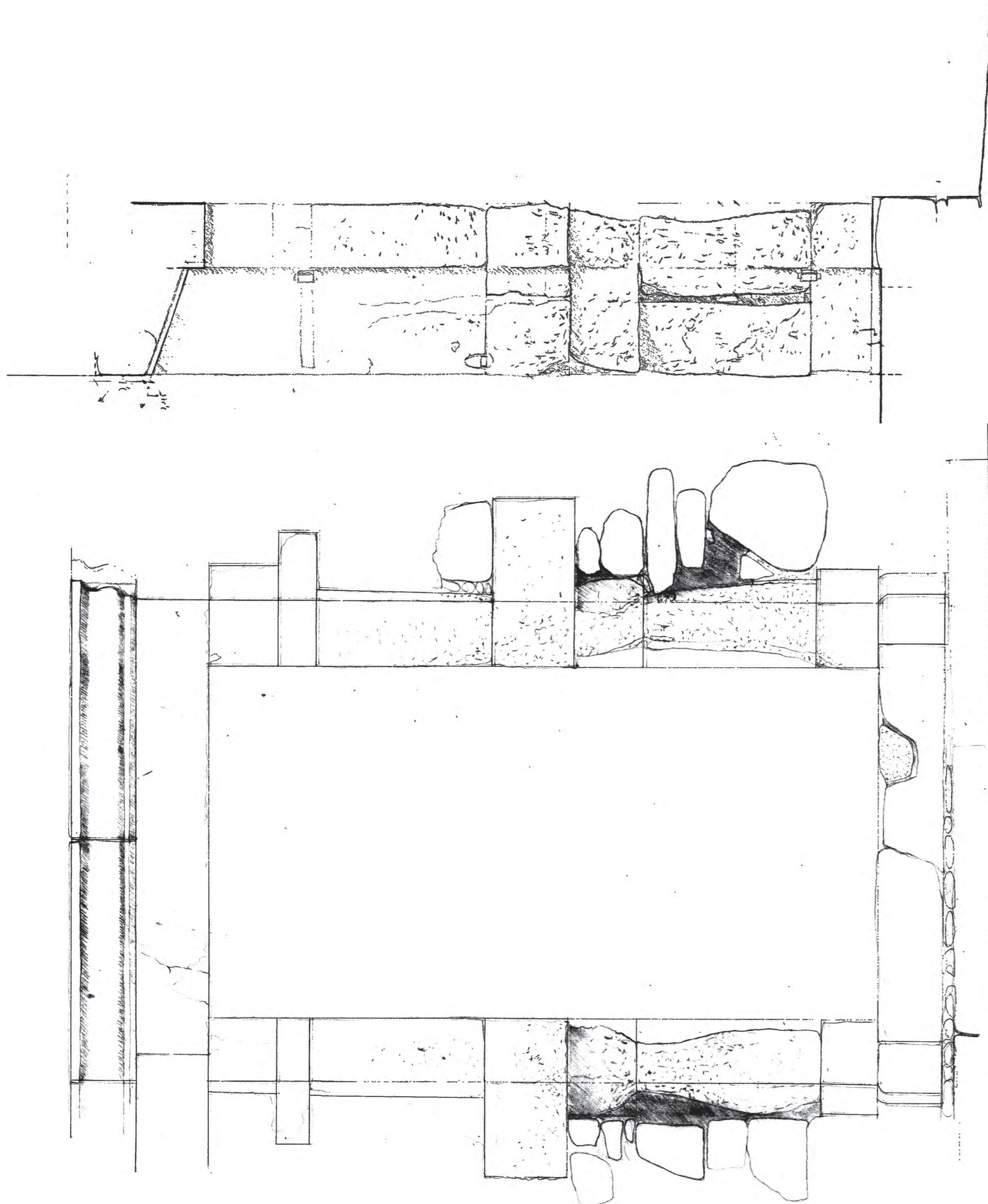
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ

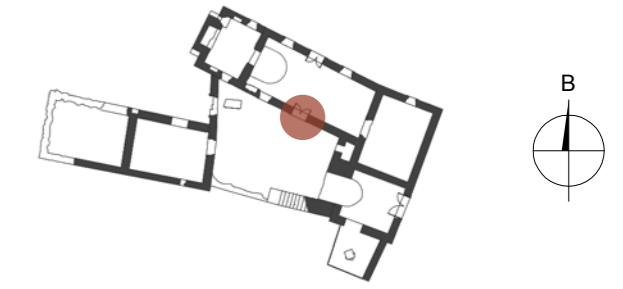
ΚΛΙΜΑΚΑ

Λ1

1/10

Κλίμα
Ροσμάς 1/11 vs. 1/10

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

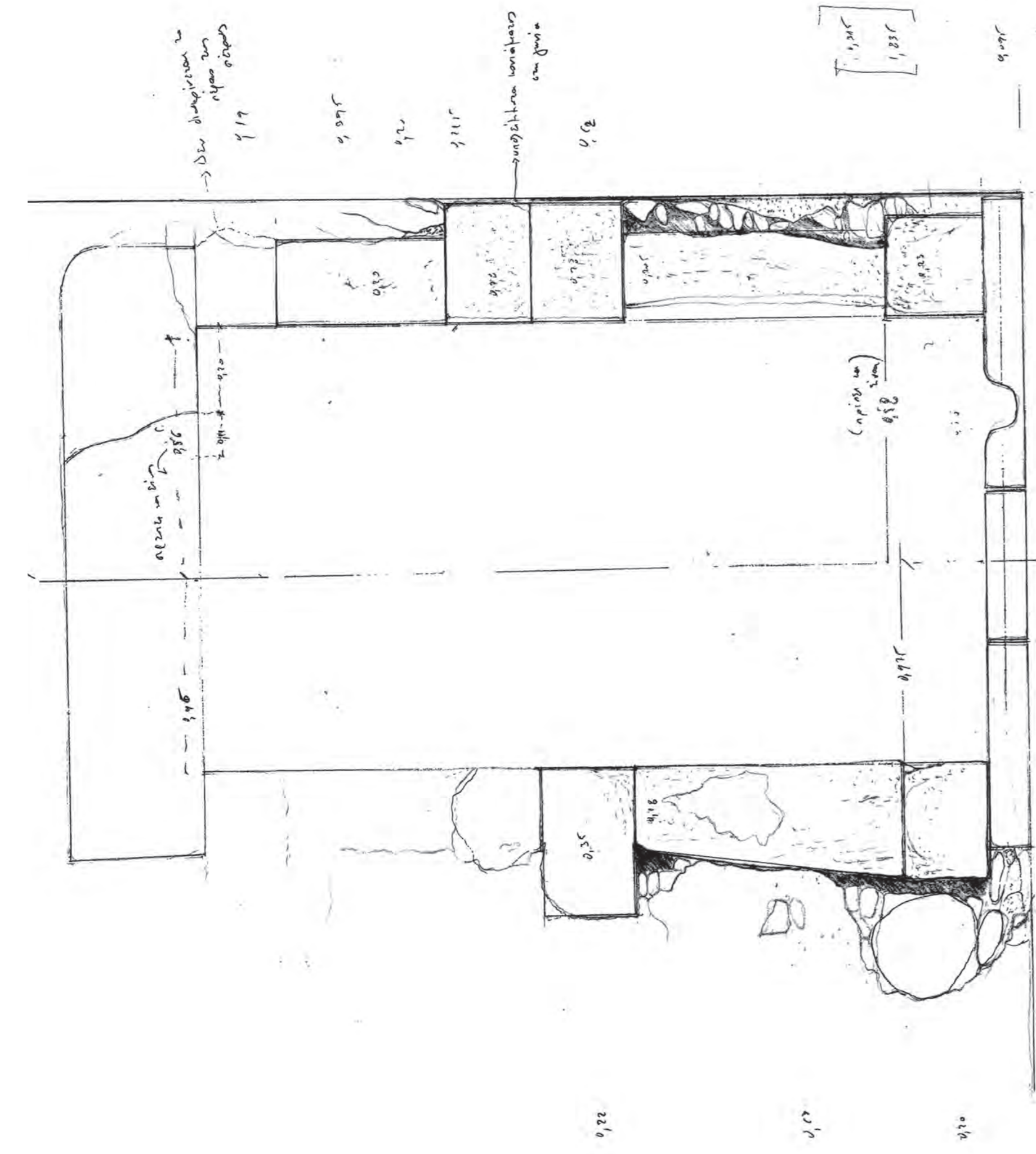
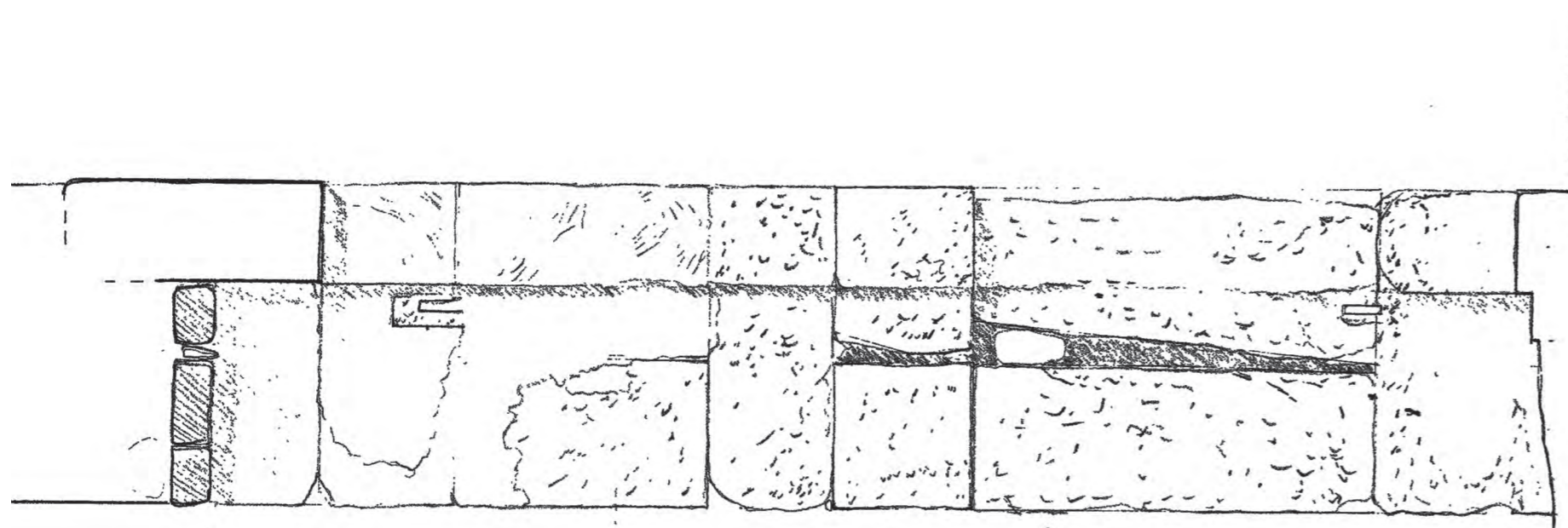
ΝΟΤΙΟ ΕΞΩΘΥΡΑ ΣΑΛΑΣ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

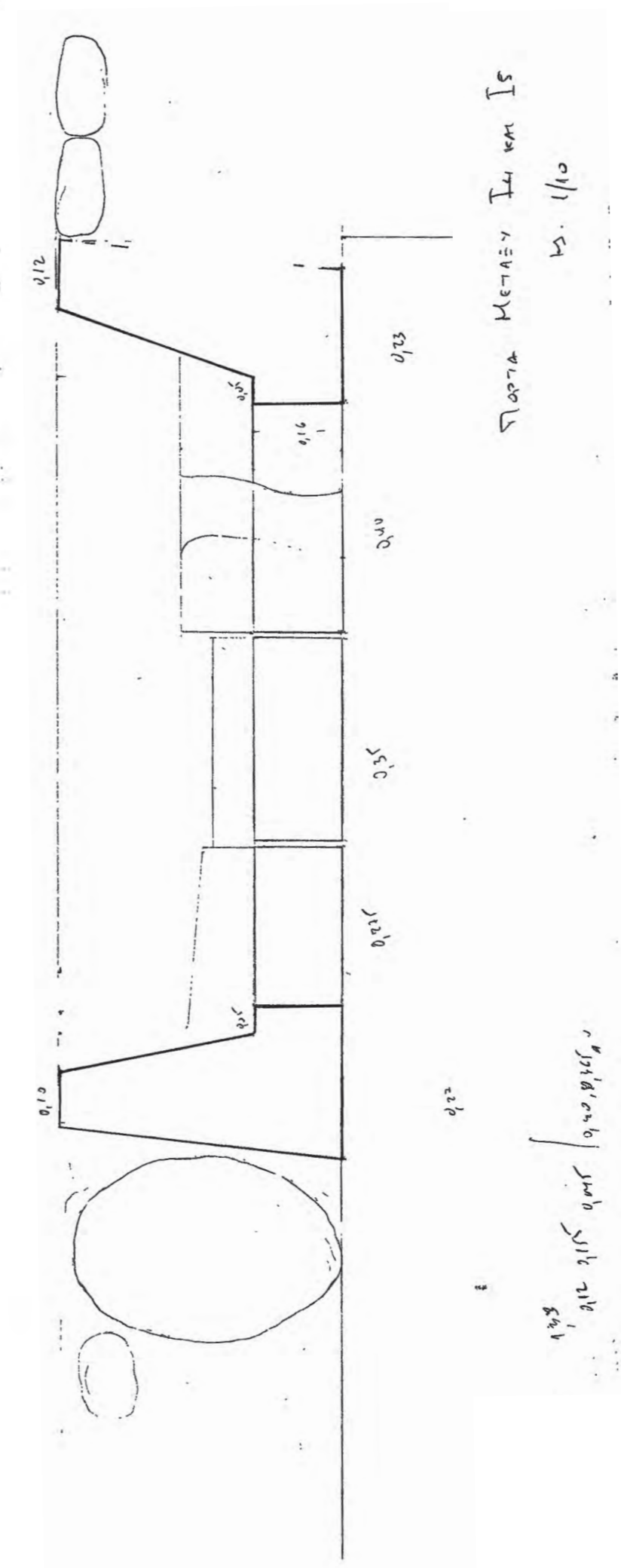
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ
Λ2

ΚΛΙΜΑΚΑ
1/10

ΠΟΡΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΚΑΙ ΚΑΜ ΙΣ
ΟΔΗ ΑΠΟ Κ1

ΠΟΡΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΚΑΙ ΚΑΜ ΙΣ
ΚΣ. 1/10

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

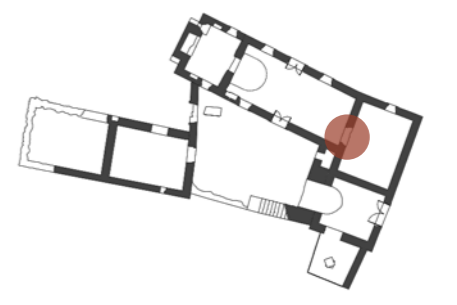
ΘΥΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΣΑΛΑΣ ΚΑΙ ΜΑΓΑΖΕ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

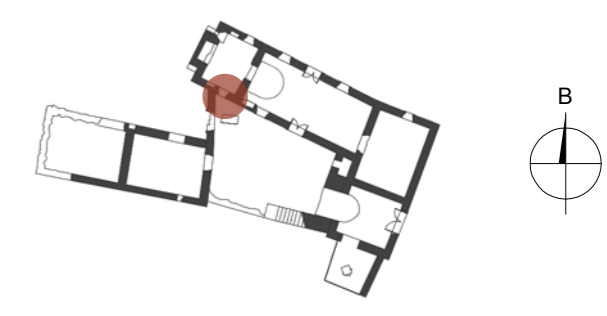
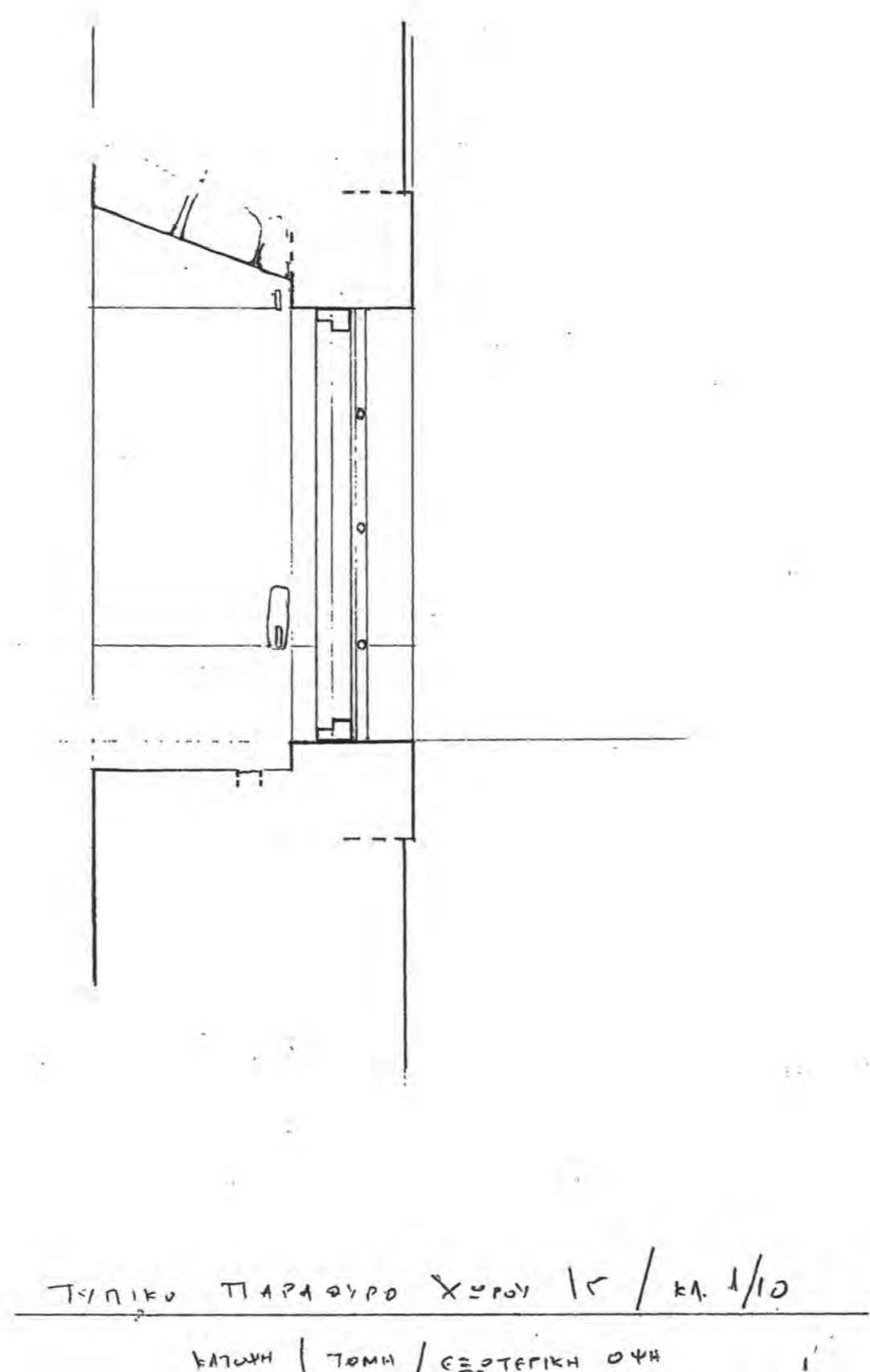
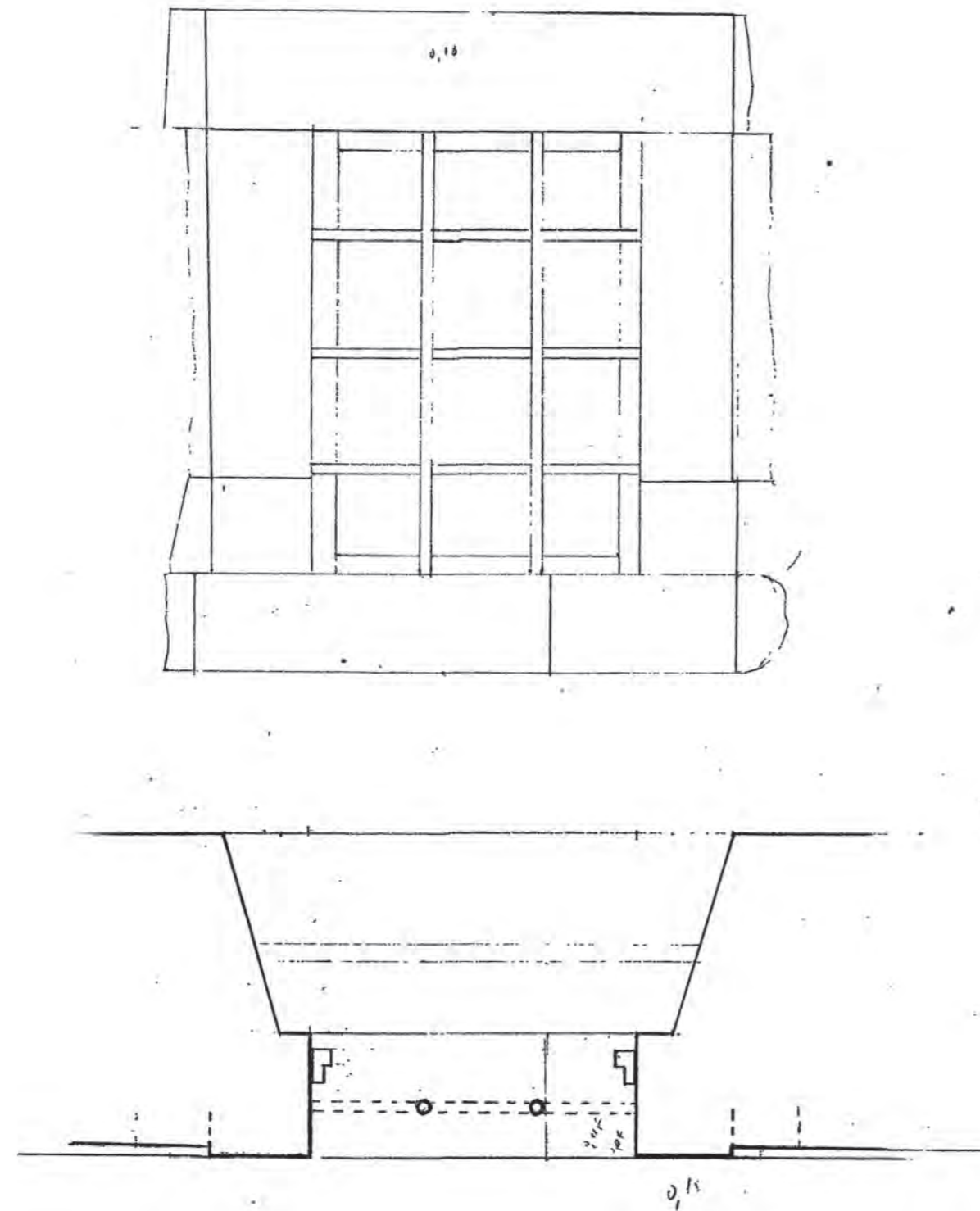
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ
Λ3

ΚΛΙΜΑΚΑ
1/10

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΝΟΤΙΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΕΣΤΙΑΣ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

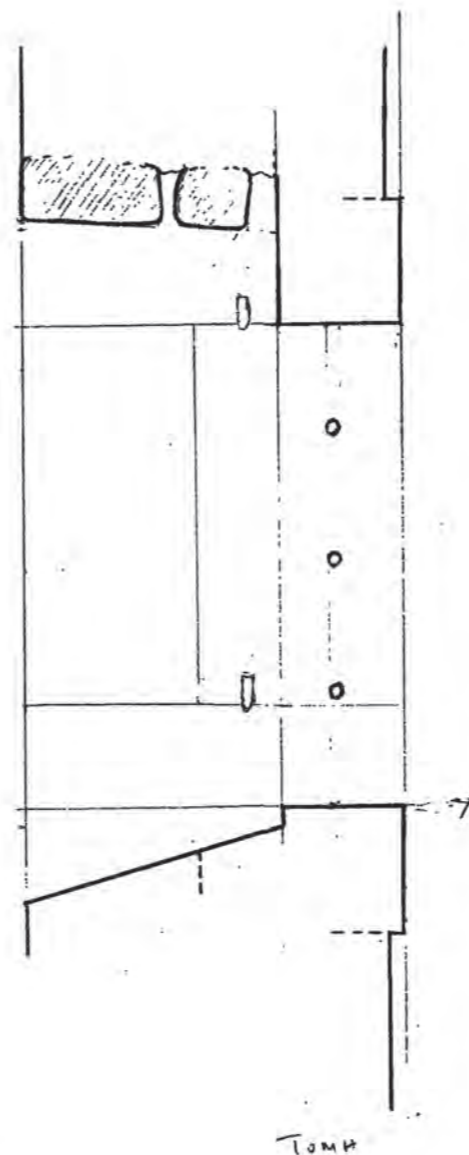
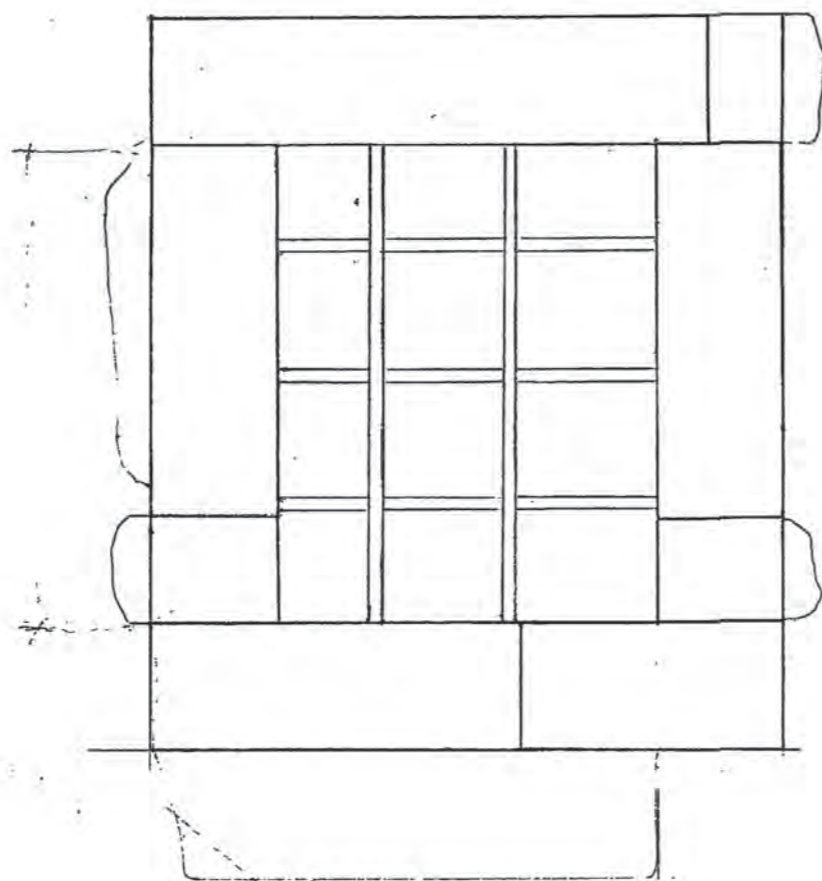
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

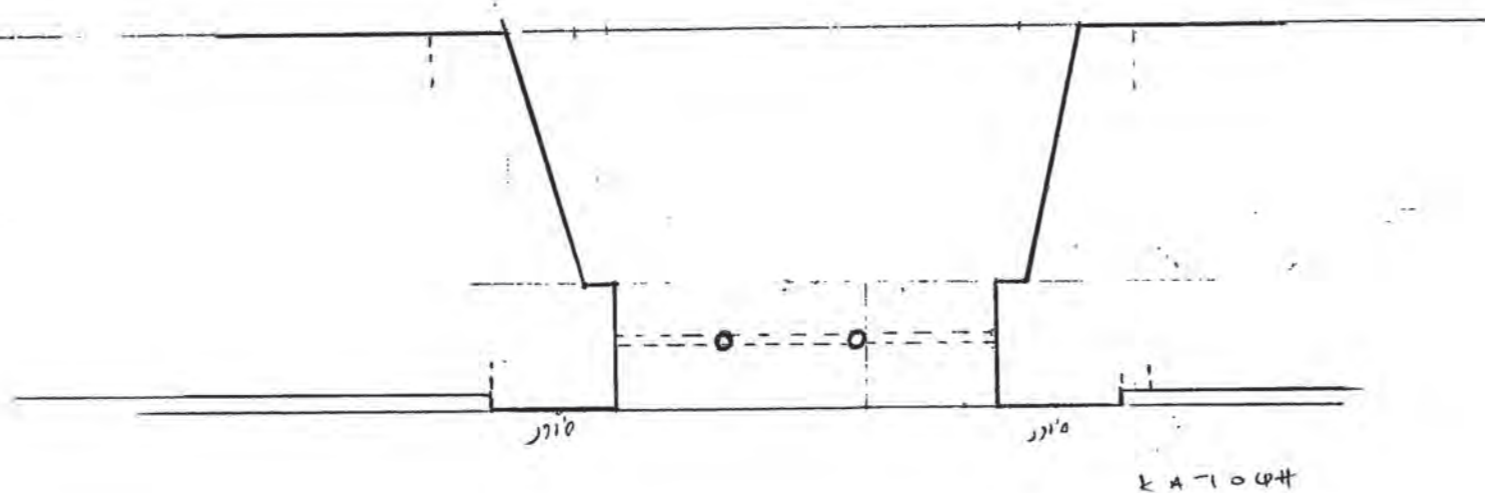
Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ
Λ4

ΚΛΙΜΑΚΑ
1/10

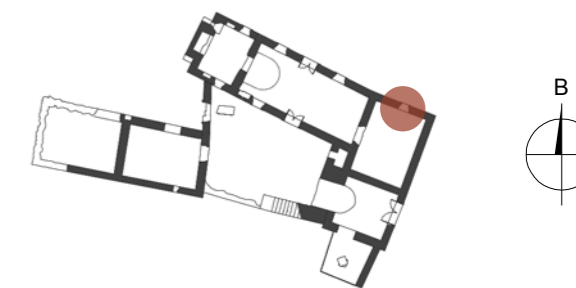
ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΧΩΡΟΥ I3 / κ.α. 1/10

Τομή

ΚΑΤΟΨΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΜΑΓΑΖΕ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

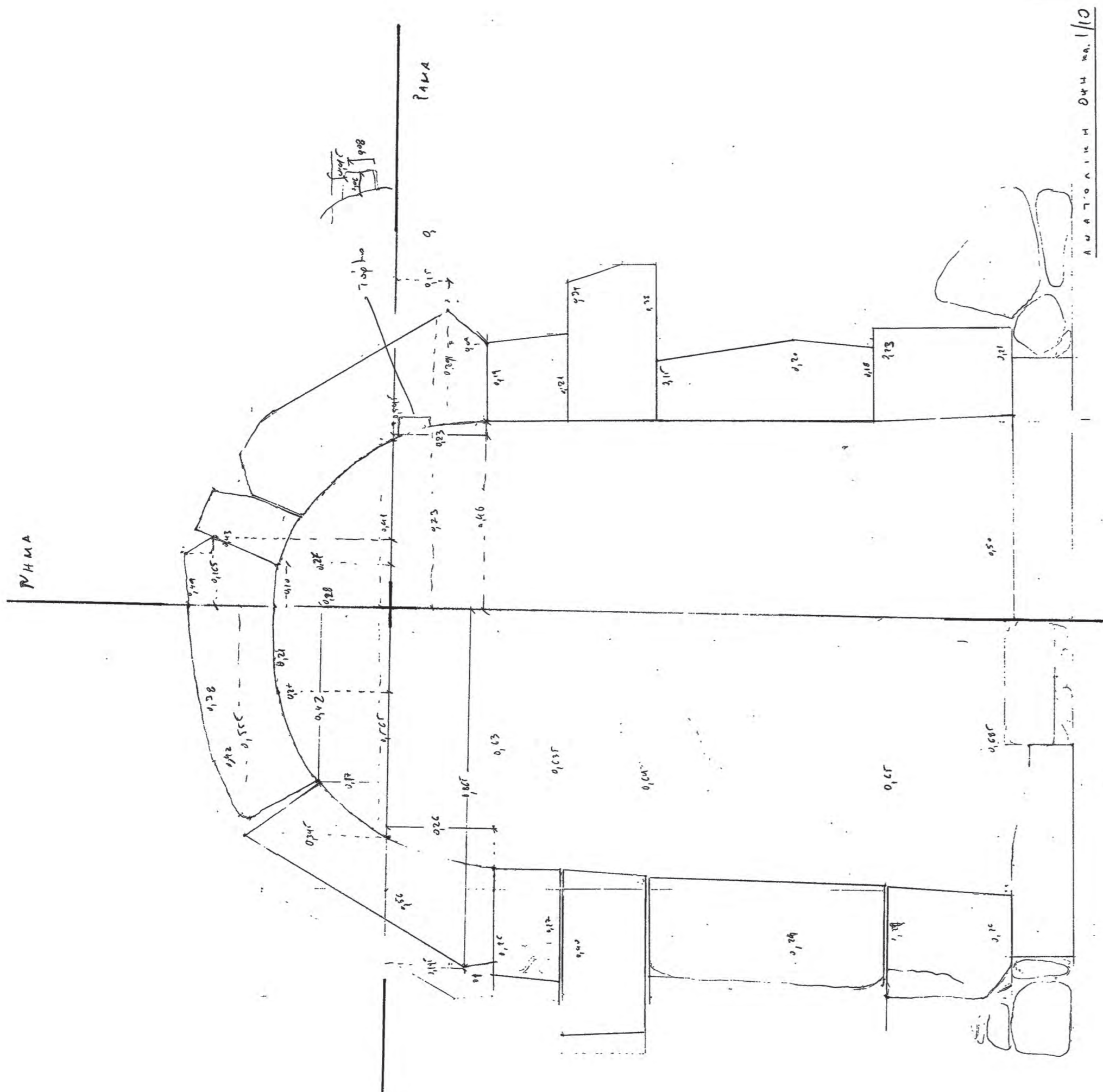
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ

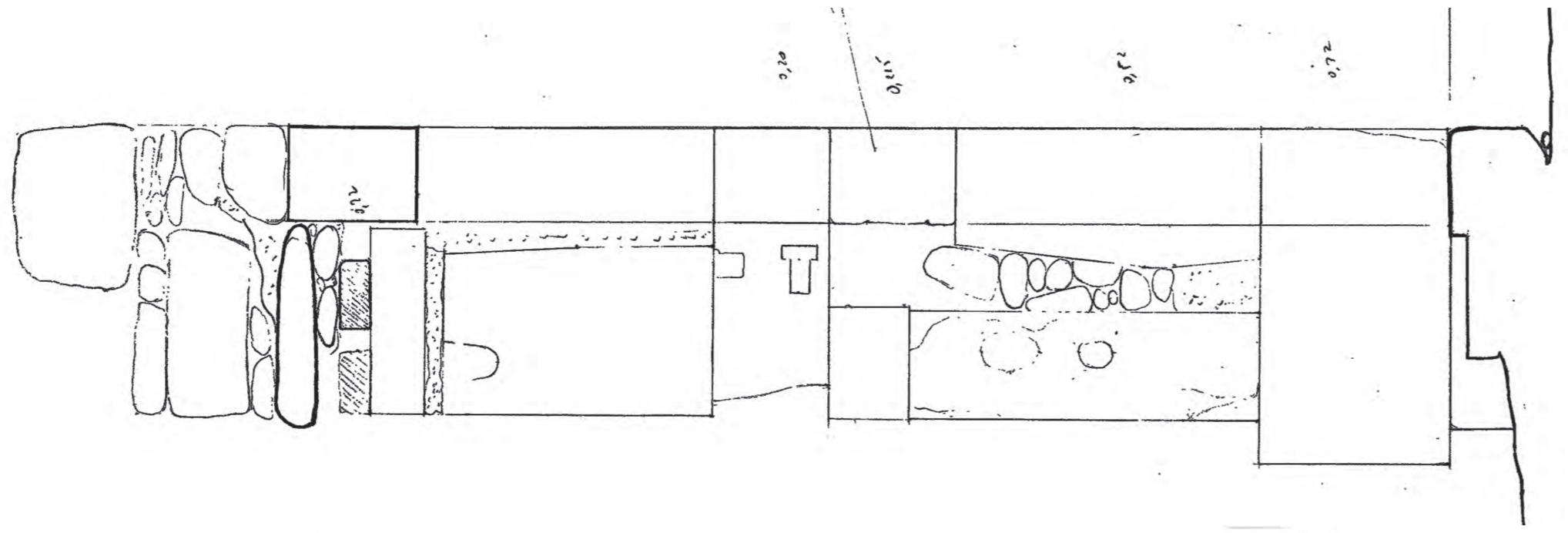
ΚΛΙΜΑΚΑ

Λ5

1/10

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΔΗ Ν. 1/10

ΑΥΛΟΥΡΑ ΚΑΤΟΥΧΗ Κ. 1/10

1,14

ΑΥΛΟΥΡΑ ΤΟΜΗ Ν. 1/10

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

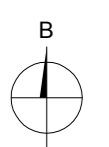
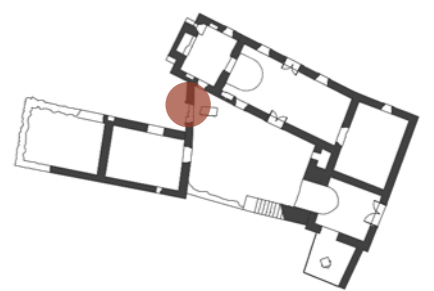
ΑΥΛΟΥΡΑ-
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

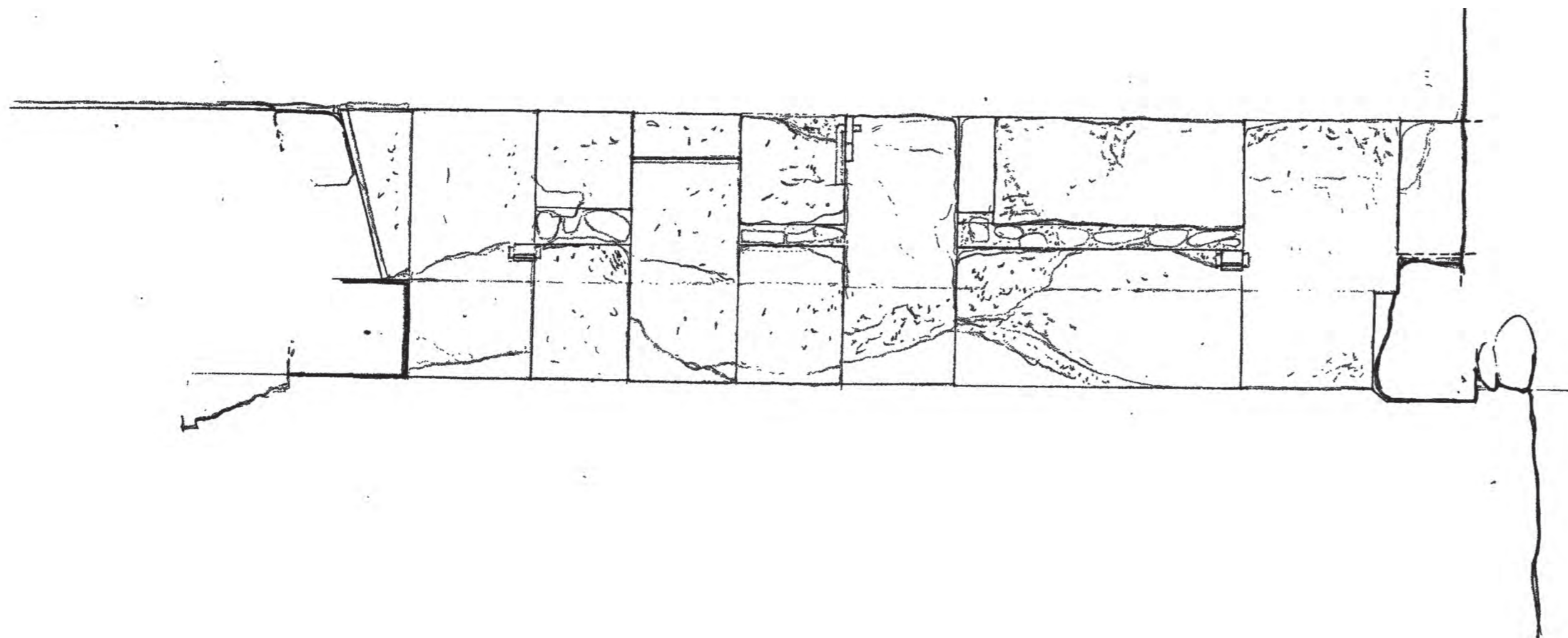
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

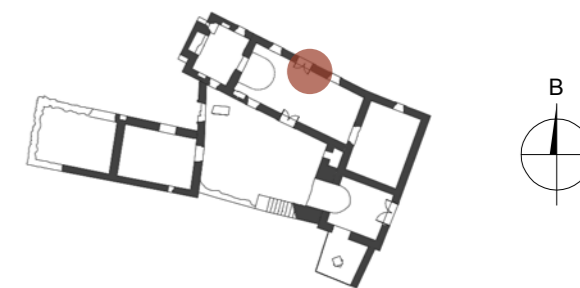
Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ
Λ6

ΚΛΙΜΑΚΑ
1/10

Βόρεια Εξώθυρα Ι4 Το

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΤΟΜΗ. ΒΟΡΕΙΑ ΕΞΩΘΥΡΑ ΣΑΛΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

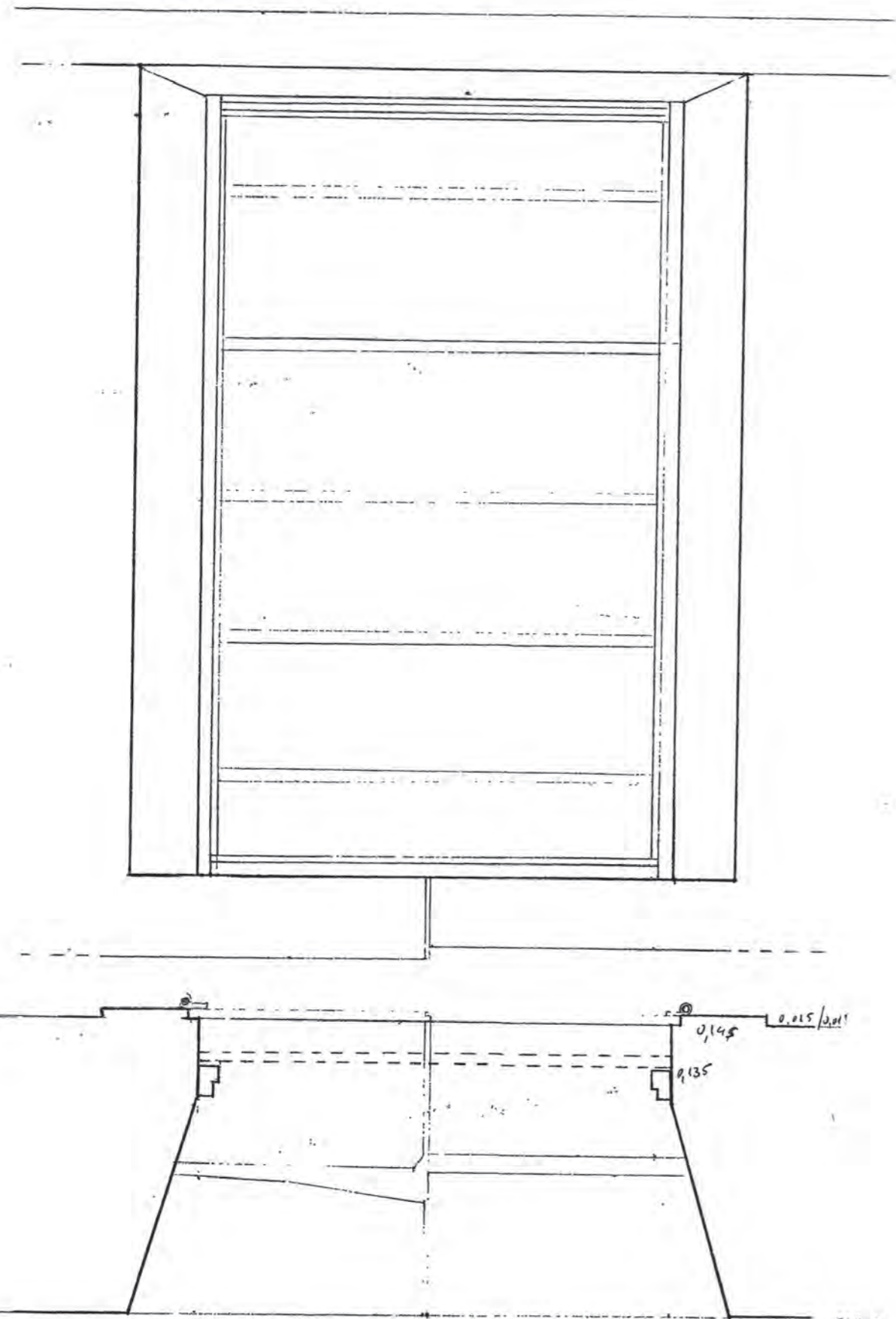
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ

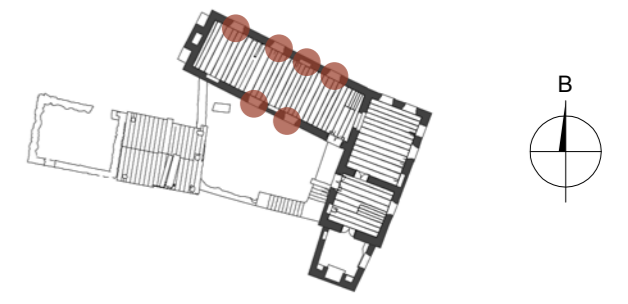
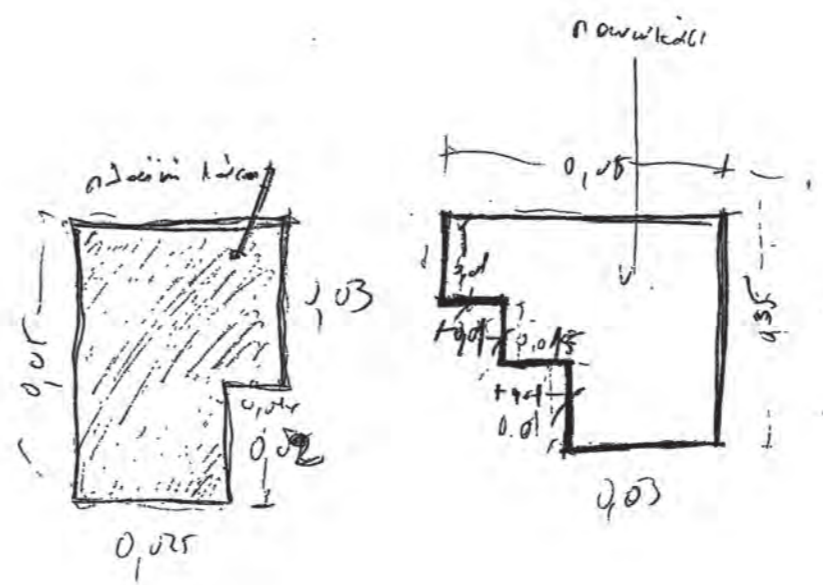
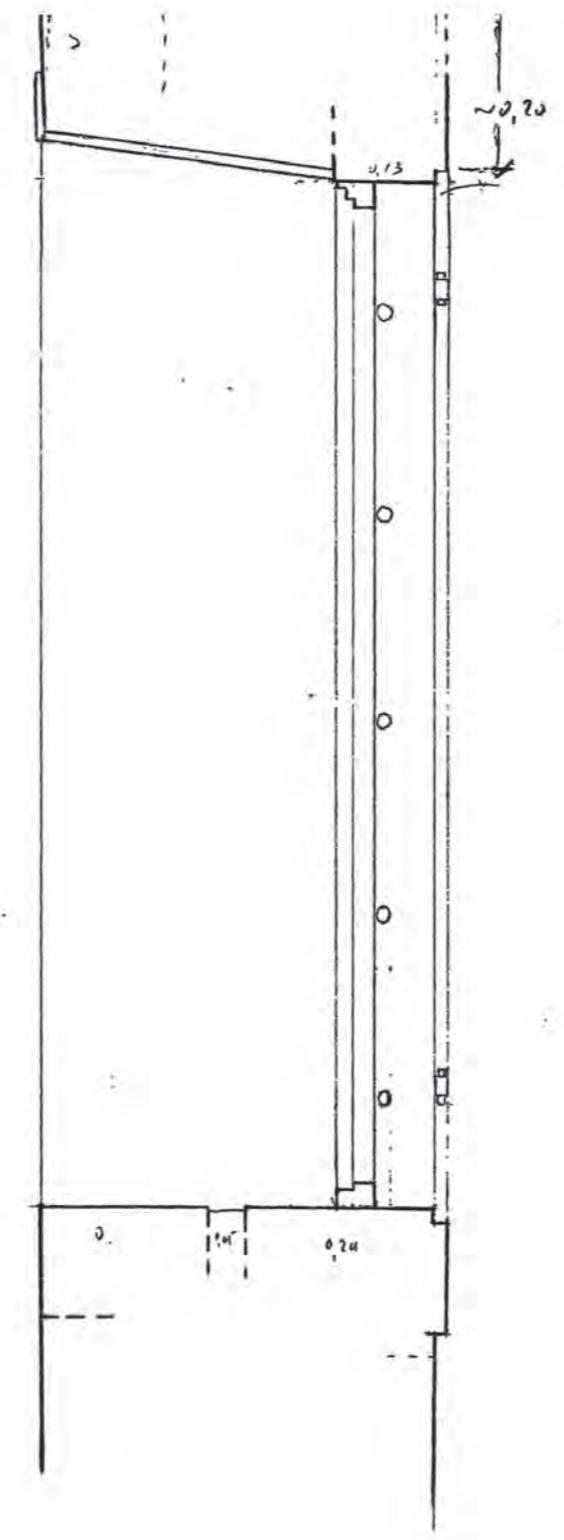
ΚΛΙΜΑΚΑ

Λ7

1/10

ΤΥΠΙΚΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ Χ=ΡΟΥ 04/05
 ΚΑΤΟΙΚΙΑ ...

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΤΥΠΙΚΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΒΟΡΕΙΟΥ
 ΟΝΤΑ, ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

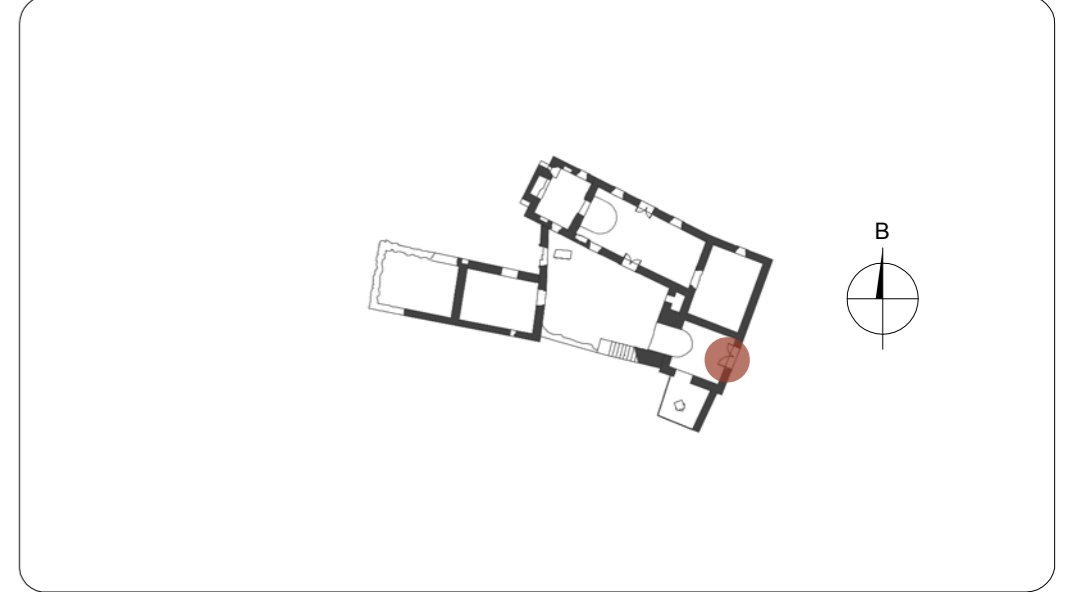
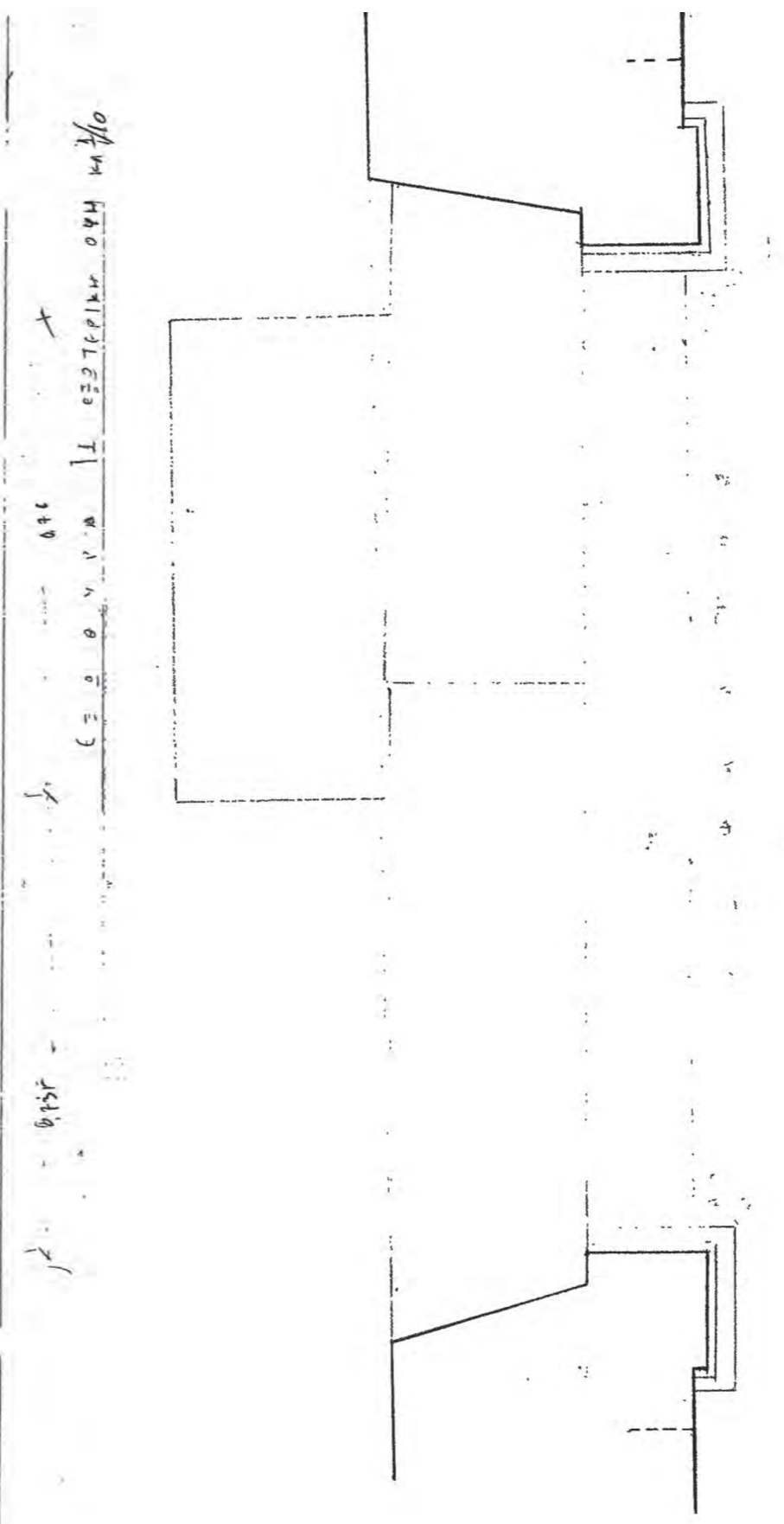
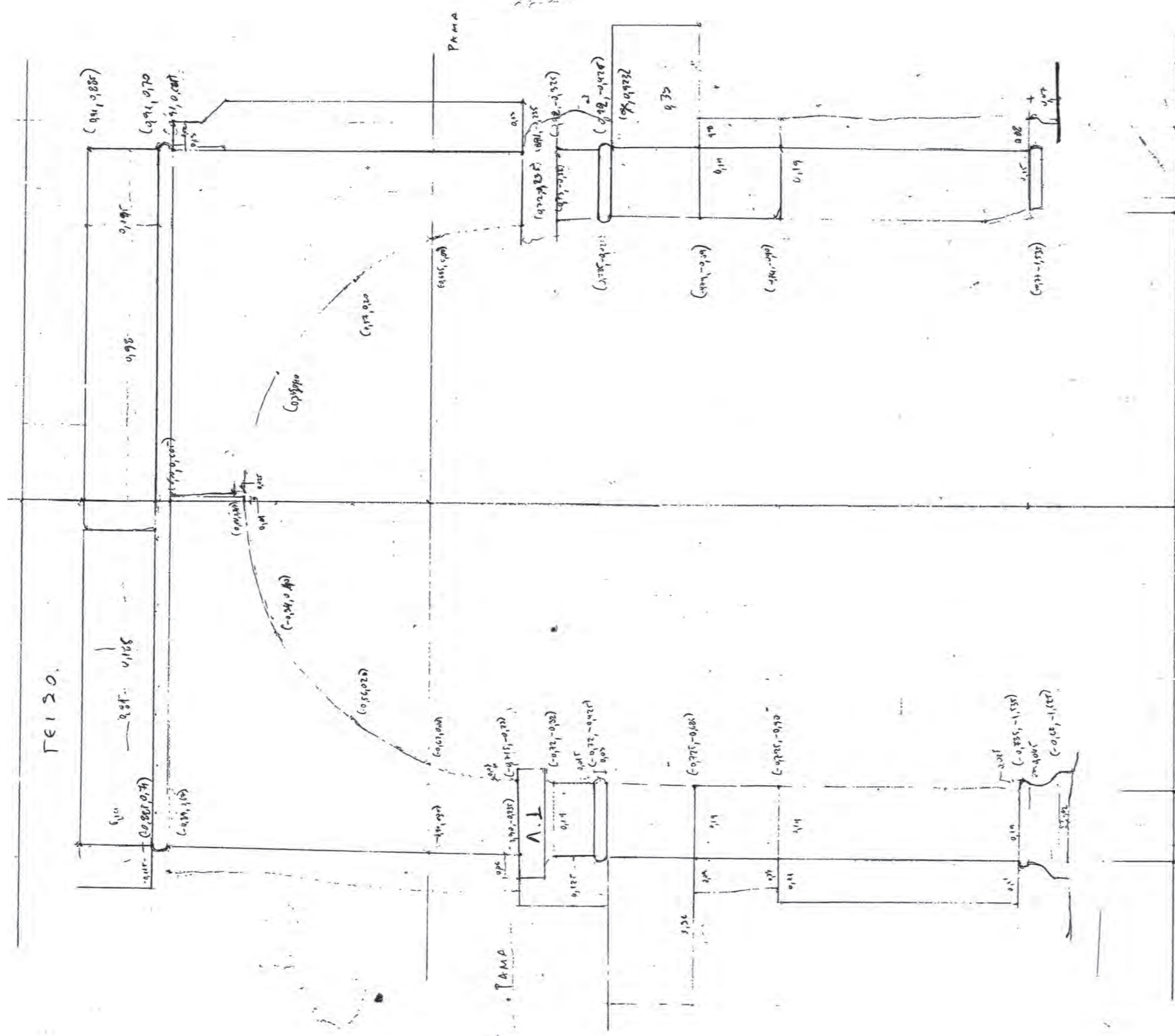
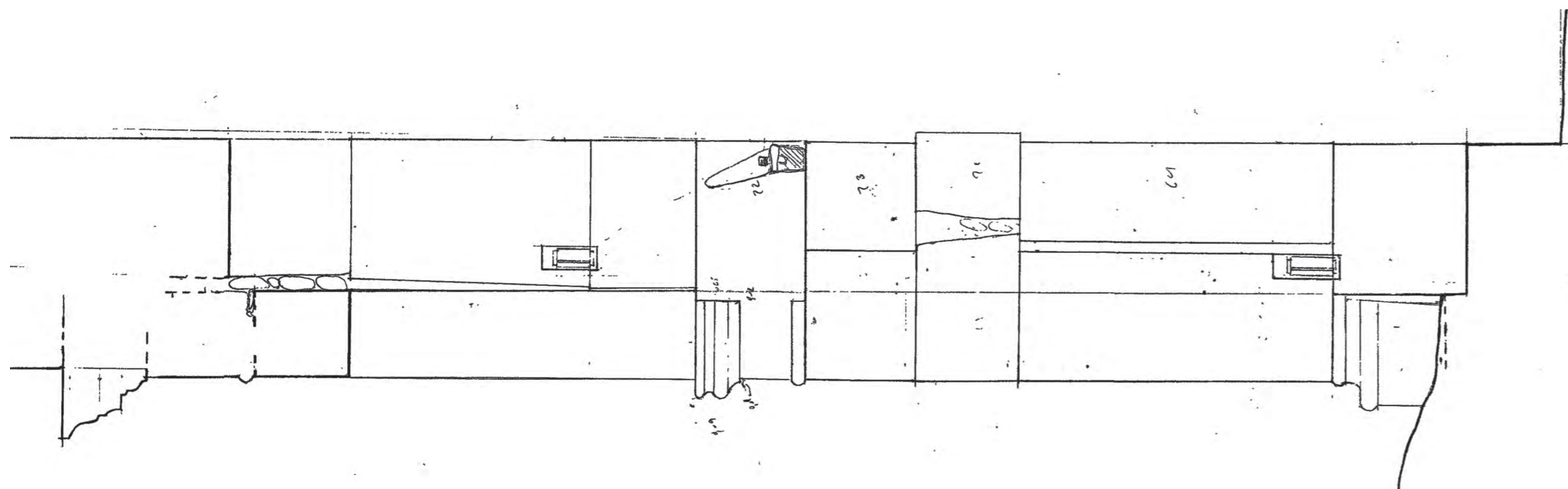
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ

ΚΛΙΜΑΚΑ

Λ8

1/10

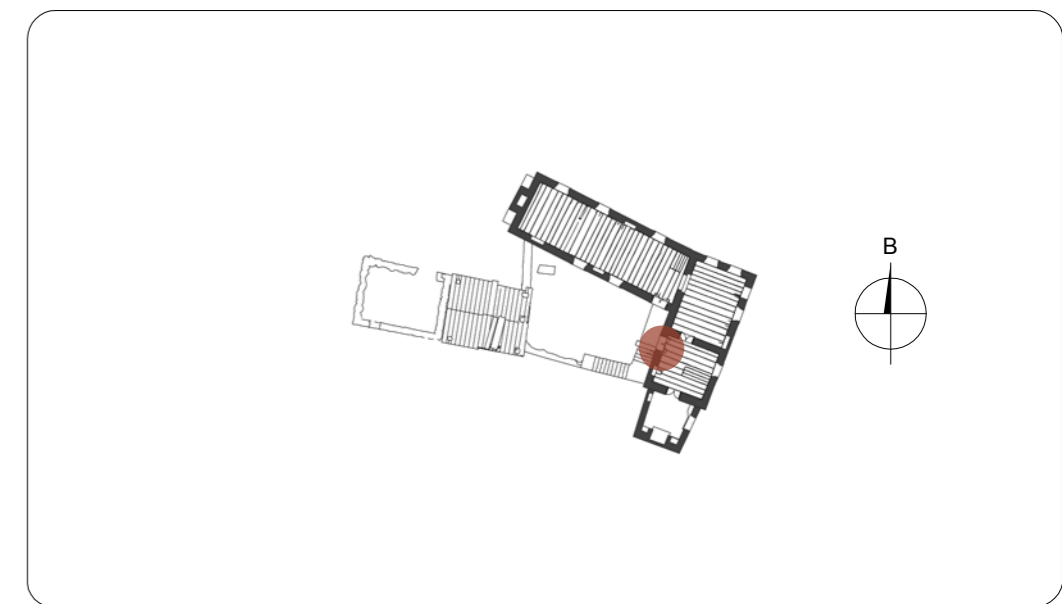
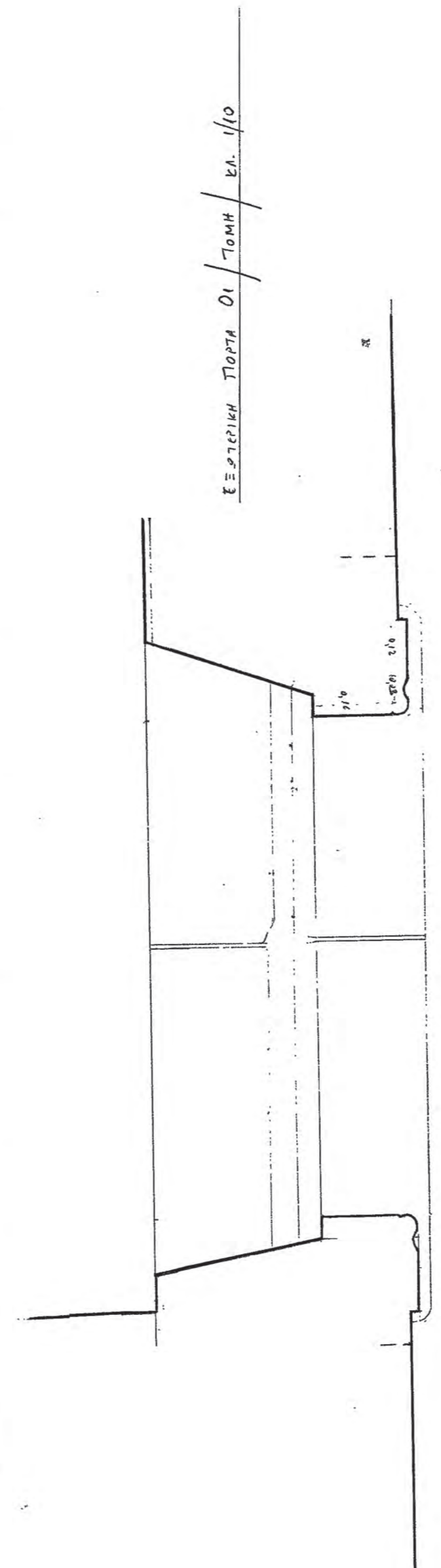
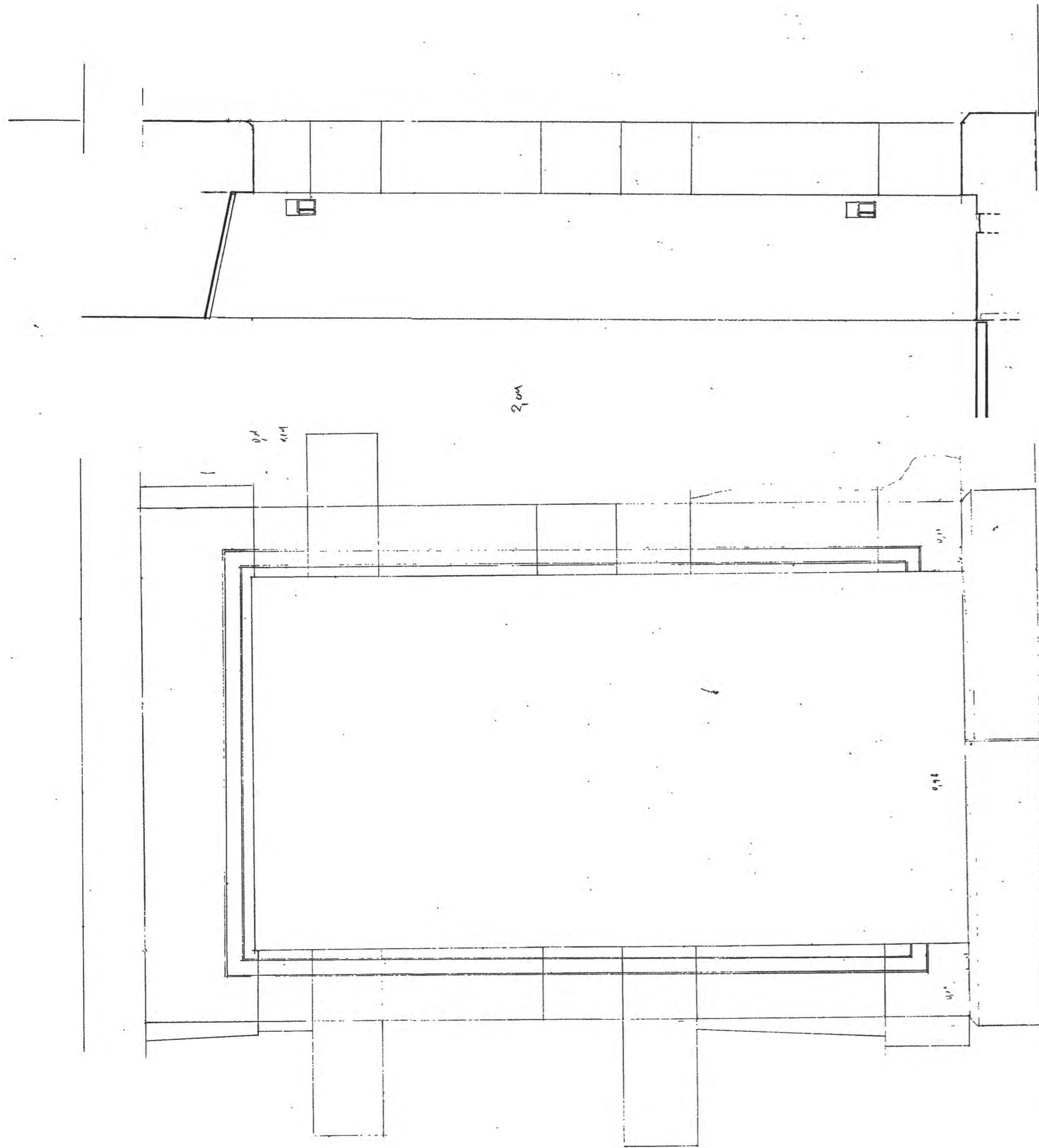
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΕΞΩΘΥΡΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΟΥΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΥΗ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ Λ9	ΚΛΙΜΑΚΑ 1/10

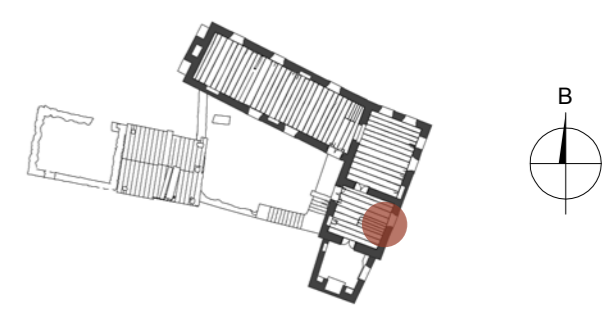
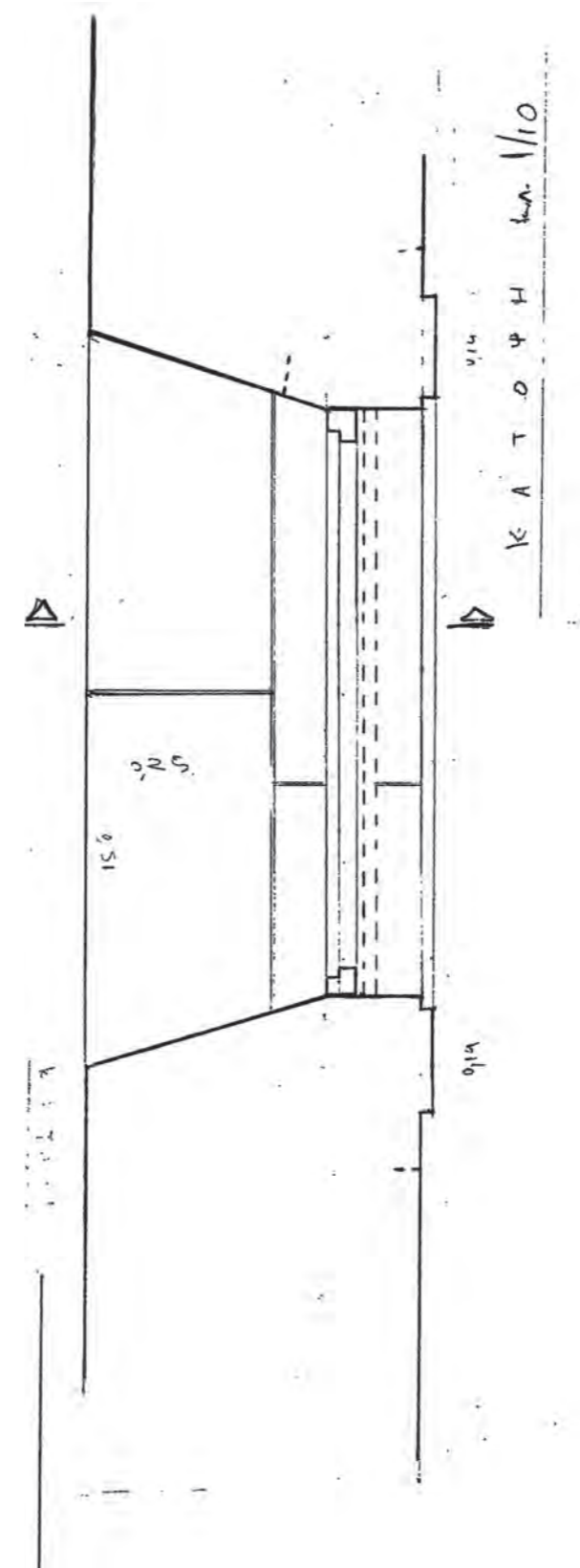
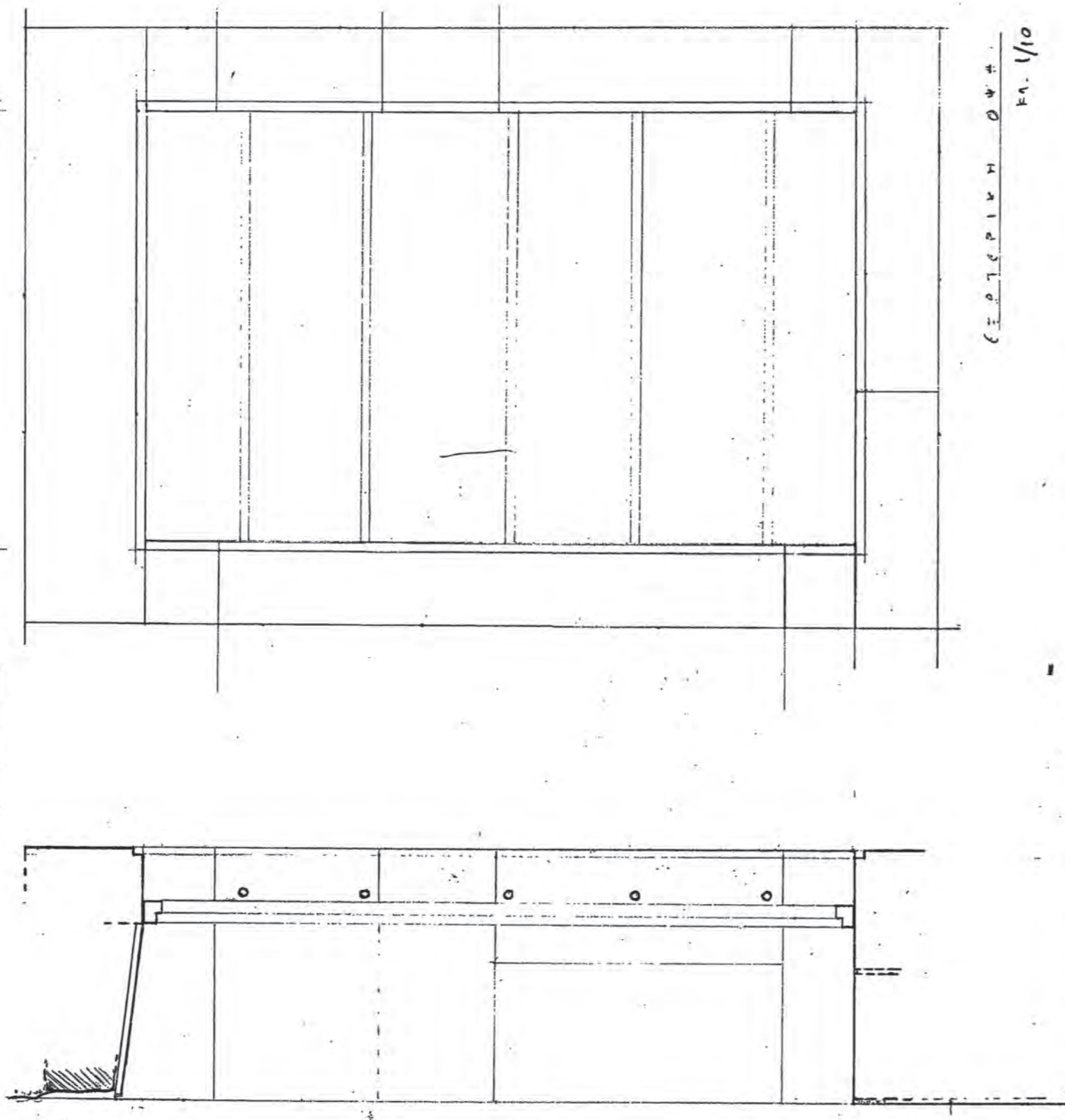
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΕΞΩΘΥΡΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΟΝΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ Λ10	ΚΛΙΜΑΚΑ 1/10

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΒΟΡΕΙΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ
ΟΝΤΑ, ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

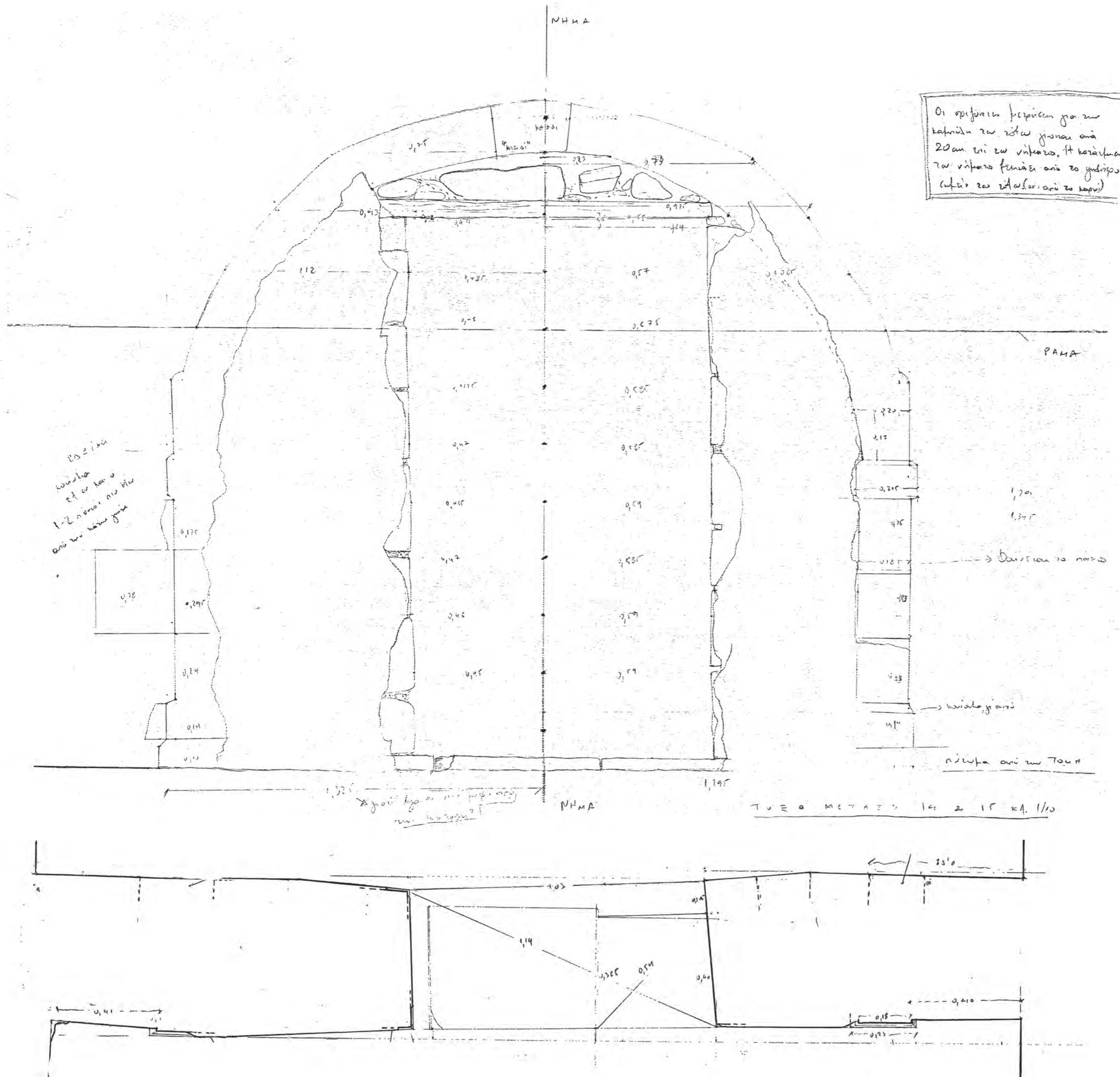
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ

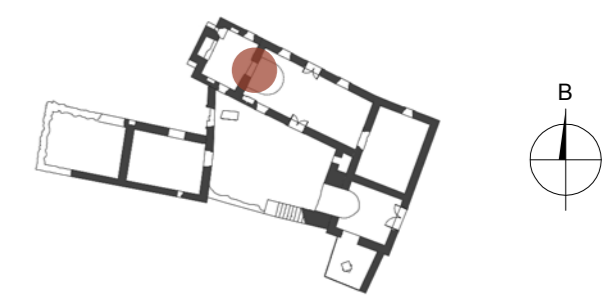
Λ11

ΚΛΙΜΑΚΑ

1/10

Οι οριζόντιες διαστάσεις για την κατασκευή του είδωλου είναι 20cm επί του νήματος. Η κατασκευή του νήματος τελώνει από το γυμνάσιο (από το είδωλο) από το κέντρο

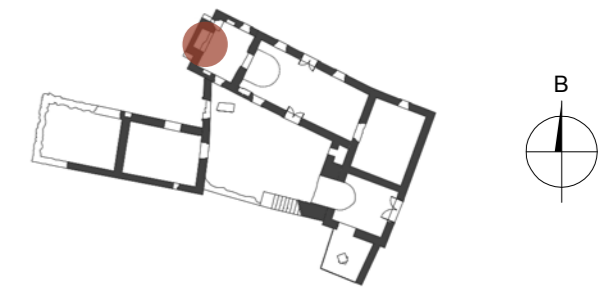
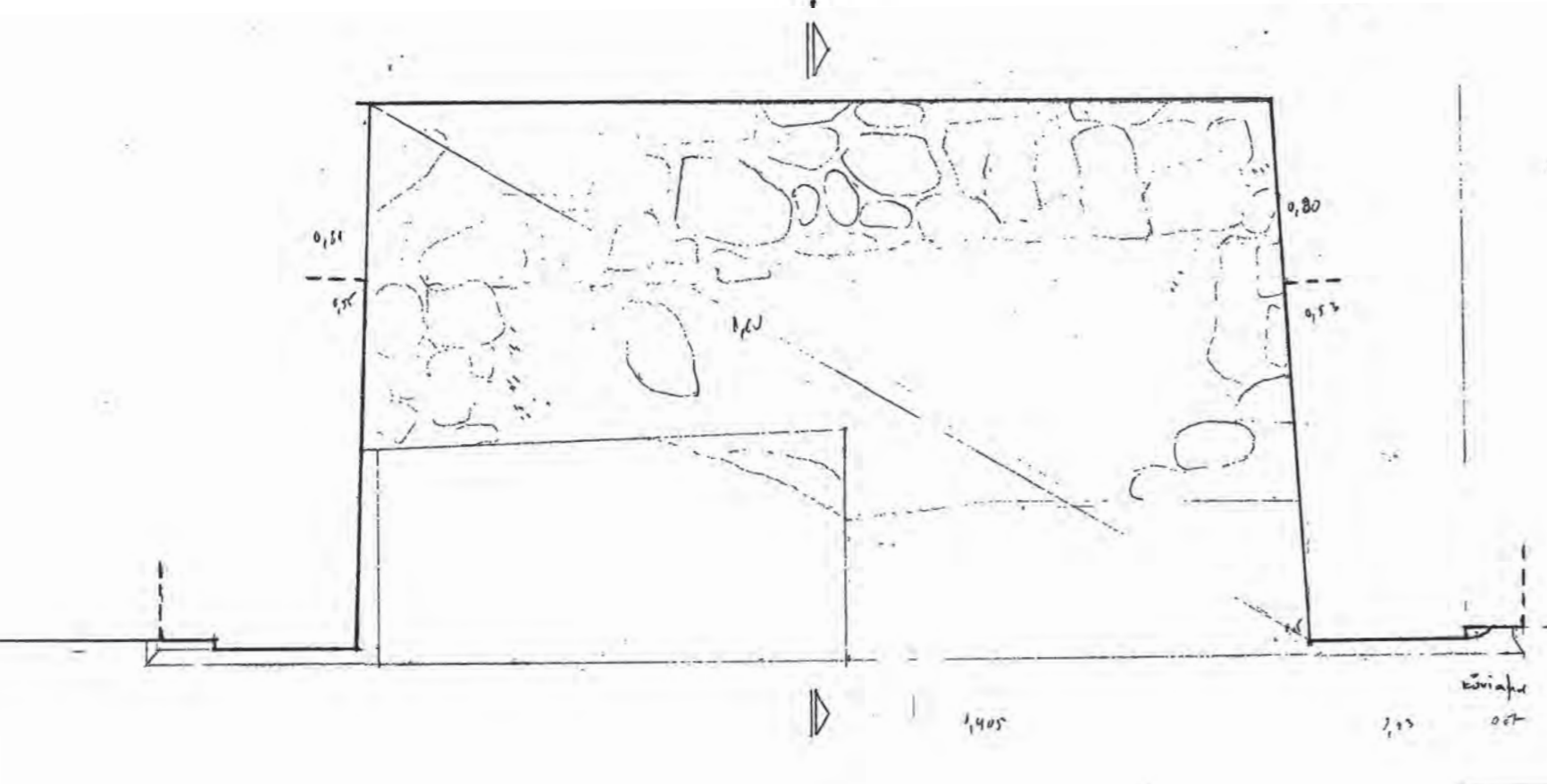
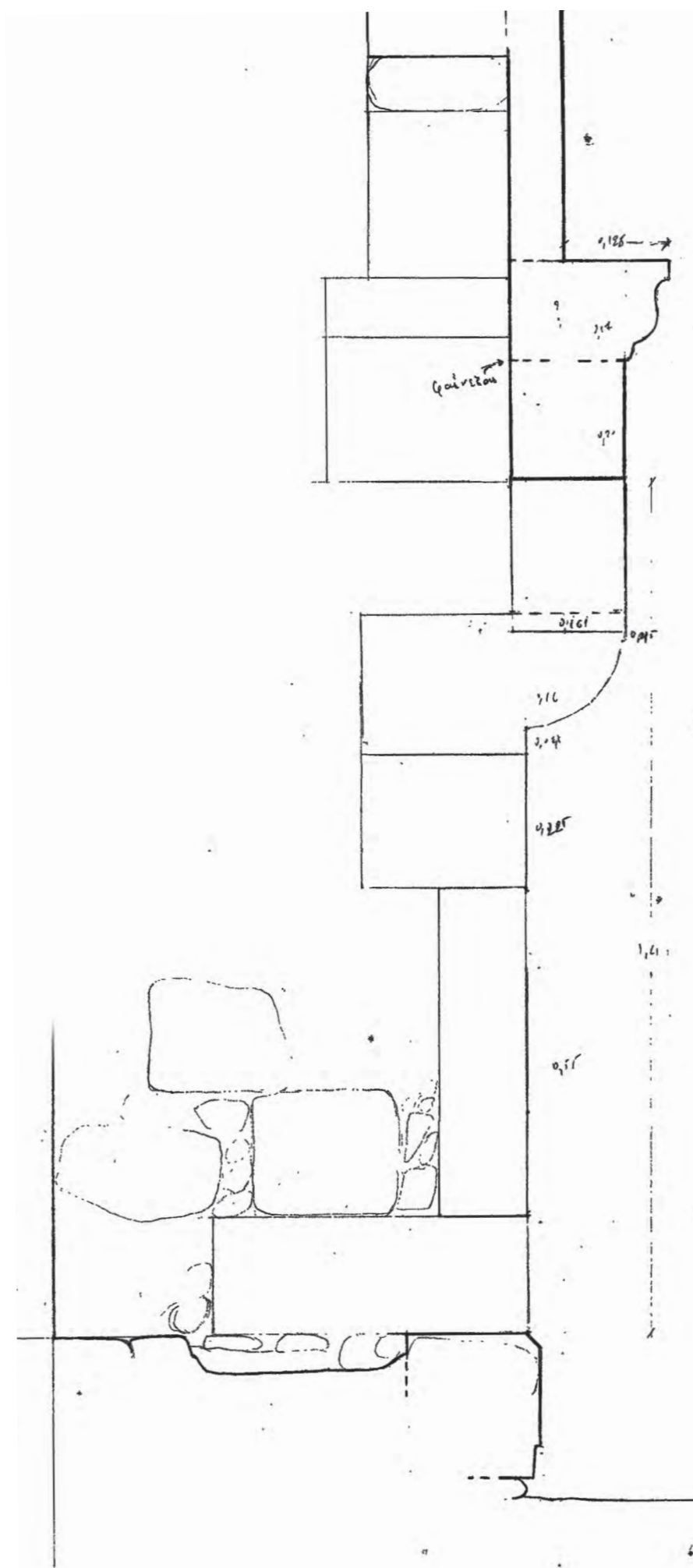
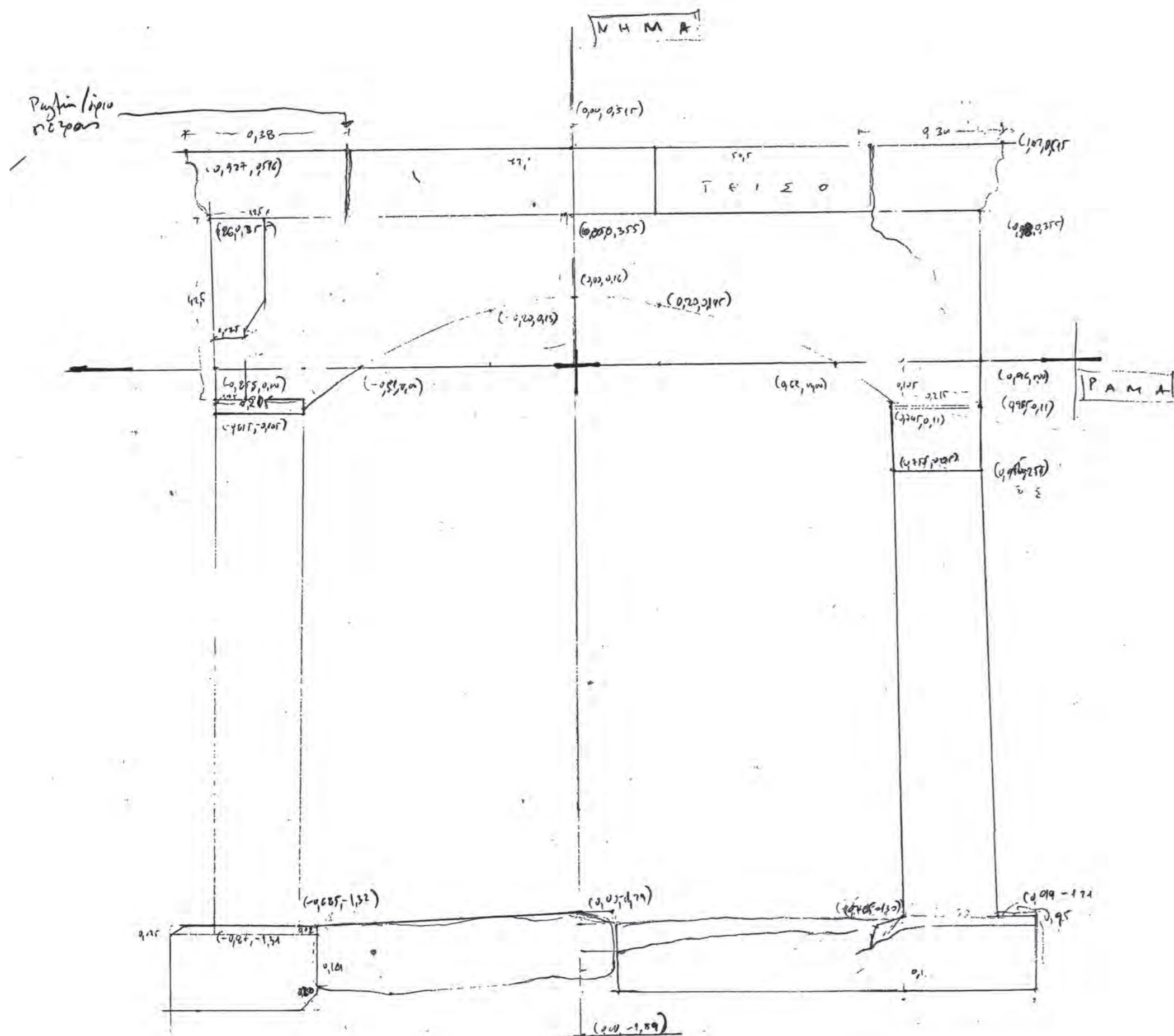
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΟΞΟ ΟΦΗ ΑΠΟ ΣΑΛΑ - ΚΑΤΟΨΗ
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ
 Λ12 1/10

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

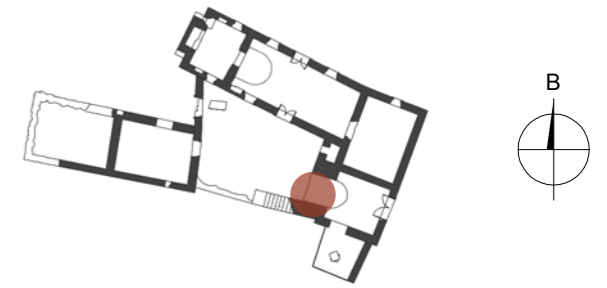
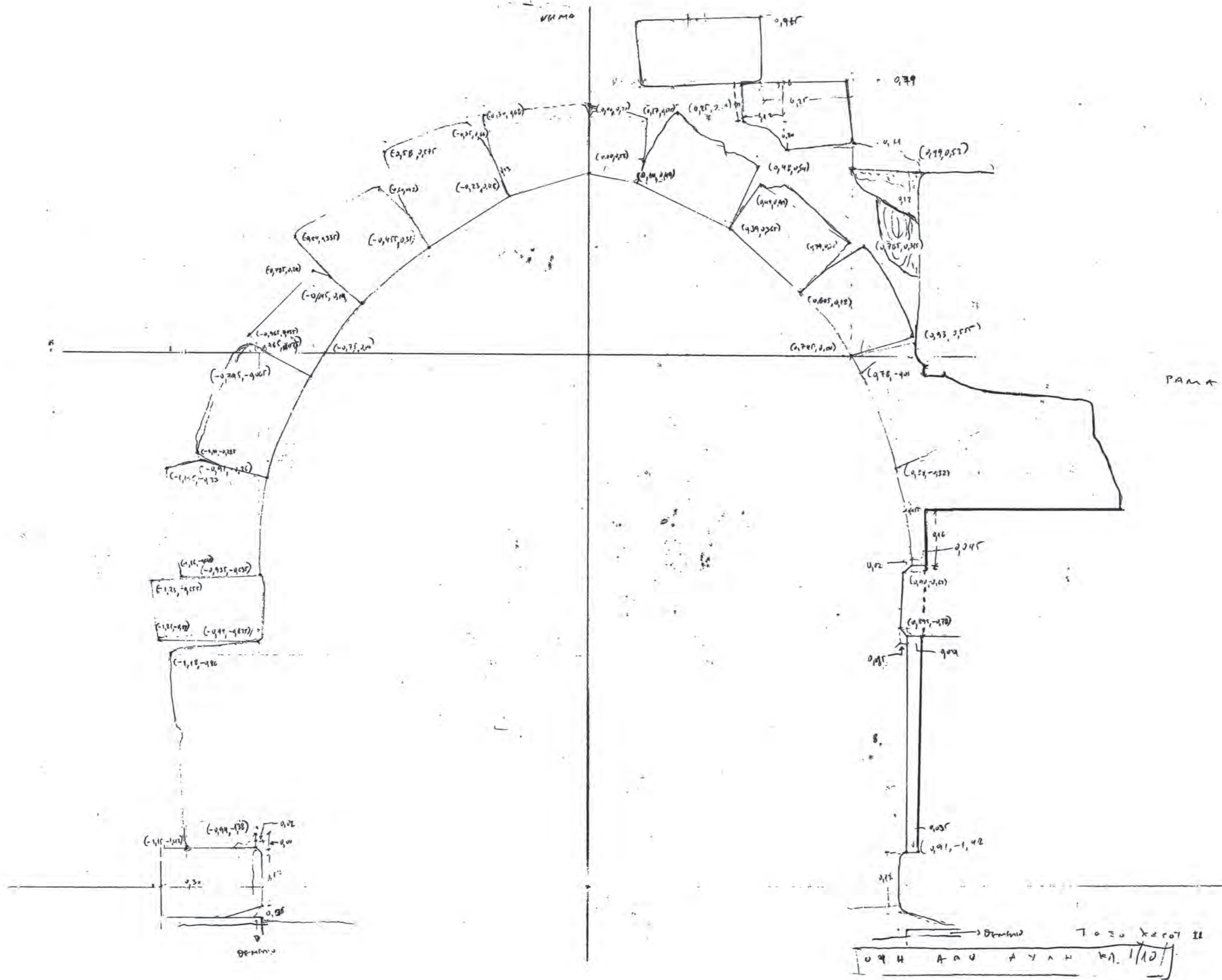
ΤΖΑΚΙ, ΤΟΜΗ-ΚΑΤΟΨΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ
Λ13

ΚΛΙΜΑΚΑ
1/10

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

**ΤΟΞΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ
 ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ**

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

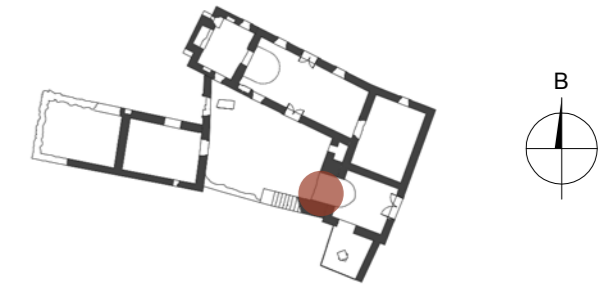
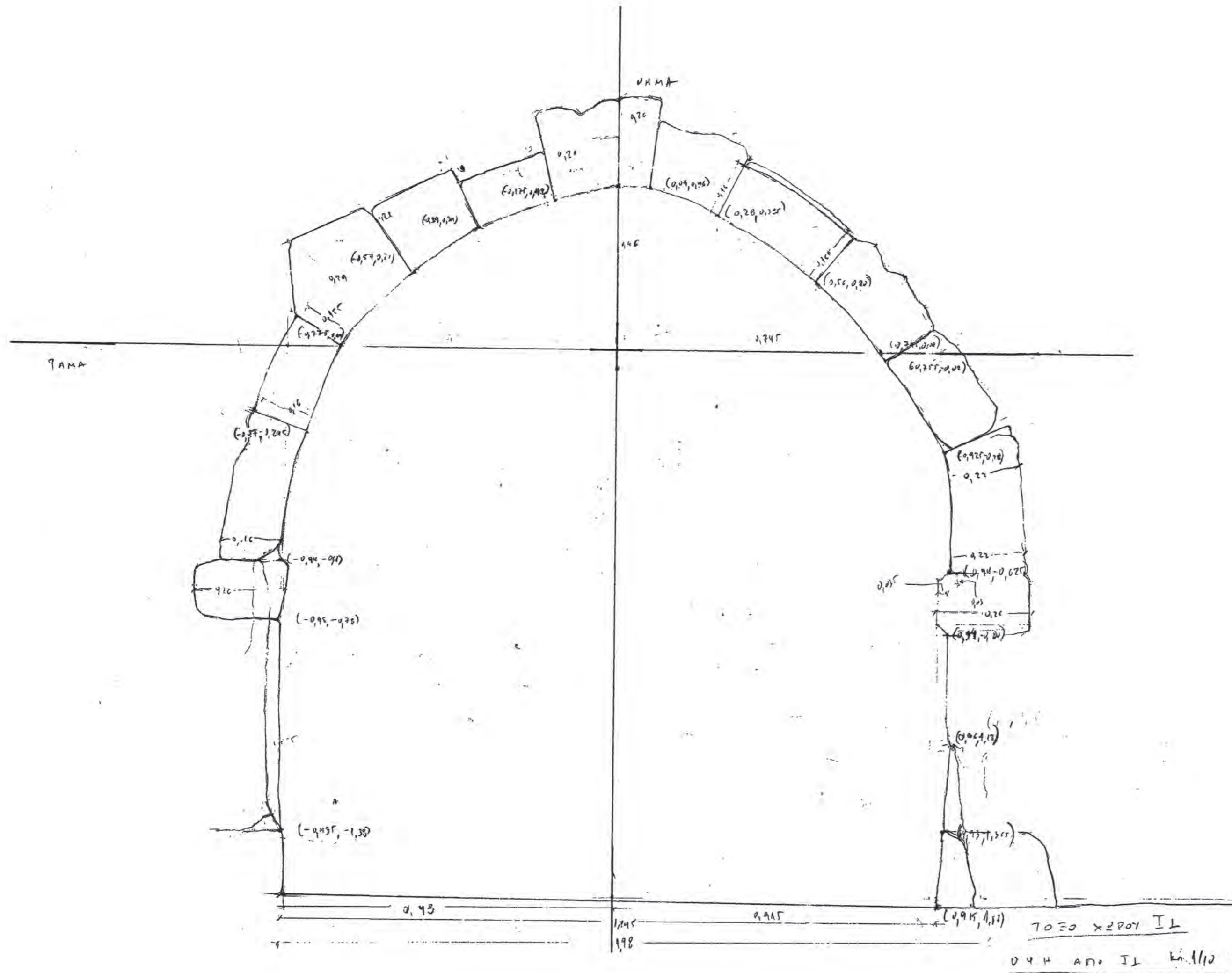
Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ

ΚΛΙΜΑΚΑ

Λ14

1/10

→ Οριζόντιο Τόξο Χειρός II
 Ο Ψ Η Α Ο Ψ Α Υ Λ Η Κ Α Λ Ι Δ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΤΟΞΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

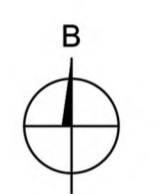
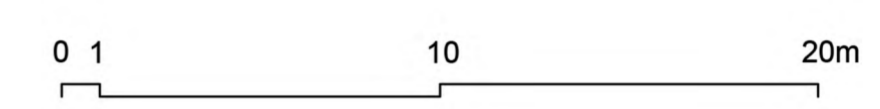
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ

ΚΛΙΜΑΚΑ

Λ15

1/10

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

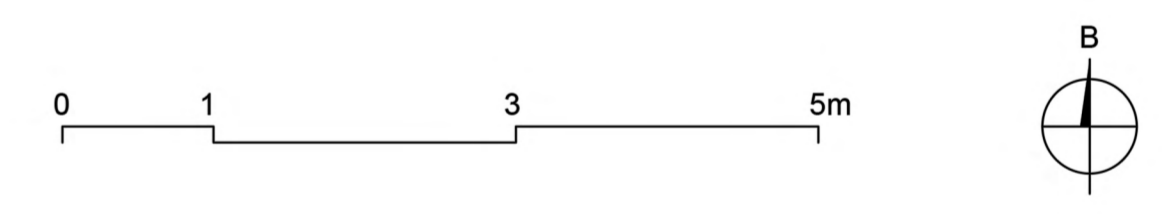
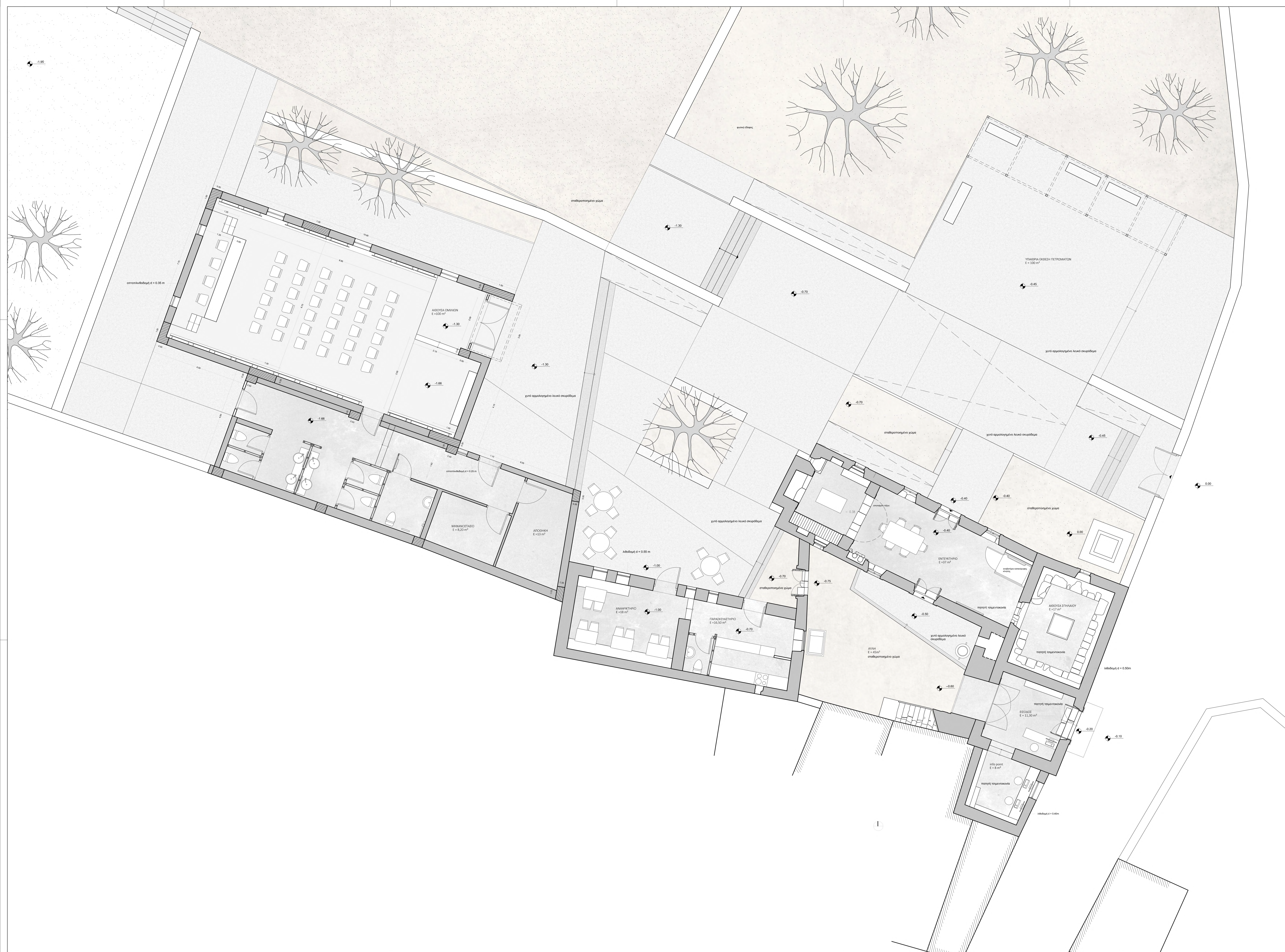
ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	τοπογραφικό - διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ	ΚΛΙΜΑΚΑ

Π.01

1/200

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ : ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

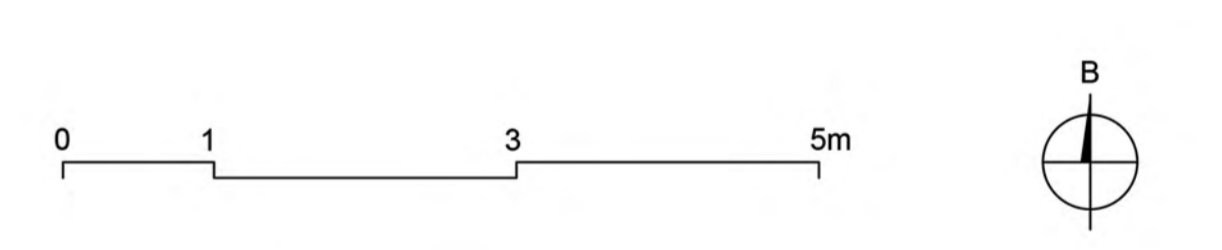
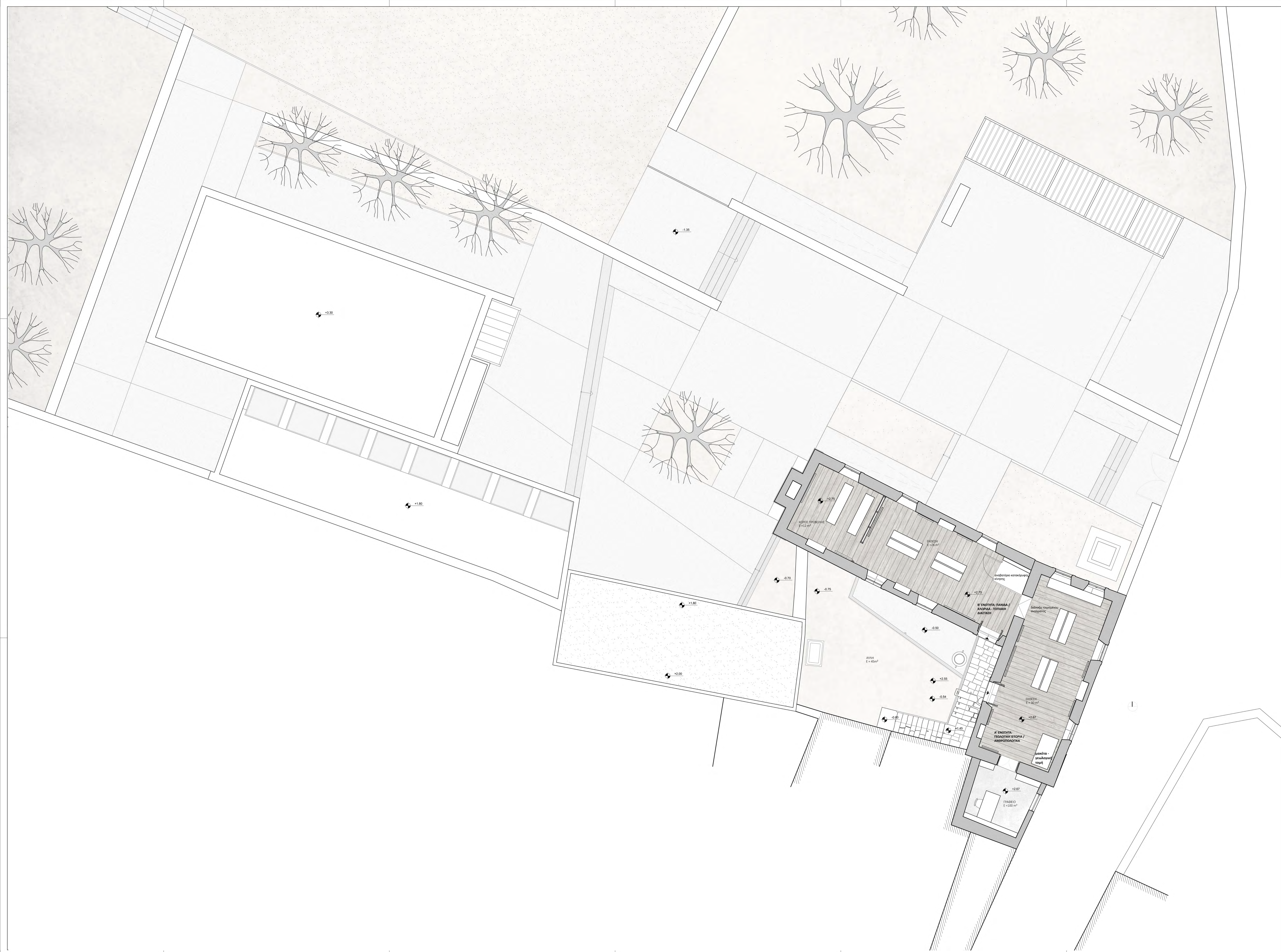
ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ : ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος : 2015-2016

**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΩΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	κάτοψη Ισογείου
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
ΑΙΔ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΚΩΔΙΚΑΚΑ

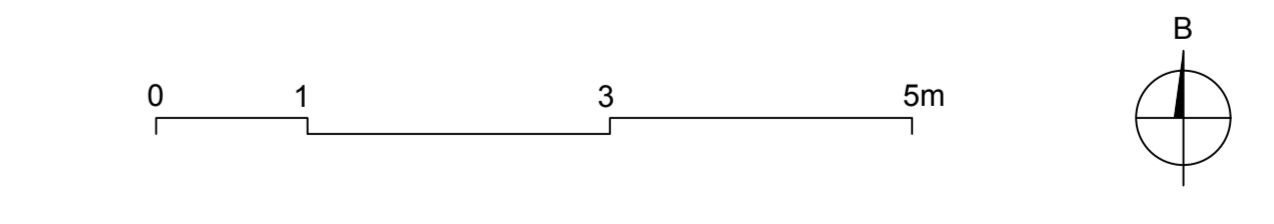
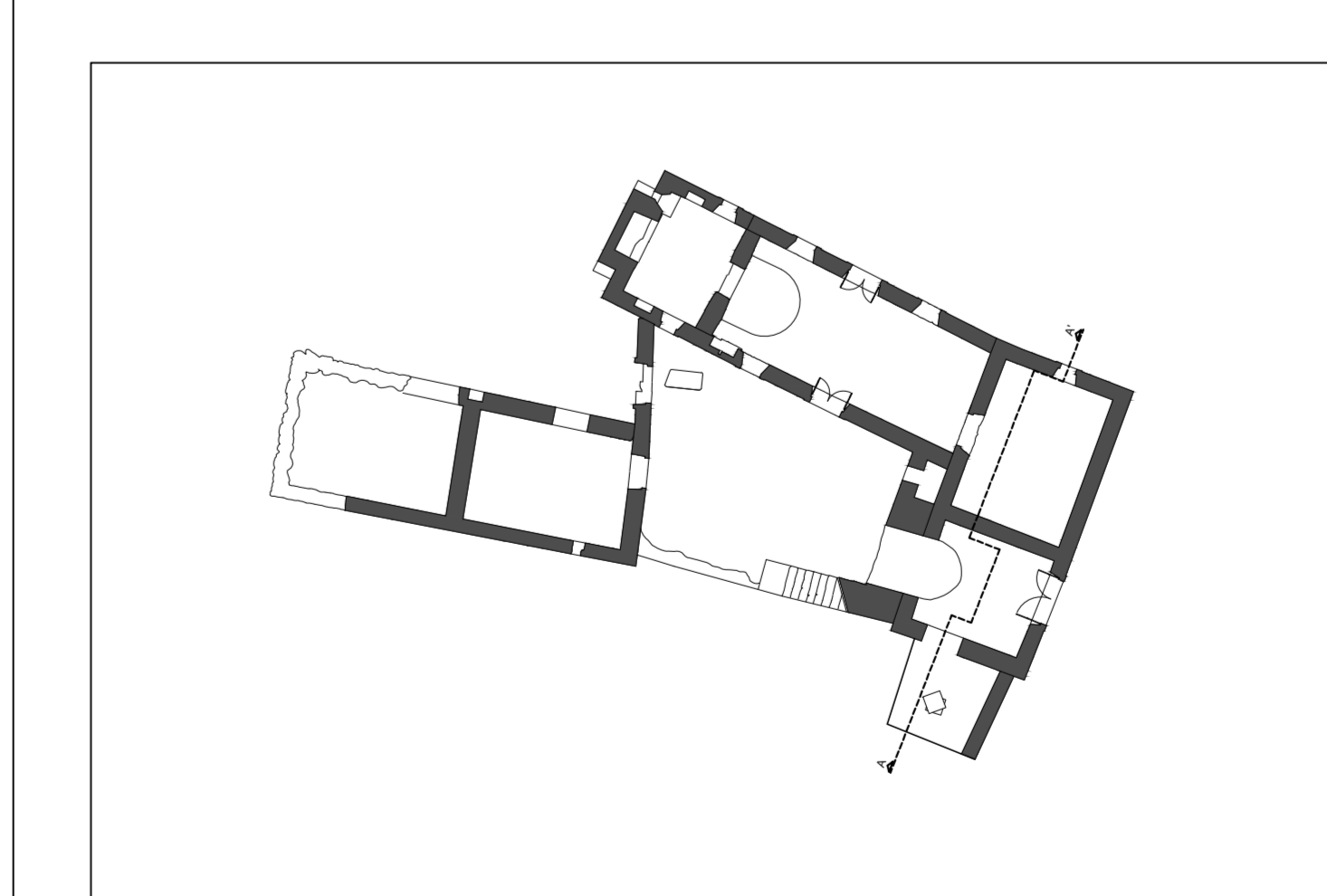

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ : ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ : ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος : 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΩΝΙ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	κάτοψη ορόφου
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
ΑΙΑ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ

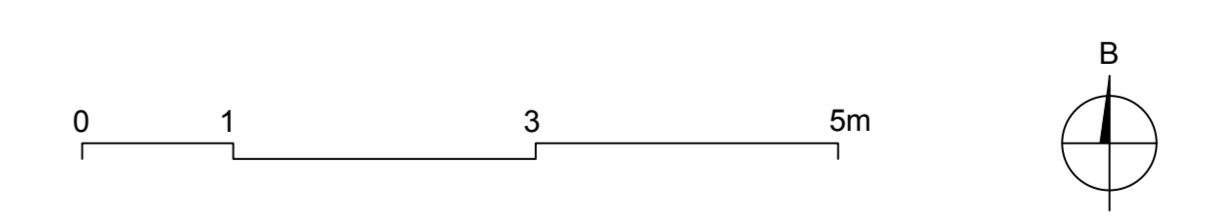
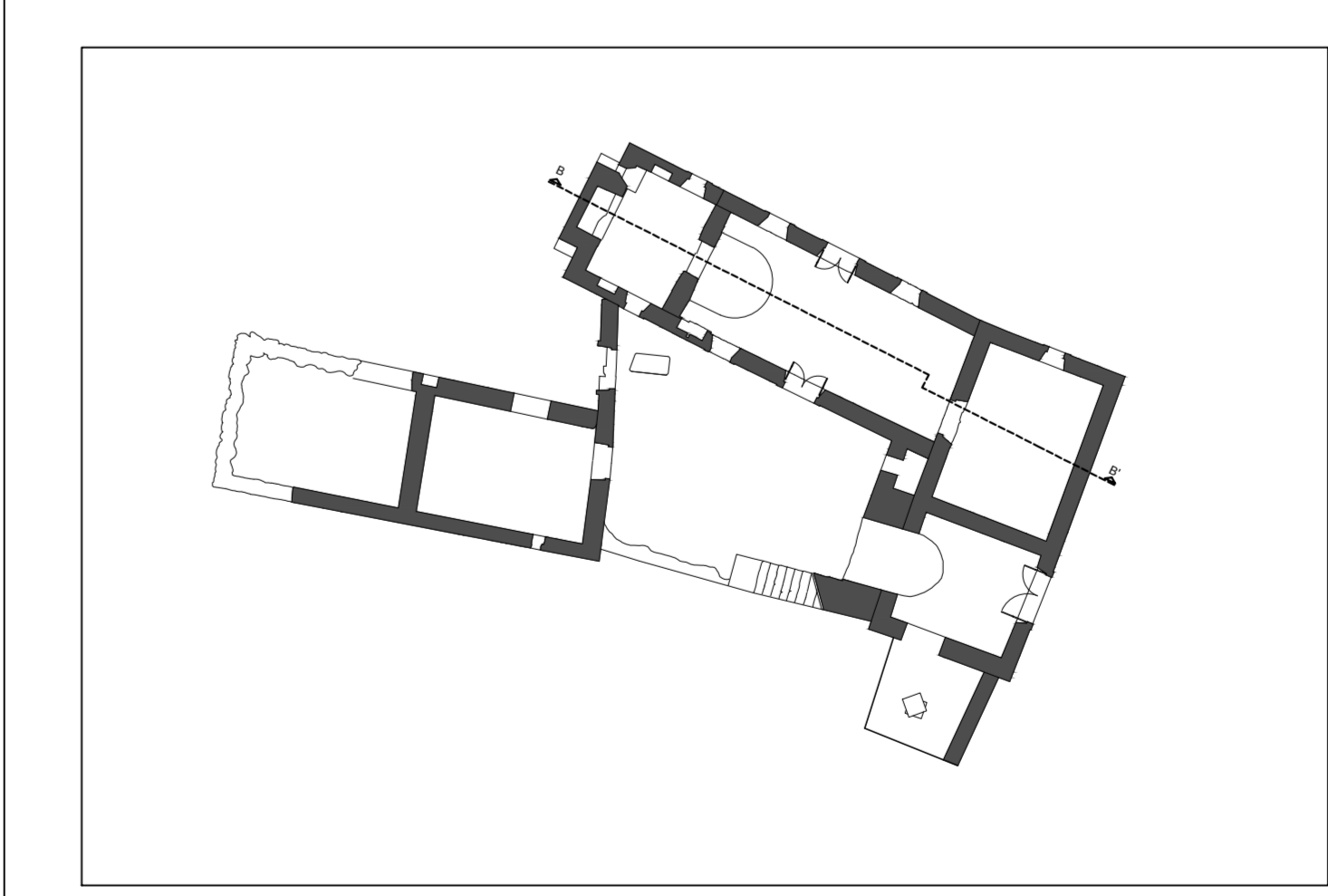
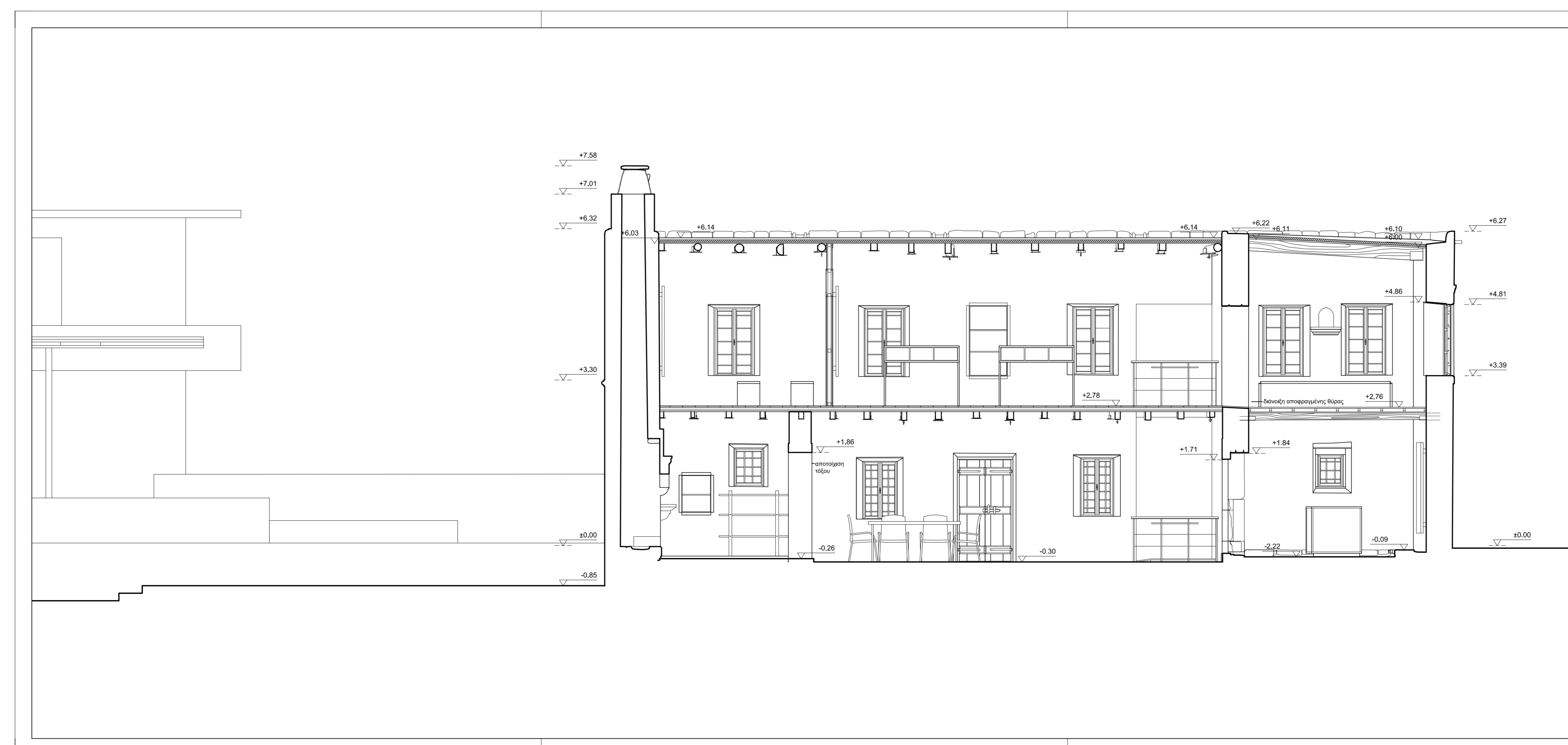
Π.03 1/50

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
 ΤΙΤΛΟΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ : ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ : ΚΙΣΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ : 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ : ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΤΟΜΗ Α-Α'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΑΝΑ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΚΥΜΑΚΑ
 Π.04 1/50

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

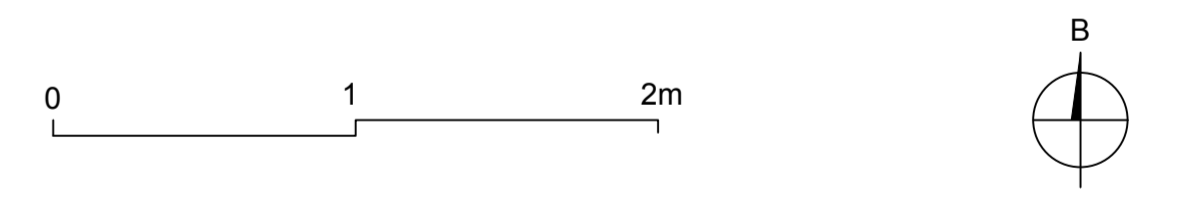
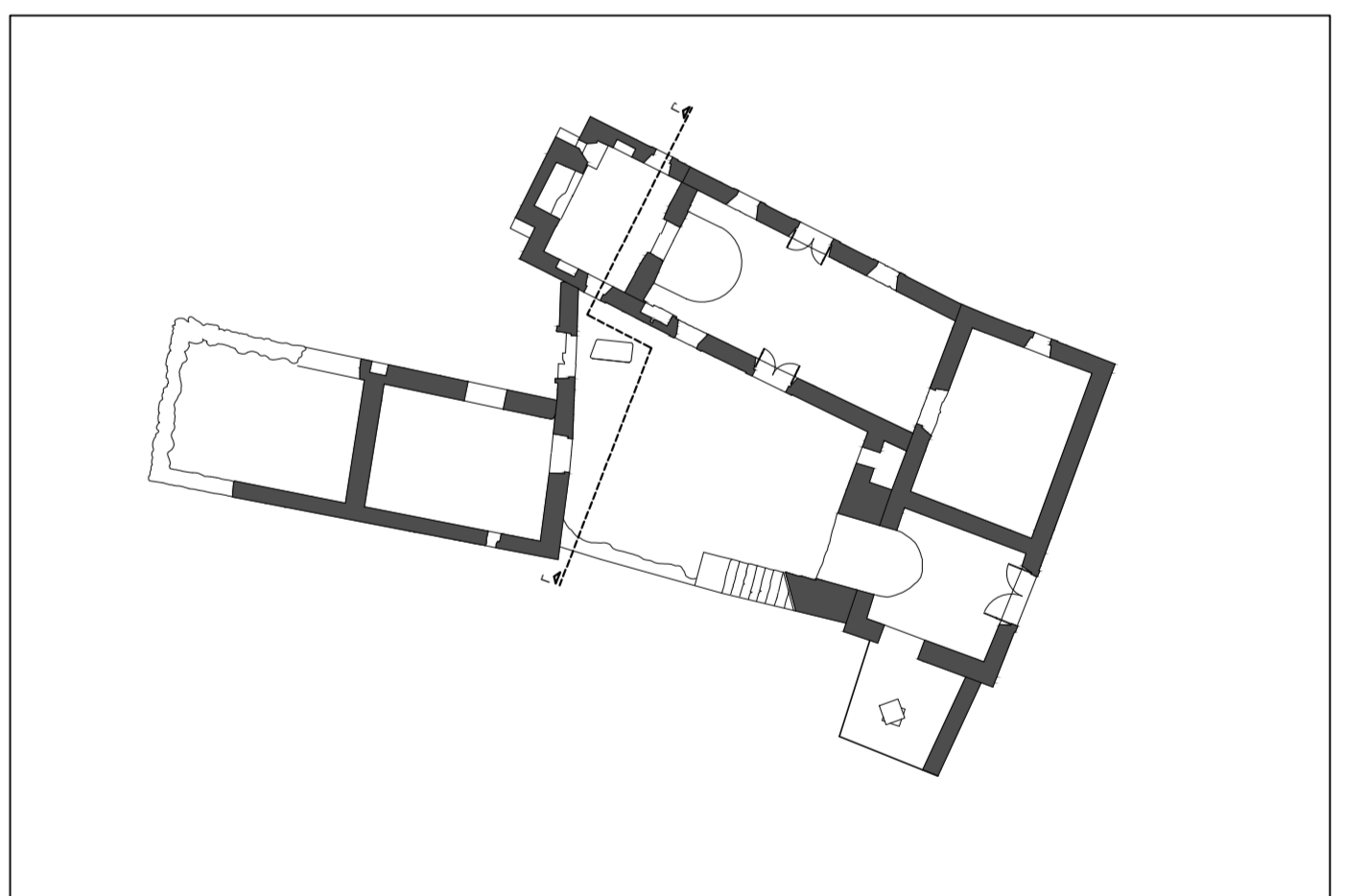
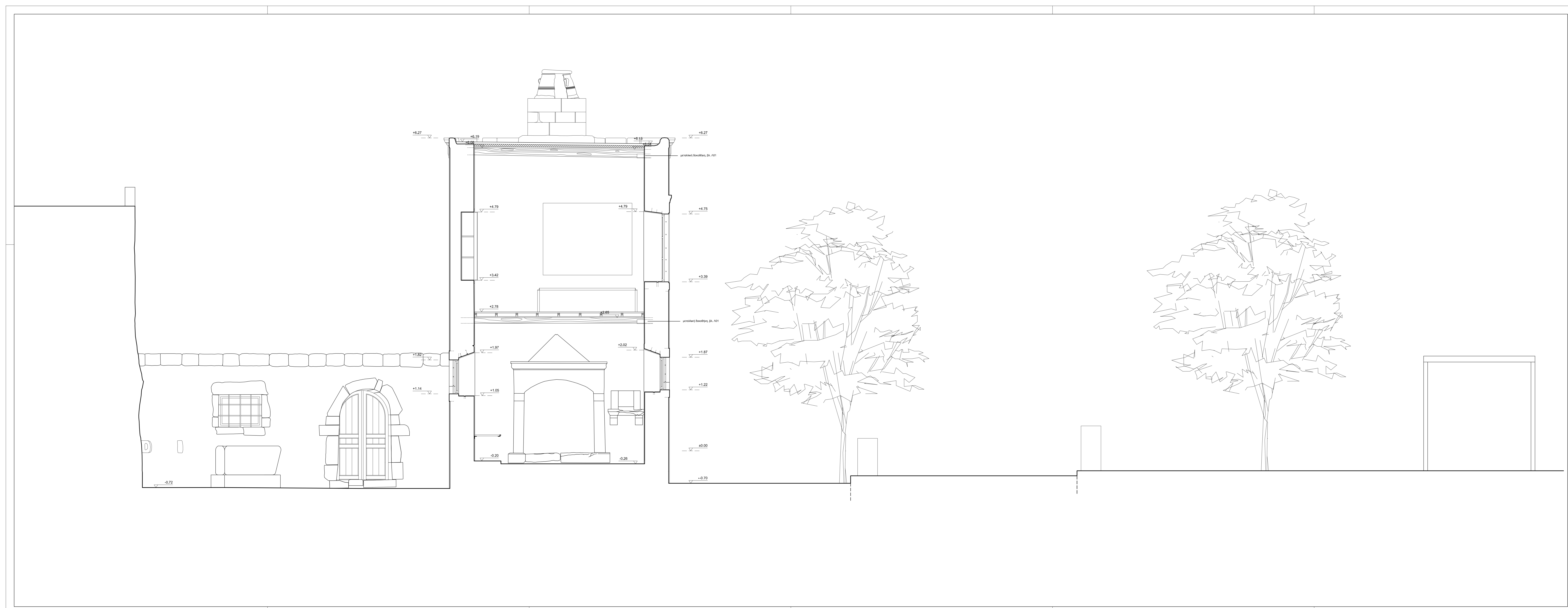
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ : ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ : ΚΙΣΣΕ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ : 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ : ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΤΟΜΗ Β-Β'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΑΝ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΚΑΒΑΚΑΣ

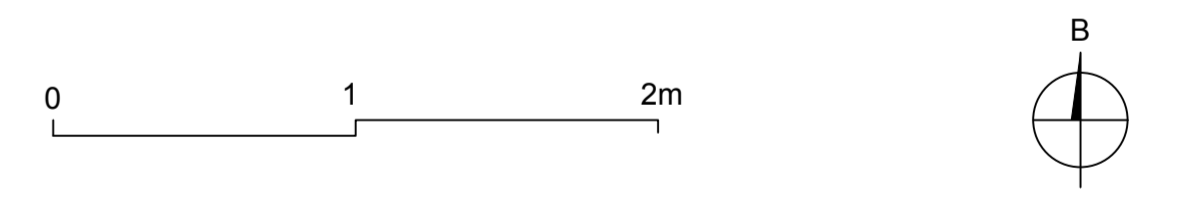
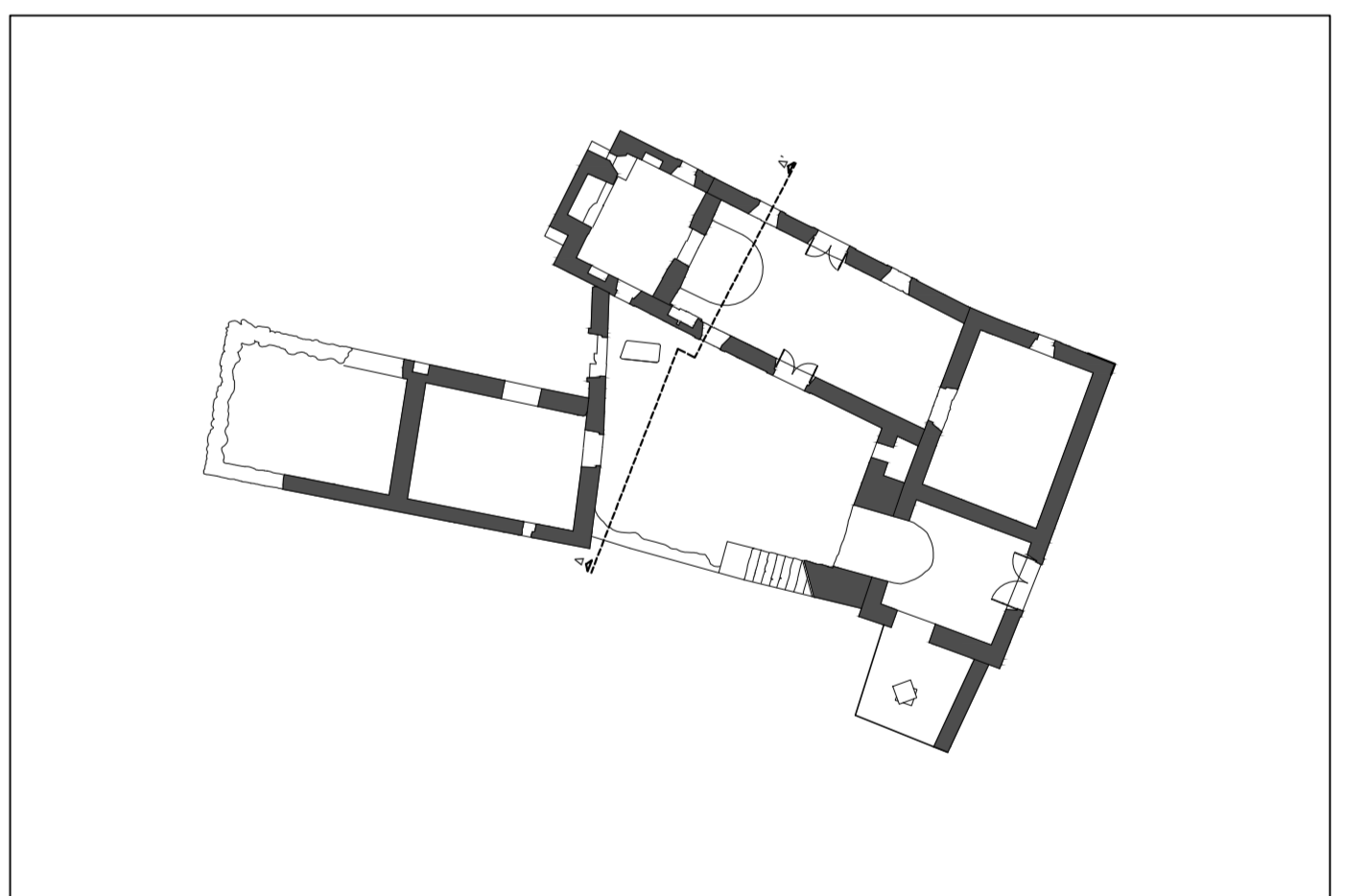
Π.05 1/50

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
 ΘΕΜΑ: ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΔΑΚΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΤΟΧΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΚΙΣΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΩΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ: τομή Γ-Γ'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΑΥΤ. ΣΧΕΔΙΟΥ: ΚΑΥΜΑΚΑ
Π.06 1/25

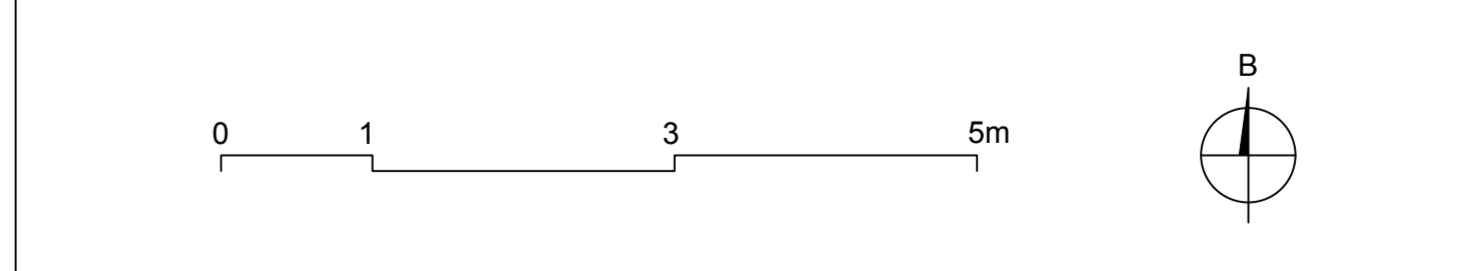
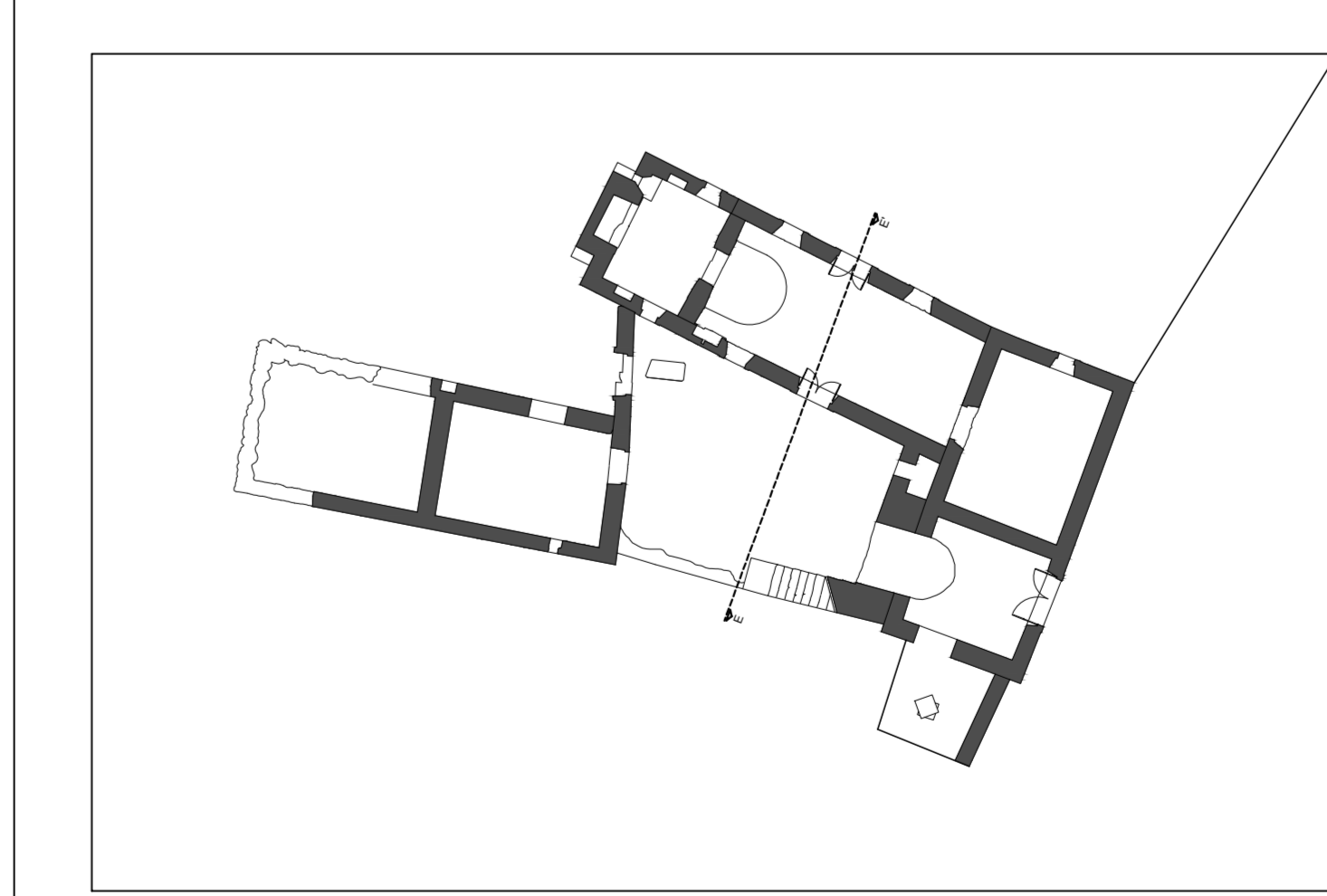
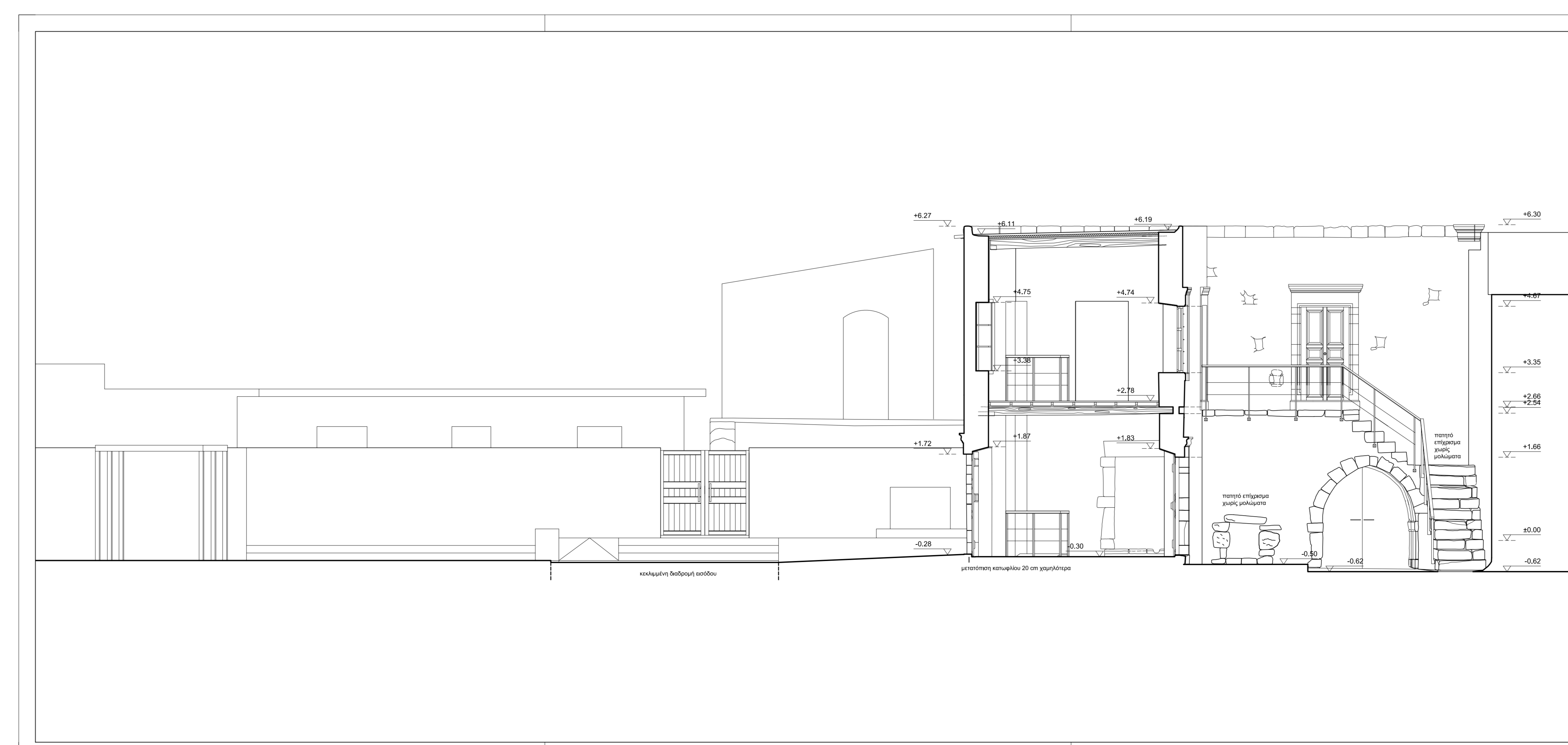

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΙΠΛΩ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ
 ΘΕΜΑ : ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ : ΚΙΣΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 Ημερομηνία έτος : 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΩΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ : ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ : τομή Δ-Δ'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΑΝΑ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΚΥΜΑΚΑ
Π.07 1/25

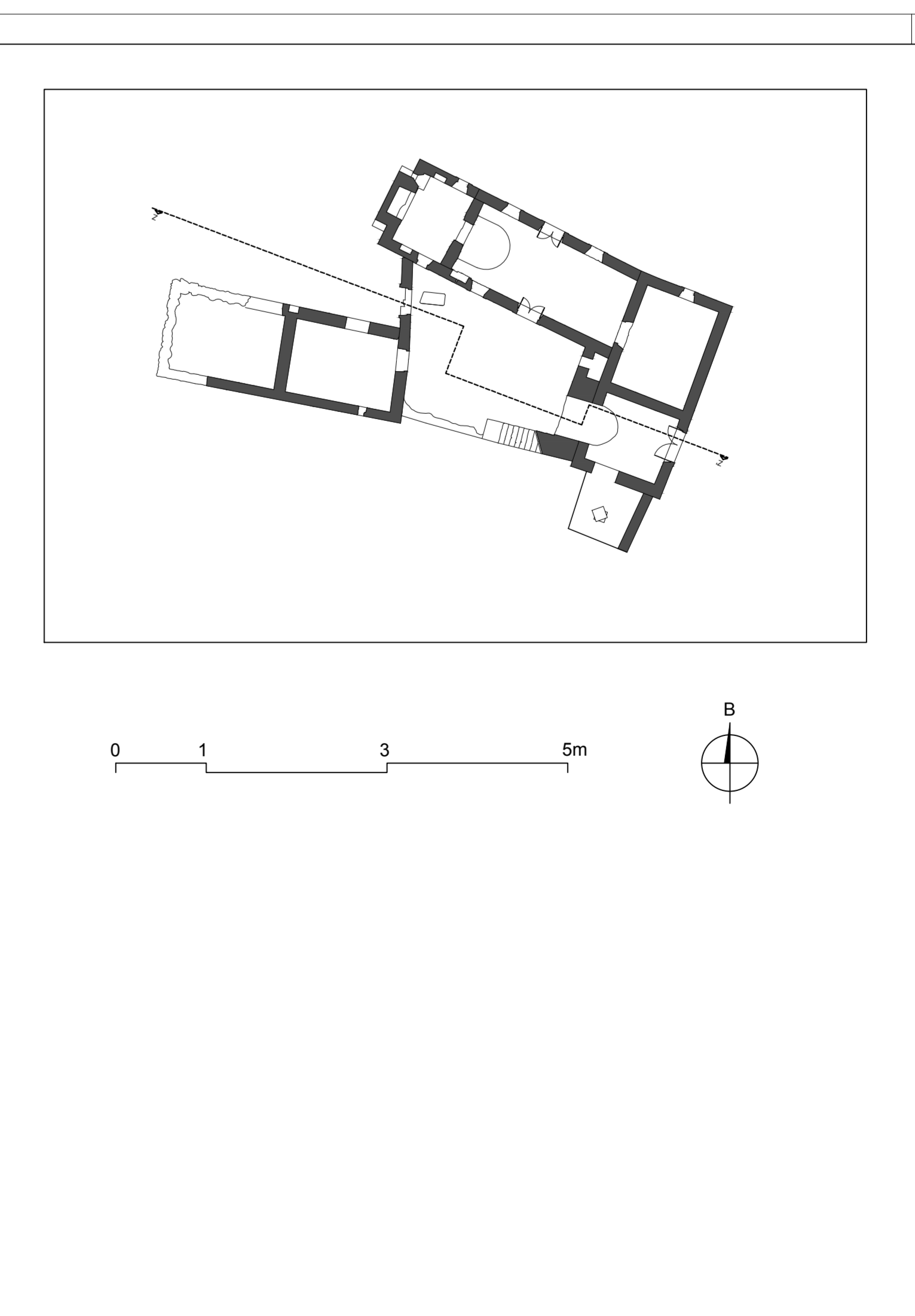
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ: ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ΣΧΗΜΑΤΟΛΟΓΗΣΗ: 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΩΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ: τομή Ε-Ε'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΑΥΣ ΣΧΕΔΙΟΥ: ΚΥΜΑΚΑ

Π.08 1/50

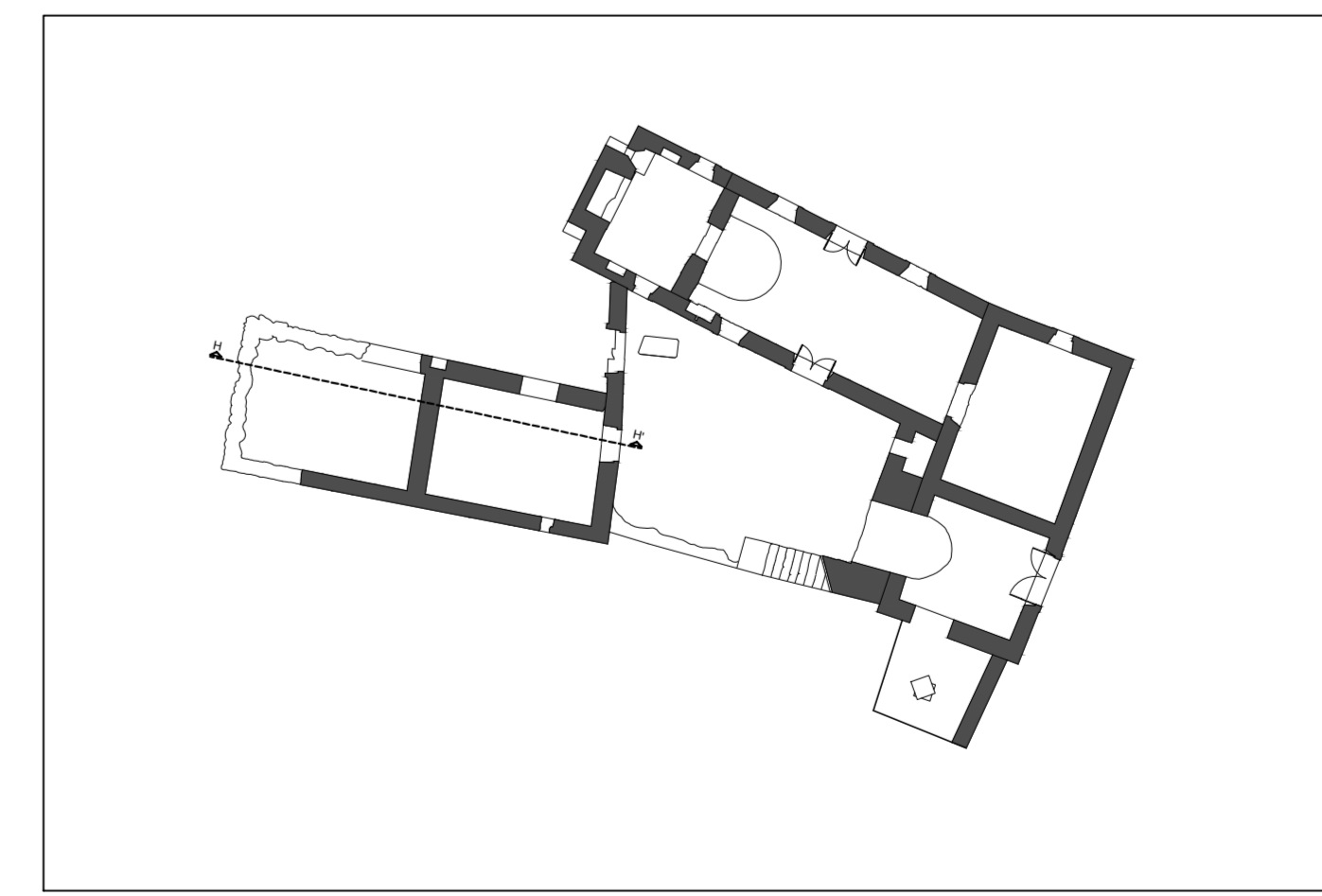
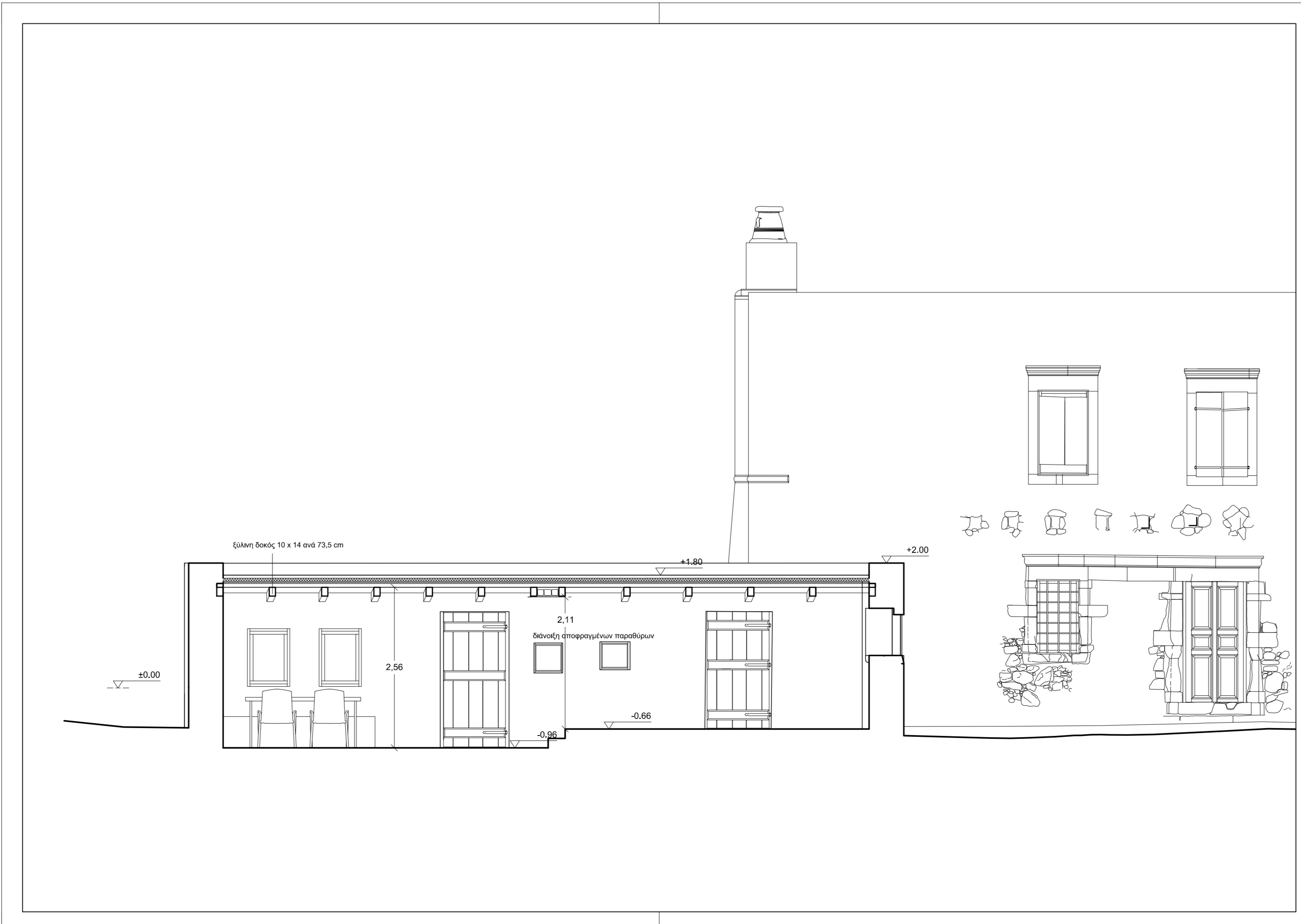
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΠΜΣ: "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ"
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ: ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΕΠΟΥΛΑΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΚΙΣΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 ακαδημαϊκό έτος: 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΩΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ: τομή Z-Z'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΑΙΑ ΣΧΕΔΙΟΥ: ΚΛΙΜΑΚΑ

Π.09 1/50

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΔΙΠΛΩΣ : " ΠΡΟΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "
 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ : ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΑ : ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ
 ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΚΩΣΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
 Ημερομηνία της : 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
 ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
 ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΩΝΙ
 ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ : ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ : τομή Η-Η'
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016
 ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΚΥΜΑΚΑ

Π.10 1/50

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

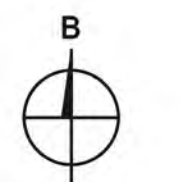
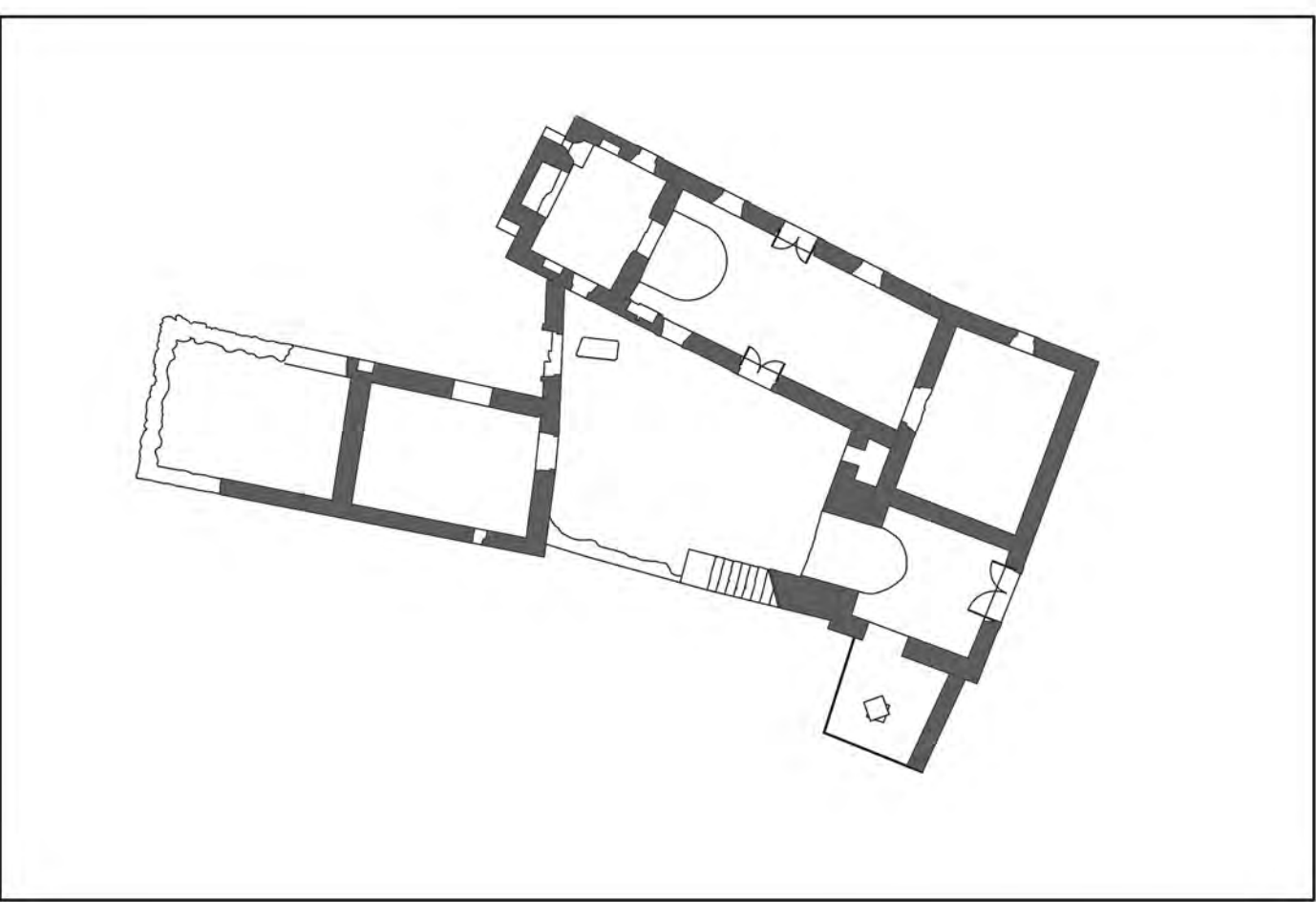
ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

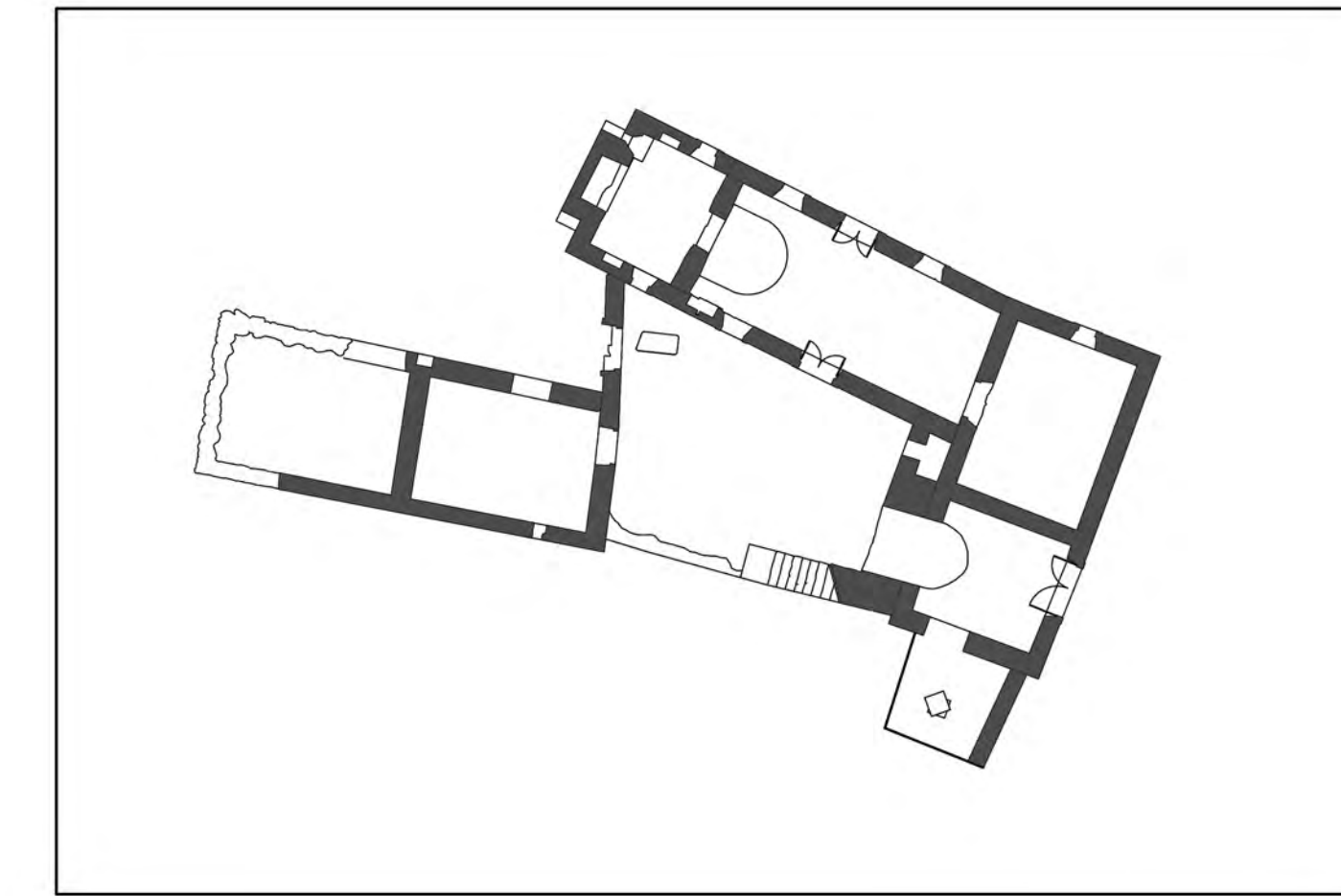
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ βόρεια όψη

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑ

Π.11 1/50

0 1 3 5m

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

ανατολική όψη

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

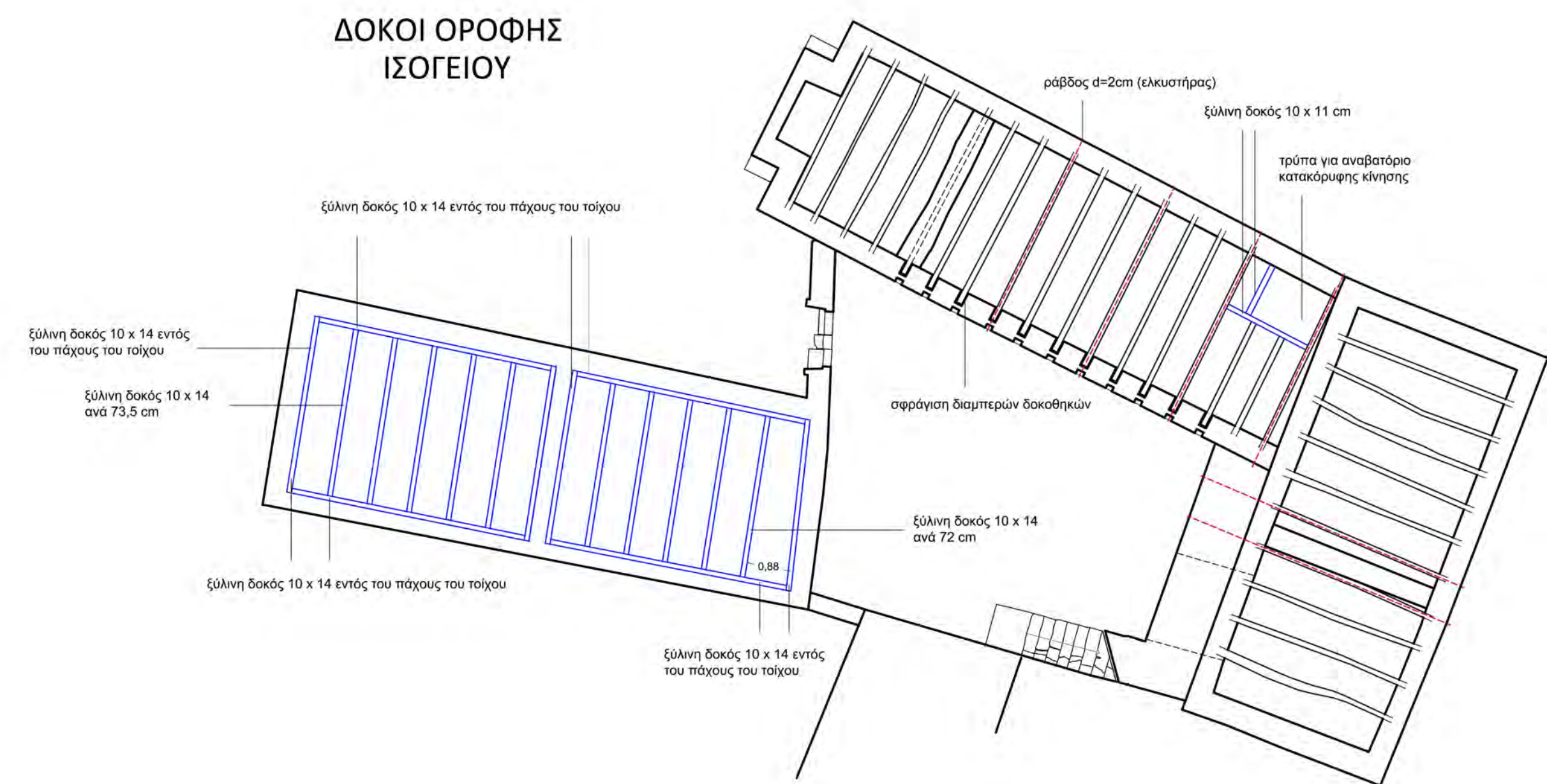
Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ

ΚΛΙΜΑΚΑ

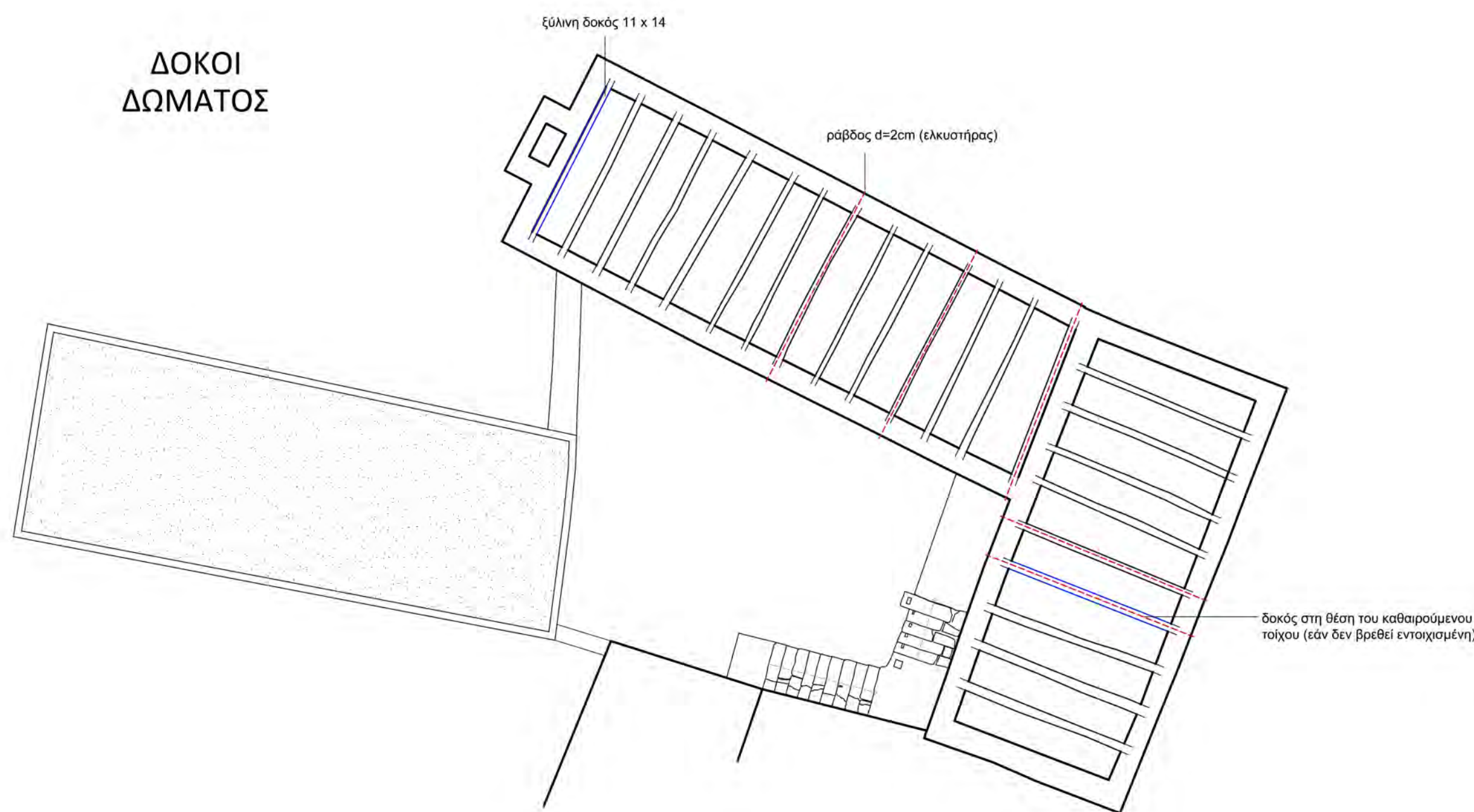
Π.12

1/50

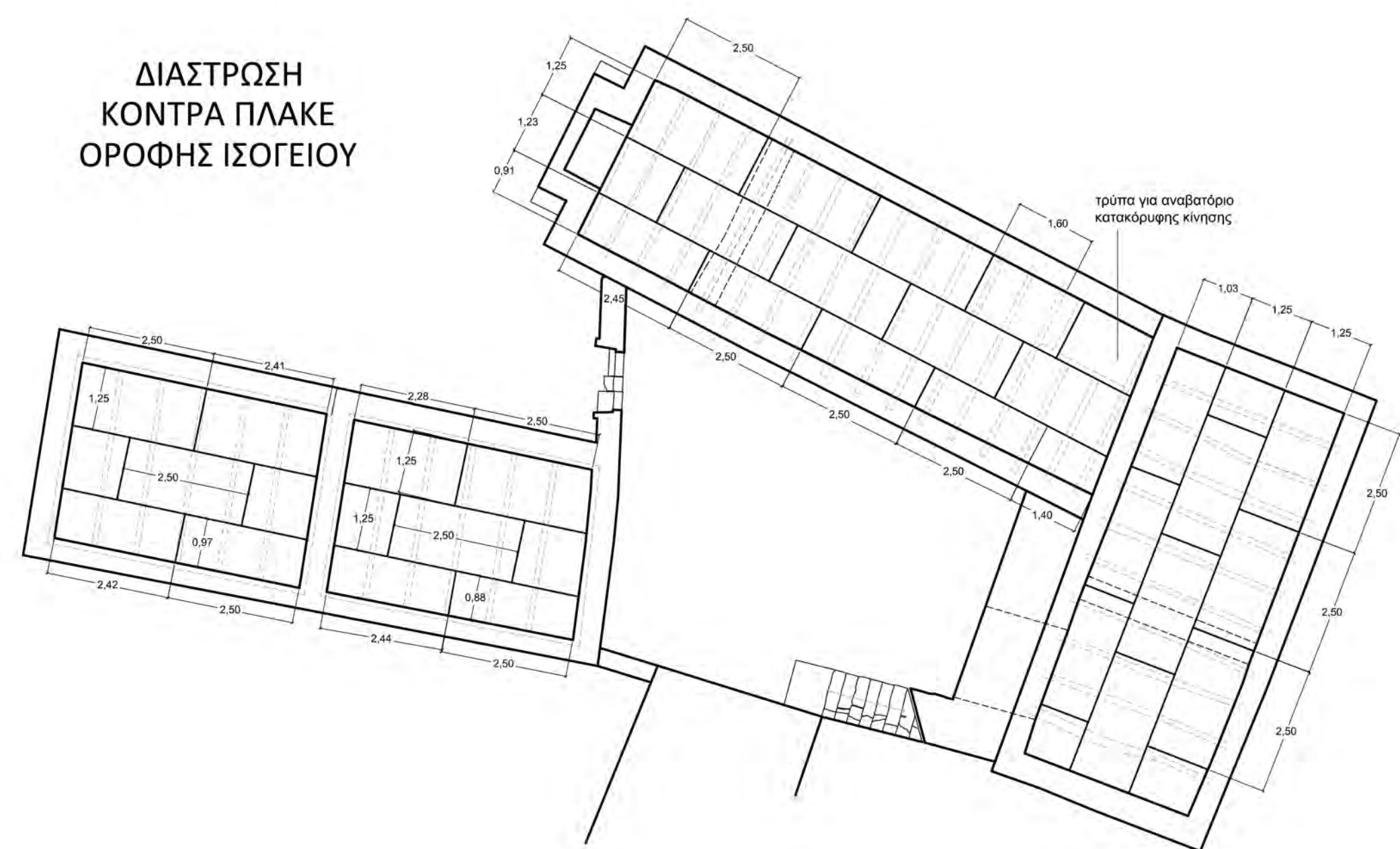
ΔΟΚΟΙ ΟΡΟΦΗΣ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

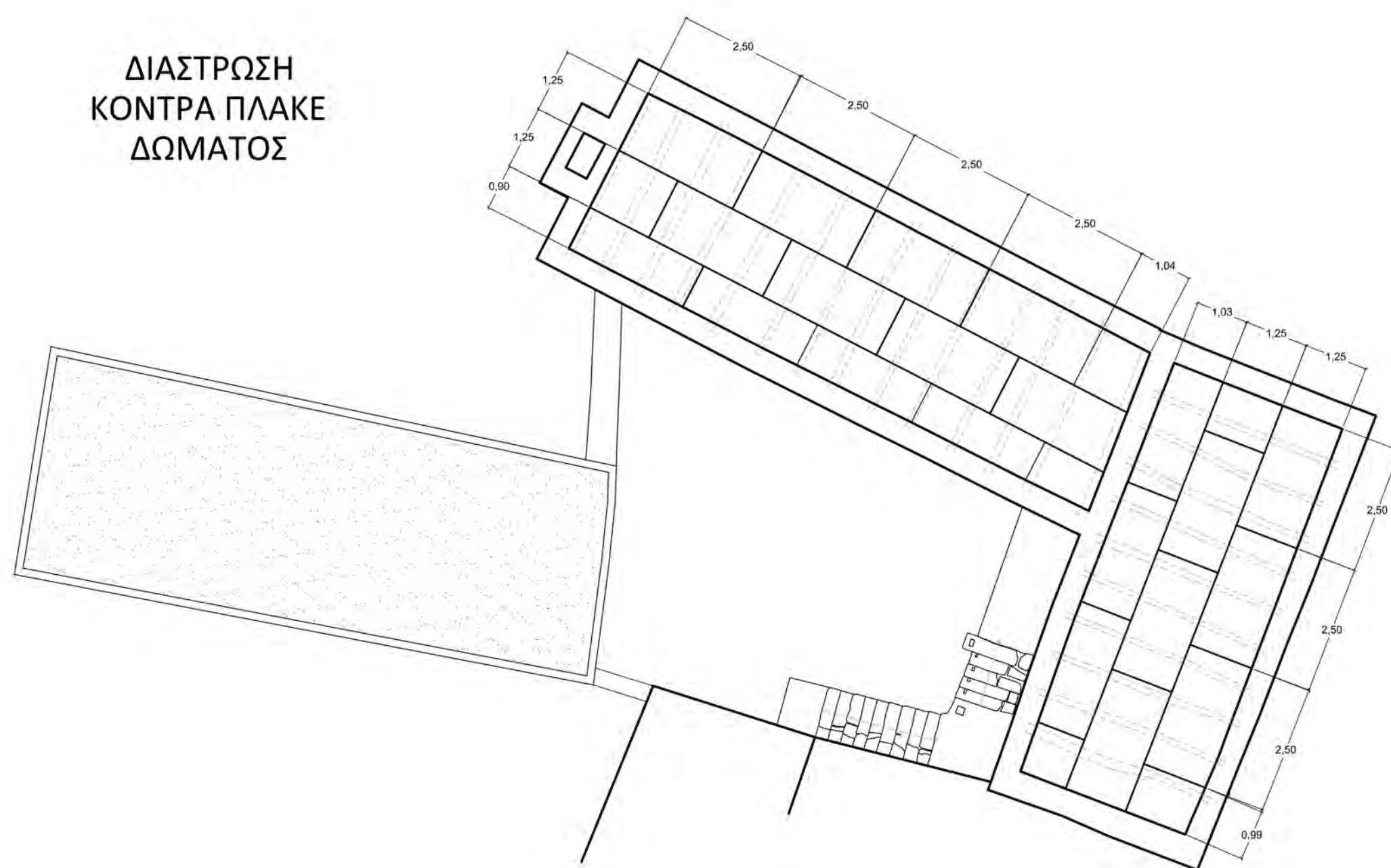
ΔΟΚΟΙ ΔΩΜΑΤΟΣ

ΔΙΑΣΤΡΩΣΗ ΚΟΝΤΡΑ ΠΛΑΚΕ ΟΡΟΦΗΣ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΔΙΑΣΤΡΩΣΗ ΚΟΝΤΡΑ ΠΛΑΚΕ ΔΩΜΑΤΟΣ

ΝΕΕΣ ΔΟΚΟΙ

ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ

0 1 5 10m

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΠΜΣ : " ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ "

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΕΡΑΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΙΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

κατόψεις οριζόντιων φορέων

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Α/Α ΣΧΕΔΙΟΥ

ΚΛΙΜΑΚΑ

Π.13

1/100